

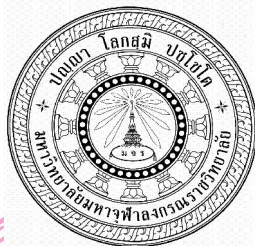
ศึกษาเปรียบเทียบกำเนิดโลกในศาสนาพุทธเถรวาทกับศาสนาคริสต์
COMPARATIVE STUDY OF THE ORIGIN OF THE WORLD IN THERAVĀDA
BUDDHISM AND CHRISTIANNITY

Ven. Naing Kruy (Inthapanyo)

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรปริญญาพุทธศาสตรมหาบัณฑิต
สาขาวิชาศาสนาเปรียบเทียบ

บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
พุทธศักราช ๒๕๕๖

ศึกษาเปรียบเทียบกำเนิดโลกในศาสนาพุทธเถรวาทกับศาสนาคริสต์

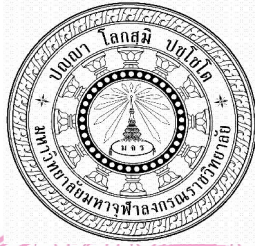

Ven. Naing Kruy (Inthapanyo)

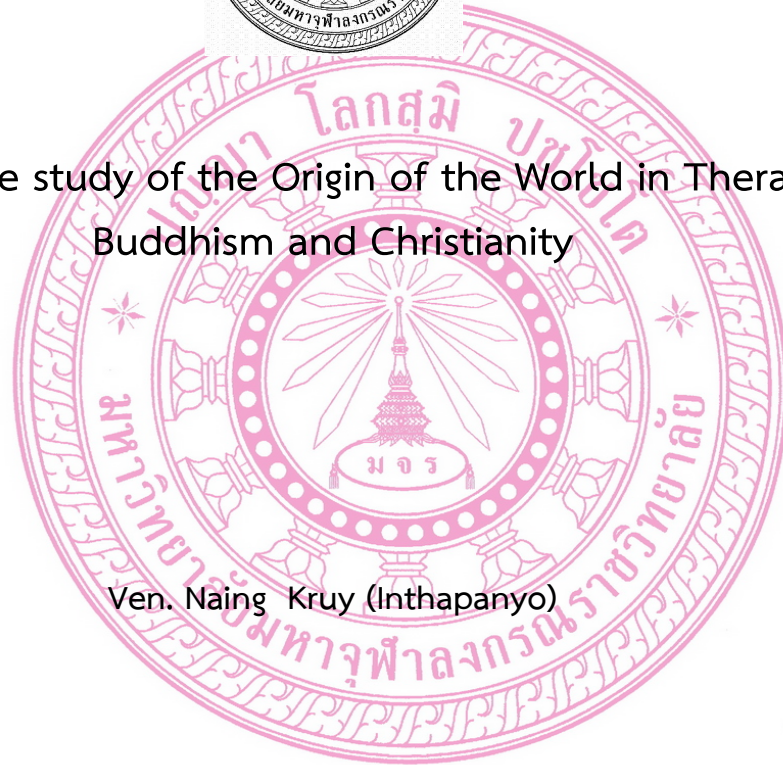
วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรปริญญาพุทธศาสตรมหาบัณฑิต
สาขาวิชาศาสนาเปรียบเทียบ

บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
พุทธศักราช ๒๕๕๖

(ลิขสิทธิ์เป็นของมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย)

Comparative study of the Origin of the World in Theravāda
Buddhism and Christianity

Ven. Naing Kruy (Inthapanyo)

A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of
The Requirement for The Degree of
Master of Arts
(Comparative Religion)

Graduate School
Mahachulalongkornrajavidyalaya University
Bangkok, Thailand

C.E. 2013

(Copyright by Mahachulalongkornrajavidyalaya University)

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย อนุมัติให้นักศึกษานิพนธ์ เรื่อง “ศึกษาเปรียบเทียบกำเนิดโลกในศาสนาพุทธเถรวาทกับศาสนาคริสต์” นี้ เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาพุทธศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาศาสนาเปรียบเทียบ

.....
(พระสุธีธรรมานวัตร, ผศ.ดร.)

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

คณะกรรมการตรวจสอบวิทยานิพนธ์

..... ประธานกรรมการ

(.....)

..... กรรมการ

(พระมหาเกษม ตรีโณ, ผศ.ดร.)

..... กรรมการ

(ดร.แสวง นิลนามะ)

..... กรรมการ

(ดร. ศศิวรรณ กำลังสินเสริม)

..... กรรมการ

(.....)

คณะกรรมการควบคุมวิทยานิพนธ์

พระมหาเกษม ตรีโณ, ผศ.ดร. ประธานกรรมการ

ดร.แสวง นิลนามะ กรรมการ

ดร. ศศิวรรณ กำลังสินเสริม กรรมการ

ชื่อผู้วิจัย

.....

Ven. Naing Kruy (Inthapanyo)

ชื่อวิทยานิพนธ์ : ศึกษาเปรียบเทียบกำเนิดโลกในศาสนาพุทธเถรวาทกับศาสนาคริสต์

ผู้วิจัย : Ven. Naing Kruy (Inthapanyo)

ปริญญา : พุทธศาสตรมหาบัณฑิต (ศาสนาเปรียบเทียบ)

คณะกรรมการควบคุมวิทยานิพนธ์

: พระมหากฤษณะ ตรุโณ, ผศ.ดร. ป.ธ.๓, พธ.บ., พธ.ม., Ph.D. (Phil.)

: ดร.แสวง นิลนามะ ป.ธ. ๗, พธ.บ. (ปรัชญา), พธ.ม. (ปรัชญา), พธ.ด.

(พระพุทธศาสนา)

: ดร. ศศิวรรณ กำลิ่งสินเสริม คศ.บ., พธ.ม. (พระพุทธศาสนา)

วันสำเร็จการศึกษา : ๓๑ มีนาคม ๒๕๕๗

บทคัดย่อ

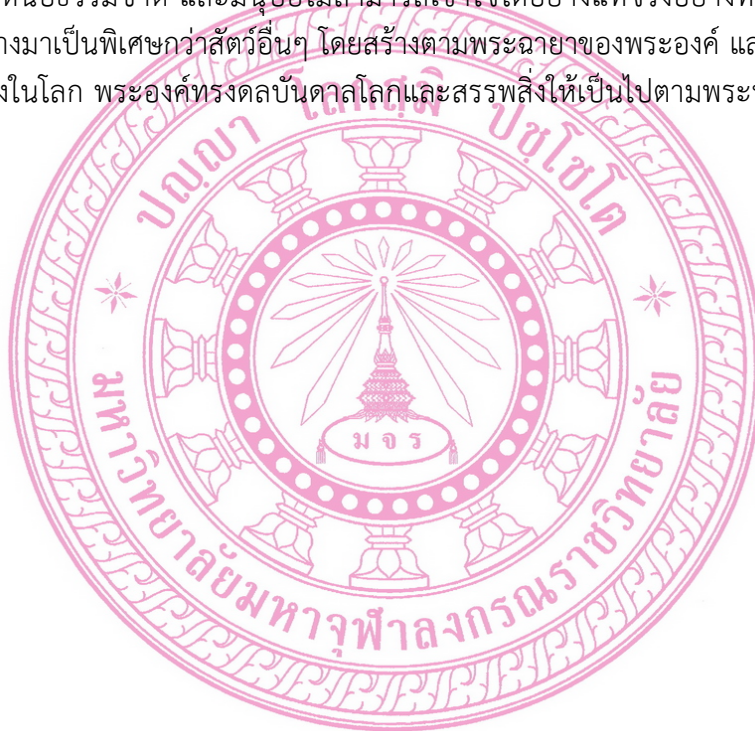
การศึกษานี้ มีจุดมุ่งหมายเพื่อศึกษากำเนิดโลกในศาสนาพุทธเถรวาทกับศาสนาคริสต์ โดยมีวัตถุประสงค์ ๓ ประการคือ (๑) ศึกษากำเนิดโลกตามหลักคำสอนในศาสนาพุทธเถรวาท (๒) ศึกษากำเนิดโลกตามหลักคำสอนในศาสนาคริสต์ (๓) ศึกษาเปรียบเทียบกำเนิดโลกในความเหมือนและความต่างระหว่างศาสนาทั้งสอง การวิจัยเป็นการศึกษาเชิงเอกสาร

การวิจัยพบว่า “กำเนิดโลก” ในศาสนาพุทธเถรวาท หมายถึงแผ่นดินที่อยู่อาศัยของหมู่สัตว์ โลกเป็นสิ่งที่ต้องแตกสลายไปตามกาลเวลา โลกต้องอยู่ภายใต้อำนาจของกฎไตรลักษณ์ เป็นสิ่งไม่แน่นอน เกิดขึ้นตามกระบวนการของธรรมชาติ ศาสนาพุทธเน้นเสมอว่า โลกที่เรากำลังอาศัยอยู่นี้ เป็นโลกียะมาตาตั้งอยู่ชั่วครั้งชั่วคราว มนุษย์ไม่ควรยึดติดกับโลกแบบนี้เกินไป มันเป็นเพียงโลกภายนอก และไม่ใช่นทางนำสัตว์โลกให้พ้นจากความทุกข์ได้ พระพุทธเจ้าพยายามสอนมนุษย์ให้หันมาศึกษาเรื่องโลกภายในตัวของเรามากกว่าโลกภายนอกตัวเรา โลกในศาสนาพุทธพระองค์ทรงแบ่งไว้เป็น ๓ ประเภท คือ ๑) สัตว์โลก ๒) โอภาสโลก และ ๓) สังขารโลก และทรงสอนว่าการหลุดพ้นจากโลกแห่งความทุกข์นี้ได้ต้องดำเนินตามมรรคมีองค์ ๘ ซึ่งเป็นมรรคาที่จะนำสัตว์โลกให้พ้นจากความทุกข์ได้

ส่วนกำเนิดโลกในศาสนาคริสต์นั้น หมายถึงแผ่นดินของพระเจ้า ทุกสิ่งทุกอย่างที่มีอยู่บนโลกนี้พระเจ้าเป็นผู้สร้างขึ้นเอง พระเจ้าเป็นปฐมเหตุของโลก พระองค์เป็นสิ่งที่เหนือธรรมชาติไม่มีสิ่งอื่นใดเหนือกว่าพระเจ้า ความสุขและความทุกข์ของมนุษย์พระเจ้าเป็นผู้กำหนดควบคุมดูแลเสมอ พระเจ้าผู้ตัดสินทุกอย่าง และโลกต้องดำเนินไปตามอำนาจของพระเจ้าจัดสรร มนุษย์สามารถไปถึงสวรรค์ได้จะต้องปฏิบัติอย่างเคร่งครัดตามคำสั่งสอนและจงรักภักดีต่อพระเจ้า

ในการเปรียบเทียบแนวคิดของศาสนาทั้งสองมีลักษณะคล้ายคลึงและแตกต่างกัน ดังนี้ ในด้านนิยามความหมาย ปฐมเหตุ วิวัฒนาการ และความสิ้นสุดของโลก มีลักษณะเหมือนและแตกต่างกันไปตามหลักคำสอนของแต่ละศาสนา โดยเฉพาะในเรื่องการกำเนิดของโลกต่างกันอย่างสิ้นเชิง

ด้านกำเนิดของโลกระหว่างศาสนาทั้งสอง มีความแตกต่างกัน กล่าวคือ ศาสนาพุทธเถรวาทสอนว่า โลกเกิดขึ้นมาเองตามกระบวนการของธรรมชาติไม่มีใครเป็นผู้สร้างทั้งสิ้น เกิดขึ้นด้วยอาศัยเหตุปัจจัยเกื้อกูลซึ่งกันและกัน โดยดำเนินตามหลักกรรมปฏิบัติสมบูรณ์เป็นมูล ส่วนการเกิดขึ้นของโลกในศาสนาคริสต์ ชาวคริสต์เชื่อกันว่า พระเจ้าเป็นผู้สร้างโลกและสรรพสิ่งขึ้นมา พระเจ้าเป็นสิ่งที่มีภาวะสูงสุดอยู่เหนือธรรมชาติ และมนุษย์ไม่สามารถเข้าใจได้อย่างแท้จริงอย่างที่พระเจ้าเป็นมนุษย์ที่พระเจ้าสร้างมาเป็นพิเศษกว่าสัตว์อื่นๆ โดยสร้างตามพระฉายาของพระองค์ และมนุษย์เป็นนายของสิ่งทุกอย่างในโลก พระองค์ทรงดลบันดาลโลกและสรรพสิ่งให้เป็นไปตามพระประสงค์ของพระองค์

Thesis Title : Comparative study of the origin of the World in Theravāda Buddhism and Christianity

Researcher : Ven. Naing Kruy (Inthapanyo).

Degree : Master of Arts (Comparative Religion)

Thesis Supervisory Committee

: Asst.Prof. Dr.Phramahā Grissana Taruno Educational Administration,
B.A. (Phil.), M.A. (Phil.), Ph.D. (Phil.)

: Dr.Sawaeng Nilnama Paṭī VII, B.A.(Phil.), M.A. (Phil.), Ph.D. (Buddhist studies)

: Dr. Sasiwan Kamlungsinserm B.A. (Domestic Science), M.A. Ph.D. (Buddhist Studies)

Date of Graduation : 31 March 2014

Abstract

This objective of research is comparative study of the world origin in Theravāda Buddhism and Christianity, by three main kind objective to they are 1. to study world origin in Theravada Buddhism, 2. to study world origin in Christianity and 3. to Comparative study same point and different point between both religion.

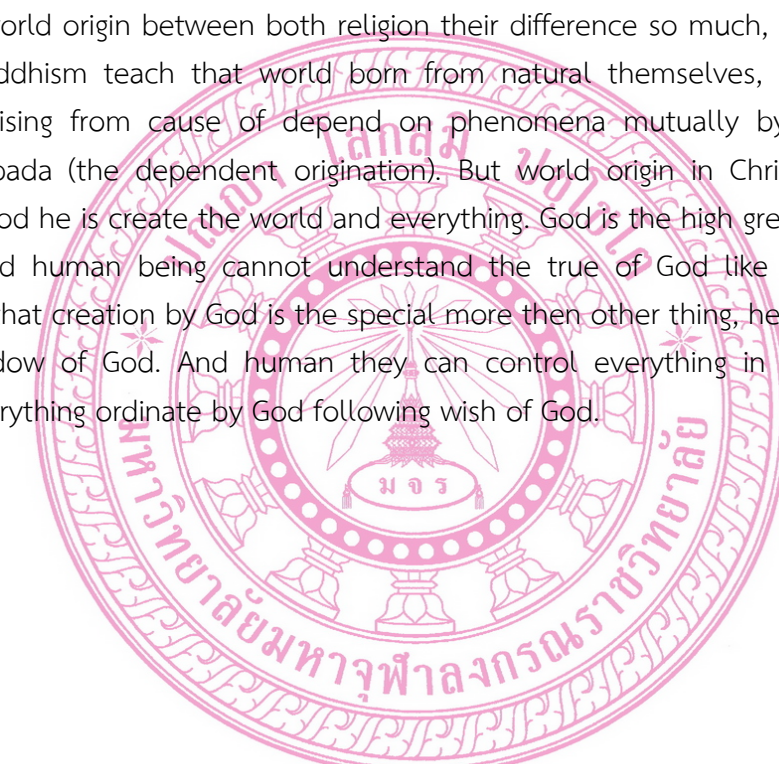
From the research it was found that; the world origin in Theravāda Buddhism means reside of everything, world is arising and falling follow of the time, world is underline of three characteristics law, the unstable thing befall and according to natural process. Buddhist teaching that today residing of our universal is the temporary world, we not interested it so much, because this is world outside our self and than it not the path avoid from suffering. The world in Buddhism can have three kind they are : 1. Creature world 2. Body world and 3. world of occasion. Buddha's teaching that human being can avoid this world suffering we much according to Noble Eightfold Path practice, this way can bring creature world from suffering exactly.

That world origin in Christianity means the land of God, everything in this world creation by God, God is the first original of world, hi is of great natural, not thing else above God. The please and suffering of human being to control by the God always. God a judgment everything and the world walk underline of God

allocate. Human being they can go to heaven they much to practice following of God, and be faithful in God.

In opinion comparative both of religion, researcher think that Characteristics, similarities and differences like this, in meaning, elementary, development, and the end of world have been Characteristics, similarities and differences according to principle each religion. Particular in origination world very so difference.

In world origin between both religion their difference so much, they are in Theravāda Buddhism teach that world born from natural themselves, nobody to creation it, arising from cause of depend on phenomena mutually by Dhamma Paticcasamuppada (the dependent origination). But world origin in Christianity He believe that God he is create the world and everything. God is the high great material of natural, and human being cannot understand the true of God like God have, human being that creation by God is the special more then other thing, he is creation following shadow of God. And human they can control everything in the world, world and everything ordinate by God following wish of God.

กิตติกรรมประกาศ

ขอกราบขอบพระคุณพระสุธีธรรมมานูวัตร (เทียบ สิริธรรมา โฉม, ผศ.ดร.) คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย พระราชวรมุนี (พล อากาศโร, ดร.) คณบดีคณะพุทธศาสตร์ พระราชสิทธิมนี วิ (บุญชิต ญาณส่วโร, ดร.) ผอ.โครงการหลักสูตรพุทธศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาศาสนาเปรียบเทียบ พระมหาดนัยพัชร์ คมภีรปณฺโญ, ดร. ประธานกรรมการตรวจสอบวิทยานิพนธ์ ขอขอบพระคุณพระมหากฤษณะ ตรุโณ (ผศ.ดร.) ประธานกรรมการ ดร.แสง นิลนามะ และดร.ศศิวรรณ กำลังสินเสริม กรรมการควบคุมวิทยานิพนธ์ และขอขอบคุณ ศาสตราจารย์ กীরติ บุญเจือ ราชบัณฑิต ได้ช่วยกรุณาให้ความรู้เกี่ยวกับศาสนาคริสต์ ทำให้ผู้วิจัยได้องค์ความรู้มาทำงานวิจัยเล่มนี้เสร็จสมบูรณ์

เจริญพรขอบคุณ ผศ. เฉลียว รอดเขียว รองคณบดีคณะพุทธศาสตร์ ดร.ณัฏฐิ์ ศรีดี ผอ.โครงการหลักสูตรพุทธศาสตรบัณฑิตภาคภาษาอังกฤษ อาจารย์กฤต ศรียะอาจ ผู้ประสานงานประจำหลักสูตร ที่ช่วยกระตุ้นและแนะนำทั้งด้านการศึกษาและการทำงานวิจัย รศ.ชูศักดิ์ ทิพย์เกษร ที่ช่วยตรวจสอบบทคัดย่อภาษาอังกฤษ พระพิจิตร ธมมวิจิตโต คุณไชยา เสนแสนยา เจ้าหน้าที่ประจำโครงการ ที่ช่วยตรวจรูปแบบวิทยานิพนธ์และให้คำแนะนำเป็นอย่างดี

ขอกราบขอบพระคุณคณาจารย์ทุกท่านที่ประสิทธิประสาทความรู้แก่ผู้วิจัยทุก ๆ ท่าน ทั้งท่านที่เป็นเจ้าของตำราที่ใช้ศึกษาค้นคว้าวิจัย และท่านที่สอนสั่งในห้องบรรยายทุกรายวิชา และขอขอบคุณพระมหาสุธี จนฺทสาโร และพระมหาสากล กิตติโก ที่ช่วยเป็นเจ้าภาพเข้าเล่มตำราและการให้กำลังใจจากสหธรรมิกศาสนาเปรียบเทียบรุ่นพี่ทุกท่าน ที่ช่วยกระตุ้นในการวิจัยจนสามารถสำเร็จได้ดังหวัง

คุณงามความดีอันเกิดจากวิทยานิพนธ์เล่มนี้ ที่เกิดจากการทุ่มเทร่างกายและแรงใจอย่างเต็มสติปัญญา และความสามารถ ขอมอบเป็นการตอบแทนคุณแต่บิดามารดา ครู อาจารย์ทุกท่าน ผู้วิจัยหวังว่างานวิจัยชิ้นนี้จะก่อประโยชน์แก่สาธารณชน และแก่ผู้ศึกษาเกี่ยวกับศาสนาตามสมควร แก่สติปัญญาของผู้ใดในการศึกษา หากมีข้อผิดพลาดประการใด ขออภัยไว้ ณ โอกาสนี้

Ven. Naing Krui (Inthapanyo)

๑๕ มกราคม ๒๕๕๗

สารบัญ

หน้า	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย	ก
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ	ค
กิตติกรรมประกาศ	จ
สารบัญ	ฉ
คำชี้แจงการใช้อักษรย่อและหมายเลขคัมภีร์	ณ
บทที่ ๑ บทนำ	
๑.๑ ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา	๑
๑.๒ วัตถุประสงค์ของการวิจัย	๕
๑.๓ คำนียามศัพท์ที่ใช้ในการวิจัย	๕
๑.๔ ขอบเขตของการวิจัย	๕
๑.๕ เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	๕
๑.๖ วิธีการดำเนินการวิจัย	๙
๑.๗ ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับการวิจัย	๑๐
บทที่ ๒ กำเนิดโลกในพระพุทธศาสนาเถรวาท	
๒.๑ ความหมายของกำเนิดโลกในพระพุทธศาสนาเถรวาท	๑๑
๒.๑.๑ องค์ประกอบของโลกในศาสนาพุทธ	๑๒
๒.๑.๒ มูลเหตุที่พระพุทธเจ้าไม่ทรงแสดงเรื่องโลกและจักรวาล	๒๒
๒.๒ ปฐมเหตุของกำเนิดโลกในศาสนาพุทธ	๒๕
๒.๒.๑ เรื่องกำเนิดโลกในพระสูตรต่างๆ	๓๑
๒.๒.๒ พระพุทธพจน์ว่าด้วยการเกิดของโลก	๓๔
๒.๓ วิวัฒนาการของโลก	๓๔
๒.๔ ความสิ้นสุดของโลก	๓๘
๒.๕ สรุป	๔๕
บทที่ ๓ กำเนิดโลกในศาสนาคริสต์นิกายโรมันคาทอลิก	
๓.๑ ความหมายของโลกในศาสนาคริสต์	๔๘
๓.๑.๑ องค์ประกอบของโลกในศาสนาคริสต์	๔๙
๓.๑.๓ มูลเหตุของกำเนิดโลกในศาสนาคริสต์	๕๒
๓.๒ ปฐมเหตุของกำเนิดโลกในศาสนาคริสต์	๕๔

๓.๒.๑ เรื่องกำเนิดโลกในทรรศณะต่างๆ	๖๒
๓.๒.๒ พระวาทะว่าด้วยกำเนิดโลก	๖๔
๓.๓ วิวัฒนาการของโลก	๖๖
๓.๔ ความสิ้นสุดของโลก	๖๘
๓.๕ สรุป	๗๑

บทที่ ๔ เปรียบเทียบกำเนิดโลกในศาสนาพุทธกับศาสนาคริสต์

๔.๑ เปรียบเทียบความหมายกำเนิดโลกในศาสนาพุทธกับศาสนาคริสต์	๗๓
๔.๒ เปรียบเทียบปฐมเหตุกำเนิดโลกในศาสนาพุทธกับศาสนาคริสต์	๗๕
๔.๓ เปรียบเทียบวิวัฒนาการของโลก	๘๓
๔.๔ เปรียบเทียบความสิ้นสุดของโลก	๘๗
๔.๕ คุณค่าและอิทธิพลความเชื่อเรื่องกำเนิดโลกต่อศาสนิก	๙๐
๔.๖ สรุป	๙๔

บทที่ ๕ สรุปอภิปรายผลและข้อเสนอแนะ

๕.๑ สรุปผลการวิจัย	๙๘
๕.๒ ข้อเสนอแนะ	๑๐๑

**บรรณานุกรม
ประวัติผู้วิจัย**

๑๐๒

คำอธิบายสัญลักษณ์และคำย่อ

ก. คำย่อชื่อคัมภีร์พระไตรปิฎก

คัมภีร์ที่ผู้วิจัยใช้ศึกษาและนำมาอ้างอิงสำหรับการเขียนในวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ ผู้วิจัยได้ศึกษาจากคัมภีร์พระไตรปิฎกภาษาไทยฉบับมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย พุทธศักราช ๒๕๓๙ โดยกล่าวถึงแหล่งที่มา เล่ม/ชื่อ/หน้า หลังอักษรย่อชื่อคัมภีร์ เช่น ที.ปา. (ไทย) ๑๑/๑๑๑-๑๔๐/๘๓-๑๐๒ หมายถึง สุตตันตปิฎก ทีฆนิกาย ปาฎิกวรรค พระสุตตันตปิฎกภาษาไทย เล่มที่ ๑๑ ข้อ ๑๑๑-๑๔๐ หน้า ๘๓ - ๑๐๒ การอ้างอิงคัมภีร์ผู้วิจัยอาจกำหนด โดยกล่าวถึงชื่อคัมภีร์ ข้อ/หน้า หลังอักษรย่อชื่อคัมภีร์ เช่น ขุ.สุ. (ไทย) ๒๕/๔๐๒ หมายถึง สุตตันตปิฎก ขุททกนิกาย สุตตนิบาต พระสุตตันตปิฎกภาษาไทย ข้อ ๒๕ หน้า ๔๐๒

			พระวินัยปิฎก		
วิ.ม. (ไทย)	=	วินัยปิฎก	มหาวรรค	(ภาษาไทย)	
วิ.มท. (ไทย)	=	วินัยปิฎก	มหาวิภังค์	(ภาษาไทย)	
			พระสุตตันตปิฎก		
ที.ปา. (บาลี)	=	สุตตันตปิฎก	ทีฆนิกาย	ปาฎิกวรรคบาลี	(ภาษาบาลี)
ที.ปา. (ไทย)	=	สุตตันตปิฎก	ทีฆนิกาย	ปาฎิกวรรค	(ภาษาไทย)
ม.ม. (ไทย)	=	สุตตันตปิฎก	มัชฌิมนิกาย	มัชฌิมปณณาสก	(ภาษาไทย)
ม.ม. (บาลี)	=	สุตตันตปิฎก	มัชฌิมนิกาย	มูลปณณาสกบาลี	(ภาษาบาลี)
ขุ.ธ. (ไทย)	=	สุตตันตปิฎก	ขุททกนิกาย	ธรรมบท	(ภาษาไทย)
ขุ.อิติ. (บาลี)	=	สุตตันตปิฎก	ขุททกนิกาย	อิติวุตตกบาลี	(ภาษาบาลี)
ขุ.อิติ. (ไทย)	=	สุตตันตปิฎก	ขุททกนิกาย	อิติวุตตกะ	(ภาษาไทย)
ม.อุ. (ไทย)	=	สุตตันตปิฎก	มัชฌิมนิกาย	อุปริปณณาสก	(ภาษาไทย)
สั.สพ. (ไทย)	=	สุตตันตปิฎก	สังยุตตนิกาย	สพยตทวารวรรค	(ภาษาไทย)
สั.ข. (บาลี)	=	สุตตันตปิฎก	สังยุตตนิกาย	ชนธวคคบาลี	(ภาษาบาลี)
สั.ข. (ไทย)	=	สุตตันตปิฎก	สังยุตตนิกาย	ชั้นธวารวรรค	(ภาษาไทย)
สั.ม. (บาลี)	=	สุตตันตปิฎก	สังยุตตนิกาย	มหาวารวรรคบาลี	(ภาษาบาลี)
สั.ม. (ไทย)	=	สุตตันตปิฎก	สังยุตตนิกาย	มหาวารวรรค	(ภาษาไทย)
อง.จตุกก. (บาลี)	=	สุตตันตปิฎก	อังกุตตรนิกาย	จตุกกนิบาตบาลี	(ภาษาบาลี)
อง.จตุกก. (ไทย)	=	สุตตันตปิฎก	อังกุตตรนิกาย	จตุกกนิบาต	(ภาษาไทย)
อง.ติก. (ไทย)	=	สุตตันตปิฎก	อังกุตตรนิกาย	ติกนิบาต	(ภาษาไทย)
อง.ทสก. (ไทย)	=	สุตตันตปิฎก	อังกุตตรนิกาย	ทสกนิบาต	(ภาษาไทย)
ขุ.อุ. (ไทย)	=	สุตตันตปิฎก	ขุททกนิกาย	อุทาน	(ภาษาไทย)

พระอภิธรรมปิฎก

อภิ.วิ. (ไทย)	=	อภิธรรมปิฎก	วิภังค์	(ภาษาไทย)
อภิ.วิ. (บาลี)	=	อภิธรรมปิฎก	วิภังคปาติ	(ภาษาบาลี)

ปกรณวิเสส

วิสุทธิ. (ไทย)	=	วิสุทธิมรรคปกรณ	(ภาษาไทย)
----------------	---	-----------------	-----------

ข. คำย่อเกี่ยวกับคัมภีร์อรรถกถา

การใช้อักษรย่อคัมภีร์อรรถกถาในวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ ผู้วิจัยอ้างอิงอรรถกถาภาษาไทย ฉบับมหาหมกุฎราชวิทยาลัย ตามที่บัณฑิตวิทยาลัยกำหนด โดยระบุคำย่อคัมภีร์ ลำดับเล่ม/ข้อ/หน้า เช่น ที.สี.อ. (บาลี) ๑/๒๗๖/๒๔๐ หมายถึง ทีมนิกาย สุมงคลวิลาสินี สีสลกขณจวคค อรรถกถา ภาษาบาลี เล่ม ๑ ข้อ ๒๗๖ หน้า ๒๔๐

ช.ชา.อ. (ไทย)	=	อรรถกถาพระสูตรตันตปิฎก	ชุตทกนิกาย	ชาตกอรรถกถา	(ภาษาไทย)
---------------	---	------------------------	------------	-------------	-----------

หนังสือพระคัมภีร์และอักษรย่อ
ภาคพันธสัญญาเดิม

ค. คำย่อเกี่ยวกับคัมภีร์พระคริสตธรรมคัมภีร์

คัมภีร์ที่ผู้วิจัยใช้ศึกษาและนำมาอ้างอิงสำหรับการเขียนในวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ ผู้วิจัยได้ศึกษาจากพระคัมภีร์ไบเบิล อ้างอิงพระคริสตธรรมคัมภีร์ภาคพันธสัญญาเดิม และพันธสัญญาใหม่ คริสตศักราช ๑๙๙๑ การใช้เลขหมายในคริสตธรรมคัมภีร์นั้น จะใช้ชื่อคัมภีร์ บทที่และข้อตามลำดับ ตัวอย่างเช่น ปฐก ๒/๒๔ หมายถึงคัมภีร์ปฐมกาล (ในคริสตธรรมคัมภีร์) บทที่ ๒ ข้อ ๒๔ เป็นต้น เริ่มตามลำดับอักษรดังนี้

ภาคพันธสัญญาเดิม

๑. ปฐมกาล	ปฐก	๔. สุภาพิต	สขต
๒. อีสยาห์	อสย	๕. เอเสเคียล	อสค
๓. เพลงสดุดี	สดด	๖. โยชูวา	ยชว

ภาคพันธสัญญาใหม่

๑. มัทธิวา	มธ	๔. ยอห์น	ยน
๒. โรม	รม	๕. ลูกา	ลก
๓. ฟิลิปปี	ฟป	๖. ยากอบ	ยก

บทที่ ๑ บทนำ

๑.๑ ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

ในยุคแห่งสังคมเทคโนโลยี (Technology) สมัยใหม่ มีความเจริญก้าวหน้าขึ้นในทางวิทยาศาสตร์มาอย่างต่อเนื่อง ทำให้ประชากรโลกทั้งมวล สามารถรับรู้ข้อมูลข่าวสารข้ามทวีปต่างๆ ในโลกได้อย่างรวดเร็วและทันสมัยที่สุด ไม่ว่าจะอยู่ในทวีปใดของโลก ดังนั้น เมื่อโลกของเรามีการเกิดขึ้นมาแล้วต้องมีวิวัฒนาการอย่างไม่หยุดนิ่ง เมื่อมีการเจริญขึ้นก็มีการเสื่อมลงเป็นธรรมดา เพราะว่าโลกของเรานี้ไม่มีอะไรแน่นอนคงที่ ย่อมมีการเปลี่ยนแปลง และมีสิ่งใหม่ๆ เกิดขึ้นมาให้เราเห็นอยู่เสมอ

โดยเฉพาะข่าวลือ ที่ว่า ในวันที่ ๒๑-๒๓ ธันวาคม ปี พ.ศ. ๒๕๕๕ จะเป็นวันสิ้นสุดของโลก ตามคำทำนายของ “นอสตราดามุส” Nostradamus ซึ่งเป็นนักพยากรณ์ผู้สืบเชื้อสายมาจากชาวยิวโบราณแห่งชนเผ่าอิสซาคารได้ทำนายว่า ในวันที่ ๒๑-๒๓ ธันวาคม ค.ศ. ๒๐๑๒ โลกจะเกิดการเปลี่ยนแปลงครั้งใหญ่หรือเป็นวันสิ้นสุดของโลก (The end of World)^๑ ตามปฏิทินของชาวมายา ข่าวลือนี้เป็นสาเหตุ ทำให้มวลมนุษยชาติทั้งโลก มีความตื่นตกใจและวิตกกังวลกันมาก มีการวิเคราะห์ ข่าวนี้ผ่านสื่อออนไลน์ (online) หลายด้าน หลายมุม อย่างเช่น บางกลุ่มบอกว่า ตามการสังเกตเหตุการณ์ต่างๆ ที่มีการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วของธรรมชาติ ข่าวลือนั้นอาจจะจริง แต่บางกลุ่มบอกว่า ข่าวลืออาจจะเป็นสิ่งที่สำคัญมากที่จะทำให้มนุษย์มีความตื่นตัว และสำนึกถึงบุญคุณของแผ่นดินที่เกิดขึ้นมาให้เราได้อาศัยอยู่ทุกวันนี้ จะได้หันมาช่วยกันรักษาและรักโลกมากขึ้น

อย่างไรก็ตาม นักวิทยาศาสตร์แห่งองค์นาซา (Nasa Organization) ไม่สามารถบอกได้ว่า วันสิ้นโลกจะเกิดขึ้นเมื่อใดและมีสภาพเช่นใด เพราะนักวิทยาศาสตร์ก็คือมนุษย์ แต่มนุษย์ไม่ใช่คนสร้างโลก^๒ นี้แสดงให้เห็นว่า แม้แต่นักวิทยาศาสตร์ที่มีเครื่องมือทันสมัยในการค้นหาสิ่งใหม่ๆ ที่กำลังเกิดขึ้นบนโลก ก็ไม่สามารถรู้ได้ทุกอย่าง รู้เพียงบางส่วนที่เป็นรูปธรรมเท่านั้น ส่วนที่เป็นนามธรรมไม่สามารถรู้ได้

^๑ ชมรมปฏิบัติธรรมโศดาอริยมรรค ดำเนินงานและเรียบเรียง, **เดือนภัยสามโลก**, (กรุงเทพมหานคร : รุ่งเรืองวิริยะพัฒนาโรงพิมพ์, ๒๕๕๔), หน้า ๑๑.

^๒ บรรจง บันกาชัน, “สันติธรรม”, **โลกวันนี้ วันสุข**, ฉบับที่ ๓๙๑ (๒๒-๒๘ ธันวาคม ๒๕๕๕) : ๒๙.

ในขณะที่ชาวโลกกำลังรอคอยและเตรียมตัวรับเหตุการณ์ต่างๆ ที่จะเกิดขึ้นในวันนั้น พร้อมทั้งลุ้นว่า จะเกิดขึ้นจริงหรือไม่ จึงได้แต่ภาวนาไม่ให้มีเหตุการณ์ดังกล่าวเกิดขึ้น และแล้ววันที่ ๒๑ ธันวาคม ค.ศ.๒๐๑๒ ก็ผ่านพ้นไปด้วยดี ตามปกติของโลกไม่มีอะไรเปลี่ยนแปลง

จากการศึกษา พฤติกรรมของมนุษย์ในปัจจุบัน ดังกล่าวมาแล้วข้างต้น แสดงให้เห็นว่า มนุษย์เรายังไม่รู้เรื่องเหตุการณ์ต่างๆ ที่จะเกิดขึ้นบนโลกนี้อย่างถ่องแท้ โดยเฉพาะเรื่องกำเนิดโลกตามหลักคำสอนของศาสนา

ศาสนาใหญ่ๆ ของโลก คือ ศาสนาคริสต์ ศาสนาอิสลาม และศาสนาพุทธ ต่างกล่าวถึงกำเนิดของโลกและการสิ้นสุดของโลก พร้อมทั้งสอนวิธีปฏิบัติต่างๆ เพื่อให้มนุษย์อยู่ร่วมกันด้วยความสงบสุข โดยแต่ละศาสนานั้น มีวิธีสอนและการปฏิบัติแตกต่างกัน ส่วนจุดหมายปลายทางสูงสุดของแต่ละศาสนา ล้วนมีเป้าหมายเดียวกัน คือ ทำให้มวลมนุษยชาติ เข้าไปสู่จุดสูงสุดแห่งชีวิต คือ ความสงบสุข

ถึงแม้ในแต่ละศาสนาจะมีหลักการและวิธีปฏิบัติไม่เหมือนกัน เช่น ศาสนาพุทธ สอนให้มนุษย์ทำความดีทุกขันธ์ ตามหลักคำสอนแห่งอริยสัจ ๔ โดยใช้วิธีปฏิบัติตามหนทางแห่งมรรคมงคล ๘ หรือเรียกอีกอย่างหนึ่งว่า ทางสายกลาง คือ มัชฌิมาปฏิปทา เพื่อไปถึงจุดหมายสูงสุด คือ พระนิพพาน อันเป็นความสงบสุขที่ถาวร ส่วนหลักคำสอนของศาสนาคริสต์นั้น พระผู้เป็นเจ้าได้บอกแนวทางปฏิบัติแก่คริสตศาสนิกชนให้ปฏิบัติอย่างเคร่งครัดตามพระบัญญัติอย่างครบถ้วน คือ จงรักภักดีต่อพระเจ้าอย่างสุดหัวใจและรักเพื่อนมนุษย์ทุกคนเหมือนรักตนเอง เพื่อจะไปสู่จุดหมายสูงสุด คือ สวรรค์ อันเป็นอาณาจักรของพระเจ้า ซึ่งเป็นความสุขนิรันดร์ของชีวิต

พระพุทธเจ้า ไม่ตรัสถึงกำเนิดโลกหรือจักรวาลโดยตรง แต่ทรงตรัสว่า เรื่องแบบนี้ เป็นเรื่องที่มีมนุษย์ไม่ควรคิดถึง เพราะเป็นเรื่อง อจินไตย^๑ เกินวิสัยที่มนุษย์ธรรมดาจะคิดและเข้าใจได้ อีกอย่าง คือ ไม่ใช่หนทางแห่งความดีทุกขันธ์ อันเป็นเป้าหมายสูงสุดของพระพุทธศาสนา^๒ ซึ่งมีคำพุทธภาษิตเรื่องราวของโลกและจักรวาลมากมายเช่น โลกนั้นมีความเป็นมาอย่างไร พระพุทธเจ้าไม่ทรงพยากรณ์ แต่ก็ทรงแสดงเรื่องราวกำเนิดชีวิตและจักรวาลไว้ในอัครคัมภีร์ว่า “สมัยหนึ่ง ครั้นเวลาล่วงเลยมานาน โลกนี้เจริญขึ้น เมื่อโลกกำลังเจริญขึ้น เหล่าสัตว์ส่วนมากจุติจากพรหมโลกชั้นอาภัสสร มาเป็น

^๑ อจินไตย แปลว่า สิ่งที่ไม่ควรคิด หมายถึงสิ่งที่ไม่อาจเข้าใจได้ด้วยตรรกะสามัญของปุถุชน มี ๔ อย่าง ได้แก่ ๑). พุทธวิสัย วิสัยแห่งความมหัศจรรย์ของพระพุทธเจ้าทั้งหลาย ๒). ฌานวิสัย วิสัยแห่งอิทธิฤทธิ์ของผู้มีฌาน ทั้งมนุษย์ และเทวดา ๓). กรรมวิสัย วิสัยของกฎแห่งกรรม และวิบากกรรม ๔). โลกวิสัย วิสัยแห่งโลก คือ การมีอยู่ของสวรรค์ นรก และสังสารวัฏ ม.ม. (ไทย) ๑๓ /๑๒๒/ ๑๓๓.,

^๒ อัง.จตุกก. (ไทย) ๒๑/ ๗๗/ ๑๒๒.

อย่างนี้ นึกคิดอะไรก็สำเร็จได้ตามปรารถนา มีปิติเป็นภักษา มีรัศมีชานออกจากร่างกาย เที้ยวสัจจร ไปในอากาศอยู่ในวิมานอันงาม สถิตอยู่นานแสนนาน”^๕

เนื้อความในพระสุตตรนั้นยังได้กล่าวไว้อีกว่า หลังจากนั้นมาพื้นแผ่นดินก็เริ่มขยายพื้นที่ลงไป ในน้ำมีสี่สันและรสอันโอชะทำให้มนุษย์มีความพึงพอใจ แล้วได้ดื่มกินและทำดั่งนั้น รัศมีกายก็เริ่มจางหายไป จากนั้น พระจันทร์และพระอาทิตย์ก็เกิดขึ้น ต่อมา บรรดาดาวเคราะห์และหมู่ดาวต่างๆ ก็เกิดขึ้น มีกลางวันและกลางคืน เป็นเดือน เป็นปี เวลาผ่านไป ทำให้ร่างกายมนุษย์หยาบขึ้น ดีบ้าง เลวบ้าง จนในที่สุด ก็กลายเป็นสังคัมมนุษย์อยู่จนถึงทุกวันนี้

จากพุทธพจน์ที่ได้หยิบยกมานี้ แสดงให้เห็นว่า พระพุทธเจ้า ไม่ทรงสนับสนุนให้มนุษย์ใส่ใจหรือให้ความสำคัญเกี่ยวกับสร้างแนวคิดเรื่องโลกโดยตรง แต่พระองค์ก็ตรัสเรื่องราวที่เกี่ยวกับโลกและจักรวาล พร้อมทั้งแสดงความเป็นมาของสังคัมมนุษย์ โดยเริ่มตั้งแต่มีสัตว์เกิดขึ้นในโลก แล้วมีการเปลี่ยนแปลงไปเรื่อยๆ ตามลำดับแห่งการหยาบหนาของกิเลสต่างๆ เพราะมนุษย์มีความเชื่อแตกต่างกันอันเป็นเหตุปัจจัย แห่งความเชื่อไร้เหตุผล โดยมีวิชาเป็นเครื่องประกอบ ถึงแม้ว่า ความคิดเรื่องโลกและจักรวาลจะไม่ชี้หนทางนำไปสู่จุดหมายสูงสุดของพระพุทธศาสนาก็ตาม แต่พระพุทธศาสนานั้นมีเป้าหมายเดียว คือ ทำให้เทวดาและมนุษย์พ้นทุกข์ ด้วยการปฏิบัติตามมรรคมีองค์ ๘ เพื่อไปสู่พระนิพพานอันเป็นบรมสุขที่แท้จริง ดังที่พระพุทธเจ้าทรงแสดงไว้อย่างชัดเจน ถึงความเป็นมาของโลกและกำเนิดมนุษย์ไว้ใน อคคัญุสสูตร ที่ขนิทาย ปาฎิกวรรค โดยกล่าวถึงลักษณะการตั้งอยู่ และการเปลี่ยนแปลงต่างๆ ของโลกตามกฎของธรรมชาติ

เมื่อโลกของเราเกิดขึ้นมากก็ต้องมีการเคลื่อนไหวตามเหตุปัจจัยต่างๆ เช่นว่า โลกถูกทำลายด้วยไฟและน้ำเป็นต้น สุดท้ายพระองค์ก็ตรัสว่า ทุกสิ่งทุกอย่างที่เกิดขึ้นบนโลกนี้ล้วนตั้งอยู่ภายใต้กฎไตรลักษณ์ทั้งสิ้น เพราะสรรพสิ่งในโลกนี้ไม่มีอะไรแน่นอนเที่ยงแท้ เมื่อมีการเกิดขึ้น มีการตั้งอยู่ แล้วก็ดับไปเป็นเรื่องธรรมดาตามกระบวนการของกฎธรรมชาติ ถ้าหากว่า มนุษย์ทุกคนที่เกิดมาแล้วในโลกนี้ จะดำเนินชีวิตโดยเอาหลักไตรลักษณ์นี้มาพิจารณาให้ลึกซึ้งตลอดสายแล้ว ย่อมนำไปสู่การพัฒนาจิตใจถึงระดับสูงสุด คือ สามารถไปถึงพระนิพพานได้ในที่สุด

ในศาสนาคริสต์ กล่าวถึงประวัติการสร้างโลกของพระเจ้า ในหนังสือปฐมกาล (Book of Genesis) ซึ่งเป็นหนังสือบันทึกเรื่องราวที่พระเจ้าทรงกล่าวถึง จุดเริ่มต้นของโลกมนุษย์ ซึ่งเป็นหนังสือเล่มแรกของคัมภีร์ไบเบิล (Bible) ในภาคพันธสัญญาเดิม และเป็นเล่มแรกในหมวดเบญจบรรพ ซึ่งชาวฮิวเชื่อว่า โมเสสเป็นผู้เขียนหนังสือเล่มนี้

หนังสือปฐมกาล เริ่มต้นด้วยพระเจ้าทรงสร้างทั้งจักรวาล โลก สรรพสิ่งที่มีชีวิตต่างๆ ในพระคัมภีร์กล่าวว่า พระเจ้าทรงสร้างมนุษย์คู่แรกคือ อาดัมกับอีฟ ทรงให้อยู่ในสวนเอเดน ต่อมา

^๕ ที.ปา. (ไทย) ๑๑/๕๖/๘๘-๘๙.

^๖ ดูรายละเอียดใน ที.ปา. (ไทย) ๑๑/๘๘-๘๙/๕๖.

มนุษย์ได้ทำผิดกฎที่พระองค์ทรงตั้งไว้ โดยกินผลไม้ต้องห้าม เมื่อกินแล้วก็ “รู้ดีรู้ชั่ว” พระเจ้าทรงให้ออกจากสวนเอเดนนั้น ต้องทำมาหากินด้วยความยากลำบาก^๗ และพร้อมทั้งได้กล่าวถึงจุดเริ่มต้นของการกระทำบาปอันเป็นเหตุทำให้มนุษย์ถูกขับออกจากสวนเอเดน แล้วหนังสือปฐมกาลก็เป็นสิ่งที่นำไปสู่เหตุการณ์ที่สำคัญของมนุษย์ ๒ เหตุการณ์ คือ การสร้างหอบาเบล และปรากฏการณ์ของเรือโนอาห์ในเรื่องน้ำท่วมโลก

ในหนังสือปฐมกาล กล่าวถึงเรื่องพระเจ้าทรงเนรมิตสรรพสิ่ง โดยทรงใช้เวลาทั้งหมด ๖ วันและทรงใช้เวลาอีก ๑ วันเพื่อพักผ่อน จึงเป็นที่มาของการกำหนดให้ ๑ อาทิตย์ มี ๗ วัน โดยจัดให้วันที่ ๗ แห่งสัปดาห์ คือ วันอาทิตย์เป็นวันหยุดพักผ่อนสำหรับคริสตชน แต่ปัจจุบันนี้ วันอาทิตย์ถือว่าเป็นวันหยุดพักผ่อนสำหรับคนทั่วทั้งโลก โดยมีจำกัดอยู่ในศาสนาหรือชนชาติใด สำหรับวันหยุดพักผ่อนนี้ในคัมภีร์เรียกว่า “วันสะบาโต” ซึ่งชาวิวิวถือว่า วันสะบาโตนี้ เป็นวันสำคัญมาก คือ ทุกคนต้องหยุดทำกิจกรรมทั้งปวงในวันนี้ ถ้าใครไม่ปฏิบัติตามถือว่า ไม่มีการยำเกรงต่อพระเจ้า^๘

การที่ได้รับกระแสความเชื่อว่า กำเนิดโลก หรือโลกของเราเกิดขึ้นมาแล้ว จะสิ้นสุด หรือโลกจะแตกในวันที่ ๒๑ เดือน ธันวาคม พุทธศักราช ๒๕๕๕ (2012) อันเป็นเหตุให้มนุษย์ทั้งโลกมีความกลัว วิตกกังวลกันมากกับเหตุการณ์นี้ จึงทำให้ผู้วิจัยต้องการที่จะศึกษาเปรียบเทียบกำเนิดโลกในศาสนาพุทธเถรวาทกับศาสนาคริสต์นิกายโรมันคาทอลิก แม้ศาสนาทั้งสองจะมีส่วนแตกต่างกันในหลักการและอุดมการณ์ของคำสอน เนื่องจากพระพุทธศาสนา เป็นศาสนาที่จัดอยู่ในประเภทเทวนิยมไม่เชื่อเรื่องเทพเป็นผู้สร้างโลก ส่วนศาสนาคริสต์ เป็นศาสนาประเภทเทวนิยม เชื่อว่าเทพหรือพระเจ้าเป็นผู้สร้างโลกก็ตาม แต่ศาสนาทั้งสองได้กล่าวถึงเรื่องกำเนิดของโลกไว้ในคัมภีร์ประจำศาสนาของตนเหมือนกัน เช่นในศาสนาพุทธเถรวาท พระพุทธเจ้าได้ตรัสเรื่องกำเนิดโลกโดยมีการบันทึกไว้ในคัมภีร์พระไตรปิฎก ส่วนศาสนาคริสต์ก็ได้บันทึกเรื่องราวนี้ไว้ในคัมภีร์ไบเบิล (Bible) ที่เรียกว่า คัมภีร์ภาคพันธสัญญาเดิม (Old testament) ซึ่งคริสตศาสนิกชนได้ถือปฏิบัติกันมาจนถึงปัจจุบันนี้

ดังนั้น ผู้วิจัยจึงสนใจที่จะศึกษาในเรื่องกำเนิดโลก วิวัฒนาการของโลก และความสิ้นสุดของโลก ในศาสนาทั้งสอง โดยอาศัยการค้นคว้าเอกสารเป็นหลักในการแสวงหาความรู้ ความเข้าใจให้ถูกต้องตามหลักความเชื่อในคำสอนของศาสนา อันเป็นกระบวนการนำไปสู่หนทางในการปฏิบัติตนให้ถูกต้อง และสามารถทำให้มีความมั่นคงในจิตใจ ไม่วิตกกังวลไปตามกระแสข่าวลือต่างๆ ที่กำลังเกิดขึ้นแพร่หลายในโลกออนไลน์ และเพื่อทำให้มนุษย์รู้จักใช้วิจารณญาณในการรับรู้ข่าวสารต่างๆ โดยเอาหลักการของศาสนาเป็นพื้นฐาน ในการดำเนินวิถีชีวิตอยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุข

^๗ เสรี พงศ์พิศ, ศาสนาคริสต์, (กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, ๒๕๓๑), หน้า ๑๔๙.

^๘ หนังสือปฐมกาล <http://www.wikipedia.org/wiki/> (๐๕ ม.ค. ๒๕๕๖).

๑.๒ วัตถุประสงค์ของการวิจัย

- ๑.๒.๑ เพื่อศึกษากำเนิดโลกในศาสนาพุทธเถรวาท
- ๑.๒.๒ เพื่อศึกษากำเนิดโลกในศาสนาคริสต์นิกายโรมันคาทอลิกแห่งประเทศไทย
- ๑.๒.๓ เพื่อศึกษาเปรียบเทียบความเหมือนและความแตกต่างของกำเนิดโลกในศาสนาพุทธเถรวาทกับศาสนาคริสต์โรมันคาทอลิก

๑.๓ คำนิยามศัพท์ที่ใช้ในการวิจัย

กำเนิดโลก ในศาสนาพุทธเถรวาท หมายถึง การเกิดขึ้นของโลก จุดเริ่มต้นของโลก ของสรรพสิ่งที่มีชีวิต และไม่มีชีวิต หรือการเกิดขึ้นของแผ่นดินเป็นที่อาศัยแห่งหมู่มนุษย์ และสัตว์ รวมทั้งอารยธรรมมนุษย์โดยรวมทั้งหมด

กำเนิดโลก ในศาสนาคริสต์โรมันคาทอลิก หมายถึง คือ แผ่นดินที่พระเจ้าสร้างขึ้นมาเพื่อเป็นที่อาศัยอยู่ของหมู่สัตว์ และสรรพสิ่ง ในงานวิจัยนี้จะกล่าวถึงกำเนิดโลกในศาสนาคริสต์นิกายโรมันคาทอลิกในประเทศไทยเท่านั้น

มนุษย์ หมายถึง ผู้มีจิตใจสูง ได้แก่ คนผู้มีมนุษยธรรม เช่น เมตตา กรุณา เป็นต้น หรือสัตว์ที่รู้จักเหตุผล

ปฐมกาล หมายถึง กาลเริ่มต้นของพระเจ้า ทรงสร้างฟ้าสวรรค์ แผ่นดินโลก และสรรพสิ่งที่มีอยู่บนโลก

๑.๔ ขอบเขตของการวิจัย

การศึกษาวิจัยครั้งนี้มีลักษณะเป็นการวิจัยเชิงเอกสาร (Document research) โดยได้ทำการศึกษาค้นคว้าเกี่ยวกับกำเนิดโลกในศาสนาพุทธเถรวาทกับศาสนาคริสต์นิกายโรมันคาทอลิกในเชิงเปรียบเทียบในด้านความหมาย ความสำคัญ รวมทั้งประเภทกำเนิดโลกที่เป็นประโยชน์ต่อสังคมมนุษย์ โดยศึกษาจากข้อมูลที่ปรากฏในตำราปฐมภูมิและข้อมูลที่มีในตำราทุติยภูมิของศาสนาทั้งสองมาเปรียบเทียบความเหมือนกันและความแตกต่างกัน

๑.๕ เอกสารและงานการวิจัยที่เกี่ยวข้อง

เนื่องจากการวิจัยครั้งนี้ เป็นการวิจัยเชิงเอกสาร (Documentary Research) จึงจำเป็นต้องทบทวนเอกสาร และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องเพื่อศึกษาเปรียบเทียบ ดังนี้

ก. เอกสารที่เกี่ยวข้อง

๑.๕.๑ พุทธทาสภิกขุ ได้กล่าวไว้ใน หนังสือ “บรมธรรม ภาคต้น” ว่า โลกนี้ตั้งอยู่ในสภาพเหมือนกับวัตถุที่ไม่มีเจ้าของ ไม่มีใครรับผิดชอบแก้ไขสิ่งที่ไม่ดีที่ไม่มีเจ้าของ ไม่มีใครรับผิดชอบนั้น เป็นการละเมอเพื่อฝัน เป็นการเพ้อล่องลอยไม่มีลายมือ ปล่อยไปตามบุญตามกรรมในที่สุด “คนไข้” คือโลกก็จะต้องทรุดหนักหรือตาย^๙

๑.๕.๒ ไชย ณ พล ได้กล่าวไว้ใน หนังสือ “ปรัชญาแห่งชีวิต” ว่า ในคัมภีร์ศาสนาโบราณของกรีก ถือว่าชีวิต โลก และสรรพสิ่งเกิดจากน้ำ เอลิสนักปรัชญากรีกกล่าวว่า น้ำเป็นปฐมธาตุของทุกสิ่ง อแนกเซอร์แมนเคอร์กล่าวว่า ปฐมธาตุของทุกสิ่งรวมทั้งชีวิต คือ สารไร้รูปมีอยู่ทุกหนแห่งในจักรวาล^{๑๐}

๑.๕.๓ ดนัย ไชโยธา ได้เขียนไว้ในหนังสือ “กระบวนการเกิดนาคาศาสนา” การสร้างโลกและชีวิต คริสต์ศาสนากล่าวไว้ในคัมภีร์ภาคพันธสัญญาเดิมว่า พระเป็นเจ้าได้ทรงสร้างมนุษย์ตามพระฉายาของพระเป็นเจ้า (Image of God) ความเชื่อนี้จัดเป็นพื้นฐานสำคัญในความเข้าใจความคิดและเหตุการณ์ต่างๆ ทั้งที่เป็นคำสอนคติความเชื่อถือ หรือพิธีกรรมและข้อปฏิบัติต่างๆ ล้วนตั้งอยู่บนความเชื่อที่ว่าพระเป็นเจ้าทรงเป็นสรรพานูภาพฐูเห็นและสร้างสรรพสิ่ง^{๑๑}

๑.๕.๔ ระวี ภาวิไล ได้เขียนไว้ในหนังสือ “วิทยาศาสตร์กับพุทธศาสนา” พุทธนวารหคุณ ข้อ “โลกวิทู” นั้นมุ่งแสดงว่า ทรงรู้อัจฉริยะทั้งใน ๓ ลักษณะอย่างแจ่มแจ้ง

เมื่อจำแนกออกเช่นนี้แล้ว ก็อาจถือเอาว่า จักรวาลวิทยา นั้นเพิ่งเล็งพิจารณาเฉพาะโอกาสโลก ซึ่งเป็นโลกแห่งรูปธรรมที่เราสัตว์ไร้บุคคลตัวตน แต่การพิจารณาเช่นนี้เป็นไปไม่ได้ เพราะโลกไม่ว่าจะมองในลักษณะใดก็เป็นโลกเดียวกัน การจำแนกออกนั้นเพียงเพื่อความสะดวกใจว่าเข้าใจหรือในขั้นต้นในการศึกษาค้นคว้าอาจมองเห็นเป็นคนละโลก คนละส่วน แต่ในระดับรากฐานแล้วเป็นการปรากฏลักษณะของภาวะอันเดียว คือ โลก นั้นเอง^{๑๒}

๑.๕.๕ Handbook to the Bible วาสนา อยู่กิม เป็นผู้แปล คู่มือพระคัมภีร์ฉบับสมบูรณ์ ได้แปลในบทหนึ่งว่า โลกนี้เป็นของพระองค์ ประวัติศาสตร์ของมนุษย์ก็เป็นไปตามแผนการ

^๙ พุทธทาสภิกขุ, บรมธรรม ภาคต้น, (กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์ธรรมสภา, ๒๕๒๕), หน้า ๑๙๐.

^{๑๐} ไชย ณ พล, ปรัชญาแห่งชีวิต, (กรุงเทพมหานคร : ม.ป.ท. ๒๕๕๓), หน้า ๒๓.

^{๑๑} ดนัย ไชโยธา, กระบวนการเกิดนาคาศาสนา, (กรุงเทพมหานคร : โอเดียนสโตร์, ๒๕๕๒), หน้า ๗๑.

^{๑๒} ระวี ภาวิไล, วิทยาศาสตร์กับพุทธศาสนา, (กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์ บริษัท สหธรรมิก จำกัด, ๒๕๔๓), หน้า ๓๐.

ของพระองค์ พระองค์เป็นผู้รับผิดชอบต่อโลกและทุกสิ่งที่อยู่ในโลก มนุษย์ทั้งสิ้นถูกสร้างขึ้น ตามพระฉายาของพระองค์^{๙๓}

๑.๕.๖ Sir Julian Huxley (The Growth of Ideas) **วิวัฒนาการแห่งความคิด, ภาคนมนุษย์และโลก จูทาทิพย์ อูมะวิชนี** เป็นผู้แปล ได้แปลในบทหนึ่งว่า มรดกมีค่าอย่างมากที่สุดสองประการที่คนกรีกได้ให้ไว้แก่โลก คือ นิสัยในการใช้สติปัญญา และความคิดเกี่ยวกับการใช้เหตุผลในเชิงตรรกศาสตร์ ชาวกรีกเป็นพวกแรกที่แสวงหาความจริงเพื่อคุณค่าในตนเอง การค้นพบตรรกศาสตร์มีคุณค่ามากต่อการแสวงหาความจริงอย่างมีหลักเกณฑ์ พวกเขาได้พยายามแสวงหาความรู้เกี่ยวกับโลกภายนอกและจักรวาล และเป็นนักคิดตะวันตกพวกแรกที่เป็นนักจักรวาลวิทยา (cosmologists) เขาได้เสนอทฤษฎีต่างๆ เกี่ยวกับความเข้าใจของเขาที่มีต่อโลก โดยอาศัยหลักการใช้เหตุผลมากกว่าความรู้สึกเข้าใจเอาเอง ต่อมาในสมัยกลาง ความคิดของกรีกก็ถูกกลืนเข้าไปอยู่ในคริสต์ศาสนา แต่ก็ยังเป็นพลังอันสำคัญสืบเนื่องในสังคมต่อไป^{๙๔}

๑.๕.๗ **ปริญญญา ต้นสกุล** ได้เขียนไว้ในหนังสือ **คนสองมิติ** มนุษย์จะต้องรู้ว่า ไม่ว่าจะคิดแบบวิทยาศาสตร์โลกหรือว่าจะคิดแบบจิตมนุษย์ ในการศึกษาเรียนรู้สรรพสิ่งใดๆ ในระบบโลกเสรีหรือปรากฏการณ์ใดๆ ในจักรวาลของพระบิดานั้น ถ้ามนุษย์มองโลกในมิติทางกายภาพอยู่ด้านเดียวดังที่เป็นอยู่ มนุษย์ก็เห็นที่จะผิดพลาดบกพร่อง เพราะเกิดการสับสนในตนเองเสียตั้งแต่แรกแล้ว^{๙๕}

๑.๕.๘ **ปริญญญา ต้นสกุล** ได้เขียนไว้ในหนังสือ **มหัศจรรย์พลังอำนาจแม่เหล็กโลก พฤติกรรมมนุษย์ จิตและจักรวาล** ว่า ความสัมพันธ์ระหว่างจิตจักรวาลหรือพระจิตกับมนุษย์ทางอ้อม ก็คือ การสนับสนุนคลื่นพลังงานความคิดด้านบวกในเชิงถ่ายทอดความคิดสร้างสรรค์ให้แก่มนุษย์ เพื่อสร้างแนวคิดใหม่ ความรู้ใหม่ในอันที่จะเป็นประโยชน์ต่อการดำรงชีวิตและสอดคล้องกับความต้องการของมนุษย์แต่ละคนตามจังหวะและโอกาสที่เหมาะสมและที่สำคัญคือ การรักษาความสมดุลของอำนาจแม่เหล็กโลก ที่เกิดจากคลื่นแม่เหล็กโลกในการโคจรของโลกเสียดสีกับลมสุริยะ ซึ่งเป็นกระบวนการทางเทคนิคของจิตจักรวาล เพื่อรักษาชีวิตของมนุษย์และความเป็นไปของทุกสรรพสิ่งบนโลกใบนี้ไว้ จนแม้แต่การเวียนว่ายตายเกิดของมนุษย์ตามรหัสบุรพกรรมของแต่ละคน อันเป็นความสัมพันธ์ระหว่างมนุษย์ในมิติโลกกับจักรวาล^{๙๖}

^{๙๓} วาสนา อยู่กิม เป็นผู้แปล, **คู่มือพระคัมภีร์ฉบับสมบูรณ์** (Handbook to the Bible), (กรุงเทพมหานคร : กนกบรรณสาร, ๑๙๙๑), หน้า ๑๒๖.

^{๙๔} จูทาทิพย์ อูมะวิชนี ผู้แปล, **วิวัฒนาการแห่งความคิด ภาคนมนุษย์และโลก** (The Growth of Ideas), (กรุงเทพมหานคร : มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, ๒๕๔๐), หน้า ๑.

^{๙๕} ปริญญญา ต้นสกุล, **คนสองมิติ**, (กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์ จิตจักรวาล, ๒๕๔๔), หน้า ๑๘.

^{๙๖} ปริญญญา ต้นสกุล, **มหัศจรรย์พลังอำนาจแม่เหล็กโลก พฤติกรรมมนุษย์ จิตและจักรวาล**, (กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์ จิตจักรวาล, ๒๕๔๔), หน้า ๒๑-๒๒.

๑.๕.๙ **เอกชัย จันทรา** ได้กล่าวไว้ในหนังสือ **ตำนานโลก** พระธรรมปฐมกาลเริ่มต้นด้วยการทรงสร้างของพระเจ้า ทั้งการสร้างจักรวาล โลก สิ่งมีชีวิตต่างๆ รวมถึงมนุษย์คู่แรก อาดัม และเอวา รวมทั้งกล่าวถึงจุดเริ่มต้นของความบาปอันเป็นเหตุให้มนุษย์ถูกขับออกจากสวนเอเดน และพระธรรมปฐมกาลก็นำไปสู่เหตุการณ์ที่สำคัญของมนุษย์สองเหตุการณ์ ได้แก่ การสร้างหอบาเบล และปรากฏการณ์เรือโนอาห์ในเหตุการณ์น้ำท่วมโลก ^{๑๗}

ข. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

๑.๕.๑๐ **พระมหาอุไร อาตาทโป (มั่งมี)** การศึกษาวิเคราะห์เรื่องโลกในทัศนะของพุทธศาสนาฝ่ายเถรวาท : พบว่า “โลกที่เราอาศัยอยู่ตกอยู่ภายใต้อำนาจความหลงระเริง เพราะมวลมนุษย์ขาดสติสัมปชัญญะ อันเป็นเครื่องผูกมัดสัตว์ให้ตกอยู่ในอำนาจของมัน” ^{๑๘}

๑.๕.๑๑ **พระครูโสภณ ปรีถยยาทร** การศึกษาวิเคราะห์เรื่องจักรวาลวิทยาในพุทธปรัชญาเถรวาท : พบว่า “โลกนี้เต็มไปด้วยสรรพสิ่งสุดคณนา มนุษย์เป็นสิ่งที่อยู่ในโลก และสิ่งที่เป็นมนุษย์นั้นถ้าเทียบกับโลกนี้แล้วก็ไม่เป็นสิ่งที่ใหญ่โตนัก มนุษย์ยังเป็นเพียงจุดเล็กนิดเดียว ถ้าเทียบกับความใหญ่โตของจักรวาล” ^{๑๙}

๑.๕.๑๒ **พระมหาโสภณ ชาวปลายนา** การศึกษาเปรียบเทียบหลักคำสอนเรื่องการอนุรักษ์น้ำในพระพุทธศาสนาและคริสต์ศาสนาของผู้นำศาสนา ศึกษาเฉพาะกรณี มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัยกับวิทยาลัยแสงธรรม, พบว่า “หลักคำสอนการเนรมิตสร้างของมนุษย์ในฉายาของพระเจ้า คือ สิ่งที่มีความจำเพาะเป็นพิเศษที่สุดในมนุษย์ ที่ทำให้เขารู้ถึงความแตกต่างจากสัตว์ทั้งมวลและจากสิ่งเนรมิตสร้างทุกอย่างเท่าที่เรารู้พบ แม้ทูตสวรรค์ก็ไม่มีส่วนที่ได้เกียรติเช่นเดียวกับมนุษย์พวกทูตสวรรค์มิได้เป็นผู้รับฉายาของพระเจ้า ในจิตสำนึกและขอบเขตที่มนุษย์เป็นอยู่” ^{๒๐}

๑.๕.๑๓ **พระสร้างชาติสิริ จารุณโณ (สุวรรณพุทธ)** ศึกษาเปรียบเทียบหลักการเชื่อในพระพุทธรูปศาสนาเถรวาทกับศาสนาคริสต์ตามคติของนักบุญออกเกสติน พบว่า พระเจ้าสร้างสรรพสิ่งไม่

^{๑๗} เอกชัย จันทรา, **ตำนานโลก จากหอคอยบาเบลถึงอัศวินเทพพลาร์**, (กรุงเทพมหานคร: ยิปซีสำนักพิมพ์, ๒๕๕๕), หน้า ๑๕.

^{๑๘} พระมหาอุไร อาตาทโป (มั่งมี), “การศึกษาวิเคราะห์เรื่องโลกในทัศนะของพุทธศาสนาฝ่ายเถรวาท”, **วิทยานิพนธ์พุทธศาสนมหาบัณฑิต**, (บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ๒๕๕๐), หน้า ๑.

^{๑๙} พระครูโสภณ ปรีถยยาทร, “การศึกษาวิเคราะห์เรื่องจักรวาลวิทยาในพุทธปรัชญาเถรวาท”, **วิทยานิพนธ์พุทธศาสนมหาบัณฑิต**, (บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ๒๕๕๑), หน้า ๑๔.

^{๒๐} พระมหาโสภณ ชาวปลายนา, “การศึกษาเปรียบเทียบหลักคำสอนเรื่องการอนุรักษ์น้ำในพระพุทธรูปศาสนาและคริสต์ศาสนาของผู้นำศาสนา ศึกษาเฉพาะกรณี มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัยกับวิทยาลัยแสงธรรม”, **วิทยานิพนธ์อักษรศาสตรมหาบัณฑิต**, (บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยมหิดล, ๒๕๓๙), หน้า ๗๕.

มีอะไรที่มีอยู่โดยที่พระเจ้าไม่ทรงสร้าง และเชื่อว่าโลกมีความสัมพันธ์กับพระเจ้า อย่างใกล้ชิด ในฐานะผลสัมพันธ์กับเหตุ คือ โลกเป็นผล พระเจ้าเป็นเหตุ พระเจ้าทรงเป็นเบื้องต้น ท่ามกลาง และที่สุดของทุกสิ่งทุกอย่าง ไม่มีสิ่งใดอยู่นอกเหนือไปจากพระองค์^{๒๑}

๑.๕.๑๓ รองศาสตราจารย์ ทวี ผลสมภพ ได้ศึกษาเปรียบเทียบทฤษฎีกำเนิดเอกภพ ระหว่างพระพุทธศาสนากับวิทยาศาสตร์ พบว่า “เอกภพของเรามีวัฏจักรในการสร้างและทำลาย อยู่เป็นประจำ ก่อนที่เอกภพจะอุบัติขึ้นใหม่จะมีฝนตกท่วมเนื้อที่แสนโกฏิจักรวาล ต่อมา น้ำนั้นก็งวดลงโดยลำดับ เมื่อน้ำงวดลง เทหะต่างๆ ในจักรวาลก็ปรากฏขึ้น ตลอดจนแผ่นดินซึ่งเป็นที่อาศัยของมนุษย์”^{๒๒}

๑.๕.๔ รักใจ สุพรรณโกมุท ได้ศึกษา “เปรียบเทียบคำสอนและทัศนะเรื่องการสิ้นสุดของโลกในพระพุทธศาสนาและศาสนาอิสลาม: ศึกษากรณีชาวไทยพุทธและชาวมุสลิมในกรุงเทพมหานครพบว่า พระพุทธศาสนามีได้ยืนยันว่าโลกมีอยู่อย่างเที่ยงแท้ถาวร และก็ไม่ได้ยืนยันว่าโลกนี้จะขาดสูญ แต่พระพุทธศาสนาจะประกาศตนอยู่ในหลักปฏิจจสมุปบาทอย่างชัดเจนว่า โลกจะมีอยู่หรือเกิดขึ้น ก็เพราะอาศัยเหตุปัจจัยต่างๆ ทำให้เกิดขึ้นและจะต้องเสื่อมสลายพินาศไปก็เพราะมีเหตุปัจจัยต่างๆที่ทำให้เสื่อมสลายไป”^{๒๓}

จากการทบทวนเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องพบว่า ยังขาดเนื้อหาที่เกี่ยวข้องกับเรื่องกำเนิดโลกในศาสนาพุทธเถรวาทกับศาสนาคริสต์บางส่วน จึงทำให้ผู้วิจัยสนใจศึกษาประเด็นเรื่องกำเนิดโลกในศาสนาทั้งสอง เพื่อนำเอาความรู้จากการทำวิจัยนี้มาประยุกต์ใช้ให้สอดคล้องกับการดำเนินชีวิตตามแนวคิดของศาสนาทั้งสอง และเพื่อศึกษาความแตกต่างระหว่างศาสนาทั้งสองในเรื่องกำเนิดโลกให้รู้แจ่มแจ้งต่อไป

๑.๖ วิธีดำเนินการวิจัย

การศึกษาวิจัยครั้งนี้ เป็นเชิงคุณภาพ โดยใช้วิธีวิจัยเชิงเอกสาร (Documentary Research) โดยมุ่งเน้นการศึกษาเปรียบเทียบกำเนิดโลกในศาสนาพุทธเถรวาท และศาสนาคริสต์ โดยมีวิธีดำเนินการวิจัยดังต่อไปนี้

^{๒๑} พระสร้างชาติสิริ จารุณโณ (สุวรรณพุทธ), “ศึกษาเปรียบเทียบหลักการเชื่อในพระพุทธศาสนาเถรวาทกับศาสนาคริสต์ตามคตินิพนธ์ของนักบุญอเกสทิน”, *วิทยานิพนธ์พุทธศาสตรมหาบัณฑิต*, (บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ๒๕๕๔), หน้า ๖๔.

^{๒๒} รองศาสตราจารย์ ทวี ผลสมภพ, “การศึกษาเปรียบเทียบทฤษฎีกำเนิดเอกภพระหว่างพุทธศาสนากับวิทยาศาสตร์”, *รายงานการวิจัย*, (มหาวิทยาลัยรามคำแหง, ๒๕๓๑), หน้า ๙๘.

^{๒๓} รักใจ สุพรรณโกมุท, “ศึกษาเปรียบเทียบคำสอนและทัศนะเรื่องการสิ้นสุดของโลกในพระพุทธศาสนาและศาสนาอิสลาม : ศึกษากรณีชาวไทยพุทธและชาวมุสลิมในกรุงเทพมหานคร”, *วิทยานิพนธ์อักษรศาสตรมหาบัณฑิต*, (บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยมหิดล, ๒๕๔๓), หน้า ๑๕.

๑.๖.๑ ศึกษาค้นคว้ารวบรวมข้อมูลเอกสาร ชั้นปฐมภูมิ (Primary source) ได้แก่ คัมภีร์พระไตรปิฎก คัมภีร์ไบเบิล และหนังสือปฐมกาล โดยวิธีเก็บรวบรวมข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับเนื้อหาของกำเนิดโลกในศาสนาพุทธเถรวาทและศาสนาคริสต์นิกายโรมันคาทอลิก

๑.๖.๒ เอกสารชั้นทุติยภูมิ (secondary source) ได้แก่ อรรถกถา ฎีกา ปกรณวิเสศต่างๆ งานวิจัย วิทยานิพนธ์ที่เกี่ยวข้อง และเอกสารตำราที่มีเนื้อหาเกี่ยวข้องกับประเด็นการวิจัย

๑.๖.๓ ศึกษาวิเคราะห์ข้อมูลและทำการเปรียบเทียบเนื้อหากำเนิดโลกในศาสนาพุทธเถรวาทกับศาสนาคริสต์นิกายโรมันคาทอลิกว่า มีความเหมือนและแตกต่างกันอย่างไร

๑.๖.๔ สรุปผลงานวิจัยและข้อเสนอแนะ

๑.๗ ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

๑.๗.๑ ทำให้ทราบถึงกำเนิดโลกในศาสนาพุทธเถรวาท

๑.๗.๒ ทำให้ทราบถึงกำเนิดโลกในศาสนาคริสต์นิกายโรมันคาทอลิก

๑.๗.๓ ทำให้ทราบถึงความเหมือนและความแตกต่างของเรื่องกำเนิดโลกในศาสนาพุทธเถรวาทกับศาสนาคริสต์นิกายโรมันคาทอลิก

บทที่ ๒

กำเนิดโลกในพระพุทธศาสนาเถรวาท

ในบทที่ ๒ นี้ ผู้วิจัยต้องการศึกษาประเด็นเรื่อง นิยามความหมาย ปฐมเหตุของกำเนิดโลก วิวัฒนาการของโลก และความสิ้นสุดของโลกในทัศนะของพระพุทธศาสนาเถรวาท เพื่อตอบข้อกังขาของมนุษย์ที่มีต่อทศนะในเรื่องกำเนิดโลกต่างๆ ทั้งมีการตั้งกฎกติกาสมมติกันขึ้นมา ร่วมกันพัฒนาเครื่องมือทางวิทยาศาสตร์ เพื่อขึ้นไปสำรวจโลกและดวงดาวต่างๆ ต่อไป

๒.๑ ความหมายของกำเนิดโลกในพระพุทธศาสนาเถรวาท

กำเนิดโลก หมายถึง การเกิดขึ้นของโลก จุดเริ่มต้นของโลก หรือต้นกำเนิดของโลก ในเรื่องการกำเนิดขึ้นของจักรวาล โลก มนุษย์ และสรรพสิ่งนั้น เป็นเรื่องที่คนทั่วโลกคงจะเคยได้ทราบหรือเคยศึกษามาบ้างแล้ว ทั้งนี้เป็นเพราะมีคนส่วนมากที่สนใจในเรื่องนี้อยู่ รวมทั้งเป็นเรื่องที่อยู่ในความสนใจใคร่รู้ของมนุษย์มานับตั้งแต่ยุคโบราณ มนุษย์ต่างตั้งข้อสงสัยและพยายามแสวงหาคำตอบ เพื่อให้ทราบว่า จุดเริ่มต้นของสรรพสิ่งคืออะไร โลกเกิดขึ้นมาได้อย่างไร และตัวเรามาจากไหน ใครเป็นมนุษย์คนแรก จนกระทั่ง บัดนี้มนุษย์ก็ยังไม่รู้แน่ชัดถึงความเป็นจริงของคำตอบต่าง ๆ ที่ตนสงสัยมาช้านาน

ก) ความหมาย

คำว่า “โลก” เป็นภาษาบาลี แปลว่า สิ่งที่สลายไป ซึ่งมีบทวิเคราะห์ศัพท์ว่า “ลูชชะตีติโลกา” แปลว่า ที่ชื่อว่าโลก เพราะ “เป็นสิ่งที่เคลื่อนไป หมุนไป” ตามความหมายของโลกและสิ่งต่างๆ ที่เรียกว่าโลกนี้ ซึ่งได้แก่ สิ่งที่มีการเกิดขึ้น การตั้งอยู่และการดับไป

ศาสนาพุทธได้ให้ความหมายของโลกว่า โลก เป็นสภาวะธรรมหรือหมู่สัตว์ สถานที่ที่อยู่ของหมู่สัตว์^๑ ในโลกปัญหาสูตร สังยุตตนิกาย สฬายตนวรรคได้กล่าวเรื่องโลกไว้ว่า “ภิกษุทั้งหลายที่เรียกว่า โลก เพราะจะต้องแตกสลาย”^๒ ดังนั้น ความหมายของโลกในพระสูตรนี้ จึงเจาะจงไปสู่การเกิดและการดับของนามและรูปที่ปรากฏขึ้นให้เราได้เห็นในการดำเนินชีวิตประจำวันของมนุษย์ เพื่อให้มนุษย์สำนึกถึงเรื่องโลกและชีวิตตามสภาพความเป็นจริงของโลกที่เราได้อาศัยอยู่จนถึงทุกวันนี้

^๑ ราชบัณฑิตยสถาน, พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน ๒๕๔๒, (กรุงเทพมหานคร : นานมีบุ๊ค จำกัด, ๒๕๔๖), หน้า ๑๗๖.

^๒ ส.สพ. (ไทย) ๑๘/๘๒/๗๕.

รูปธรรมหรือนามธรรมล้วนเป็นสิ่งที่ไม่มีความคงทนถาวรตลอดไป ในศาสนาพุทธเถรวาท ได้กล่าวไว้แล้วว่า โลกต้องอยู่ภายใต้อำนาจของกฎไตรลักษณ์ คือ มีความเกิดขึ้นเป็นเบื้องต้น มีความแปรปรวนเปลี่ยนแปลงเป็นท่ามกลาง และมีความสลายไปตามกาลเวลาเป็นที่สุด^๓

คำว่า “โลก (นาม)” หมายถึง “แผ่นดิน” โดยปริยายหมายถึง หมู่มนุษย์ เป็นที่อยู่อาศัยของมนุษย์และสิ่งมีชีวิตทั้งหลาย เช่น ให้โลกนิยม หรือ เป็นส่วนหนึ่งแห่งสกลจักรวาล เช่น มนุษย์โลก เทวโลก พรหมโลก โลกพระอังคาร หรือ ดาวเคราะห์ดวงหนึ่ง มีขนาดใหญ่เป็นอันดับ ๕ ในระบบสุริยะเป็นที่อยู่อาศัยของมนุษย์ และสิ่งมีชีวิตทั้งหลาย^๔

ในหนังสือ “โลกุปปัตติ” ได้กล่าวถึงการเกิดขึ้นของโลกไว้ว่า “โลกุปปัตติ” หมายถึง การที่รูปแบบแห่งตนปรากฏมีขึ้นมาด้วยอำนาจเวลาที่เป็นไปก็ดี ด้วยอำนาจการสืบต่อจนเป็นกลุ่มก้อนขึ้นมาก็ดี โดยไม่ยกเว้นก่อนที่โลกอันมีความเป็นไปเกี่ยวเนื่องกับปัจจัยตามสมควรจะได้อุบัติขึ้นมาว่า ในส่วนที่เสื่อมบ้าง เรื่องนี้ก็สำเร็จโดยใจความว่า แม้ความพินาศ (แห่งโลก) ก็ต้องกล่าวถึงเหมือนกัน เพราะแสดงถึงปัจจัยที่มีข้อเกี่ยวข้องกันตามสมควร อธิบายความว่า เพราะความที่โลกอันความเป็นไปเนื่องมาจากปัจจัยจะมีทั้งการดับและการเกิด^๕

การให้นิยามความหมายเรื่องกำเนิดโลกตามทัศนะของศาสนาพุทธเถรวาทนั้นสามารถอธิบายได้มากมายหลายรูปแบบทั้งเชิงรูปธรรมและนามธรรม แต่ในที่สุด พระพุทธเจ้ามิได้ตรัสเรื่องโลกไปในทางอื่นเลย คือ พระองค์ทรงเน้นเรื่องโลกที่ต้องอาศัยอยู่ภายใต้กฎไตรลักษณ์ คือ ทุกสิ่งทุกอย่างที่อยู่บนโลกนี้พร้อมทั้งตัวโลกด้วย ต้องมีการแปรปรวนไปตามกระบวนการกฎธรรมชาติ คือ อนิจจัง ทุกขัง และอนัตตาเป็นที่สุด ฉะนั้น เรื่องกำเนิดโลก จึงเป็นเรื่องที่น่าสนใจทำให้ผู้วิจัยอยากรู้และเพื่อคลายความสงสัยที่ว่า กำเนิดโลก มนุษย์และสรรพสิ่งที่อยู่บนโลกนี้เกิดขึ้นมาได้อย่างไร มีเหตุปัจจัยอะไรเป็นเครื่องประกอบให้โลกและสรรพสิ่งพร้อมทั้งมนุษย์เกิดขึ้น ซึ่งมีรายละเอียดดังต่อไปนี้

๒.๑.๑ องค์ประกอบของโลกในศาสนาพุทธ

กำเนิดโลกในศาสนาพุทธเถรวาท ที่พระพุทธเจ้าทรงตรัสถึงนั้น โลก คือ การเกิดขึ้น การตั้งอยู่ และการแตกดับไป ไม่ว่าโลกฝ่ายวัตถุนิยม จิตนิยมและเทวนิยม ก็ล้วนอยู่ในลักษณะเดียวกันทั้งนั้น คือ ใต้อำนาจของกฎไตรลักษณ์ ที่เป็นไปตามเหตุปัจจัยปรุงแต่ง เพราะโลกมีองค์ประกอบหลักๆ คือธาตุ ๔ ได้แก่ ดิน น้ำ ลม ไฟ เกาะกลุ่มกันอย่างสมส่วน รวมตัวกันแน่น จึงมีผลบังเกิดขึ้นของสรรพสิ่งในโลกเป็น ๒ ลักษณะ คือ ลักษณะแรก ทำให้เกิดสิ่งมีชีวิต มีมนุษย์ และสัตว์ เรียกว่า เป็นพวกมีใจครอง ลักษณะที่ ๒ ทำให้เกิดสิ่งไม่มีชีวิต มีแต่รูปร่างปรากฏให้เห็นแต่ไร้จิตวิญญาณ เมื่อโลกเกิดขึ้นจากเหตุปัจจัยประกอบเข้ากันก็ต้องดับจากเหตุปัจจัยเช่นกัน ดังที่พระพุทธเจ้าตรัสกับโกณฑัญญะว่า

^๓ พ. รัตนลักข์ (เปรียญ ๙), มหาศาสตรา ชีวะตะดาโลก, (กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์ SMART BOOKS, ๒๕๕๑), หน้า ๔๓.

^๔ ราชบัณฑิตยสถาน, พจนานุกรม ฉบับราชบัณฑิตยสถาน ๒๕๔๒, หน้า ๑๐๔๓.

^๕ กรมศิลปากร, โลกุปปัตติ ฉบับหอสมุดแห่งชาติ, (กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์อักษรไทย (น.ส.พ.ฟ้าเมืองไทย), ๒๕๓๓), หน้า ๑๙.

โกณฑัญญะในกาลเมื่อโลกทั้งหลายยังไม่ตั้งขึ้น ยังไม่เกิดขึ้นมาเลยนั้น สมณะก็ดี พราหมณ์ก็ดี เทวดาก็ดี สัตว์ดิรัจฉานก็ดี แผ่นดินก็ดี น้ำก็ดี ไฟก็ดี ต้นไม้ก็ดี หญ้าก็ดี ยังไม่เกิดขึ้นสักอย่างเลย มีแต่อชลาอากาศ อยู่เพียงอย่างเดียวเท่านั้น ในกาลครั้งนั้นมีเพียงอุทฺธย เพียง ๒ อย่างเท่านั้น คือ มหันทกาล และคิมหันทกาล อุทฺธย ๒ ประการนั้น ก็บังเกิดขึ้นมา ประสพพบกับปฐมก่อนแล้ว ก่อให้เกิดธาตุลม เลี้ยงอุทฺธย ๒ อย่างนั้นมีขาดสายก่อน ต่อจากนั้น วาโยธาตุนั้น ก็บังเกิดให้เป็น อาโปธาตุ คือธาตุน้ำ^๖

องค์ประกอบของโลกและชีวิตมนุษย์ในศาสนาพุทธเถรวาทเน้นการประกอบเข้าของธาตุ ทั้ง ๔ เป็นหลัก จึงทำให้โลกเกิดขึ้นมาได้ เพื่อให้สรรพสัตว์อาศัยอยู่จนถึงทุกวันนี้ องค์ประกอบของสรรพสิ่งทั้งที่มีชีวิตและไม่มีชีวิต ล้วนประกอบด้วยธาตุทั้ง ๔ เหมือนกัน ที่นี้ขอยกเพียงองค์ประกอบของสัตว์มีชีวิตโดยเฉพาะมนุษย์มาอธิบายต่อไปนี้

คำว่า “มนุษย์” นั้น เป็นภาษาสันสกฤต มาจากคำภาษาบาลีว่า มนุสฺส หมายถึง คน^๗ นอกเหนือจากคำว่า มนุสฺส แล้ว ยังพบว่า มีคำอื่นที่ใช้เรียกมนุษย์ในภาษาบาลีคือ คำว่า “ชน” หมายถึง ชน, คน, บุคคล และหรือคำว่า “อิตถิ” อันหมายถึง มนุษย์เพศหญิง และคำว่า “ปุริส” หมายถึง มนุษย์เพศชาย^๘ คำว่า บุคคล แปลว่า บุคคล, สัตว์ (สิ่งมีชีวิต)^๙ คำว่า “มนุษย์” อ่านว่า มะนุด แปลว่า สัตว์ที่รู้จักใช้เหตุผล สัตว์ที่มีจิตใจสูง^{๑๐} คำว่า “มนุษย์” แปลว่า “ผู้มีใจสูง”^{๑๑} คัมภีร์ สัททนีติ ธาตุปทีปิกา ให้ความหมายศัพท์ไว้ว่า “มนุสฺส อปฺจจฺ มนุสฺโส : ผู้เป็นเหล่ากอของพระมนุ ชื่อมนุษย์” “ยถาพลํ อตฺตโน หิตํ มนุสฺสํ มนุสฺโส : ผู้รู้จักประโยชน์ของตน ตามกำลัง ชื่อว่า มนุษย์” ในคัมภีร์อภิธานวรรณนา ได้วิเคราะห์ศัพท์ไว้ว่า หิตาหิตัง มะนะติ ชานาตีติ มนุสฺโส ผู้รู้สิ่งที่เป็นประโยชน์และไม่เป็นประโยชน์ ชื่อว่า มนุสฺส^{๑๒}

องค์ประกอบของชีวิตมนุษย์ประกอบด้วย ชั้น ๕ คือ รูปชั้น ๕ เวทนาชั้น ๕ สัญญาชั้น ๕ สังขารชั้น ๕ และวิญญาณชั้น ๕^{๑๓} ย่อลงได้แก่ รูปและนาม รูปชั้น ๕ เป็นรูป และเวทนาชั้น ๕ สัญญาชั้น ๕ สังขารชั้น ๕ วิญญาณชั้น ๕ เป็นนาม รูปกับนามนี้เกิดขึ้นโดยอาศัยอวิชชา ตัณหา อุปาทาน กรรม เป็นเหตุเป็นปัจจัยต่อเนื่องกันกล่าวคือ อวิชชา ความไม่รู้จักสภาวะตามความเป็นจริงด้วยความโง่ หลง ทำให้เกิดความเห็นผิดจึงก่อให้เกิดตัณหาความดิ้นรน อยากมีอยากดิ้นรนเพื่อความครอบครอง จนมีการ

^๖ เรื่องเดียวกัน, หน้า ๑๑๘-๑๑๙.

^๗ พระธรรมกิตติวงศ์ (ทองดี สุรเตโช), ศัพท์วิเคราะห์, (กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์เสียงเสียง, ๒๕๕๐), หน้า ๕๑๐.

^๘ เรื่องเดียวกัน, หน้า ๘๕, ๔๔๘.

^๙ เรื่องเดียวกัน, หน้า ๒๖๐, ๔๔๒.

^{๑๐} ราชบัณฑิตยสถาน, พจนานุกรม ฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. ๒๕๔๒, หน้า ๘๓๒.

^{๑๑} พระธรรมปิฎก (ป.อ.ปยุตฺโต), พจนานุกรมพุทธศาสตร์ ฉบับประมวลศัพท์, พิมพ์ครั้งที่ ๑๑, (กรุงเทพมหานคร : มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ๒๕๔๖), หน้า ๑๘๐.

^{๑๒} พระมหาสมปอง มุทีโต, คัมภีร์อภิธานวรรณนา, พิมพ์ครั้งที่ ๒, (กรุงเทพมหานคร : บริษัทประยูรวงศ์, ๒๕๔๗), หน้า ๓๐๖.

^{๑๓} อภิ.วิ. (บาลี) ๓๕/๑/๑, อภิ.วิ. (ไทย) ๓๕/๑/๑.

ยึดมั่นถือมั่นก่อให้เกิดเป็นวิบากข้ามภพข้ามชาติสืบเนื่องเป็นเหตุปัจจัยแก่กันและกัน ทางศาสนาพุทธ ได้อธิบายชีวิตของมนุษย์ไว้ว่า ชีวิตมีส่วนประกอบที่สำคัญ ๒ ส่วนคือ กาย (Body) และจิต (Mind) กายเป็นรูปธรรมอย่างหนึ่ง และจิตเป็นฝ่ายนามธรรมอย่างหนึ่ง ทั้งกายและจิตได้อาศัยซึ่งกันและกัน ทำหน้าที่เพื่อดำเนินชีวิตต่อไปจนกว่าจะแตกดับ กายและจิตของมนุษย์ หมายถึง ชั้นที่ ๕ ของคนทั่วไป ซึ่งยังมีอุปาทานชั้นอื่นได้แก่ ความยึดถือว่าเป็นตัวตน ดังมีข้อความในชั้นธสุตตราว่า “อุปาทานชั้นที่ ๕ เป็นไฉน ได้แก่ อุปาทานชั้นที่ คือรูป อุปาทานชั้นที่คือเวทนา อุปาทานชั้นที่คือสัญญา อุปาทานชั้นที่คือสังขาร อุปาทานชั้นที่คือวิญญาณ”^{๑๔} โดยแบ่งกายและจิตเป็นส่วนประกอบ ๕ ส่วน มีรายละเอียดดังนี้

๑. รูป (Corporeality) หมายถึง ส่วนประกอบของชีวิตฝ่ายรูปธรรมทั้งหมด คือ ร่างกาย และพฤติกรรมของร่างกาย ในอานนุชัสสปายสูตร ได้แบ่งรูปออกเป็น “มหาภูตรูป ๔ และอุปาทายรูป ๒๔”^{๑๕} โดยมีสาระสำคัญพอสรุปได้ดังนี้ มหาภูตรูป แปลว่า สิ่งที่เป็นใหญ่ มหาภูตรูป ๔ ได้แก่ ชาติดิน, ชาติน้ำ, ชาติลม และชาติไฟ ชาติดิน (ปฐวีธาตุ) คือ สิ่งที่มีลักษณะแข็ง เป็นสภาพที่แผ่ออกไปและกินเนื้อที่ เช่น เนื้อ หนัง กระดูก ฟัน เป็นต้น ชาติน้ำหรืออาโปธาตุ เป็นสภาพที่ดึงดูด ซึมซาบ และมีลักษณะเหลวได้แก่ โลหิต น้ำเหลือง และน้ำในร่างกาย ชาติไฟหรือเตโชธาตุ เป็นสภาพที่แผ่ความร้อน หมายถึง ความร้อนในร่างกาย ชาติลมหรือวาโยธาตุ หมายถึง สภาพที่สั้นไหว เบา พัดไปมาได้ เช่น ลมหายใจเข้าออก ลมในท้อง เมื่ออะตอมของธาตุทั้งสี่เกาะกุมกันหรือรวมตัวกันเข้าทำให้เกิดคุณสมบัติต่างๆ ขึ้น เรียกว่า อุปาทายรูป คือ รูปอาศัย เป็นรูปอาศัยมหาภูตรูป^{๑๖}

๒. เวทนา (Feeling) ได้แก่ ความรู้สึกที่เกิดจากสัมผัสทางประสาททั้ง ๕ และทางใจเป็นส่วนที่เป็นความรู้สึกในสิ่งที่มากระทบ “เกิดเวทนา”^{๑๗} ๓ คือ สุขเวทนา เป็นความรู้สึกดีใจพอใจ เช่น รู้สึกอบอุ่นละมุนละไม ซาบซึ้ง ปิติ เอรีดอรรอย เป็นต้น ทุกขเวทนา คือ ความรู้สึกเป็นทุกข์ เสียใจ ไม่พอใจ เช่น รู้สึกเศร้าใจ คับแค้นใจ เจ็บปวด ร้อน เป็นต้น ส่วนอทุกขมสุขเวทนาหรือ อุเบกขาเวทนา คือความรู้สึกเฉยๆ ไม่สุข ไม่ทุกข์ จัดได้ว่าเป็นความรู้สึกที่เป็นปกติ คือ ไม่ต้องดีใจและเสียใจ เวทนาทั้งสามนี้เป็นสาเหตุให้คนเรามีอวิชชาและมีอุปาทาน คือ ความยึดมั่นถือมั่นมากที่สุด เพราะคนส่วนใหญ่ปรารถนาความสุขไม่ปรารถนาความทุกข์ ด้วยอำนาจของอวิชชาหรืออุปาทาน ทำให้มองไม่เห็นสิ่งอื่นใด มีแต่ความยึดติดยึดมั่นอยู่ในเวทนา ไม่ว่าจะมีความสุขความพอใจ หรือเป็นความทุกข์ ความไม่พอใจล้วนเป็นที่ตั้งแห่งความทุกข์ทั้งสิ้น เพราะฉะนั้น ในการแก้ปัญหาในชีวิตประจำวัน บุคคลควรทำจิตให้เป็นอิสระจากเวทนาเป็นดีที่สุด ในอัฐสวดปริยายสูตร ได้แบ่งเวทนาตามทางรับรู้ มีเวทนา ๖ เท่ากับจำนวนอายตนะ ดังนี้ “เวทนา ๖ คือ เวทนาที่เกิดจากสัมผัสทาง ตา หู จมูก ลิ้น กาย ใจ เรียกจักขุสัมผัสสาเวทนา โสตสัมผัสสาเวทนา ฆานสัมผัสสาเวทนา ชิวหาสัมผัสสาเวทนา กายสัมผัสสาเวทนา มโนสัมผัสสาเวทนา ตามลำดับ”^{๑๘}

^{๑๔} ส.ม. (บาลี) ๑๙/๑๗๙/๕๖, ส.ม. (ไทย) ๑๙/๑๗๙/๑๐๕.

^{๑๕} ดูรายละเอียดใน ม.อ. (บาลี) ๑๔/๖๗/๕๐, ม.อ. (ไทย) ๑๔/๖๗/๗๔.

^{๑๖} วิสุทธิ. (ไทย) ๓/๑๔/๑๑.

^{๑๗} ที.ปา. (บาลี) ๑๐/๑๒๒/๕๙, ที.ปา. (ไทย) ๑๐/๑๒๒/๗๐.

^{๑๘} ที.ปา. (ไทย) ๑๑/๓๑๗/๓๒๓.

เวทนาทั้ง ๖ นี้ มีความสำคัญต่อสัตว์ทั้งหลาย เพราะเมื่อมีการรับรู้แต่ละครั้ง เวทนาจะเปรียบเหมือนข้อต่อและเป็นต้นทางแยกชี้แนะองค์ประกอบอื่นๆ ที่จะดำเนินไปในทางใดมีพฤติกรรมอย่างไร

๓. สัญญา (Perception) เป็นความรู้จำพวกหนึ่ง กำหนดจำสิ่งต่างๆ ได้ว่าอะไรเป็นอะไร มีการเปรียบเทียบประสบการณ์เก่ากับประสบการณ์ใหม่ว่าเหมือนกันหรือต่างกันอย่างไร มีการกำหนดหมายรู้ว่า เป็นสิ่งนั้นสิ่งนี้หรือไม่ใช่สิ่งนั้นสิ่งนี้ มีทั้งสิ่งที่เป็นความรู้สามัญและความรู้ที่ซับซ้อน ความรู้ที่เป็นนามธรรมและรูปธรรม “บางท่านก็แปลคำว่า สัญญา เป็นความจำก็มี”^{๑๙} ในสังคีตสูตร แบ่งสัญญาออกเป็น ๖ ประการ คือ ความหมายรู้ รูป เสียง กลิ่น รส สัมผัสอารมณ์ เรียกว่า “รูปสัญญา คันธสัญญา รสสัญญา โภกัญทัพสัญญา ฉัมมสัญญา”^{๒๐}

๔. สังขาร (Mental Formations) ได้แก่ องค์ประกอบหรือคุณสมบัติต่างๆ ของจิตใจโดยมีเจตนาเป็นตัวนำ ซึ่งปรุงแต่งจิตใจให้ดีหรือชั่วเป็นกลางๆ ความนึกคิดตรึงตรองในจิตใจนั้น จะชักนำให้มีการแสดงออกทางกาย วาจา ซึ่งให้เป็นไปต่างๆ กัน และจิต เป็นที่มาของกรรม เช่น เมตตากรุณา มุทิตา อุเบกขา หิริ โอตตปปะ เป็นต้น ในปริวัฏฏสูตร ได้แบ่งสังขารออกเป็น ๖ ประการคือ เจตนาหรือความจำนง รูป เสียง กลิ่น รส สัมผัส อารมณ์ เรียกว่า “รูปสัญญาเจตนา สัทสัญญาเจตนา คันธสัญญาเจตนา รสสัญญาเจตนา โภกัญทัพสัญญาเจตนา ฉัมมสัญญาเจตนา”^{๒๑}

๕. วิญญาณ (Consciousness) แปลว่า “ความรู้แจ้ง”^{๒๒} คือ การรู้แจ้งทางอารมณ์ ทางประสาททั้ง ๕ และทางใจ คือ การเห็น การได้ยิน การได้กลิ่น การรู้รส การรู้สัมผัสทางกาย และการรู้อารมณ์ทางใจ เป็นความรู้เริ่มแรกที่เกี่ยวข้องกับนามชั้นอื่นๆ ทั้งหมด และเป็นทางเดินของนามชั้นอื่นๆ ด้วย เช่น เมื่อใดมนุษย์มีความสุขสบาย แสดงว่าเกิดเวทนา รู้สึกว่าเป็นสุข เกิดวิญญาณ หรือในทางตรงกันข้าม เมื่อใดมนุษย์รู้สึกไม่สบาย ได้รับความบีบคั้นแสดงว่าเกิดเวทนา ก็รู้ว่าเป็นทุกข์ คือ วิญญาณ วิญญาณแบ่งออกเป็น ๖ ประการ คือ ความรู้อารมณ์ ทางตา หู จมูก ลิ้น กาย ใจ เรียกว่า “จักขุวิญญาณ โสทวิญาณ ชิวหาวิญญาณ กายวิญญาณ มโนวิญญาณ”^{๒๓}

การถือกำเนิดในครรภ์ของมารดาแล้วได้อัตภาพความเป็นมนุษย์นั้น ต้องอาศัยองค์ประกอบแห่งชั้น ๕ โดยมีจุดกำเนิดที่เป็นไปตามกระแสแห่งกฎธรรมชาติทั้งสิ้น มีความสัมพันธ์ด้วยปัจจัยต่างๆ อย่างไม่ขาดสาย เกิดขึ้นสืบต่อกันไปอย่างเป็นเหตุเป็นผลของกันและกัน จากอดีตชาติสู่ปัจจุบันชาติก็เชื่อมโยงกันด้วยวงวนของกิเลส กรรม วิบาก ดังนั้น เมื่อมนุษย์ยังมีกรรมซึ่งเป็นเสมือนพื้นพิภพของชีวิต มีวิญญาณเป็นเสมือนพืชพันธุ์ของชีวิต มีตัณหาเป็นเสมือนน้ำเชื้อของชีวิต

^{๑๙} พระธรรมปิฎก (ป. อ. ปยุตโต), **พุทธธรรม ฉบับเติม**, (กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์ธรรมสภา, ๒๕๔๔), หน้า ๒๑.

^{๒๐} ที.ปา. (บาลี) ๑๑/๓๒๓/๒๑๕, ที.ปา. (ไทย) ๑๑/๓๒๓/๓๑๘.

^{๒๑} ส.ช. (บาลี) ๑๗/๕๖/๔๙, ส.ช. (ไทย) ๑๗/๕๖/๘๔.

^{๒๒} พระธรรมปิฎก (ป. อ. ปยุตโต), **พุทธธรรม ฉบับเติม**, หน้า ๑๗.

^{๒๓} ที.ปา. (บาลี) ๑๑/๓๒๓/๒๑๕, ที.ปา. (ไทย) ๑๑/๓๒๓/๓๑๖.

ศาสนาพุทธถือว่า โลกเป็นธรรมชาติ คือ เป็นสิ่งที่ไม่มีการสร้างขึ้นมาก่อน ไม่มีพระเจ้าเป็นผู้สร้าง แต่ว่า มันเกิดขึ้นมาเองตามธรรมชาติ คือ ธรรมชาติเป็นผู้ปรุงแต่งให้โลกนี้เกิดขึ้นมา และเกิดขึ้นด้วยการเข้าประกอบกันของสิ่งต่างๆ ในศาสนาพุทธได้แบ่งโลกนี้ไว้เป็น ๓ ประเภทเช่นกันคือ

๑. ประเภทที่หนึ่ง เรียกว่า โอกาสโลก
๒. ประเภทที่สอง เรียกว่า สังขารโลก
๓. ประเภทที่สาม เรียกว่า สัตว์โลก

บรรดาโลกทั้งสามประเภทนั้น สังขารโลก พึงทราบได้ตามอาคตสถานว่า “โลกหนึ่งสรรพสัตว์มีชีวิตอยู่ได้ด้วยอาหาร” สัตว์โลกก็ตามอาคตสถานที่ว่า “โลกเที่ยงหรือว่าโลกไม่เที่ยง” โอกาสโลกก็ตามอาคตสถานว่า “โลกย่อมหมุนเวียนไปพันครั้ง トラบเท่าที่พระจันทร์และพระอาทิตย์ยังหมุนเวียนเปลี่ยนไป สองทิศทั้งหลายให้สว่างไสวอยู่ พระจันทร์ พระอาทิตย์และโลกทั้งสามนั้นย่อมหมุนเวียนต่างกันไป ในโลกธาตุนี้” ก็โดยความหมายแล้ว สัตว์โลก หมายถึง การมาประชุมกันและการสืบทอดกันของบรรดาชั้นทั้งหลายที่เกี่ยวข้องอยู่กับอินทรีย์ ที่ได้ชื่อว่าสัตว์เพราะต้องติดข้องอยู่ในอินทรีย์ภายนอก อันมีรูปเป็นอาทิเหล่าสัตว์ผู้มีกุศลกรรมและอกุศลกรรมเป็นวิบากย่อมปรากฏในภพนี้ ดังนั้น ภพนี้จึงชื่อว่าโลก การที่อาตมมามีรูปเป็นอาทิอันเกี่ยวเนื่องอยู่กับอินทรีย์มาประชุมกันเข้า สืบทอดกันเข้า ชื่อว่า โอกาสโลก เหล่าสัตว์ผู้มีทั้งความฉลาดกลัวและความมั่นใจ ย่อมปรากฏในภพนี้อันเป็นที่ว่าง ดังนั้นภพนี้นักปราชญ์จึงเรียกว่า ภาชนโลกเพราะเป็นที่รองรับเช่นนั้น ภาวะทั้งสองนี้เป็นเพียงบัญญัติ จึงเป็นภาวะไม่ใช่ปรมาตม์ เหตุเกิดขึ้นเพราะอาศัยรูปเป็นต้นแล้วกับบัญญัติขึ้น ส่วนภาวะทั้งหลายที่มีความเป็นไปเกี่ยวข้องกันกับปัจจัยจะต้องกำหนดรู้โดยปริยาย ด้วยอำนาจการยึดถือภาวะทั้งสองนั้น เพราะต้องอาศัยรูปธรรมและอรุปรธรรมที่มีเหตุปัจจัย แล้วจึงบัญญัติกันขึ้นมา คำว่า สังขารโลก หมายความว่า ชั้นทั้งหลายนั้นย่อมถูกปัจจัยทั้งหลายปรุงแต่งขึ้นและตัดทอนลง ในคำนี้ แม้เมื่อธรรมที่เป็นมรรคและผลมี เพราะมีความเป็นไปเกี่ยวเนื่องกับปัจจัยธรรมทั้งสองนั้นจึงชื่อว่าโลก^{๒๗}

ต่อไปจะได้อธิบายรายละเอียดความแตกต่างกันระหว่างโลกทั้งสามเพิ่มเติมตามลำดับดังนี้

๑) โอกาสโลก

โอกาสโลก ในที่นี้ไม่ได้หมายถึง โอกาสที่เป็นระยะเวลา หรือช่วงเวลาที่เราจะทำการหนึ่งสิ่งใด อย่างคำว่า โอกาสที่คนทั่วไปชอบใช้กัน คือ ไม่ได้หมายถึงโอกาสที่จะทำดีทำชั่ว หรือโอกาสที่จะไปเที่ยว คำว่า โอกาสนี้เป็นภาษาบาลี ซึ่งเรานิยมเรียกกันว่า อวภาค คือ หมายถึง ช่องว่าง โอกาสโลกในทรรศนะนี้ ศาสนาพุทธมองเห็นว่า เป็นช่องว่างซึ่งมีธาตุอื่นๆ เข้ามาประกอบ ทำให้เกิดสิ่งต่างๆ ที่เรารู้ จากที่เราประสบพบเห็น ที่เกิดขึ้นมากมายหลายอย่างในโลกนี้ ซึ่งไม่สามารถพรรณนาได้ครบถ้วน โอกาสโลกตามความหมายของสมเด็จพระมหาสมณเจ้า กรมพระยาวชิรญาณวโรรส ได้กล่าวว่ โอกาสโลก คือ แผ่นดินอันเป็นที่อยู่อาศัยของหมู่สัตว์ฯ...และเป็นที่อาศัยของสังขาร คือ พวกกระบิไม้ นั้นด้วย^{๒๘} ซึ่งทุกสรรพสิ่งต้องอาศัยธาตุต่างๆ ที่มาประกอบเข้ากันนั้น ศาสนาพุทธกล่าวว่า มีอยู่ ๔

^{๒๗} กรมศิลปากร, *โลกูปปัตติ ฉบับหอสมุดแห่งชาติ*, หน้า ๑๙-๒๐.

^{๒๘} สมเด็จพระมหาสมณเจ้า กรมพระยาวชิรญาณวโรรส, *ธรรมวิภาคปริเฉทที่ ๒*, (กรุงเทพมหานคร : มหามกุฏราชวิทยาลัย, ๒๕๒๗), หน้า ๒๘.

อย่าง และเมื่อมาประกอบกับอากาศธาตุ หรือ อวกาศธาตุ รวมเป็น ๕ อย่าง คือ ดิน น้ำ ลม ไฟ และ อากาศ และได้ประกอบขึ้นเป็นสิ่งที่ต่างๆ ขึ้นมาเป็นรูปเป็นร่าง ดังกล่าวมาแล้วข้างต้น

ช่องว่าง คือ มันทำให้มีช่องว่างอีกเป็นอันมาก ก่อเกิดเป็นมนุษย์ เป็นสัตว์ เป็นสรรพสิ่งต่างๆ เป็นต้นไม้ เป็นภูเขา เป็นทุกอย่างที่เราเห็นในโลกนี้ นี่เป็นลักษณะของโอกาสโลกในทรรศนะของศาสนาพุทธ ในจุฬินสูตร พระพุทธเจ้าหยั่งรู้ โลกธาตุอื่นๆ อีกจำนวนมากนับไม่ถ้วนที่ยังมีชีวิตอาศัยอยู่เช่นเดียวกับพื้นพิภพนี้ ความรู้เกี่ยวกับโลกและจักรวาลของพระพุทธเจ้ามีความรู้ตรงกับความรู้ทางด้านวิทยาศาสตร์ในบางเรื่อง อย่างเช่น พระองค์ตรัสว่า โลกของเรานั้นเป็นโลกที่มีขนาดเล็ก เรียกว่า จุลโลกธาตุมีประมาณพันจักรวาล โลกธาตุขนาดกลางมีประมาณล้านจักรวาล และโลกขนาดใหญ่มีประมาณแสนโกฏิจักรวาล “โกฏี คือ มาตรฐานนับเท่ากับสิบล้าน”^{๒๙} ดังที่พระพุทธเจ้าตรัสกับพระอานนท์ว่า “...อานนท์ นี้เรียกว่า โลกธาตุอย่างเล็กมีพันจักรวาล โลกคุณโดยส่วนพันแห่ง โลกธาตุอย่างเล็ก ซึ่งพันจักรวาลนั้น นี้เรียกว่าโลกธาตุ อย่างกลางมีล้านจักรวาล โลกคุณโดยส่วนพันแห่งโลกธาตุ อย่างกลางมีล้านจักรวาลนั้น นี้เรียกว่าโลกธาตุอย่างใหญ่ประมาณแสนโกฏิจักรวาล...”^{๓๐}

อย่างตัวคนเรานี่ พูดจริงๆ ก็มีธาตุอื่นๆ มากมายประกอบกันเป็นตัวคน แต่อากาศธาตุ คือ ช่องว่างนั้นมากที่สุด ในตำราทางแพทย์ บอกว่า ตัวคนนี่ ถ้าระเหยเอาน้ำออกให้หมดแล้วก็เอา ช่องว่าง เอา space ออกให้หมด จะเหลืออะไรกองอยู่ขนาดหัวเข็มหมุดเท่านั้น ที่จะเหลือเป็นพวก ปฐวีธาตุ ซึ่งเป็นส่วนที่เป็นของแข็ง คนเราความจริงเป็นช่องว่างเสียเป็นส่วนใหญ่ เต็มโตขึ้นเป็นผู้เป็นคนได้ เพราะมีช่องว่างอยู่ระหว่างธาตุที่ขุ่นแข็งๆ มากมายเหลือเกิน แล้วมีน้ำเข้าไปบวกด้วย นี่เป็นโอกาสโลก ประกอบด้วยธาตุต่างๆ อย่างที่กล่าวมาแล้ว

๒) สังขารโลก

เรื่องโลกที่พระพุทธศาสนาได้กล่าวถึงอีกประเภทหนึ่ง นั่นคือ สังขารโลก คำว่า สังขาร ในพระพุทธศาสนาตามความหมายที่แท้จริง มิได้แปลว่า รูปร่างกายของเรา คือหมายถึง สภาพปรุงแต่ง ในชั้น ๕ สังขารจะปรุงแต่งสภาพพื้นเพของจิตใจให้กลายเป็นจิตที่ติงามหรือชั่วร้าย มีคุณธรรมหรือไร้คุณธรรมตามแต่เจตนาดีหรือชั่วนั้น การปรุงแต่งหรือการแสดงออกนั้นเรียกอีกอย่างหนึ่งว่า การกระทำทางกาย วาจา ใจ เกิดเป็นกรรมคือ การทำ การพูด การคิด ในกรณีเช่นนี้ สังขารจะถูกจัดประเภทให้สอดคล้องกับบทบาทของมัน คือแบ่งตามวัตถุประสงค์ เป็น กายสังขาร วจิสสังขาร และ มโนสังขาร^{๓๑} แต่คนเรานิยมใช้คำ สังขาร หมายถึง ร่างกายหรือสภาวะแห่งร่างกาย แต่ว่า ความหมายในศาสนาพุทธนั้น สังขาร หมายถึง “การปรุงแต่ง คือ สรรพสิ่งต่างๆ ที่มีอยู่ในโลกนี้ ไม่ว่าจะเป็นคนหรือสัตว์ก็ตาม ล้วนเกิดจากการปรุงแต่งทั้งสิ้น คือ สังขารทุกอย่างทำให้เรามองเห็นได้ จับต้องได้ อย่างเช่น ต้นไม้ ภูเขา แม่น้ำ พืชพันธุ์ธัญญาหารต่างๆ เกิดขึ้นได้ด้วยการปรุงแต่ง หมายความว่า เอาหลายสิ่งหลายอย่างมาปรุงแต่งประกอบเข้าด้วยกันและสิ่งของต่างๆ ในสังขารโลกนี้ เกิดจากการปรุงแต่งได้ ๒ วิธี คือ การปรุงแต่งด้วยธรรมชาติอย่างหนึ่ง ตัวอย่างเช่น น้ำเกิดจากการปรุงแต่งขึ้นจาก

^{๒๙} ราชบัณฑิตยสถาน, พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน ๒๕๕๒, หน้า ๑๒๐.

^{๓๐} อัง.ติก. (ไทย) ๒๐/๓๐๗/๘๑.

^{๓๑} ม.ม. (บาลี) ๑๒/๘๘/๕๘, ม.ม. (ไทย) ๑๒/๘๗/๑๐๒.

ธรรมชาติ คือการเข้าประกอบจากไฮโดรเจน ๒ ส่วน และออกซิเจน ๑ ส่วน มันก็เกิดเป็นน้ำ น้ำก็เป็นสังขาร เพราะมันเกิดขึ้นจากการปรุงแต่งตามธรรมชาติ นี่จึงกลายเป็นสังขารได้ และอีกอย่างหนึ่ง เป็นสังขารที่ถูกปรุงแต่งขึ้นด้วยฝีมือมนุษย์ที่ต้องการให้สิ่งเหล่านั้นเป็นไปตามเจตนาและตามกรรม คือหมายความว่า ตามใจของมนุษย์ ยกตัวอย่างเช่น สร้างบ้านที่อยู่อาศัย โต๊ะ ตู้ เก้าอี้ ก็คือนั้นล้วนเป็นสังขารที่มนุษย์ปรุงแต่งขึ้นมาตามเจตนาของตน เพื่ออำนวยความสะดวก เพื่อประโยชน์ของตนตามที่ปรารถนา นี้เรียกว่า สังขารที่ปรุงแต่งขึ้นจากใจมนุษย์^{๑๒}

เพราะฉะนั้น สังขารต่างๆ ตลอดจนผลแห่งสังขารต่างๆ เหล่านี้ ไม่ว่าจะมียุติผลร้ายอย่างไรก็ตาม ล้วนเป็นมาเพราะปัจจัยที่ปรุงแต่ง ปัจจัยที่ทำให้สิ่งต่างๆ มาประกอบกันเป็นสังขารได้ ปัจจัยที่ปรุงแต่งนั้น อาจเป็นธรรมชาติ หรือคน หรือสัตว์ก็ได้ ตลอดจนของต่างๆ ที่เก็บเอามาปรุงแต่ง ออกมารวมกัน เรียกว่า ปัจจัย เกิดเป็นสังขารขึ้นได้ และจะมีผลไปได้อย่างไร ขึ้นอยู่ที่ปัจจัยที่มาปรุงแต่ง ทำให้เกิดเป็นสังขารขึ้น และเมื่อเกิดขึ้นแล้ว ไม่ว่าจะเป็สังขารเช่นใด ก็จะต้องอยู่เพียงชั่วคราว ไม่มีที่อยู่ยั่งยืนตลอดไปได้

สังขาร คือ สิ่งที่ได้ปรุงแต่งขึ้นตามที่ได้กล่าวมาแล้วนั้น ศาสนาพุทธแบ่งออกเป็น ๒ ชนิด ชนิดที่หนึ่ง เรียกว่า อุปาทินกสังขาร หมายถึง สังขารที่มีใจครองเป็นสิ่งที่มีชีวิตจิตใจ เช่น มนุษย์ สัตว์ รวมพวกสัตว์นรก เปรต อสุกาย เทวดา พรหม และอนุปาตินกสังขาร หมายถึง สังขารที่ไม่มีใจครอง ไม่มีจิต เช่น โต๊ะ เก้าอี้ ก้อนอิฐ ก้อนหิน ชนิดที่สอง ที่เรียกว่า อนุปาตินกสังขาร ท่านแปลกันมาว่า สังขารไม่มีใจครอง หมายถึง สังขารที่ไม่มีผู้เข้าไปแทรกหรืออาศัยอยู่ในตัว เช่น ภูเขา ก้อนหิน โต๊ะ เก้าอี้ต่างๆ สมุด ดินสอ ที่เราเห็นอยู่อย่างนี้เป็นต้น แต่ถ้าท่านบอกว่า เมื่อไม่มีใจครอง มันก็ทำอะไรไม่ได้ พจนานุกรมพุทธศาสตร์ ฉบับประมวลธรรมกล่าวว่า อนุปาตินกสังขาร คือ สังขารที่กรรมยึดครองหรือเกาะกุม ได้แก่ อุปาทินนธรรม ส่วนอนุปาตินกสังขาร คือ สังขารที่กรรมไม่ยึดครองหรือเกาะกุม ได้แก่อนุปาตินนธรรมทั้งหมด เว้นแต่สังขตธาตุ คือ นิพพาน^{๑๓} เพราะฉะนั้น สำหรับมนุษย์ และสัตว์ ขณะที่ยังมีชีวิตอยู่ท่านถือว่า เป็นอนุปาตินกสังขาร คือ สังขารที่มีใจครอง เมื่อตายลงแล้วซากศพที่เหลืออยู่ ก็เป็นอนุปาตินกสังขาร คือ สังขารที่ไม่มีใจครอง

๓) สัตวโลก

โลกที่สาม ซึ่งเรียกว่า สัตวโลก ตามที่กล่าวไว้ในหนังสือโลกที่ปกสารว่า “ชื่อว่า สัตว์ เพราะเป็นผู้ที่ติดและข้องอยู่อย่างวิเศษในอารมณ์มีรูปเป็นต้น ที่ชื่อว่า โลก เพราะหมายความว่า เป็นสถานที่สัตว์จะดูได้ถึงกุศลกรรมและอกุศลกรรม ทั้งวิบากของกรรมนั้นๆ รวมคำสองคำเข้าด้วยกันคือ สัตต และ โลก สมมติให้ชื่อว่า สัตตโลก สัตตโลกนั้นมี ๒ ประเภทคือ ภัพพโลก (โลกฝ่ายดี) อภัพพโลก (โลกฝ่ายไม่ดี) ... สัตวโลก คือ โลกของสัตว์หรือสิ่งที่มีชีวิต ถ้าจะอธิบายให้ละเอียดไปตามทางศาสนาพุทธ สัตวโลก ก็คือ สังขารที่มีอุปาทานเข้าไปยึดในตนเอง หรือยึดในสิ่งอื่นๆ สังขารใดๆ ก็ตามที่มีอุปาทาน สามารถยึดตนเองได้ และสามารถยึดสิ่งอื่นๆ ได้ นี่คือนิสัตวโลก พุดง่าย ๆ ก็คือ สิ่งที่มีชีวิต

^{๑๒} [https://www.google.com.br/search?newwindow=1&site=\(25\9\2013\)](https://www.google.com.br/search?newwindow=1&site=(25\9\2013))

^{๑๓} พระพรหมคุณาภรณ์ (ป. อ. ปยุตโต), พจนานุกรมพุทธศาสตร์ ฉบับประมวลธรรม, (กรุงเทพมหานคร : มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ๒๕๔๘), หน้า ๗๕.

จิตใจ มีความรู้สึก ได้แก่ มนุษย์และสัตว์ทั้งปวงที่อยู่ในโลกนี้ ซึ่งคัมภีร์พระพุทธศาสนาได้กล่าวถึงเรื่องราวของสรรพสัตว์และสิ่งที่ชีวิตทั้งปวงมากมาย อย่างเช่น สัตว์โลก ที่กำเนิดในโลกนั้นๆ หนังสือโลกที่ปณีได้แบ่งไว้เป็น ๗ ประการ คือ ๑) โลกนรก (นिरยภูมิ) ๒) โลกเปรต (เปตตวิสัย) ๓) โลกอสุรกาย (อสุรกาย) ๔) โลกเดรัจฉาน (เดรัจฉานภูมิ) ๕) โลกมนุษย์ (มนุษยภูมิ) ๖) โลกสวรรค์ (เทวภูมิ) ๗) พรหมโลก (พรหมภูมิ) แต่ไว้ในหนังสือโลกที่ปกสาร ได้แบ่งไว้เพียง ๕ ประเภทเท่านั้น คือ ๑) นรก ๒) เปรต ๓) ดิรัจฉาน ๔) มนุษย์ ๕) สวรรค์^{๓๔} เพราะท่านจัดเปรตและอสุรกายเป็นสัตว์ประเภทเดียวกัน แต่ที่นี้ผู้วิจัยไม่ได้กล่าวถึงทั้งหมดได้เพียงยกเอาเฉพาะบางส่วนเท่านั้น

ก) ความเชื่อของมนุษย์เกี่ยวกับเรื่องกำเนิดโลก

มีคำสอนหลากหลายเกี่ยวกับกำเนิดโลกของศาสนาต่างๆ ทั้งเป็นศาสนาประเภทเทวนิยมและอเทวนิยม ไม่ว่าจะเป็นศาสนาของชาวอียิปต์โบราณก็ดี ชาวสุเมเรียนและชาวบาบิโลนก็ดี คือตั้งแต่กว่า ๕,๐๐๐ ปีก่อน เรื่อยมาจนถึง พราหมณ์ คริสต์ อิสลาม หรือแม้กระทั่ง ศาสนาซินโตของชาวญี่ปุ่น ต่างก็มีคำสอนว่า สิ่งต่างๆ ที่เกิดขึ้นบนโลกนี้ล้วนเป็นฝีมือเทพเจ้าสร้างขึ้นหรือพระเจ้าในศาสนาของตนเป็นผู้บันดาลให้เกิดขึ้นทั้งสิ้น ไม่ว่าจะเป็น ดวงอาทิตย์ ดวงจันทร์ ดวงดาว โลก มนุษย์ และสรรพสิ่งทั้งปวง ล้วนเป็นผลงานของพระเจ้าทั้งสิ้น ซึ่งแต่ละศาสนาก็มีการบันทึกเรื่องราวต่างๆ ที่พระเจ้าสร้างขึ้นมา ไว้ในคัมภีร์ศาสนาของตน ซึ่งมีรายละเอียดแตกต่างกันไป ส่วนศาสนาพุทธเถรวาทของเรา พระพุทธองค์ก็ได้ตรัสเรื่องนี้ไว้ในคัมภีร์พระไตรปิฎกเช่นกัน

ปัจจุบัน แม้โลกจะเปลี่ยนแปลงไปจากในอดีตมาก มีเทคโนโลยีและเครื่องมือทางวิทยาศาสตร์ต่างๆ เกิดขึ้นมากมาย เรียกว่า แทบจะเกิดขึ้นทุกๆ ชั่วโมงเลยทีเดียว และมนุษย์ก็ได้ใช้สิ่งเหล่านี้เป็นอุปกรณ์ในการค้นหาคำตอบ เพื่อพิสูจน์หาความจริง แม้มีความขัดแย้งกับคำสอนที่ตนเคยได้ยินหรือได้รับการเล่าเรียนมา หรือว่าจะเป็นเพราะต้องการที่จะหาข้อพิสูจน์มายืนยันความเชื่อของตนทั้งหลายเหล่านั้นก็ไม่ทราบได้ แล้วก็ได้ตั้งข้อสันนิษฐานไปตามความคิดต่างๆ นานา ประการ ว่า โลกและจักรวาลของเรา เกิดจากขบวนการระเบิดตัวของวัตถุที่มีมวลมหาศาล ที่นักวิทยาศาสตร์เรียกว่า Big Bang และนักวิทยาศาสตร์บางกลุ่มเชื่อว่า มนุษย์เกิดมาจากลิง โดยอาศัยสิ่งต่างๆ เป็นเครื่องสนับสนุนเพื่อให้ข้อคิดเห็นของตนนั้นน่าเชื่อถือและดูมีเหตุมีผลยิ่งขึ้น แต่ก็ยังมีผู้เสนอแนวคิดใหม่ๆ มาหักล้างแนวคิดเดิม ไปเรื่อยๆ โดยไม่มีที่สิ้นสุด

ตามทฤษฎีบิ๊กแบง (Big Bang Theory) ซึ่งคนทั่วโลกถือว่าเป็นทฤษฎีที่ให้คำตอบได้ชัดเจนและถูกต้องที่สุดเกี่ยวข้องกับกำเนิดโลกหรือจักรวาล ล่าสุดนี้นักวิทยาศาสตร์ค้นพบว่า จักรวาลของเราขณะนี้กำลังขยายตัวออกไปเรื่อยๆ ไม่มีที่สิ้นสุด สร้างความประหลาดใจว่า แรงอะไรที่ทำให้ดวงดาวและดาราจักรต่างๆ เคลื่อนที่ขยายหนีออกจากกัน ทฤษฎีบิ๊กแบงให้คำตอบว่า จักรวาลของเราเกิดจากความไม่มีอะไรเลย จักรวาลกำเนิดจากการระเบิดในจุดเดียว และ ปริมาตรที่เป็นศูนย์ โดยเมื่อประมาณ ๑๔,๐๐๐ ล้านปีก่อนหน้าไม่มีจักรวาล ไม่มีแม้แต่ความว่าง ไม่มีเวลา มีเพียงจุดเดียวคือพลังงานที่อัดรวมกันแน่นและมีความกดดันมหาศาลจนขาดความเสถียร แล้วเกิดระเบิดขึ้นครั้ง

^{๓๔} พระสังฆราชเมธีจักร โลกที่ปกสาร ฉบับหอสมุดแห่งชาติ, พิมพ์ครั้งที่ ๒, (กรุงเทพมหานคร : กรมศิลปากร, ๒๕๔๙), หน้า ๑๓.

ใหญ่ จากการระเบิดครั้งนั้น ทำให้พลังงานส่วนหนึ่งเปลี่ยนเป็นเนื้อสารและถูกอัดให้กระจุกกระจายออกจากกัน มีวิวัฒนาการกลายเป็นดาราจักร ระบบสุริยะ โลก ดวงจันทร์ มนุษย์ และสิ่งมีชีวิตต่างๆ ในทางกลับกัน เนื้อสารวัตถุต่างๆ ที่เราเห็นทุกวันนี้ ก็สามารถเปลี่ยนกลับไปเป็นพลังงานได้เช่นกัน^{๓๕} ถ้าเราสังเกตดูตามทฤษฎีนี้ จะเห็นว่า มีความสอดคล้องกับทฤษฎีที่พระพุทธเจ้าตรัสว่า โลกตอนแรกไม่มีอะไรเลย เป็นของว่างเปล่า มีแต่น้ำและความมืด

มีนักปรัชญาระบบอื่นๆ ของอินเดียได้ยืนยันว่า สรรพสิ่งเกิดจากการรวมตัวของธาตุสี่ แต่ นักปราชญ์อินเดียส่วนมากมีความเชื่อว่า โลกและสิ่งต่างๆ ในโลกประกอบขึ้นด้วยธาตุ ๕ อย่าง คือ ธาตุดิน (earth) ธาตุน้ำ (water) ธาตุไฟ (fire) ธาตุลม (air) และอากาศธาตุ (ether) แต่นักปราชญ์ฝ่ายจรวากกล่าวยืนยันว่า โลกและสิ่งต่างๆ ในโลกประกอบขึ้นด้วยธาตุเพียง ๔ เท่านั้น คือ ธาตุดิน น้ำ ลม ไฟ โดยไม่ยอมรับการมีอยู่ของอากาศธาตุ เพราะถือว่า อากาศเรารู้ด้วยประสาทสัมผัสไม่ได้ รู้ได้ด้วยการอนุมานเพียงอย่างเดียว

ปรัชญาจรวากถือว่า โลกและทุกสิ่งในโลกเกิดขึ้นด้วยการที่ธาตุทั้ง ๔ ประชุมกัน เมื่อธาตุทั้ง ๔ มารวมกันอย่างถูกส่วนก็เกิดพืชมนุษย์และสัตว์ขึ้น ธาตุทั้ง ๔ เป็นสิ่งเที่ยงแท้และดำรงอยู่ชั่วนิรันดร์ แต่สิ่งซึ่งเกิดขึ้นจากการรวมตัวของธาตุทั้ง ๔ นั้นไม่เที่ยง มีการเกิดขึ้น เปลี่ยนแปรและเสื่อมสลายไปในที่สุด ความตายของมนุษย์ สัตว์และพืชเกิดขึ้นจากการที่ธาตุทั้ง ๔ แยกตัวออกจากกันนั่นเอง^{๓๖}

แม้จะมีผู้พยายามเสนอทฤษฎีต่างๆ คนแล้วคนเล่า รวมทั้งพยายามพิสูจน์ด้วยวิธีการต่างๆ ครั้งแล้วครั้งเล่า แต่เราก็ยังไม่ทราบอยู่นั่นเองว่า สิ่งต่างๆ ที่มนุษย์สงสัยและมีการโต้แย้งกันมายาวนานไม่มีที่สิ้นสุดนี้ มีคำตอบที่ถูกต้องอยู่ตรงไหน มีข้อสรุปที่ชัดเจนเช่นว่าอย่างไร ในเมื่อเราต่างก็กำลังแสวงหาคำตอบด้วยกันทุกคน ก็อยากจะเสนอแนวคิดเรื่องการกำเนิดขึ้นของโลก จักรวาล มนุษย์ และสรรพสิ่ง อีกทั้งคณะหนึ่งให้ศึกษาพิจารณาดู ตามคำสอนที่มีปรากฏในพระไตรปิฎก ซึ่งเป็นคัมภีร์ของศาสนาพุทธฝ่ายเถรวาท และเป็นคำสอนของพระสัมมาสัมพุทธเจ้าที่ทรงแสดงมาแล้วโดยพระองค์เองกว่า ๒,๕๐๐ ปี ก่อนนี้

ศาสนาพุทธเถรวาท เป็นศาสนาประเภทอเทวนิยม (Atheism) จึงปฏิเสธเรื่องพระเจ้าสร้างโลก ปฏิเสธลัทธิที่มีพระเจ้าสร้าง ลัทธิที่แสดงถึงกำเนิดและความเป็นไปของโลกในรูปแบบของการ ดลบันดาลโดยอำนาจเหนือธรรมชาติทุกระบบ ศาสนาพุทธเถรวาทเห็นว่า สิ่งต่างๆ เกิดขึ้นได้ เพราะการประชุมของเหตุปัจจัย ดังที่พุทธโฆสจารย์กล่าวไว้ว่า “แท้จริงประวัติสสารนี้ ไม่มีใครสร้าง สสาร ไม่ว่าจะเทพเจ้าหรือพระพรหมก็ตาม ธรรมล้วนดำเนินไป เพราะการประชุมเข้าของเหตุปัจจัย”^{๓๗}

^{๓๕} ทันตแพทย์สม สุจิรา, ไลน์สไตร์พบ พระพุทธเจ้าเห็น, พิมพ์ครั้งที่ ๓๔, (กรุงเทพมหานคร : อมรินทร์, ๒๕๕๑), หน้า ๓๑.

^{๓๖} สุนทร ฌ รังษี, ปรัชญาอินเดียประวัติและลัทธิ, (กรุงเทพมหานคร : โอเดียนสโตร์, ๒๕๔๕), หน้า ๗๐.

^{๓๗} วิสุทธิ. (ไทย) ๓/๒๒๗.

ศาสนาพุทธเถรวาทถือว่า โลกทางกายภาพมีองค์ประกอบหลักๆ คือ ธาตุทั้ง ๔ ได้แก่ ดิน น้ำ ลม ไฟ เกาะกลุ่มกันอย่างสมส่วน รวมตัวกันแน่น เนื่องจากการรวมตัวกันของสสารหรือวัตถุธาตุที่ไม่มีอำนาจสิ่งใดเป็นตัวกำหนดหรือเป็นผู้สร้าง การรวมตัวของวัตถุต่างๆ นั้น เป็นไปตามกฎธรรมชาติ ดังนั้น เมื่อมีผู้ทูลถามพระพุทธเจ้า ถึงเรื่องความเกิดขึ้นของโลก พระองค์มักจะตรัสตอบว่า โลกเกิดขึ้น ตั้งอยู่และดับไป เพราะอาศัยอายตนะภายในกับอายตนะภายนอกกระทบเข้ากันแล้วเกิดความรู้รู้เท่านั้นดังที่ตรัสว่า “สมิทธิ จักขุ รูป จักขุวิญญาน ธรรมที่จะพึงรู้แจ้งด้วยจักขุวิญญาน มีอยู่ ณ ที่ใด โลกหรือ บัญญัติว่า โลก มีอยู่ ณ ที่นั้น...”^{๓๘}

เมื่อพระพุทธองค์ตรัสตอบปัญหาที่เกี่ยวกับเรื่องกำเนิดโลกแต่ละครั้ง พระพุทธองค์ก็ทรงตรัสเพียงเท่านั้น แล้วก็ทรงตรัสถึงเรื่องการเกิดขึ้นและการดับไปของโลก ซึ่งมักจะตรัสไปในกระแสธรรมแห่งปฏิจกสมุปบาทโดยมุ่งแสดงแต่เรื่องโลกภายในเท่านั้น อย่างเช่นตรัสว่า

ภิกษุทั้งหลาย เราจะแสดงความเกิดและความดับแห่งโลก เธอทั้งหลายจงฟัง ก็ความเกิดแห่งโลกเป็นไฉน ความเกิดแห่งโลกนั้น คือ อาศัยจักขุและรูป เกิดจักขุวิญญานรวมธรรม ๓ ประการเป็นผัสสะ เพราะผัสสะเป็นปัจจัย จึงเกิดเวทนา เพราะเวทนาเป็นปัจจัย จึงเกิดตัณหา ...นี่แหละเป็นความเกิดแห่งโลก ดูก่อนภิกษุทั้งหลาย ก็ความดับแห่งโลกเป็นไฉน ความดับแห่งโลกนั้นคือ อาศัยจักขุและรูปเกิดจักขุวิญญานรวมธรรม ๓ ประการเป็นผัสสะ เพราะผัสสะเป็นปัจจัย จึงเกิดเวทนา เพราะเวทนาเป็นปัจจัย จึงเกิดตัณหา เพราะตัณหาดับโดยสาร์อกไม่เหลือ อุปาทานจึงดับ...ภิกษุทั้งหลายนี้แลเป็นการดับแห่งโลก^{๓๙}

จากพุทธดำรัสข้างต้นนี้ แสดงให้เห็นว่า พระองค์ทรงต้องการให้มนุษย์หันมาสนใจเรื่องภายในของตัวเอง ไม่ควรคิดฟุ้งซ่านถึงปัญหาเรื่องโลกภายนอก อย่างไรก็ตาม เมื่อมีผู้ทูลถามเรื่องโลก เช่นนี้ พระพุทธเจ้าก็มักจะไม่ทรงพยากรณ์โดยถือว่า เป็นอภัยกตปัญหา แต่เมื่อมีการสนทนาเรื่องโลก ไม่ว่า จะเป็นโลกภายนอกหรือโลกภายใน พระพุทธเจ้าตรัสสรุปเรื่องโลกไว้ว่า “ให้มองเฉพาะตนเอง ไม่ควรมองนอกตัวตน โลกเกิดดับที่ตัวเรานี้แหละ อาวุโส เราบัญญัติโลก ความเกิดแห่งโลก ความดับแห่งโลก และข้อปฏิบัติให้ถึงความดับแห่งโลก ในร่างกายอันยาวประมาณวาหนึ่ง ซึ่งมีสัญญาและใจนี้แหละ”^{๔๐} พระพุทธเจ้าสอนให้เราสนใจเรื่องโลกภายในมากกว่าโลกภายนอก เพราะโลกภายนอกเป็นเรื่องของโลกมาয়াสำหรับหลอกมนุษย์จากประสาทสัมผัสทั้ง ๕ ไม่รู้จักจบสิ้น ฉะนั้นเรื่องโลกจึงจัดเป็นอภัยกตปัญหาที่พระองค์ไม่ทรงแสดง

๒.๑.๒ มูลเหตุที่พระพุทธเจ้าไม่ทรงแสดงเรื่องโลกและจักรวาล

เนื่องจากในศาสนาพุทธ ไม่ได้เน้นหลักคำสอนเกี่ยวกับเรื่องโลกหรือจักรวาลมากนัก เพราะพระพุทธเจ้า ย่อมตรัสสั่งสอนพุทธศาสนิกอยู่เสมอว่า เรื่องโลกและจักรวาลนั้น เป็นเรื่องที่มนุษย์ปุถุชนธรรมดาไม่สามารถเข้าใจได้ และทรงตรัสอีกว่า เรื่องนี้ไม่ใช่หนทางนำมนุษย์ไปสู่ความดับ

^{๓๘} ส.สพ. (ไทย) ๑๘/๖๘/๓๗.

^{๓๙} ส.สพ. (ไทย) ๑๘/๑๐๗/๘๒.

^{๔๐} อ.จตุกก. (ไทย) ๒๑/๔๕/๕๔.

ทุกซั่ได้ มูลเหตุที่พระพุทธเจ้าไม่ทรงตรัสถึงเรื่องโลกวิสัยหนึ่งในสี่ของอินไตยไว้ในอินไตยสูตร ความตอนหนึ่งว่า

ภิกษุทั้งหลาย อินไตย ๔ ประการนี้ อันบุคคลไม่ควรคิด เมื่อบุคคลคิด พึงเป็นผู้มีส่วนแห่งความเป็นบ้า เตือดร้อน อินไตย ๔ ประการเป็นไฉน

ภิกษุทั้งหลาย พุทธวิสัยของพระพุทธเจ้าทั้งหลาย ๑ ฌานวิสัย ของผู้ได้ฌาน ๑ วิชาแห่งกรรม ๑ ความคิดเรื่องโลก ๑ ภิกษุทั้งหลาย อินไตย ๔ ประการนี้แล ไม่ควรคิด เมื่อบุคคลคิด พึงเป็นผู้มีส่วนแห่งความเป็นบ้า เตือดร้อน^{๔๑}

ซึ่งมีรายละเอียดดังนี้

๑. พุทธวิสัย คือ ความรู้ความสามารถของพระพุทธเจ้านั้น เป็นสิ่งที่เราไม่สามารถที่จะหยั่งรู้ถึง เข้าใจได้ว่า ทำไมพระพุทธเจ้าจึงทรงรู้ ทรงเห็น ทรงมีความสามารถมากมายกายกอง ผิดจากมนุษย์คนธรรมดาสามัญ

๒. ฌานวิสัย คือ เรื่องของฌานสมาบัติ เช่น ทำไมคนเราบางคนถึงเข้าฌานนั่งอยู่เฉยๆ ได้เป็นวันๆ โดยที่ไม่ต้องกินข้าว ไม่ต้องหลับไม่ต้องนอน สิ่งนี้เป็นเรื่องของผู้ปฏิบัติเท่านั้นจะรู้ จะเข้าใจได้ ถ้าคนที่ไม่เคยประพฤติปฏิบัติมานั่งคิด นอนคิดยังไงก็ไม่สามารถเข้าใจได้

๓. กรรมวิสัย เรื่องของกรรมนี้ เป็นเรื่องที่เหนือวิสัยของมนุษย์ปุถุชนคนธรรมดาคงจะเข้าใจได้ว่า เมื่อทำกรรมอันหนึ่งอันใดไว้แล้ว ผลที่จะตามมานั้นจะเป็นอย่างไร หรือการที่มนุษย์หรือสัตว์ทั้งหลายที่ได้มาเกิดเป็นมนุษย์หรือเป็นสัตว์ในโลกนี้นั้น ได้กระทำอะไรมาในอดีต เรื่องนี้เราไม่สามารถที่จะรู้เห็นได้ เพราะเป็นเรื่องข้ามภพข้ามชาติ พวกเราเห็นได้แต่สิ่งที่เป็นอยู่ในชาตินี้เท่านั้น

๔. โลกวิสัย คือ เรื่องของความเป็นมาของโลกรู้ ว่าโลกรู้เป็นมาอย่างไร เกิดขึ้นมาได้อย่างไร มีใครเป็นคนสร้างมาหรือเปล่า หรือไม่มีคนสร้าง เหล่านี้เป็นเรื่องที่เหนือวิสัยของมนุษย์ที่จะสามารถรู้เห็นได้ กลายเป็นเรื่องที่ถกเถียงกันไปต่างๆ นานา บางคนก็ว่า มีพระเจ้าสร้างโลกขึ้นมา บางคนก็บอกว่าไม่มีพระเจ้า ไม่มีใครสร้างโลก เป็นเรื่องของเหตุ เป็นเรื่องของปัจจัย เป็นเรื่องของธาตุทั้ง ๖ คือ ดิน น้ำ ลม ไฟ อากาศธาตุ และวิญญาณธาตุ เมื่อเกิดปฏิกิริยาขึ้นมาทำให้เกิดเป็นโลก เป็นดาว เป็นเดือน เป็นสัตว์ เป็นบุคคล อย่างนี้เป็นต้น เป็นเรื่องที่ถกเถียงกันมา^{๔๒}

สิ่งเหล่านี้ถ้าพวกเราปุถุชนมานั่งคิดกัน แล้วนำมาสนทนากัน มาถกเถียงกัน มันก็เหมือนกับคนตาบอด ๕ คนที่ไปลูบคลำตัวช้างในส่วนต่างกัน คนตาบอดคนหนึ่งไปคลำวงข้างแล้วก็บอกว่าข้างนี้เหมือนงู อีกคนหนึ่งไปคลำที่หางข้างก็บอกว่าข้างนี้เหมือนเชือก อีกคนหนึ่งไปคลำท้องข้างก็บอกว่าข้างนี้เหมือนผาผืน แต่ละคนนั้นก็ถูก เพราะสิ่งที่ตัวเองไปจับไปคลำมันก็เป็นไปในลักษณะนั้นๆ แต่ไม่ครบถ้วนบริบูรณ์ เป็นจริงเพียงบางส่วนเท่านั้น เรื่องของอินไตยนี้ก็เช่นกัน พวกเราเป็นเหมือนกับคนตาบอดที่ไปลูบคลำตัวช้าง ไปคลำถูกส่วนไหนก็บอกว่าข้างนั้นเป็นอย่างนั้น เป็นอย่างนี้ เป็นเหมือนกำแพงบ้าง มันไม่ตรงกับความเป็นจริง จะรู้จะเห็นความเป็นจริงเหล่านี้ได้ ก็

^{๔๑} อัง.จตุกก (ไทย) ๒๑/๙๓/๗๗.

^{๔๒} [http://xchange.teenee.com/index.php?showtopic=& \(17\11\2013\).](http://xchange.teenee.com/index.php?showtopic=& (17\11\2013).)

ต่อเมื่อได้ประพฤติปฏิบัติธรรม เจริญจิตภาวนา นั่งทำสมาธิ เจริญวิปัสสนาเท่านั้น จึงจะสามารถ
 เข้าอกเข้าใจได้ เรื่องเหล่านี้พระพุทธเจ้าตรัสว่า ปุถุชนไม่ควรคิด ถ้ายิ่งคิดมีส่วนเป็นคนบ้าได้^{๔๓}

อภัยกต แปลว่า ไม่กระทำให้แจ้ง คือ ไม่ตอบ ดังนั้น อภัยกตปัญหา จึงหมายถึง ปัญหา
 ที่ไม่กระทำให้แจ้ง คือ ปัญหาธรรมที่สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าไม่ทรงพยากรณ์ หรือไม่ทรงกล่าว
 ตอบให้ชัดแจ้งนั่นเอง "อภัยกตปัญหา ๑๐ ข้อ ได้แก่ ๑. โลกเที่ยงหรือ ๒. โลกไม่เที่ยงหรือ ๓. โลกมี
 ที่สุดหรือ ๔. โลกไม่มีที่สุดหรือเรื่องกายใจ ๕. ชีพอันนั้น สรีระก็อันนั้นหรือ ๖. ชีพอย่างหนึ่ง สรีระก็
 อย่างหนึ่งหรือ เรื่องตาย - เกิด ๗. สัตว์เบื่องหน้าแต่ตายไปมีอยู่หรือ (สัตว์ตายแล้วเกิดอีกหรือ) ๘.
 สัตว์เบื่องหน้าแต่ตายไปไม่มีอยู่หรือ (สัตว์ตายแล้วไม่เกิดอีกหรือ) ๙. สัตว์เบื่องหน้าแต่ตายไปมีอยู่ก็มี
 ไม่มีอยู่ก็มีหรือ (สัตว์ตายแล้วเกิดอีกก็มี ไม่เกิดอีกก็มี หรือ) ๑๐. สัตว์เบื่องหน้าแต่ตายไปมีอยู่ก็มีใช่
 ไม่มีอยู่ก็มีใช่หรือ (สัตว์ตายแล้วเกิดอีกก็มีใช่ไม่ เกิดอีกก็มีใช่หรือ)"^{๔๔} ในอภัยกตปัญหาทั้ง ๑๐ ข้อ ผู้วิจัย
 ไม่สามารถยกมาอธิบายได้หมด ขอยกเพียงส่วนที่มีการเกี่ยวข้องกับเรื่องโลกเท่านั้น ซึ่งมีอยู่ในอุตติย
 สูตรกล่าววาทะครั้งหนึ่งที่ อุตติยะต่อว่าพระพุทธองค์ว่า

ท่านถูกเราถามว่า ท่านโคดมผู้เจริญ โลกเที่ยง สิ่งนี้เท่านั้นจริงสิ่งอื่นเปล่าหรือหนอ
 พระองค์ก็ตรัสตอบว่า อุตติยะ ข้อนี้เราไม่พยากรณ์ เมื่อถูกถามว่า ท่านโคดมผู้เจริญ ก็โลกไม่
 เที่ยง สิ่งนี้เท่านั้นจริง สิ่งอื่นเปล่าหรือก็ตรัสตอบว่า อุตติยะ ข้อนี้เราก็ไม่พยากรณ์ เมื่อถูกถาม
 ว่า ท่านโคดมผู้เจริญ โลกมีที่ สุด ... โลกไม่มีที่ สุด ... ชีพอันนั้น สรีระก็อันนั้น ... ชีพอย่างหนึ่ง
 สรีระก็อย่างหนึ่ง ... สัตว์เมื่อตายแล้วย่อมเป็นอีก ... สัตว์เมื่อตาย แล้วย่อมไม่เป็นอีก ... สัตว์
 เมื่อตายแล้วย่อมเป็นอีกก็มี ย่อมไม่เป็นอีกก็มี ... สัตว์เมื่อตายแล้วย่อมเป็นอีกก็หาไม่ได้ ย่อม
 ไม่เป็นอีกก็หาไม่ได้ สิ่งนี้เท่านั้นจริง สิ่งอื่นเปล่าหรือหนอ ก็ตรัสตอบว่า อุตติยะ แม้ข้อนี้เราก็
 ไม่พยากรณ์ เมื่อเป็นเช่นนี้ท่านโคดมผู้เจริญจะพยากรณ์ในทางไหน พระพุทธองค์ทรงตรัสว่า
 อุตติยะ เราย่อมแสดงธรรมแก่สาวกทั้งหลายเพื่อความรู้ยิ่งเพื่อความหมดจดแห่งสัตว์ทั้งหลาย
 เพื่อก้าวล่วงเสียซึ่งความโศกและความรำไร เพื่อความดับสูญแห่งทุกข์และโทมนัส เพื่อ
 บรรลุอายุธรรม เพื่อกระทำให้แจ้งซึ่งพระนิพพาน"^{๔๕}

ในอรรถกถาแปลได้อธิบายเพิ่มเติมว่า บทว่า อนตตานนตिका ความว่า มีวาทะว่า โลกมีที่ สุด
 และไม่มีที่ สุด อธิบายว่า มีวาทะเป็นไปปรารภโลกว่า มีที่สุดก็มี ไม่มีที่สุดก็มี บางที่มีที่สุด และไม่มี
 ที่สุด มีที่สุดก็ไม่ใช่ ไม่มีที่สุดก็ไม่ใช่ บทว่า อนตสญญี โลกสมิ วิหริตี ความว่า สมณะหรือพราหมณ์
 มิได้ขยายปฏิภาคนิมิตไปถึงขอบจักรวาล ยึดถือเอาขอบจักรวาลนั้นว่า เป็นโลก จึงมีความสำคัญใน
 โลกกว่า มีที่สุดอยู่ แต่ในกสิณที่ขยายออกไปถึงขอบจักรวาล มีความสำคัญว่า โลกไม่มีที่สุด อนึ่ง มิได้
 ขยายไปด้านบนและด้านล่าง ขยายไปแต่ด้านขวา จึงมีความสำคัญในโลกว่า ด้านบนและด้านล่าง มี
 ที่สุด มีความสำคัญในโลกว่า ด้านขวาไม่มีที่สุด"^{๔๖} เมื่อพิจารณาเนื้อหาในพระสูตรดังกล่าวมานี้ทำให้ง

^{๔๓} ฐานิสรา ประธานราชภัฏธนบุรี, อภัยกตปัญหา ปัญหาที่พระพุทธเจ้าไม่ทรงพยากรณ์
 (กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์ศยาม ๒๕๕๒), หน้า ๒๒๔.

^{๔๔} ส.สพ. (ไทย), ๑๘/ ๔๑๐-๑๖/ ๔๘๐-๘๔.

^{๔๕} อจ.ทสก. (ไทย) ๒๔/๒๑๗-๑๘/๙๓.

^{๔๖} ดุรายละเอียดยใน ที.สี.อ. (ไทย) ๑๑/๒๔๘-๒๔๙.

และเข้าใจอย่างมาก พอจะกล่าวโดยสรุปได้ว่าสมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าไม่ยอมให้มนุษย์อย่างเรา คิดถึงเรื่องโลกภายนอกมากนัก ฉะนั้น พระองค์จึงทรงตอบธรรมเฉพาะที่เป็นประโยชน์ เพื่อความสงบ เพื่อความรู้ยิ่ง เพื่อการตรัสรู้ เพื่อบรรลุพระนิพพานเท่านั้น

จะเห็นได้ว่า สาเหตุที่ไม่ทรงพยากรณ์ภัยแก่ปัญหา เพราะเป็นปัญหาที่ลุ่มลึกตอบไปแล้ว คนไม่เข้าใจก็ยิ่งจะงมงาย และไม่เป็นประโยชน์ ไม่เป็นเบื้องต้นแห่งพรหมจรรย์ ไม่เป็นไปเพื่อความเบื่อหน่าย ไม่เป็นไปเพื่อความคลายกำหนด (ราคะกิเลส) ไม่เป็นไปเพื่อความดับทุกข์ เพื่อความสงบสุข เพื่อความรู้ยิ่ง เพื่อความตรัสรู้ และเพื่อนิพพาน พระองค์ทรงกล่าวข้อธรรมต่อไปอีกว่า งานเฉพาะหน้าของมนุษย์แต่ละคนควรทำโดยเร่งด่วน คือ การปฏิบัติเพื่อความดับทุกข์ มิใช่การค้นหาความจริง ด้านอภิปราย เมื่อบุคคลกระทำทุกขให้ถึงที่สุดแล้ว ความสงสัยในปัญหาเหล่านี้ก็จะหมดไปเอง

๒.๒ ปฐมเหตุของกำเนิดโลกในศาสนาพุทธ

พระพุทธเจ้าได้ตรัสเรื่องต้นกำเนิดของโลก ตามที่พวกสมณะพราหมณ์ได้ประกาศทฤษฎีว่าด้วยต้นกำเนิดของโลก ตามลัทธิอาจารย์ที่ว่า โลกของเรา คือ พระอิศวรเป็นผู้สร้าง ว่าพระพรหมเป็นผู้สร้าง เมื่อทรงสดับมาอย่างนี้ พระพุทธองค์จึงเข้าไปถามพวกพราหมณ์นั้นว่า ท่านทั้งหลายได้บัญญัติทฤษฎีว่าด้วยต้นกำเนิดของโลกว่า พระอิศวรและพระพรหมเป็นผู้สร้างใช่หรือไม่ และตรัสถามอีกว่า แล้วพวกท่านรู้ความเป็นมาเรื่องต้นกำเนิดของโลกว่า อย่างไรบ้าง พวกสมณะพราหมณ์เมื่อถูกถามอย่างนี้ก็ตอบไม่ได้ ก็ย้อนกลับถามพระพุทธเจ้าคืน พระองค์จึงตรัสตอบว่า “ท่านผู้มีอายุทั้งหลาย สมัยหนึ่งเมื่อล่วงไปนานๆ โลกนี้พินาศ เมื่อโลกกำลังพินาศ เหล่าสัตว์ส่วนมากไปเกิดในพรหมโลกชั้น อากัสสร คิดอะไรก็สำเร็จได้ตามปรารถนา มีปิติเป็นอาหาร มีรัศมีชานออกจากร่างกาย เทียวสัญจรไปในอากาศอยู่ในวิมานอันงดงาม สถิตอยู่นานแสนนาน”

แล้วตรัสต่อไปอีกว่า

สมัยหนึ่ง เมื่อล่วงไปนานๆ โลกนี้กลับเจริญขึ้น เมื่อโลกกำลังเจริญขึ้นวิมานของพรหมปรากฏว่า ว่างเปล่า เวลานั้น สัตว์ผู้ใดผู้หนึ่งจุติจากพรหมโลกชั้น อากัสสร เพราะสิ้นอายุหรือสิ้นบุญ มาเกิดที่วิมานพรหมอันว่างเปล่านั้นก็คิดอะไรก็สำเร็จได้ตามปรารถนา มีปิติเป็นอาหาร มีรัศมีชานออกจากร่างกาย เทียวสัญจรไปในอากาศ อยู่ในวิมานอันงดงาม สถิตอยู่นานแสนนาน

เพราะสัตว์เหล่านั้น อยู่ในวิมานแต่เป็นผู้เดียวเป็นเวลานาน จึงรู้สึกเบื่อเกิดความปรารถนาขึ้นว่า “โอหนอ แม้สัตว์เหล่าอื่นพึงมาเป็นอย่างนี้บ้าง” ต่อมาสัตว์เหล่าอื่นจุติจากพรหมโลกชั้น อากัสสร เพราะสิ้นอายุหรือสิ้นบุญ มาเกิดในวิมานอันว่างเปล่า เป็นผู้อยู่รวมกันกับสัตว์นั้น แม้สัตว์พวกนั้นก็คิดอะไรก็สำเร็จได้ตามปรารถนา มีปิติเป็นอาหาร มีรัศมีชานออกจากร่างกาย เทียวสัญจรไปในอากาศ อยู่ในวิมานอันงดงาม สถิตอยู่นานแสนนาน เมื่อโลกของเราเกิดขึ้นมา และสวยงามได้ด้วยอาศัยสิ่งต่างๆ มาเป็นเครื่องประดับ^{๔๗}

^{๔๗} ที.ปา. (ไทย) ๑๑/ ๒๗ /๓๘.

สมเด็จพระมหาสมณเจ้า กรมพระยาวชิรญาณวโรรส ได้กล่าวไว้เรื่องกำเนิดโลกและความแตกต่างของสรรพสิ่งที่เกิดขึ้นบนโลกนี้ว่า

โลกโดยตรง ได้แก่ แผ่นดินเป็นที่อาศัย โดยอ้อมได้แก่หมู่สัตว์ผู้อาศัย แผ่นดินที่อาศัยนั้นอันเป็นเองโดยธรรมดา ย่อมเป็นต่างๆ กันบ้าง เป็นพื้นดินก็มี เป็นที่ราบก็มี เป็นที่ไม่เสมอมิภูเขา ดารดาษไปก็มี เป็นที่ลุ่มมีบึงมีหนองเองประปรายก็มี มีต้นไม้ขึ้นงอกงามเป็นป่าดงดิบก็มี แห่งแล้งเหียนเตียนหาต้นไม้ไม่ได้เลยก็มี โดยที่ลุ่มมีหิมะปกคลุมอยู่ก็มี เช่น นี่ย่อมเป็นไปตามอำนาจแห่งอุตุนิยามคือดินฟ้าอากาศบ้าง เป็นทะเลแคบ กว้าง เว้งว้าง มีน้ำเค็มแผ่ไปบ้าง แต่ละสิ่งๆ ย่อมเป็นของชวนดูก็มี พื้นที่มีสีต่างๆ มีหญ้าขึ้นเขียวชอุ่ม มีต้นไม้เล็กๆ ขึ้นเป็นหย่อมๆ เป็นป่าละเมาะ มีลำธารไหลผ่านไป มีแม่น้ำน้อยใหญ่วกไปมา เป็นคั่งเป็นแหลมมีหาดทรายสีต่างๆ บ้างมีเกาะในระหว่าง มีบึงมีหนอง มีดอกไม้ต่างพรรณ เป็นหินต่างชนิด ต่างมีสีมีลายต่างๆ บ้างก็มีต้นไม้ขึ้นปกคลุมเขียวชอุ่มร่มเย็น บ้างก็มีธารน้ำใสสะอาดไหลในระหว่าง ถึงที่เป็นโนกรกเป็นกระพิกย่อมไหลตกลงมาเป็นน้ำตกโจน กระเซ็นเป็นฝอยเป็นละออง ที่ต้องแสงแดดฉายกลายเป็นสีต่างๆ อย่างรุ่งกินน้ำบันลือเสียงสนั่น บ้างก็มีถ้ำกว้างบ้าง แคบบ้าง มีทางลดเลี้ยวเป็นชั้นเดียวบ้าง เป็นหลายชั้นบ้าง มีปล่อยแสงสว่างลงมาถึงบ้าง มีดบัง มีคราบน้ำหยดเป็นสัญญาณต่างๆ เป็นเว้งน้ำก็มี เป็นพวงพู่ห้อยก็มี เป็นม่านสองไขก็มี เป็นจุดรูปตุ๊กตาก็มี เป็นอย่างอื่นๆ อีกก็มี เป็นไม้เถา ย่อมเป็นประเภทไม้ดอก ไม้ผล ไม้ไม่มีแก่น ไม้มีเนื้อแก่น ไม้ต้น ไม้กอ ไม้เลื้อย ไม้มีแก่นไม่มีโพรง ไม้ต่างชนิด ทะเลอยู่ในระหว่างแผ่นดิน ที่ลึกเป็นสีครามบ้าง ก็มีเกาะใหญ่บ้างเล็กบ้าง ประปรายเป็นหย่อมๆ บ้างก็มีหาดทรายหาดกรวดสีต่างๆ ที่เป็นหาดทรายมีห้อยต่างพรรณอันคลื่นซัดขึ้นมาดาดาด ที่เป็นทะเลสาบย่อมงามด้วยเกาะและหาดดูกัน แต่มีจำกัดให้แลเห็นสั้นเข้ามา เหล่านี้เป็นธรรมดาแต่ตั้งขึ้นไว้ แต่ลำพังก็เป็นทีบันเทิงใจอยู่แล้ว ได้อาศัยหมู่มนุษย์แต่งเพิ่มขึ้นย่อมวิจิตรพิสดารยิ่งขึ้น ตั้งกันอยู่เป็นบ้านเป็นเมืองเป็นประเทศ มีตึกโรงงาน มีตลาดขายของต่างๆ ตัดถนนหนทางและขุดคลองเป็นที่ไปมา มีไร่ เรือกสวน มีสำนักงานที่ว่าการต่างๆ โรงขายอาหาร โรงสุรา โรงมหรสพ โดยที่ผู้คนครโสภณีสำนึกที่พิกคนจรมามีสโมสรนันทนาการแห่ง คณะชนเพื่อบำรุงค้าขายก็มี เพื่อบำรุงศิลปวิทยาก็มี เพื่อบำรุงการเล่นก็มี เพื่อบำรุงกิจการอย่างอื่นอีกก็มี มีโรงเรียนเป็นที่ศึกษาศิลปวิทยาต่างประเภท มีวัดเป็นที่ศึกษาและปฏิบัติกิจพระศาสนา มีอย่างอื่นๆ อีกเหลือจะพรรณนาให้ถี่ถ้วน ประมวลความว่า ปัญญาความคิดของมนุษย์เจริญขึ้นเพียงใด การตกแต่งถิ่นฐานของเขาให้งดงาม เพื่อความสุขและเพื่อความสะอาด ย่อมไปบุลย์เพียงนั้น

หมู่มนุษย์ผู้อาศัยนั้นเล่า ย่อมเป็นต่างๆ กัน จักพรรณนาถึงหมู่มนุษย์ก่อน เพียงประเภทเดียวย่อมเป็นต่างๆ กันโดยสัญชาติ โดยภาษา โดยรูปพรรณสัณฐานภายนอก และโดยใจ โดยอัธยาศัย โดยคุณสมบัติ โดยธรรมภายใน กรรมย่อมจำแนกให้เป็นต่างๆ กันออกไปอีกเป็นคนดีคนเลว เป็นคนชั้นสูงเป็นคนชั้นต่ำ เป็นคนมั่งมีเป็นคนจน เป็นคนเจริญเป็นคนเสื่อม มีเครื่องหมายแต่งกายเพิ่มความงามแห่งรูปสมบัติ หรือช่วยตัดแปลงความไม่สวยให้ดีขึ้น มีขนบธรรมเนียมปรุปรุความแห่งกิริยาช่วยประกอบต่างพยายามเพื่อเลี้ยงชีวิตของตน ต่างชวนช่วยในการงานที่เป็นอุปการะแก่กัน ต่างช่วยทำความสะอาดให้แก่กัน ทำสิ่งเกื้อกูลแก่

ความเป็นอยู่ทั้งของกินของใช้ให้บริบูรณ์ยิ่งขึ้น ที่ขัดกันต่างคิดตรองกัน ที่แย้งกัน ต่างคิด
 แข่งขันกัน ที่ทำความบริบูรณ์ให้เสื่อมให้ชะงัก ไม่เฉพาะบุคคลเหล่านั้น เป็นทั้งหมดทั้งคณะ
 ตลอดถึงสัญชาติ ต่างต้องแสวงหาและสะสมกำลังและอำนาจไว้สู้กัน ต้านทานกัน ในหมู่มนุษย์
 เอง สามัคคีกันแล้ว เป็นผู้แต่งโลกให้งามขึ้น บริบูรณ์ขึ้นกว่าที่เป็นมาโดยธรรมดา เป็นอริกัน
 แล้ว เป็นผู้ทำลายโลกให้ยับเยิน

ส่วนสัตว์ดิรัจฉานเล่า มีประเภทต่างๆ เป็นอนันต์พันพรรณนา สรุปลงว่า เป็นจตุบาทคือ สี่
 เท้าก็มี เป็นทวิบาทคือสองเท้าก็มี เป็นพหุบาท คือ มีเท้ามากกว่านั้นก็มี เป็นอบท คือ หาเท้าไม่ได้
 ก็มี เป็นสัตว์เกิดในครรภ์หรือดื่มนมก็มี เป็นสัตว์เกิดในฟองต้องฟักจึงออกมาเป็นตัวก็มี เป็น
 สัตว์มีมีงสะเป็นภักษาก็มี เป็นสัตว์มีติณชาติเป็นภักษาก็มี ต่างชนิดต่างแย้งกันเป็นอยู่ ต่าง
 เบียดเบียนกัน ต่างล้างผลาญกันลง มนุษย์กับสัตว์ดิรัจฉานต่างสังหารกันอีก แต่ดิรัจฉานไม่อาจ
 ผลาญมนุษย์ได้มากเท่าเขาทำมัน หมูสัตว์ผู้อาศัยปฐพีนี้แล กล่าวโดยเฉพาะ คือมนุษย์ย่อมเป็น
 ผู้หวงห้ามถิ่นของตน และแย่งเอาถิ่นของฝ่ายอื่น ทำทั้งการแต่งและการทำลายโลกที่อาศัยอยู่
 ในโลก คือชุมชนมนุษย์ ทั้งถิ่นที่พัก สิ่งอันให้โทษโดยส่วนเดียวเปรียบด้วยยาพิษก็มี สิ่งอันเป็น
 อุปการะเปรียบด้วยอาหารและเภสัชก็มี แต่ใช้ในทางผิดอาจให้โทษก็ได้^{๔๘}

ความแตกต่างของสรรพสิ่งที่เกิดขึ้นบนโลกนี้ เป็นเครื่องประดับอีกอย่างหนึ่งทำให้โลกเรา
 มีศีลสรรค์และสวยงามขึ้น สมดังที่พระสัมมาสัมพุทธเจ้าตรัสไว้ในคาถาพระธรรมบทว่า “ท่านทั้งหลาย
 จงดูโลกนี้อันวิจิตรเปรียบด้วยราชรถ ที่พวกคนเขลาหมกอยู่ แต่พวกผู้รู้หาซ่อนอยู่ไม่”^{๔๙}

ต่อมา พระสัมมาสัมพุทธเจ้าได้ตรัสถึงเรื่องการกำเนิด โลก จักรวาล มนุษย์ และสิ่งต่างๆ ไว้
 ในอัครคัมภีร์สุตตร ซึ่งในพระสุตตรนี้ได้กล่าวถึงการบังเกิดขึ้นของโลก จักรวาล มนุษย์ และสรรพสิ่งที่
 ทั้งหลาย ตลอดจนความเปลี่ยนแปลงของสิ่งเหล่านี้ด้วย เรื่องราวกำเนิดโลกพระพุทธรเจ้าได้ทรง
 แสดงไว้เพื่อแก้ความสงสัยของสามเณรสองรูปที่ถูกพวกพราหมณ์ด่าบริภาษด้วยคำหยาบคาย
 ต่างๆ

พระพุทธรพจน์ที่พระพุทธรเจ้าทรงตรัสถึงเรื่องกำเนิดโลก ซึ่งมีปรากฏอยู่ในอัครคัมภีร์สุตตรว่า
 เป็นพระสุตตรที่ว่าด้วยการเกิดขึ้นของสิ่งแรกในโลกนั้น พระพุทธรเจ้าทรงแสดงแก่สามเณรวาเสฏฐะและ
 สามเณรภารทวาชะ ทั้งสองเป็นคนในตระกูลพราหมณ์โดยกำเนิด แต่ต่อมาได้บวชในสำนัก
 พระพุทธศาสนาและถูกพราหมณ์ด่าบริภาษอย่างหยาบคายว่า “เจ้าทั้งสองมาละทิ้งวรรณะที่ประเสริฐ
 ที่สุด ที่พราหมณ์ที่ถือว่า เป็นบุตรของพรหมเกิดจากพระโอษฐ์ของพระพรหม เมื่อเกิดจากพรหมมาอยู่
 ในวรรณะที่เลวทราม คือการเข้ามาบวชในพระพุทธศาสนา ซึ่งพวกพราหมณ์ถือว่า เป็นวรรณะต่ำเลว
 ทราม เป็นเผ่าของมาร เกิดจากพระบาทของพระพรหม”^{๕๐} พระพุทธรเจ้าทรงแสดงสุตตรนี้ เพื่อทรงชี้ให้

^{๔๘} สมเด็จพระมหาสมณเจ้า กรมพระยาวชิรญาณวโรรส, **ธรรมวิจารณ์**, พิมพ์ครั้งที่ ๒๗,
 (กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์มหาจุฬาราชวิทยาลัย, ๒๕๓๖), หน้า ๑-๕.

^{๔๙} พุ.ธ. (ไทย) ๒๕/๑๗๑/๘๖.

^{๕๐} ที.ปา. (ไทย) ๑๑/๑๑๓/๘๔.

เข้าใจว่า พวกพราหมณ์ไม่รู้เรื่องเก่าอันหมายถึง ไม่รู้กำเนิดและความเป็นไปของโลกที่เกี่ยวข้องกับ ทฤษฎีว่าด้วยต้นกำเนิดของโลกอันมีมาแต่โบราณและความเป็นมาของวรรณะ ๔ ตามความเป็นจริง

เนื้อหาของพระสูตรนี้ พระพุทธเจ้าทรงแสดงธรรมโดยกล่าวถึง ต้นกำเนิดของโลกโดยตรัส เล่าประกอบหลักธรรมของพระองค์ พระพุทธเจ้าได้ตรัสถึงกำเนิดโลก กำเนิดมนุษย์และการทำลาย โลกไว้ในอัครคัมภีร์พระสูตร เพื่อทรงชี้ให้เห็นว่า คำกล่าวหาและคำอ้างของพราหมณ์ดังกล่าวไม่เป็นความจริง โดยทรงชี้ให้เห็นว่า คนวรรณะพราหมณ์ก็เหมือนคนวรรณะอื่น คือ เกิดมาโดยอาศัยพ่อแม่ เช่นเดียวกับคนวรรณะอื่น บุคคลที่ได้ชื่อว่า ประเสริฐที่สุด คือ บุคคลผู้ใดเป็นภิกษุอรหันตนิพพาน อยู่ จบพรหมจรรย์แล้ว เป็นผู้กำหนดรู้ในอริยสัจ ๔ ละกิเลสได้หมดสิ้นแล้ว ผู้นั้นได้ชื่อว่า ประเสริฐที่สุด และทรงปฏิเสธพวกพราหมณ์ว่า พระพรหมเป็นผู้สร้าง เป็นผู้กำหนดความเป็นไปของโลก โดย กล่าวถึงกำเนิดของโลกดังปรากฏในพระสูตรนี้มีความว่า

วาเสฏฐะและภราทวาชะ สมัยหนึ่ง ครั้นเวลาล่วงเลยมาช้านาน โลกนี้เสื่อม เมื่อโลกกำลัง เสื่อม เหล่าสัตว์ส่วนมากไปเกิดที่พรหมโลก นึกคิดอะไรก็สำเร็จได้ตามปรารถนา มีปิติเป็น ภัณฑา มีรัศมีชานออกจากร่างกาย เทียวสัญญาจรไปในอากาศ อยู่ในวิมานอันงดงาม สถิตอยู่นาน แสนนาน สมัยหนึ่ง ครั้นเวลาล่วงเลยมาช้านาน โลกนี้เจริญขึ้น เมื่อโลกกำลังเจริญขึ้น เหล่า สัตว์ส่วนมากเกิดจากพรหมโลกขึ้นอากาศสละมาเป็นดังนี้ นึกคิดอะไรก็สำเร็จได้ตามปรารถนา มีปิติเป็นภัณฑา มีรัศมีชานออกจากร่างกาย เทียวสัญญาจรไปในอากาศ อยู่ในวิมานอันงดงาม สถิต อยู่ชานานแสนนาน

วาเสฏฐะและภราทวาชะ สมัยนั้นทั่วทั้งจักรวาลนี้แหละเป็นน้ำทั้งนั้น มีดมนอนธกาล ดวง จันทร์ ดวงอาทิตย์ ดวงดาวนักษัตรทั้งหลายก็ยังไม่ปรากฏ กลางวัน กลางคืนก็ยังไม่ปรากฏ เดือนหนึ่ง กิ่งเดือน ฤดูและปีก็ยังไม่ปรากฏ ชายเพศหญิงก็ยังไม่ปรากฏ สัตว์ทั้งหลายปรากฏ ชื่อแต่เพียงว่า สัตว์เท่านั้น ครั้นเวลาล่วงเลยมาช้านาน เกิดง้วนดินลอยอยู่บนน้ำ ปรากฏแก่ สัตว์เหล่านั้นดูง้วนน้ำนมที่บุคคลเคี้ยวให้แห้งทำให้เย็นสนิทจับเป็นผาอยู่ข้างบน ง้วนดินนั้น สมบูรณ์ด้วยสี สมบูรณ์ด้วยกลิ่น สมบูรณ์ด้วยรส มีสีเหมือนเนยใสหรือเนยข้นอย่างดี และมีรส อร่อยเหมือนน้ำผึ้งมีม ซึ่งปราศจากโทษ ๔ ต่อมาสัตว์ผู้หนึ่งมีนิสัยโลกกล่าวว่า “ท่านผู้เจริญสิ่ง นี้จะเป็นเช่นไร” แล้วใช้นิ้วมือช้อนง้วนดินขึ้นมาลิ้มดู เมื่อเขาใช้นิ้วมือช้อนง้วนดินขึ้นมาลิ้มดูอยู่ รสง้วนดินได้แผ่ชานไป เขาจึงเกิดความอยากในรส แม้สัตว์เหล่านั้นก็พากันถือแบบอย่างสัตว์ นั้น จึงใช้นิ้วมือช้อนง้วนดินขึ้นมาลิ้มดูอยู่ รสง้วนดินได้แผ่ชานไป และสัตว์เหล่านั้นก็เกิดความ อยากในรสขึ้นเช่นเดียวกัน

วาเสฏฐะและภราทวาชะ ต่อมาสัตว์เหล่านั้นพากันใช้นิ้วมือปั้นง้วนดินให้เป็นคำๆ เพื่อจะ บริโภค เมื่อใด สัตว์เหล่านั้นพากันใช้นิ้วมือปั้นง้วนดินให้เป็นคำๆ เพื่อจะบริโภค เมื่อนั้น รัศมีที่ ชานออกจากร่างกายของสัตว์เหล่านั้นหายไป เมื่อรัศมีที่ชานออกจากร่างกายของสัตว์เหล่านั้น หายไป ดวงจันทร์ ดวงอาทิตย์ก็ปรากฏ เมื่อดวงจันทร์ ดวงอาทิตย์ก็ปรากฏ ดวงดาวนักษัตร ทั้งหมดก็ปรากฏ เมื่อดาวนักษัตรทั้งหลายปรากฏ กลางคืน กลางวันก็ปรากฏ เมื่อกกลางคืน กลางวันปรากฏ เดือนหนึ่ง กิ่งเดือนก็ปรากฏ เมื่อเดือนหนึ่ง กิ่งเดือนปรากฏ ฤดูและปีก็ปรากฏ ด้วยเหตุเพียงเท่านี้ โลกนี้จึงได้กลับฟื้นขึ้นอีก

วาเสฏฐะและภราทวาชะ ครั้นต่อมา สัตว์เหล่านั้น เมื่อบริโภควันดิน มีวันดินเป็นภักษา มีวันดินนั้นเป็นอาหาร ได้ดำรงอยู่นานแสนนาน เมื่อบริโภควันดิน มีวันดินเป็นภักษา มีวันดินนั้นเป็นอาหาร ได้ดำรงอยู่นานแสนนาน สัตว์เหล่านั้นจึงมีร่างกายหยาบขึ้น ทั้งผิวพรรณก็ปรากฏแตกต่างกัน สัตว์บางพวกมีผิวพรรณงาม บางพวกมีผิวพรรณทราม สัตว์เหล่าใดมีผิวพรรณงาม สัตว์เหล่านั้นก็ดูหมิ่นสัตว์มีผิวพรรณทรามว่า “พวกเราผิวพรรณงามกว่าสัตว์เหล่านั้น สัตว์เหล่านั้นมีผิวพรรณทรามกว่าพวกเรา” เมื่อสัตว์เหล่านั้นเกิดมีมานะถือตัว เพราะการดูหมิ่นผิวพรรณเป็นปัจจัย เครือดินจึงหายไป เมื่อเครือดินจึงหายไป สัตว์เหล่านั้น จึงประชุมกัน ครั้นแล้วต่างก็พากันโหยหาว่า “รสเอ๋ย รสเอ๋ย” แม้ทุกวันนี้ก็เหมือนกัน พวกมนุษย์ได้ของมีรสดีบางอย่าง มักจะกล่าวอย่างนี้ “รสเอ๋ย รสเอ๋ย” พวกพราหมณ์พากันนึกได้แต่คำโบราณที่เกี่ยวข้องกับทฤษฎีว่า ด้วยต้นกำเนิดของโลกเท่านั้น แต่ไม่รู้เนื้อความแห่งคำนั้นเลย

วาเสฏฐะและภราทวาชะ เมื่อวันดินของสัตว์เหล่านั้นหายไปสะเก็ดดินก็ปรากฏขึ้น สะเก็ดดินนั้นมีลักษณะปรากฏเหมือนดอกเห็ด สะเก็ดดินนั้นสมบูรณ์ด้วยสี สมบูรณ์ด้วยกลิ่น สมบูรณ์ด้วยรส มีสีเหมือนเนยใสหรือเนยข้นเป็นอย่างดี และมีรสอร่อยเหมือนน้ำผึ้งมิม ซึ่งปราศจากโทษ ครั้นนั้น สัตว์เหล่านั้นได้พากันบริโภคสะเก็ดดิน เมื่อบริโภคสะเก็ดดินนั้น มีสะเก็ดดินนั้นเป็นภักษา มีสะเก็ดดินนั้นเป็นอาหาร ได้ดำรงอยู่นานแสนนาน เมื่อบริโภคสะเก็ดดินนั้น มีสะเก็ดดินนั้นเป็นภักษา มีสะเก็ดดินนั้นเป็นอาหาร ได้ดำรงอยู่นานแสนนาน ทั้งผิวพรรณก็ปรากฏแตกต่างกัน สัตว์เหล่านั้นมีร่างกายหยาบขึ้น สัตว์บางพวกมีผิวพรรณงาม บางพวกมีผิวพรรณทราม สัตว์เหล่าใดมีผิวพรรณงาม สัตว์เหล่านั้นก็ดูหมิ่นสัตว์มีผิวพรรณทรามว่า สัตว์เหล่าใดมีผิวพรรณงาม สัตว์เหล่านั้นก็ดูหมิ่นสัตว์มีผิวพรรณทรามว่า “พวกเราผิวพรรณงามกว่าสัตว์เหล่านั้น สัตว์เหล่านี้มีผิวพรรณทรามกว่าพวกเรา” เมื่อสัตว์เหล่านั้นเกิดมีมานะถือตัว เพราะการดูหมิ่นผิวพรรณเป็นปัจจัย สะเก็ดดินจึงหายไป เมื่อสะเก็ดดินหายไป

วาเสฏฐะและภราทวาชะ เมื่อสะเก็ดหายไป เครือดินก็ปรากฏขึ้น เครือดินนั้นปรากฏคล้ายเถาผักบุ้ง เครือดินนั้นสมบูรณ์สี สมบูรณ์ด้วยกลิ่น สมบูรณ์ด้วยรส มีสีเหมือนเนยใสหรือเนยข้นเป็นอย่างดีด้วย และมีรสอร่อยเหมือน น้ำผึ้งมิม ซึ่งปราศจากโทษ ครั้นนั้น สัตว์เหล่านั้นได้พากันบริโภคเครือดิน เมื่อบริโภคเครือดินนั้น มีเครือดินนั้นเป็นภักษา มีเครือดินนั้นเป็นอาหาร ได้ดำรงอยู่นานแสนนาน เมื่อบริโภคเครือดินนั้น มีเครือดินนั้นเป็นภักษา มีเครือดินนั้นเป็นอาหาร ได้ดำรงอยู่นานแสนนาน ทั้งผิวพรรณก็ปรากฏแตกต่างกัน สัตว์เหล่านั้นมีร่างกายหยาบขึ้น สัตว์บางพวกมีผิวพรรณงาม บางพวกมีผิวพรรณทราม สัตว์เหล่าใดมีผิวพรรณงาม สัตว์เหล่านั้นก็ดูหมิ่นสัตว์มีผิวพรรณทรามว่า สัตว์เหล่าใดมีผิวพรรณงาม สัตว์เหล่านั้นก็ดูหมิ่นสัตว์มีผิวพรรณทรามว่า “พวกเราผิวพรรณงามกว่าสัตว์เหล่านั้น สัตว์เหล่านี้มีผิวพรรณทรามกว่าพวกเรา” เมื่อสัตว์เหล่านี้เกิดมีมานะถือตัว เพราะการดูหมิ่นผิวพรรณเป็นปัจจัย เครือดินจึงหายไป เมื่อเครือดินจึงหายไป เมื่อเครือดินหายไป สัตว์เหล่านั้นจึงประชุมกัน ครั้นแล้วต่างพากันโหยหาว่า “พวกเราเคยมีเครือดิน บัดนี้เครือดินของพวกเราหายไปแล้ว” ในสมัยนี้ก็เหมือนกัน พวกมนุษย์ถูกทุกข์ระทมบางอย่างกระทบเข้าก็พากันบ่นเพ้อว่า “เราเคยมีสิ่งของนี้แต่เดี๋ยวนี้ของของเราหายไปแล้ว

วาเสฏฐะและภราทวาชะ เครือดินของสัตว์เหล่านั้นหายไปแล้ว ข้าวสาธิตอันผลิตผลในที่ที่ไม่ต้องไถ ไม่มีรำ ไม่มีแกลบ บริสุทธิ์ มีกลิ่นหอม มีเมล็ดเป็นข้าวสารก็ปรากฏ ที่ที่พวกเก็บเกี่ยว ข้าวสาธิตไปเป็นเพื่ออาหารเย็นในตอนเย็นก็กลับมีข้าวสาธิตอกสุกขึ้นได้ในตอนเช้า ที่ที่พวกเก็บเกี่ยวข้าวสาธิตไปเพื่อเป็นอาหารเช้าในตอนเช้า ก็กลับมีข้าวสาธิตอกสุกขึ้นได้ในตอนเย็น ความพร่องไม่ปรากฏเลย ครั้งนั้น สัตว์ทั้งหลายพากันบริโภคน้ำข้าวสาธิตซึ่งเกิดสุกเองในที่ที่ไม่ต้องไถ มีข้าวสาธิตนั้นเป็นภักษา มีข้าวสาธิตนั้นเป็นอาหาร ได้ดำรงอยู่นานแสนนาน

วาเสฏฐะ และภราทวาชะ เมื่อเมื่อสัตว์เหล่านั้นบริโภคน้ำข้าวสาธิตซึ่งเกิดสุกเองในที่ที่ไม่ต้องไถ มีข้าวสาธิตนั้นเป็นภักษา มีข้าวสาธิตนั้นเป็นอาหาร ได้ดำรงอยู่นานแสนนาน สัตว์เหล่านั้นจึงมีร่างกายหยาบขึ้น และอวัยวะเพศหญิงก็ปรากฏแก่ผู้เป็นหญิง อวัยวะเพศชายก็ปรากฏแก่ผู้เป็นชาย กล่าวกันว่า หญิงเฟ่งดูชาย และชายก็เฟ่งดูหญิงนานเกินไป เมื่อชนทั้งสองเพศต่างก็เฟ่งดูกันและกันนานเกินไป ก็เกิดความกำหนัดขึ้นความร้อนก็ปรากฏขึ้นในกาย เพราะความร้อนเป็นปัจจัยชนเหล่านั้นจึงได้เสพเมถุนธรรม ก็โดยสมัยนั้น สัตว์เหล่าใดเห็นสัตว์เหล่าอื่นกำลังเสพเมถุนธรรมกันจึงขว้างฝุ่นใส่บ้าง ขว้างขี้เถ่าใส่บ้าง ขว้างมูลโคใส่บ้าง ด้วยกล่าวว่า “คนถ่อย เจ้าจงฉิบหาย คนถ่อย เจ้าจงฉิบหาย” แล้วกล่าวต่อไปว่า “ก็ไอฉะ สัตว์จึงทำกรรมอย่างนี้แก่สัตว์เล่า” ข้อที่ว่านั้น แมในขณะนี้ ในชนบทบางแห่ง เมื่อนำสัตว์ที่จะถูกฆ่าไปสู่ที่ประหารมนุษย์เหล่าอื่นก็จะขว้างฝุ่นใส่บ้าง ขว้างขี้เถ่าใส่บ้าง ขว้างมูลโคใส่บ้าง พวกพราหมณ์พากันนึกได้แต่คำโบราณที่เกี่ยวข้องกับทฤษฎีว่าด้วยต้นกำเนิดของโลกเท่านั้น แต่ไม่รู้เนื้อความแห่งคำนั้นเลย^{๕๑}

จากพุทธพจน์ที่กล่าวมานี้ แสดงให้เห็นว่า คำพยากรณ์ของพระพุทธเจ้าตั้งแต่เริ่มแรกของกำเนิดโลกและสรรพสิ่งทั้งปวง คือ เริ่มต้นจากการพังสลายของโลกเสียก่อน เมื่อโลกกำลังพินาศอยู่เหล่าสัตว์ย่อมไปเกิดในชั้นอภิสสรพรหม โดยมีปิตเป็นอาหาร มีรัศมีในตัว เห็นเห็นได้ ต่อมา เมื่อโลกกลับเจริญขึ้น พวกเหล่าสัตว์เหล่านั้นพากันจืดจากอภิสสรพรหมด้วยอำนาจการหมตอายุและบุญของตน สมัยนั้นจักรวาลทั้งสิ้นเป็นน้ำทั้งนั้น มีแต่ความมืดมนมองไม่เห็นอะไรเลย ดวงจันทร์ ดวงอาทิตย์ ดวงดาว กลางวัน กลางคืน เดือน ปี ฤกษ์ก็ไม่ปรากฏ เหล่าสัตว์อยู่อย่างนั้นสิ้นกาลยาวช้านาน จึงเกิดง้วนดินลอยอยู่บนน้ำ มีสี กลิ่น รส น้ำไอชะ พวกสัตว์เหล่านั้นพากันเอานิ้วข้อนง้วนดินลึ้มดูง้วนดินซาบซ่าไปในร่างกายทำให้เกิดความอยากขึ้น กินอยู่อย่างนั้นไปเรื่อยๆ ทำให้รัศมีในร่างกายหายไป ดวงจันทร์ ดวงอาทิตย์ ดวงดาวต่างๆ ก็ปรากฏขึ้น ผิพรรณก็หยาบขึ้น เมื่อง้วนดินหาย กระทบดินก็เกิดขึ้น กระทบดินหาย เครือดินเกิดขึ้นมาเรื่อยๆ ตามลำดับจนกระทั่ง การเกิดขึ้นของข้าวสาธิตแล้วบริโภคน้ำอย่างนั้น เพศหญิงและเพศชายก็ปรากฏขึ้น ก็เริ่มมีเพศสัมพันธ์กัน และรู้จักประกอบอาชีพเก็บเกี่ยวเป็น มีการแบ่งการปกครอง เกิดขึ้นวรรณะขึ้นตั้งแต่สมัยนั้นจนมาถึงทุกวันนี้

พระศาสดาเมื่อทรงสดับมาเช่นนั้น จึงทรงชี้ให้เห็นถึงที่มาที่ไปแห่งการที่เกิดชื่อเรียกของวรรณะต่างๆ ขึ้นเพื่อให้สามเณรทั้ง ๒ นั้นทราบ โดยทรงหยิบยกเอาเรื่องตั้งแต่การที่จักรวาลยังกลายเป็นน้ำเรื่อยมา จนเกิดมีการสมมติชื่อของวรรณะต่างๆ ขึ้น แล้วทรงสรุปว่า การที่บุคคลใด

^{๕๑} ที่.ปา (ไทย), ๑๑/๑๒๐-๑๒๖/๘๘-๘๓.

บุคคลหนึ่งจะประเสริฐหรือเลวทราม ก็ด้วยการกำหนดจากธรรมและอธรรมที่เขาประพฤติเท่านั้น หากได้กำหนดจากสิ่งอื่นไม่ ถึงอย่างไรก็ตาม แม้พระสูตรจะมีได้มุ่งหมายที่จะกล่าวถึงการบังเกิดขึ้นของโลก มนุษย์ และสรรพสิ่งโดยตรง แต่เนื้อหาของพระสูตรนี้ทำให้เราทราบว่า มนุษย์ ตลอดจนถึงทั้งหลายทั้งปวง ที่เราต่างก็สงสัยและโต้เถียงกันมายาวนานนั้น มีจุดกำเนิดหรือที่มาอย่างไรและชีวิตมนุษย์มีองค์ประกอบเช่นไร ซึ่งจะได้นำมากล่าวดังต่อไปนี้

๒.๒.๑ เรื่องกำเนิดโลกในพระสูตรต่างๆ

แนวคิดในเรื่องโลกหรือจักรวาลวิทยานี้ ได้มีปรากฏทั้งในปรัชญาทางด้านตะวันตกและตะวันออก ในด้านตะวันตกได้พยายามที่จะหาคำตอบเกี่ยวกับการเกิดของโลก มาตลอดเป็นเวลายาวนานจนกระทั่งถึงปัจจุบัน นอกจากนี้ ยังมีการศึกษาหาความรู้ในเรื่องดังกล่าว เพื่อแย้งกับทฤษฎีที่นักคิดคนก่อนๆ ได้แสดงไว้ นำเหตุผลมาหักล้างในด้านวิทยาศาสตร์ ดังที่ อริสโตเติล (Aristotle) นักปรัชญากรีก ได้ชี้ให้เห็นว่าโลกนั้น “กลม” มากกว่าความเชื่อที่ว่า โลกนั้นแบน ซึ่งได้ถกเถียงกันโดยตลอดระหว่างแนวคิดเรื่องจักรวาลตามแนวคิดของนักศาสนาที่เชื่อว่า พระเจ้าเป็นผู้สร้างโลก และแนวคิดของนักวิทยาศาสตร์ ที่เชื่อว่า “สรรพสิ่งในจักรวาลนั้นเกิดขึ้นจากการระเบิดครั้งใหญ่”^{๕๒}

หลักคำสอนในพระพุทธศาสนา แม้ไม่ได้มุ่งเน้นให้สนใจในเรื่องโลกภายนอก แต่พระพุทธเจ้าทรงมุ่งเน้นให้หันมาสนใจโลกภายในเสมอ ดังที่พระเถระหลายรูปพยายามกราบทูลถึงปัญหาเรื่องโลกภายนอกกับพระพุทธเจ้า ซึ่งพระองค์ก็ทรงตรัสให้เห็นถึงโลกภายใน คือ โลกเกิดขึ้นตั้งอยู่แล้วก็ดับไปเพราะอายตนะภายในและภายนอกกระทบกัน คือ การรับรู้อารมณ์ต่างๆ ดังพุทธพจน์ที่พระองค์ทรงตรัสแก่พระเถระที่มาถามถึงปัญหาเรื่องโลก ดังนี้

ข้าแต่พระองค์ผู้เจริญ พระองค์ตรัสว่า “โลก โลก” ด้วยเหตุเพียงเท่าไรหนอจึงชื่อว่าโลก หรือการบัญญัติว่าโลก สมिति จักขุ รูป จักขุวิญญาณ ธรรมที่พึงรู้แจ้งทางจักขุวิญญาณมีอยู่ในที่ใด โลกหรือการบัญญัติว่าโลกก็มีอยู่ที่นั่น ฯลฯ ชิวหา ฯลฯ มโน ธรรมารมณฺ์ มโนวิญญาณ ธรรมที่พึงรู้แจ้งทางจักขุวิญญาณไม่มีในที่ใด โลกหรือการบัญญัติว่าโลกก็ไม่มีในที่นั้น ฯลฯ ชิวหา ฯลฯ มโน ธรรมารมณฺ์ มโนวิญญาณ ธรรมที่พึงรู้ทางมโนวิญญาณ ไม่มีในที่ใด โลกหรือการบัญญัติว่า โลกก็ไม่มีในที่นั้น”^{๕๓}

ในหนังสือกำเนิดโลก ได้จัดลำดับการเกิดขึ้นของโลกไว้ดังนี้

๑. เกิดพรหมโลก ๒. เกิดเทวโลกชั้นสูง ๓. เกิดเขาสิเนรุ (ตอนนี้โลกเริ่มก่อตัวมี “จวันดิน”)
๔. เกิดเทวโลกชั้นต่ำ ๕. เกิดโลกต่างๆ หลายโลก และดวงดาวเริ่มก่อตัว ๖. เกิดพระอาทิตย์
๗. เกิดพระจันทร์ มีข้อน่าสังเกตอยู่ว่า โลกนั้นเกิดก่อนพระอาทิตย์ และการโคจรของโลกพระอาทิตย์ พระจันทร์นั้นโคจรเวียงไปทางขวาของแกนโลก จักรวาลคือ เขาสิเนรุ เรียกว่า จักรวาล

^{๕๒} พระมหาเศรษฐา เสฎฐมโน (หินศิลา), “การศึกษาวิเคราะห์แนวคิดเรื่องจักรวาลวิทยาในไตรภูมิพระร่วง”, ใน รวมบทความวิทยานิพนธ์หลักสูตรพุทธศาสนมหาบัณฑิต, (บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ๒๕๕๒), หน้า ๑๐๙.

^{๕๓} ส.สพ. (ไทย) ๑๘/๖๘/๕๘.

ย่อมประกอบไปด้วยเขาสิเนรุเป็นแกนกลางและมีโลก พระอาทิตย์ พระจันทร์ มาโคจรรอบแกนจักรวาล^{๕๔}

ถึงแม้ว่าพระพุทธองค์จะไม่ทรงสนับสนุนให้ขบคิดปัญหาเรื่องโลกภายนอกก็ตาม แต่ในบางครั้งพระพุทธเจ้าทรงสนทนาเรื่องโลกภายนอกกับสาวกของพระองค์ ซึ่งสามารถเข้าใจในคำตอบของพระองค์ได้อย่างถูกต้อง

ดังในพุทธพจน์ที่ทรงตรัสแก่พระอานนท์ที่มาทูลถามปัญหาเรื่องสาวกของพระสิขีสัมมาสัมพุทธเจ้า นามว่า อภิภู ยืนอยู่ในพรหมโลกแล้วเปล่งเสียงให้เทวดาและมนุษย์ใน ๑๐๐๐ โลกธาตุได้ยิน พระอานนท์เมื่อได้ฟังอย่างนี้แล้ว จึงเกิดความคิดขึ้นว่า ในเมื่อพระสาวกผู้มีฤทธิ์ยังสามารถทำได้ถึงปานนี้ แล้วพระพุทธเจ้าจะทรงทำได้มากเพียงใด พระอานนท์จึงเข้าไปเฝ้าพระพุทธเจ้า ทูลขอให้พระองค์ตรัสให้ทราบ พระอานนท์ทูลอ้อนวอนถึง ๓ ครั้ง แต่ในที่สุดพระองค์ก็ทรงตรัสว่า

อานนท์ สหัสสีโลกธาตุเท่าโอกาสที่ดวงจันทร์และดวงอาทิตย์โคจรสองทิศทั้งหลายให้สว่างรุ่งโรจน์ ในสหัสสีโลกธาตุนั้น มีดวงจันทร์ ๑,๐๐๐ ดวง มีดวงอาทิตย์ ๑,๐๐๐ ดวง มีขุนเขาสิเนรุ ๑,๐๐๐ ลูก มีชมพูทวีป ๑,๐๐๐ มื้อปรโคยานทวีป ๑,๐๐๐ มื้ออุตตรภุทวีป ๑,๐๐๐ มื้อบุพพิเททวีป ๑,๐๐๐ มื้อมหาสมุทร ๔,๐๐๐ มื้อท้าวมหาราชา ๔,๐๐๐ มื้อท้าวโลกชั้นจุมหาราชา ๑,๐๐๐ มื้อเทวโลกชั้นดาวดึงส์ ๑,๐๐๐ มื้อเทวโลกชั้นปรนิมมิตตवासวัตตี ๑,๐๐๐ มื้อพรหมโลก ๑,๐๐๐ นี้เรียกว่า สหัสสีโลกธาตุขนาดเล็ก โลก ๑,๐๐๐ คุณด้วยโลกธาตุขนาดเล็กล้วนนี้ เรียกว่า สหัสสีโลกธาตุขนาดกลาง โลกธาตุ ๑,๐๐๐ คุณด้วยสหัสสีโลกธาตุขนาดกลางนั้น นี้เรียกว่า สหัสสีโลกธาตุขนาดใหญ่

อานนท์ ตถาคตเมื่อมุ่งหมายฟังใช้เสียงประกาศให้สหัสสีโลกธาตุขนาดใหญ่รู้เรื่องได้ หรือใช้เสียงประกาศให้รู้เรื่องได้เท่าที่มุ่งหมาย อานนท์ ตถาคตในโลกนี้ฟังแผ่รัศมีไปทั่วสหัสสีโลกธาตุขนาดใหญ่ได้ เมื่อใด หมู่สัตว์ฟังจำแสงสว่างนั้นได้ เมื่อนั้นตถาคตฟังเปล่งพระสุรเสียงให้สัตว์เหล่านั้นได้ยิน อานนท์ ตถาคตฟังใช้พระสุรเสียงประกาศให้สหัสสีโลกธาตุขนาดใหญ่รู้เรื่องได้ หรือใช้พระสุรเสียงให้รู้เรื่องได้เท่าที่มุ่งหมายอย่างนี้แล^{๕๕} อีกอย่างหนึ่งพระพุทธเจ้าทรงเรียกว่า “ทวีป” เพราะตั้งขึ้นท่ามกลางของอวกาศ ชมพูทวีปก็คือโลกที่เราอาศัยอยู่ปัจจุบันนี้ ส่วนอีก ๓ ทวีปนั้นก็เป็โลกสามมนุษย์อีกโลกหนึ่ง มีคนอยู่เช่นโลกของเรา แต่มีรูปร่างสัณฐานต่างจากคนอย่างออกไป มีความเป็นอยู่ที่ดีกว่าโลกของเราเสียอีก คำว่า “ชมพูทวีป” คือโลกของเรานี้แหละที่ประกอบไปด้วยประเทศต่างๆ มากมาย มิได้มีแต่เพียงประอินเดียวอย่างเดียวนะ^{๕๖}

ในโลกปัญหาสูตร มีภิกษุรูปหนึ่งเข้าไปเฝ้าพระผู้มีพระภาคแล้วได้ทูลถามว่า

ข้าแต่พระองค์ผู้เจริญ พระองค์ตรัสว่า โลก โลก ด้วยเพียงเท่าไรหนอจึงตรัสว่า “โลก” พระพุทธเจ้าข้า พระผู้มีพระภาคตรัสว่า “ภิกษุ ที่เรียกว่า “โลก” เพราะต้องแตกสลาย คือ

^{๕๔} รุจน มัณฑิตรา, วันโลกาวินาศ, (กรุงเทพมหานคร : น้ำฝน, ๒๕๓๗), หน้า ๔๒.

^{๕๕} อัง.ติก.(ไทย) ๒๐/๘๑/๓๐๖.

^{๕๖} รุจน มัณฑิตรา, วันโลกาวินาศ, (กรุงเทพมหานคร: น้ำฝน ๒๕๔๖), หน้า ๔๒.

จักขุแตกสลาย รูปแตกสลาย จักขุวิญญานแตกสลาย จักขุสัมผัสแตกสลาย แม้ความเสวย
 อารมณ์ที่เป็นสุขหรือทุกข์มิใช่สุขมิใช่ทุกข์ที่เกิดขึ้นเพราะจักขุสัมผัสเป็นปัจจัยก็แตกสลาย...
 ภิกขุที่เรียกว่า “โลก” เพราะจะต้องแตกสลาย^{๕๗}

ในโลกสมุทยสูตร พระพุทธเจ้าตรัสกับภิกษุทั้งหลายว่า เราจะแสดงความเกิดและความดับ
 แห่งโลกเธอทั้งหลายจงฟัง ความเกิดแห่งโลก คือ เพราะอาศัยจักขุและรูป จักขุวิญญานจึงเกิด ความ
 ประจวบแห่งธรรม๓ประการเป็นสัมผัส เพราะสัมผัสเป็นปัจจัย เวทนาจึงเกิด เพราะเวทนาเป็นปัจจัย
 ตัณหาจึงเกิด เพราะตัณหาเป็นปัจจัย อุปาทานจึงเกิด เพราะอุปาทานเป็นปัจจัย ภพจึงเกิด เพราะภพ
 เป็นปัจจัยชาติจึงเกิด เพราะชาติเป็นปัจจัย ชรา มรณะ โสกะ ปรีทเวะ ทุกข์ โทมนัส และอุปายาสจึง
 เกิด ความเกิดแห่งโลกเป็นอย่างนี้แลฯ ความดับแห่งโลก คือเพราะอาศัยจักขุและรูป จักขุวิญญานจึง
 ดับ ความประจวบแห่งธรรม๓ประการเป็นสัมผัส เพราะสัมผัสเป็นปัจจัย เวทนาจึงดับ เพราะเวทนา
 เป็นปัจจัย ตัณหาจึงดับ เพราะตัณหาเป็นปัจจัย อุปาทานจึงดับ เพราะอุปาทานเป็นปัจจัย ภพจึงดับ
 เพราะภพเป็นปัจจัย ชาติจึงดับ เพราะชาติเป็นปัจจัย ชรา มรณะ โสกะ ปรีทเวะ ทุกข์ โทมนัส และ
 อุปายาสจึงดับ ความดับแห่งโลกเป็นอย่างนี้แล^{๕๘}

ในศาสนาพุทธ พระพุทธเจ้าแนะนำสาวกของพระองค์ให้พิจารณาเรื่องการเกิดขึ้นและการ
 ดับของโลกภายในตัวตนมากกว่าที่จะไปสนใจในเรื่องโลกภายนอก

นอกจากนี้ พระพุทธศาสนาเถรวาทยังมีทัศนะว่า “มิได้มีแต่โลกนี้เพียงโลกเดียวหรือมีแต่
 จักรวาลนี้เพียงจักรวาลเดียวเท่านั้น ยังมีดลกอื่นและจักรวาลอื่นเป็นจำนวนมาก โลกอื่นหรือจักรวาล
 อื่นต่างก็มีสิ่งมีชีวิต มีดวงอาทิตย์ ดวงจันทร์ ทวีป ภูเขาและมหาสมุทรเหมือนโลกนี้หรือจักรวาลนี้”
 ในทัศนะนี้ แม้นักวิทยาศาสตร์ในยุคปัจจุบันที่มีเครื่องมือพิสูจน์ก้าวหน้าทันสมัยก็ยังไม่สามารถสรุป
 ความเป็นมาของโลกอย่างใดอย่างหนึ่งได้ แต่ก็ยังมีแนวโน้มที่จะเชื่อกันว่า ทุกโลกหรือจักรวาลอื่นและ
 ในดาวเคราะห์ต่างๆ มีสิ่งมีชีวิตอยู่ เพราะอาศัยข้อมูลบางอย่างเป็นหลักฐานพอที่จะเชื่อถือได้ว่าใน
 ระบบสุริยะอื่นๆ นอกจากระบบสุริยะของเรานี้ น่าจะมีจริง เมื่อมีระบบสุริยะก็ควรจะมีสิ่งมีชีวิตอยู่
 ด้วย ในบรรดาสิ่งที่มีชีวิตบนโลกนั้นๆ อาจจะมีวิธีการดำเนินชีวิตสูงกว่าหรือต่ำกว่าในโลกมนุษย์ก็
 อาจจะเป็นไปได้

อย่างไรก็ตาม จากพุทธพจน์ที่กล่าวในข้างต้น พระพุทธองค์ทรงตรัสถึงเรื่องโลกภายนอก
 ไม่เฉพาะแต่โลกที่เราอาศัยอยู่เท่านั้น แต่พระองค์ยังทรงแสดงให้เห็นถึงความมีอยู่ของโลกหรือ
 จักรวาลมีจำนวนมากมายที่มนุษย์ไม่สามารถมองเห็นได้ แม้นักวิทยาศาสตร์ที่มีการพัฒนาเครื่องมือ
 ทุกรูปแบบ มีเทคโนโลยีทันสมัยก็ไม่อาจรู้ชัดได้ ซึ่งแสดงให้เห็นถึงกำลังพระญาณของพระพุทธเจ้า
 ทั้งหลายที่แผ่ปกคลุมไปในจักรวาลอันหาประมาณมิได้

^{๕๗} ส.สพ.(ไทย) ๑๘/๗๕/๘๒.

^{๕๘} ส.สพ.(ไทย) ๑๘/๑๒๑/๑๐๗.

๒.๒.๒ พระพุทธพจน์ว่าด้วยการกำเนิดของโลก

พระพุทธพจน์ที่ทรงกล่าวถึงเรื่องกำเนิดโลกนั้นมีมากมาย แต่เป้าหมายสูงสุดของศาสนาพุทธ คือ ทำอย่างไรให้มวลมนุษยชนพ้นจากความทุกข์ เพื่อไปสู่ความสงบสุข คือ พระนิพพาน อันเป็นความสุขแท้จริงของมนุษย์ แม้พระพุทธเจ้าจะเป็นพระสัพพัญญูพุทธ ทรงรู้ทุกอย่างในโลกก็จริง แต่การศึกษาเรื่องกำเนิดโลกนั้น มิใช่หนทางของศาสนาพุทธ ดังพระพุทธพจน์ที่ตรัสไว้ว่า

โลโก ภิกขเว ตถาคเตน อภิสมพุทฺโธ, โลกสมา ตถาคโต วิสยุตโต โลกสมุทฺโย ภิกขเว ตถาคเตน อภิสมพุทฺโธ, โลกสมุทฺโย ตถาคตสส ปถิโน. โลกนิโรโธ ภิกขเว ตถาคเตน อภิสมพุทฺโธ, โลกนิโรโธ ตถาคตสส สจฺฉิกโต “ภิกษุทั้งหลาย ตถาคตตรัสรู้โลกแล้ว ตถาคตพราภจากโลกแล้ว ตถาคตตรัสรู้เหตุเกิดของโลก ตถาคตละเหตุเกิดโลกได้แล้ว ตถาคตตรัสรู้ความดับแห่งโลกแล้ว ตถาคตทำให้แจ้งความดับแห่งโลกแล้ว”^{๕๙}

จากเนื้อหาที่กล่าวเรื่องกำเนิดโลกโดยย่อๆ นั้น แสดงให้เห็นว่า กำเนิดโลกที่เรา กำลังอาศัยอยู่นี้ พระองค์ทรงทราบถึงการเกิดขึ้น การตั้งอยู่ และสิ้นสุดของโลก ฉะนั้น จึงทรงละทิ้งการยึดติดทั้งหลายกลายเป็นสัพพัญญุตญาณของโลกที่จะทำให้มนุษย์อย่างเราต้องศึกษาแสวงหาความรู้และปฏิบัติตามทางที่พระองค์ทรงเดินมาแล้ว เพื่อไม่ให้เรามัวแต่ติดอยู่กับโลก อันเป็นเหยื่อของอวิชชา ตัณหาและอุปาทานนำไป ด้วยไม่รู้ตัว ดังนั้น เราควรศึกษาเรื่องกำเนิดโลก ซึ่งเป็นแผ่นดินที่อาศัยของเราให้ได้เข้าใจชัดว่าโลกนี้มีอะไรเกิดขึ้นบ้าง ดังพระพุทธพจน์ที่ว่า

สัตว์โลกนี้เกิดความเร่าร้อน ถูกทุกข์เวทนากระทบแล้ว กล่าวทุกข์เวทนาว่าเป็นของตน เพราะสัตว์โลกนี้สำคัญสิ่งใดว่าเที่ยง สิ่งนั้นกลับเป็นอย่างอื่นจากอาการนั้น สัตว์มีภาวะไม่มั่นคง ติดอยู่ในภพ หมกมุ่นอยู่ในภพ เพลิดเพลินอยู่ในภพ สัตว์เหล่านั้นเพลิดเพลินจัดเป็นภัย ภัยที่สัตว์โลกกลัว จัดเป็นทุกข์ บุคคลต้องบำเพ็ญพรหมจรรย์นั้นเท่านั้น เพื่อละภพให้ได้^{๖๐}

พระพุทธเจ้าทรงตรัสแบบนี้ เพราะพระองค์อยากให้มนุษย์รู้จักพิจารณาถึงทุกสิ่งทุกอย่างที่เกิดขึ้นในโลกนี้ แม้แต่ตัวของโลกเองก็ล้วนเป็นของไม่เที่ยง มีสภาพเป็นทุกข์ตลอดเวลา เมื่อโลกมีการเจริญขึ้นก็ย่อมมีการเสื่อมไปเป็นธรรมดา ทั้งนี้เพื่อไม่ให้เรามัวแต่ยึดติดอยู่กับโลกเกินไป โดยเฉพาะโลกในด้านวัตถุที่กำลังมีการพัฒนาทุกรูปแบบเป็นเครื่องดึงดูดจิตใจ อันเป็นเหตุทำให้มนุษย์กำลังติดกันอยู่ทุกวันนี้

๒.๓ วิวัฒนาการของโลก

แม้โลกเราในปัจจุบัน มีวิวัฒนาการอย่างรวดเร็วทางด้านวัตถุตามรูปแบบของวิทยาศาสตร์ต่างๆ แต่เราก็ต้องรู้ด้วยว่า พัฒนาการของโลกในด้านวิทยาศาสตร์นั้น ต้องอาศัยหลักคำสอนของศาสนาคู่กันเสมอ ซึ่งนักปราชญ์ทั้งหลาย ตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบันก่อนจะทำอะไรส่วนมากจะเอาศาสนามาเกี่ยวข้องเป็นประจำ ดังนั้น เรื่องวิวัฒนาการของโลกและสรรพสิ่งทางศาสนา จึงมีความสำคัญต่อวิถีชีวิตของมนุษย์ทุกยุคทุกสมัย

^{๕๙} พุ.อิตติ. (บาลี) ๒๕/๑๑๒/๓๓๒, พุ.อิตติ. (ไทย) ๒๕/๑๑๒/๔๙๕.

^{๖๐} พุ.อ. (ไทย) ๒๕/๒๒๙/๓๐.

พุทธปรัชญาเถรวาทมีทัศนะว่า ทุกสิ่งทุกอย่างในโลกไม่ใช่สิ่งที่ตั้งอยู่อย่างถาวร ย่อมมีการเกิดขึ้น เปลี่ยนแปลง และแตกสลายไปในที่สุด แล้วก็มีการตั้งขึ้นมาใหม่อีก ชีวิตสรรพสัตว์และสิ่งทั้งหลายในโลกนี้ก็เป็นอย่างนั้นเหมือนกัน คือ มิได้ตั้งอยู่อย่างถาวร ไม่มีสิ่งใดในโลกหรือในจักรวาลอื่นๆ สามารถตั้งอยู่เป็นนิรันดรได้ อาจจะแตกต่างกันตรงที่การเวลามากน้อยไม่เท่ากัน สิ่งบางอย่างอาจจะมีอายุไม่ยาวนาน เช่น ยุงอาจใช้เวลาอยู่ในโลกเพียง ๗ วันต้องตายจากโลกไป มนุษย์ ๘๐ ปี เต่า ๓๐๐ ปี เป็นต้น ส่วนอายุของโลกนั้นอาจใช้เวลายาวนานมาก ซึ่งยากแก่การกำหนดนับได้ พุทธศาสนาเถรวาทได้ใช้คำว่า “กัปป์” เป็นเวลากำหนดนับอายุของจักรวาล โดยมีสูตรการนับดังนี้

๖๔ อันตรกัป เท่ากับ ๑ อสังขัยกัป, ๔ อสังขัย เท่ากับ ๑ มหากัป, ๑ มหากัป เท่ากับ อายุของจักรวาล, เวลา ๑ อันตรกัปนั้น เป็นการกำหนดนับโดยถือเอาอายุของมนุษย์ (อายุกัป) ตั้งแต่เริ่มต้นซึ่งมีอายุยืนถึงอสังขัยปี^{๖๑} เป็นอายุ ต่อมาของมนุษย์จะมีการลดลงมาเรื่อยๆ จนกระทั่งถึงอายุ ๑๐ ปี เป็นอายุของมนุษย์ (สมัยพุทธกาลอายุขัยของมนุษย์ประมาณ ๑๐๐ ปี) เมื่อลดลงถึง ๑๐ ปี แล้วอายุของมนุษย์ค่อยๆ ยืนขึ้นไปอีกจนถึงอสังขัยปี ซึ่งเป็นอายุของมนุษย์ในต้นกัป การนับอายุมนุษย์จากอสังขัยปีลงมาถึง ๑๐ ปี แล้วนับจาก ๑๐ ปีย้อนขึ้นไปถึงอสังขัยปี เช่นนี้เรียกว่า ๑ อันตรกัป และอันตรกัปหมุนเวียนไปมาเช่นนี้ ๖๔ รอบจึงนับเวลาได้ ๑ อสังขัยกัป

อายุของจักรวาลครั้งหนึ่งๆ “เท่ากับ ๔ อสังขัยกัป หรือ ๑ มหากัป” และในพุทธศาสนาเถรวาทได้แบ่งมหากัปออกเป็น ๔ อสังขัยกัป ดังนี้

๑. สังวัฏฏกัป : กัปที่พินาศอยู่ เป็นกัปที่จักรวาลดำเนินไปสู่การทำลาย
๒. สังวัฏฏฐายิกัป : กัปที่พินาศแล้ว มีแต่ความพินาศตั้งอยู่ เป็นกัปที่จักรวาลถูกทำลายหมดสิ้น จนมีแต่ความว่างเปล่าของอากาศ
๓. วิวัฏฏกัป : กัปที่เจริญขึ้นตามลำดับ เป็นกัปที่เมื่อจักรวาลวิธานถูกทำลายลงหมดแล้ว เริ่มต้นขึ้นมาใหม่
๔. วิวัฏฏฐายิกัป : กัปที่เจริญพร้อมด้วยสิ่งต่างๆ ตามปกติ เป็นกัปที่จักรวาลมีทุกสิ่งทุกอย่างเรียบร้อย คือ มีพื้นแผ่นดิน มหาสมุทร ทะเล ภูเขา ต้นไม้ ลำคลอง ดวงอาทิตย์ ดวงจันทร์ ดวงดาว น้อยใหญ่ คนและสัตว์ปรากฏขึ้นพร้อมทุกอย่าง^{๖๒}

วิวัฒนาการของโลกและสรรพสิ่งตามแนวของศาสนาพุทธเถรวาทดังที่ได้กล่าวมาแล้ว ในอัครคัมภีร์สูตรนั้น ทำให้เราทราบว่า โลกนั้นมีวิวัฒนาการตั้งแต่เมื่อโลกนี้กำลังเจริญอยู่ โดยมากเหล่าสัตว์ในต่อนั้นพากันจืดจางขึ้นพรหมลงมาเป็นอย่างนี้ (มนุษย์) เดิมที่สัตว์นั้นได้ความสำเร็จทางใจ มีปิติเป็นอาหาร มีรัศมีชานออกจากกายตนเอง สัจจรไปได้ในอากาศอยู่ในวิมานอันงาม ก็แหละในสมัยนั้น จักรวาลทั้งสิ้นนี้แลเป็นน้ำทั้งสิ้น มีตมณและมองไม่เห็นอะไร ดวงจันทร์ ดวงอาทิตย์ก็ยังไม่ปรากฏ ดวงดาวนักษัตรทั้งหลายก็ยังไม่ปรากฏ กลางวันกลางคืนก็ยังไม่ปรากฏ เดือนหนึ่งและกิ่งเดือนก็ยังไม่

^{๖๑} เวลา ๑ อสังขัยปี ถ้าเปรียบเทียบการกำหนดนับเวลาในปัจจุบันแล้วประมาณ ๑๐๐ ล้านปี

^{๖๒} บุญมี เมธากร และวรรณสิทธิ์ ไวทยะเสวี, คู่มือการศึกษาพระอภิธรรมมัตถสังคหะ ปริเภทที่ ๕ ตอนที่ ๑, (พระนคร : โรงพิมพ์สุทธิสารการพิมพ์, ๒๕๒๔), หน้า ๘๗.

นีออน โซเดียม แมกนีเซียม อะลูมิเนียม (ซึ่งเป็นโลหะ) ซิลิคอน (ทรายก็เกิดขึ้น) ฟอสฟอรัส (ธาตุเรืองแสง) ซัลเฟอร์ คลอรีน เมื่อคลอรีนเกิดขึ้นรวมอยู่ในน้ำกับโลหะ จึงเกิดการรวมตัวเป็นเกลือ (โซเดียมคลอไรด์ NaCl) ขึ้น น้ำหิม่าจึงเริ่มมีรสเค็มแต่นั้น จากนั้น วัฏจักรก็ใหญ่ขึ้นกลายเป็นกระบิดิน เกรือดิน และแผ่นดินลักษณะต่างๆ จากดินกลายเป็นหิน เป็นภูเขา สืบมา

ธาตุเหล่านี้อันเกิดมาแต่ไฟ (ประจุ) ย่อมมีไฟแฝงอยู่ในตัว เรียกว่า ความร้อนแฝง ก็หากเอาของแข็งมาเสียดสีกัน ไฟนั้นย่อมปรากฏขึ้นและเผาไหม้ของแข็งนั้น ให้สลายตัวกลายเป็นอนุภาคดั้งเดิมอีก จึงเป็นวัฏจักรของสังขารธาตุ (ธาตุปรุงแต่ง) หมุนเวียนต่อเนื่องเป็นวัฏจักร ดังนี้^{๖๔} เมื่อโลกมีการวิวัฒนาการมาอย่างนี้เรื่อยๆ จึงมาถึงจุดก่อเกิดของสรรพสิ่งที่มีชีวิตต่างๆ ตามที่คัมภีร์อัครัศูตรกล่าวต่อว่า

๑) โลกดับ เกิด อาภัสสรพรหม ล่องลอยในจักรวาล เป็นมนุษย์ในกาลต่อมา

๒) โลกเย็น เกิด มีน้ำ มีมืด มีแสงสว่าง เกิดวันดิน สัตว์กินวันดิน เกิดกิเลส ตัณหา ร่างกายแข็ง รัศมีในตัวหายไป พระจันทร์ พระอาทิตย์ ปรากฏขึ้น มี วัน เดือน ปี ฤดูกาล วันดินดูจรวงผึ้ง มีสัตว์ ต้นไม้ที่เกิดต้นแรกคือต้นบัว และเกิดแผ่นดิน หลังจากที่แผ่นดินเกิดขึ้นแล้ว ได้มีพรหมพวกหนึ่งจุติลงมาเกิดเป็นมนุษย์ โดยเป็นพรหมที่หมดบุญ หรือสิ้นอายุจากชั้นอาภัสราพรหม การเกิดมาเป็นมนุษย์ในยุคแรกนี้ เป็นการเกิดเองโดยไม่ต้องอาศัยพ่อแม่ เกิดแล้วก็โตเต็มวัยเลย มนุษย์ในยุคแรกไม่มีเพศ มีแสง อัมทิพย์ ซึ่งการเกิดชนิดนี้เรียกว่า เกิดแบบโอปปาติกะ ซึ่งการเกิดขึ้น ของเหล่าสัตว์ในโลกนี้มี ๔ ประเภทในโลก คือ

๑) กำเนิดสังเสทชะ คือ เหล่าสัตว์ผู้เกิดในปลาเนา ซากศพเนา ขนมอบูด น้ำคร่ำหรือเถ้าโคลนนี้เราเรียกว่า กำเนิดสังเสทชะ การเกิดในเถ้า โคลน เห็ด การเกิดของจุนทรีย์ เชื้อโรคต่าง ๆ

๒) กำเนิดโอปปาติกะ คือ เทวดา สัตว์นรก มนุษย์บางจำพวก และเปรตบางจำพวก นี้เราเรียกว่า กำเนิดโอปปาติกะ เป็นการเกิดที่ไม่ต้องอาศัยครรภ์ โตเต็มวัยเลย ได้แก่ มนุษย์ สัตว์ ต้นไม้ในยุคแรก ปัจจุบันไม่มีแล้ว แต่จะมีใหม่เมื่อจักรวาลและโลกแตกดับ จึงจะมีโอปปาติกะเกิดใหม่

๓) กำเนิดอัมทชะ คือ เหล่าสัตว์ผู้เจาะทำลายเปลือกไข่แล้วเกิด นี้เราเรียกว่า กำเนิดอัมทชะ การเกิดในฟองไข่ เช่น พวก ไก่ นก จระเข้ ปลา ฯลฯ

๔) กำเนิดชลาพุชะ คือ เหล่าสัตว์ผู้เกิดในครรภ์ นี้เราเรียกว่า กำเนิดชลาพุชะ^{๖๕}

การเกิดในครรภ์ เช่น มนุษย์ในปัจจุบัน และสัตว์ต่างๆ ต่อมาเมื่อมนุษย์มีกิเลส ตัณหา จึงทำให้แสงหมดไป เพราะกินวันดินเข้าไป วันดินมีรสชาติอร่อย ต่อมาเกิดความมืด เมื่อความมืดปกคลุม มนุษย์พากันตกใจ สุริเทพบุตรพร้อมด้วยดวงอาทิตย์จึงเกิดขึ้นมาขับไล่ความมืด มีดวงจันทร์ มีเพศหญิง เพศชาย เฟ่งดูกันจนกำหนดแล้วปรารถนาในกาม นำไปสู่การเสพอสังกรรม มีการสร้างบ้านเกิดการกักตุนข้าวสาสี เพราะวันดินได้หมดไปเป็นดินหยาบ สัตว์โลกในยุคแรกเกิดแบบโอปปาติกะคือเกิดขึ้นมาแล้วโตเลย ไม่ใช่ค่อยๆออกจากเมล็ด แบบมีเมล็ดเพาะปลูกเกิดมีที่หลังที่เราเห็นกันในปัจจุบัน สัตว์ที่เกิดเป็นชนิดแรกของโลกคือ ม้ากับช้าง เป็นสัตว์ชั้นสูง และสัตว์อื่นตามมา เช่น หมู หมา กา ไก่

^{๖๔} เรื่องเดียวกัน, หน้า ๔๕.

^{๖๕} ม.ม. (ไทย), ๑๒/ ๑๕๒/๑๕๑-๑๕๒.

ที่กล่าวถึงเกี่ยวกับวิวัฒนาการต่างๆ ของมนุษย์นี้ กล่าวเฉพาะการเกิดบนโลกที่เราอาศัยอยู่ ซึ่งเรียกกันว่า ชมพูทวีป นอกจากโลกที่เราอยู่ ยังมีมนุษย์เกิดในโลกหรือทวีปอื่นอีก ๓ ทวีป คือ อุตตรกรุทวีป ปุพพิเทหทวีป และอปรโคยานทวีป โดยที่แต่เดิมนั้น อายุขัยของมนุษย์ที่อยู่ในทุกทวีป จะยาวนานมาก ยาวเป็นอสงไขยปีดังที่กล่าวแล้ว ครั้นเมื่อกิเลสในตัวมนุษย์มากขึ้น ทำให้สิ่งแวดล้อมในโลกเลวร้ายลง ทั้งนี้เป็นเพราะบุญที่จะมารองรับมนุษย์น้อยลง ประกอบการเกิดจากการกระทำของมนุษย์เอง ทำให้อายุมนุษย์สั้นลงตามลำดับ

มนุษย์ในอุตตรกรุทวีป จะอายุขัยลดลงจนถึง ๑๐๐๐ ปีแล้วจะคงที่ มนุษย์ที่อยู่ในปุพพิเทหทวีป อายุขัยลดลงถึง ๗๐๐ ปี แล้วคงที่ และมนุษย์ที่อยู่ในอปรโคยานทวีป อายุขัยจะลดลงเหลือ ๕๐๐ ปีแล้วคงที่ ส่วนมนุษย์ในชมพูทวีปจะมีอายุลดลงไปถึง ๑๐ ปี แล้วอายุจึงเพิ่มขึ้นตามลำดับ จนกระทั่ง อสงไขยปี แล้วก็ลดลงมาอีก เป็นเช่นนี้เรื่อยไป

ในแต่ละจักรวาลจะมีทวีป ๔ ทวีปนี้ เหมือนกันทุกจักรวาล และในทวีปต่างๆ ที่อยู่ในจักรวาลทั้งหลาย ก็จะมีอายุขัยเช่นนี้ มนุษย์ในทวีปทั้ง ๓ คือ อุตตรกรุทวีป ปุพพิเทหทวีป และ อปรโคยานทวีป จะมีศีล ๕ เป็นปกติ ทุกคนจึงมีชีวิตที่สงบสุข อย่างไม่รู้ตาย พระสัมมาสัมพุทธเจ้าจะมาบังเกิดขึ้นเฉพาะในชมพูทวีปเท่านั้น^{๖๖}

เมื่อระดับน้ำลดลงมาถึงระดับพื้นดิน ระดับน้ำเริ่มคงที่ไม่ลดลงไปอีก เมื่อน้ำนิ่งจึงเกิดการรวมตัวกันเป็นตะกอนลอยอยู่เหนือน้ำ ซึ่งตะกอนนี้เกิดจากการรวมตัวของธาตุหยาบ (การเกิดขึ้นของภพพรหมและสวรรค์เป็นการรวมตัวของธาตุละเอียดไม่สามารถมองเห็นได้ด้วยตามนุษย์) ตะกอนที่รวมตัวและลอยอยู่เหนือน้ำนี้ คล้ายกับการลอยของใบบัวที่อยู่เหนือน้ำคือ ลอยอยู่ได้โดยไม่จม มีสีเหลืองอร่าม และมีกลิ่นหอม (เรียกว่า จันดิน) ซึ่งต่อมาก็คือ แผ่นดินที่รองรับสิ่งต่างๆ โดยตะกอนที่เกิดขึ้นมาก่อนเรียกว่า ศีระษะแผ่นดิน พระแม่ธรณีของมนุษย์โลก^{๖๗}

จากการกล่าวถึงวิวัฒนาการของโลกข้างต้น พอสรุปได้ว่า โลกคือ แผ่นดิน เป็นที่อยู่อาศัยของสรรพสัตว์ มีวิวัฒนาการมาจากความว่างเปล่า แล้วค่อยๆ วิวัฒนาการ ไปสู่การเข้าเกาะกลุ่มกันแห่งฝุ่นละอองในชั้นบรรยากาศตกลงในน้ำกลายเป็นตะกอนน้ำ เริ่มก่อตัวเป็นพื้นดินเล็กๆ แล้วขยายตัวลงไปใต้น้ำทะเลใหญ่ขึ้นเรื่อยๆ จนกลายเป็นแผ่นดินโลก มีสิ่งมีชีวิตชนิดต่างๆ เต็มพื้นที่โลกซึ่งไม่สามารถนับได้ หลังจากโลกเกิดขึ้นมีวิวัฒนาการไปถึงจุดสูงสุดแห่งความเจริญ โลกก็มีวิวัฒนาการไปสู่ความเสื่อม คือ ไปสู่จุดเดิมของมันอีกตามกระบวนการวิวัฒนาการของธรรมชาติ

๒.๔ ความสิ้นสุดของโลก (โลกแตก)

ทุกวันนี้ โลกเรามีการเปลี่ยนแปลงเร็วมากไม่ว่าเรื่องของวัตถุหรือจิตใจ ทั้งนี้ดำเนินไปตามกระบวนการของคำว่าโลก “โลก” คือ สิ่งที่ต้องสิ้นสุดไปตามกาลเวลา มันเป็นไปตามเหตุตามปัจจัย

^{๖๖} ดูรายละเอียด ที.ปา. (ไทย) ๑๑/๗๐-๗๓/๙๔-๑๐๓.

^{๖๗} http://dou_beta.tripod.com/GL101_04_th.html (๒๓ มิถุนายน ๒๕๕๖).

ของมันอย่างนั่นเอง แต่ถ้า “โลก คือ ตัวแผ่นดินนั้นก็ไม่มีความหมายอะไรนัก แต่ว่าสิ่งที่เข้ามากระทบใจ ทางตา หู จมูก ลิ้น กาย ทางใจนั้นแหละคือ โลก”^{๖๘}

เมื่อโลกมีการเปลี่ยนแปลงไปไม่มีที่สิ้นสุด ทรัพยากรธรรมชาติถูกทำลายไปเรื่อยๆ มนุษย์พยายามปรับเปลี่ยนธรรมชาติออกไปในทิศทางต่างๆ ตามที่ต้องการ ทำให้ธรรมชาติหันมาตอบแทนมนุษย์ในทาง ที่ไม่ดี เช่น ทำให้มนุษย์มีโรคร้ายไข้เจ็บร้ายแรงแปลกๆ ทั้งนี้เพราะ จิตใจของมนุษย์เสื่อมทรุดโทรมคิดไปแต่ในเรื่องแสวงหาผลประโยชน์ เพื่อสนองความต้องการของตนเกินไป จึงทำให้โลกแตกสลาย ไปหาจุดสิ้นสุดของมันเร็วขึ้น ในสารัตถที่ปีนี้ได้กล่าวถึงสาเหตุที่ทำให้โลกเราไปสู่จุดจบ สิ้นสุดว่า “โลกจะร้อนแรงขึ้นอีก ทำให้น้ำในแหล่งน้ำขนาดเล็กแห้งขอด สาเหตุเพราะมีดวงอาทิตย์อีกหนึ่งดวงปรากฏขึ้นมาใหม่” ดังพระพุทธพจน์ว่า “มีสมัยที่เวลาผ่านไปยาวนาน บางครั้งบางคราว มีดวงอาทิตย์ดวงที่ ๒ ปรากฏ เพราะดวงอาทิตย์ดวงที่ ๑ ปรากฏ แม่น้ำน้อย หนองน้ำทุกแห่ง ระบายเหือดแห้ง ไม่มีน้ำ ฉันทิสังขารทั้งหลายก็ฉันทิ นั้น เป็นสภาวะไม่เที่ยง ฯลฯ ควรหลุดพ้นในสังขารทั้งปวง” ในสารัตถที่ปีนี้กล่าวว่า

เมื่อดวงอาทิตย์ขึ้นดวงที่สองเกิดขึ้น “โลกจะพินาศด้วยน้ำ” ในความหมายว่า โลกนี้ถูกน้ำกรดกัดเซาะ ทำให้แผ่นดิน และภูเขาจะถูกกัดเซาะจนหมดสิ้นและสิ่งมีชีวิตยากที่จะอยู่รอดได้ เมฆเกิดจากไอน้ำที่เป็นกรดนั่นเอง ในช่วงนี้โลกจะเกิดการปั่นป่วนแปรปรวนอย่างมหาดาล ลมพายุขนาดใหญ่เกิดขึ้น ซึ่งจะได้กล่าวต่อไปในรายละเอียดในเรื่องพินาศกับด้วยไฟ ด้วยน้ำ และด้วยลมต่อจากนั้น น้ำในแม่น้ำสายใหญ่ๆ จะแห้งตามมาจากสาเหตุมาจากดวงอาทิตย์ดวงที่ ๓ ปรากฏมาอีกหนึ่งดวง ดังพระพุทธพจน์กล่าวว่า

มีสมัยที่เวลาผ่านไปยาวนาน บางครั้งบางคราว มีดวงอาทิตย์ดวงที่ ๓ ปรากฏ เพราะดวงอาทิตย์ดวงที่ ๓ ปรากฏ แม่น้ำสายใหญ่ ๆ คือ คงคา ยมนา อจิรวดี สรภุมหิ ทุกแห่งระบายเหือดแห้ง ไม่มีน้ำ ฉันทิสังขารทั้งหลายก็ฉันทิ นั้น เป็นสภาวะไม่เที่ยง ฯลฯ ควรหลุดพ้นในสังขารทั้งปวง อนุমানได้ว่าจะเป็นแม่น้ำสายหลักๆ บนโลก ในประเทศแถบเอเชียก็มีแม่น้ำโขง ฯลฯ ในกาลต่อมาพระพุทธองค์ทรงกล่าวอีกว่า น้ำในแหล่งน้ำขนาดใหญ่ๆ เช่น ทะเลสาบขนาดใหญ่ๆ บนโลกใบนี้กลับแห้งขอด เพราะดวงอาทิตย์ดวงที่ ๔ ปรากฏขึ้นมาสมัยที่เวลาผ่านไปยาวนาน บางครั้งบางคราว มีดวงอาทิตย์ดวงที่ ๔ ปรากฏ เพราะดวงอาทิตย์ดวงที่ ๔ ปรากฏ แหล่งน้ำใหญ่ๆ ที่เป็นแดนไหลมารวมกันของแม่น้ำใหญ่ๆ เหล่านี้ คือ สระอนินดาต สระสีหปาดะ สระรถการะ สระกัณณมุนชะ สระกุนาลา สระฉัททันต์ สระมันทากินี ทุกแห่งระบายเหือดแห้ง ไม่มีน้ำ ฉันทิสังขารทั้งหลายก็ฉันทิ นั้นเป็นสภาวะไม่เที่ยง ฯลฯ ควรหลุดพ้นในสังขารทั้งปวง^{๖๙}

^{๖๘} พระธรรมโกศาจารย์ (พุทธทาสภิกขุ), **ดับไม่เหลือ**, (กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์ธรรมสภา, ๒๕๓๖), หน้า ๘๔.

^{๖๙} พระสารีบุตรมหาเถระ, **สารัตถที่ปี ฎีกาพระวินัย ภาค ๑**, แปลโดย สิริ เพ็ชรไชย, ฉบับพระราชพิธีมหามงคลเฉลิมพระชนมพรรษา ๖ รอบ ๕ ธันวาคม ๒๕๔๒, (กรุงเทพมหานคร : มูลนิธิอิทธิธรรมมทาคูวิทยาลัย, ๒๕๔๒), หน้า ๔๒๒.

ในที่นั้นๆ เป็นธรรมชาติที่คุ้มกันตั้งอยู่ได้ เพราะอาโปธาตุใดได้ประสานไว้ อาโปธาตุนั้นย่อมถึงความสิ้นไปเพราะพระอาทิตย์ดวงที่ ๖ ปรากฏ แม้แสนโกฏิจักรวาลก็เหมือนกับจักรวาลนี้” จากนั้นโลกจะเพิ่มตึกรึความร้อนขึ้นมาอีกเพราะดวงอาทิตย์ดวงที่ ๗ ปรากฏให้เห็นจากพระพุทธรพจน์กล่าวไว้ว่า มีสมัยที่เวลาผ่านไปยาวนาน บางครั้งบางคราว มีดวงอาทิตย์ดวงที่ ๗ ปรากฏ เพราะดวงอาทิตย์ดวงที่ ๗ ปรากฏ แผ่นดินใหญ่นี้ และขุนเขาสิเนรุ เกิดไฟลุกโชนมีแสงเพลิงเป็นอันเดียวกัน เมื่อแผ่นดินใหญ่นี้ และขุนเขาสิเนรุถูกไฟเผาผลาญอยู่ เปลวไฟถูกลมพัดขึ้นไปจนถึงพรหมโลก เมื่อขุนเขาสิเนรุถูกไฟเผาไหม้ กำลังพินาศถูกกองเพลิงใหญ่เผาทั่วตลอดแล้ว ยอดเขาแม้ขนาด ๑๐๐ โยชน์ ๒๐๐ โยชน์ ๓๐๐ โยชน์ ๔๐๐ โยชน์ ๕๐๐ โยชน์ ย่อมพังทลาย เมื่อแผ่นดินใหญ่นี้ และขุนเขาสิเนรุถูกไฟเผาผลาญอยู่ ขี้เถ้าและเขม่าย่อมไม่ปรากฏภิกษุทั้งหลาย เมื่อเนยใสหรือน้ำมันถูกไฟเผาผลาญอยู่ ขี้เถ้าและเขม่าย่อมไม่ปรากฏฉันใด

เมื่อแผ่นดินใหญ่นี้และขุนเขาสิเนรุถูกไฟเผาผลาญอยู่ ขี้เถ้าและเขม่า ก็ย่อมไม่ปรากฏ ฉะนั้น สัณขารทั้งหลายก็ฉนั้นนั้น เป็นสภาวะไม่เที่ยง ไม่ยั่งยืน ไม่น่าชื่นชม นี่เป็นข้อกำหนดควรเตือนหมาย ควรคลายกำหนด ควรหลุดพ้นในสังขารทั้งปวง จากพระพุทธรพจน์ตอนนี้ เป็นการบอกชัดเจนว่าโลกสิ้นแล้ว ถูกเผาเหมือนเนยที่โดนไฟเผาละลายไปทันที ไม่ปรากฏแม้แต่เป็นเขม่าควัน โลกสิ้นสุดลงเพียงเท่านั้น การเผาไหม้เริ่มจากภูเขาที่สูงน้อย ไปหามาก จนถึงเขาสิเนรุ ในคัมภีร์สารัตถทีปนี ฎีกา กล่าวว่า ไม่เพียงแต่โลกเท่านั้นที่ถูกเผาพินาศ จักรวาลก็เช่นเดียวกัน ถูกเผาให้เป็นความว่างเปล่า มีมิติตลอดกาลนาน กล่าวโดยสรุปว่า โลกพินาศด้วยน้ำ ด้วยลม และด้วยไฟ ซึ่งเป็นขั้นตอนสุดท้ายที่โลกจะพินาศสิ้นไป พร้อมกับจักรวาล^{๗๑}

ในโลกที่ปกสารได้กล่าวเรื่องเหตุแห่งความวินาศของโลก

โดยเหตุ ๓ ประการ มีเพลิงเป็นต้น ในเรื่องความวินาศของกัปนั้น พิงทราบอสงไชย ๔ ของกัป คือ สังวัฏฏกัป ฐายิกัป วิวัฏฏกัป และ วิวัฏฏฐายิกัป บรรดาอสงไชยของกัปทั้ง ๔ นั้น ที่เรียกว่า สังวัฏฏะ หมายถึง ความสลาย ความวินาศ ตอนที่กัปพินาศ เป็นอสงไชยกัป ก็และอสงไชยกัปนั้นโดยความหมายก็คือกาล ความพินาศของกัปนั้นบัณฑิตพึงทราบด้วยอำนาจของสังขารที่เป็นไปตอนนั้น กาลอันดำรงอยู่อย่างเบื่องหน้าแต่ความสลาย ชื่อว่า สังวัฏฏฐายี กาลอันดำรงอยู่อย่างเบื่องหน้าจากความสลาย การกลับฟื้น การบังเกิด เจริญอยู่ ชื่อวิวัฏฏะ ตอนที่กัปเจริญอยู่เป็นอสงไชยกัป แม้อสงไชยกัปนั้น โดยความหมายก็คือนั่นแล ความเจริญของกัปนั้น บัณฑิตพึงทราบด้วยสามารถแห่งสังขารที่เป็นไปอยู่ตอนนั้น กาลที่ดำรงอยู่อย่างนั้น เบื่องหน้าแต่กาลกลับฟื้น ชื่อว่า วิวัฏฏฐายี กาลที่ดำรงอยู่เบื่องหน้าจากการกลับฟื้น

บรรดาอสงไชยกัปนั้น สังวัฏฏะ มี ๓ คือ เตโชสังวัฏฏะ ความสลายเพราะไฟ ๑ อาโปสังวัฏฏะ ความสลายเพราะน้ำ ๑ วาโยสังวัฏฏะ ความสลายเพราะลม ๑ ขอบเขตของสังวัฏฏะ มี ๓ คือ อภัสสรา ๑ สุภิกษา ๑ เวหัพผลา ๑ ในกาลใดกัปสลายเพราะไฟ ในกาลนั้นโลกภายใต้้อภัสสราลงมาย่อมถูกไฟไหม้ ในกาลใดกัปสลายเพราะน้ำ ในกาลนั้นโลกภายใต้้อสุ

^{๗๑} เรื่องเดียวกัน, หน้า ๔๑๗.

ภิกษุมา ย่อมถูกน้ำละลาย ในกาลใดก็สลายเพราะลม ในกาลนั้นโลกภายใต้เวทที่ผลาลง
มาย่อมถูกลมพัดกระจัดกระจาย^{๗๒}

ดังนั้น เนื้อหาในหนังสือนี้แสดงให้เห็นว่า โลกถูกทำลายด้วยเหตุ ๓ ประการ คือ โลกถูก
ทำลายด้วยไฟ น้ำ และลม คัมภีร์ทางพระพุทธศาสนาชั้นหลังกล่าวเพิ่มอีกว่าสาเหตุที่โลกและจักรวาล
สิ้นไปนั้นมีอยู่ ๓ สาเหตุ คือ

๑. ไฟบรรลัยกัลป์
๒. น้ำบรรลัยกัลป์
๓. ลมบรรลัยกัลป์

เป็นยุคที่จักรวาลอยู่ในช่วงสังวัฏฏ์กับ แปลว่า กัปแห่งการพิเนาศ ในทางพระพุทธศาสนา
แบ่งกัปออกเป็น ๔ ช่วง เรียกว่า อสงไขยกัป ได้แก่ ๑) สังวัฏฏ์กัป เป็นกัปที่กำลังเข้าสู่ความพิเนาศ
หรืออาจจะเรียกว่าเข้าสู่ระยะถดถอย ๒) สังวัฏฏ์กัฏฐายิกัป คือ กัปที่กำลังพิเนาศลง ๓) วิวัฏฏ์กัป คือ
กัปที่เกิดขึ้นในเวลาทีโลกพัฒนาเข้าสู่ภาวะปกติ และ ๔) วิวัฏฏ์กัฏฐายิกัป คือ กัปที่ปรากฏขึ้นในเวลาที
โลกเจริญขึ้นพัฒนาเรียบร้อยเป็นปกติตามเดิมแล้ว ส่วนกัป ใน ๓) และ ๔) นี้เป็นกัปที่อยู่ในช่วงที่
เจริญ เรื่องโลกถูกทำลายด้วยเหตุ ๓ ประการนั้น มีดังนี้

๑. ไฟบรรลัยกัลป์ โลกและจักรวาลพิเนาศด้วยไฟนั้น มีสาเหตุมาจากดวงอาทิตย์ขึ้นถึง ๗
ดวง คือ ขึ้นใหม่อีก ๖ ดวง บวกกับของเดิมอีก ๑ ดวง รวมเป็น ๗ ดวง ความพิเนาศกินอาณาบริเวณ
ถึงพรหมชั้นอภัสระ, ชั้นสุภกิมหะ และชั้นเวทที่ผลาลง ส่วนสัตว์ชั้นอบายภูมิ ท่านกล่าวว่าไปรับโทษ
ทัณฑ์ในจักรวาลอื่นๆ ส่วนพวกที่มีมิฉชาติฐิจะถูกไฟไหม้ในที่อื่นในอากาศ^{๗๓}

๒. น้ำบรรลัยกัลป์ ความพิเนาศในชั้นนี้กินอาณาบริเวณในพรหมชั้นสุภกิมหะและชั้น
เวทที่ผลาลง ไปเป็นการกล่าวเสริมว่าเมื่อ ขณะที่ดวงอาทิตย์ดวงที่ ๒ ปรากฏขึ้นมาใน ช่วงนี้โลกจะ
ถูกความร้อนทำให้น้ำระเหย แล้วกลายเป็นไอน้ำกลับตกลงมาบนโลกอีกครั้ง แต่การกลับมาเป็นฝนตก
บนโลกนั้นฝนจะเป็นฝนกรด กัดเซาะโลกและสิ่งต่างๆ ความว่า “. . . ก็มีมหาเมฆน้ำกรดนั้น ที่แรกก็
ตกเป็นฝอยๆ แล้วตกเป็นสายธารใหญ่จนเต็มแสนโกฏิจักรวาลโดยลำดับ แผ่นดินและภูเขาเป็นต้น อัน
น้ำกรดตกต้องแล้ว ก็ละลายไป . . . เหมือนก้อนเกลือใส่ลงไปใต้น้ำ”

๓. ลมบรรลัยกัลป์ ขอบเขตของความพิเนาศในเขตแดนกัลป์นี้ จะมีอำนาจการทำลายล้าง
ถึงอาณาเขตพรหมชั้นเวทที่ผลาลง พรหมจะจู่ไปขึ้นชั้นสุภกิมหะ กล่าวว่ามีดวงอาทิตย์ดวงที่สองตั้งขึ้น
ฉันใด. . . ลมก็ตั้งขึ้นเพื่อยังกัปให้พิเนาศเหมือนฉันนั้น ลมที่แรกทำธุลีละเอียดให้ตั้งขึ้น ต่อจากนั้นทำ
ธุลีหยาบให้ตั้งขึ้น ทำก้อนกรวดก้อนหินให้ตั้งขึ้น . . . จนกระทั่งทำแผ่นดินเท่าเรือนยอดและต้นไม้ต้น
ใหญ่ที่ตั้งอยู่ในที่ขรุขระให้ตั้งขึ้น . . . สิ่งเหล่านี้ขึ้นจากดินสู่ฟ้า ไม่กลับมาอีก แผลกละเอียดไป . . .
ต่อมาม้วนแผ่นดินกลับบนเป็นล่างซัดไปในอากาศ ส่วนแห่งแผ่นดินขนาดร้อยโยชน์ และแม้ขนาดสอง

^{๗๒} กรมศิลปากร, **โลกที่ปกสาร** ฉบับหอสมุดแห่งชาติ, หน้า ๑๕๕-๑๕๖.

^{๗๓} พระสารีบุตรมหาเถระ, **สารัตถทีปนี ฎีกาพระวินัย ภาค ๑**, แปลโดย สิริ เพ็ชรไชย, ฉบับพระราช
พิธีมหามงคลเฉลิมพระชนมพรรษา ๖ รอบ ๕ ธันวาคม ๒๕๔๒, (กรุงเทพมหานคร : มูลนิธิอิทธิธรรมมทาคู
วิทยาลัย, ๒๕๔๒), หน้า ๔๒๓.

ร้อยโยชน์ . . . ห้าร้อยโยชน์แตก ถูกลมพัดขึ้นแหลกละเอียด ถึงความไม่มีในอากาศ แม้ภูเขาจักรวาล
ภูเขาสิเนรุ ก็ถูกลมพัดเหวี่ยงไปในอากาศ สิ่งเหล่านี้กระทบกันแหลกละเอียด

ในทัศนะของพระพุทธศาสนา ได้กล่าวถึงวัฏจักรและจุดจบของโลก โดยได้ตั้งข้อ
สมมติฐานไว้ว่า จุดจบของโลกอยู่ที่ ๖,๐๐๐ ล้านปี จุดจบของโลกและพร้อมทั้งจุดจบของสัตว์ที่มี
วิญญาณครองต่างกันด้วยมีเหตุผล และอธิบายเปรียบเทียบเหตุ ๓ ประการที่ทำให้โลกวินาจกับ
กิเลส ๓ ประการของมนุษย์ พระพุทธองค์ทรงเน้นเรื่องโลกภายในเป็นที่ตั้ง การเทศนาธรรมของ
พระองค์เพียงเพื่อให้เกิดปัญญาทางธรรม การแก้ไขโลกภายในอันมีกิเลสเข้าครอบงำเป็นแนวทางหลัก
ที่พระพุทธองค์ทรงมีพระประสงค์เป็นอันดับแรก การยกเรื่องโลกและจักรวาลเพื่อเป็นเพียงอุปกรณ์
ประกอบการสอนเรื่องการยึดมั่นถือมั่นเท่านั้น แต่เรื่องของกิเลสของมนุษย์ก็มีส่วนเกี่ยวข้องกับ
ลักษณะการดับสิ้นของโลก สารัตถ์ที่ปณิก้าได้กล่าวถึงมูลเหตุแห่งโลกวินาจได้กล่าวไว้ว่า

อกุศลมูลเป็นเหตุให้โลกวินาจ โดยให้สังเกตทำที่จิตใจของมนุษย์ในกัปนั้น ตามปกติส่วน
ใหญ่มีสภาพจิตใจข่องไปทางใดในบรรดาอกุศลมูลของกิเลสทั้ง ๓ ได้แก่ ราคะ โทสะ และโลภะ
กิเลสตัวไหนแสดงออกมากกว่ากัน ซึ่งมีผลทำให้ลักษณะการพินาจของโลกต่างกันโดยให้ทัศนะ
เปรียบเทียบไว้ว่า ราคะ เทียบกับ โลกจะพินาจด้วยไฟ โทสะ เทียบกับ โลกจะพินาจด้วยน้ำ
และ โลภะ เทียบกับโลกจะพินาจด้วยลม^{๗๔}

ทฤษฎีในทางวิทยาศาสตร์ได้บอกแล้วว่า โลกใบนี้เกิดมาแล้ว ประมาณ ๔๕๐๐ ล้านปี
พระพุทธเจ้าตรัสว่า ในกัทรกัปนี้ โลกใบนี้เคยมีพระพุทธเจ้าอุบัติมาแล้ว ๔ พระองค์ คือ พระกกุสันโธ
โกนาคมโน กัสสป และโคตโม (คือพระพุทธเจ้าองค์ปัจจุบันนี้) นั่นก็เท่ากับว่า ๑,๑๕๐ ล้านปี มี
พระพุทธเจ้าอุบัติขึ้น ๑ องค์ หลังจากนั้นโลกจะล้าง เพราะน้ำท่วม ไฟไหม้ (ภูเขาไฟระเบิด) เป็นยุคๆ
ไป แต่โลกยังไม่แตก ขณะที่โลกถูกไฟไหม้ และน้ำท่วมนั้น มนุษย์ส่วนมากจะไปเกิดในชั้นอภัส
สรพรหม เมื่อภูมิอากาศ พื้นดินอุบัติขึ้นมาใหม่ก็จะกลับมาเกิดในโลกอีก พระพุทธเจ้าตรัสบอกอีกว่า
ในกัปของโลกนี้จะมีพระพุทธเจ้าอุบัติขึ้นเพียง ๕ พระองค์เท่านั้น แล้วโลกก็จะแตกพินาจไปเพราะไฟ
(ดวงอาทิตย์เรียงกัน ๗ ดวง) นั่นก็แสดงว่าอีก ๑,๕๐๐ ล้านปีข้างหน้า โลกจะถึงคราวอวสานแห่งการ
พินาจพังสลายไป หลังจากพระพุทธเจ้าองค์ที่ ๕ คือพระอรียเมตตรัย อุบัติแล้ว ๑,๐๐๐ ล้านปี แต่
สรรพสัตว์มิได้จบอยู่เพียงแค่นั้น หลังโลกพินาจแล้ว สัตว์ส่วนมากจะไปเกิดในชั้นอภัสสรพรหม เมื่อ
โลกอุบัติขึ้นใหม่ ก็จะกลับมาเกิดเป็นสรรพสัตว์ในโลกนี้อีก^{๗๕}

จากที่กล่าวมา แสดงว่าอีกประมาณ ๕๐๐ ล้านปีโลกจะถึงคราวอวสาน หรือโลกล้าง
เพราะน้ำท่วมและไฟไหม้จนมนุษย์ล้มตายกันหมดทั้งโลก... แต่โลกก็ยังไม่แตก หลังจากนั้นภูมิอากาศ
ของโลกจะกลับสู่ภาวะปกติอีกครั้ง.. มนุษย์ที่ตายก็ไปเกิดที่ชั้นอภัสสรพรหม... แล้วลงมาเกิดในโลก
อีกครั้ง จากนั้นจึงมีพระพุทธเจ้าองค์ที่ ๕ อุบัติขึ้น คือพระศรีอริยเมตตรัย หลังจากยุคพระองค์
ประมาณ ๑๐๐๐ ล้านปี โลกก็จะแตกอีก เมื่อโลกแตกสัตว์มีวิญญาณทั้งหลายตายอีก มันเป็นไปอย่าง
เรื่อยๆ ไม่มีสิ้นสุด ในเมื่อธรรมชาติเป็นเช่นนี้ การที่จะได้ไปเกิดในสวรรค์ ก็ไม่ใช่เป็นที่ปลอดภัย

^{๗๔} เรื่องเดียวกัน, หน้า ๔๒๔.

^{๗๕} <http://www.watklakangwon.org/index....cle&id=5378092> (15\ 10 \ 2013).

เพราะเมื่อหมดบุญแล้ว ก็ต้องกลับมาเกิดในอบายภูมิเป็นส่วนมาก ครั้งหนึ่งพระพุทธเจ้าทรงใช้พระนขา (เล็บ) ข้อนฝุ่นขึ้นมาเล็กน้อยแล้วตรัสถามภิกษุทั้งหลายว่า

ภิกษุทั้งหลายเธอเข้าใจความข้อนี้เป็นอย่างไร ฝุ่นที่เราใช้ปลายเล็บข้อนขึ้นมากับฝุ่นที่มีอยู่ในพื้นดินใหญ่นี้อันไหนจะมากกว่ากัน ภิกษุทูลตอบว่า ข้าแต่พระองค์ผู้เจริญ แผ่นดินใหญ่นี้แลมากกว่า ฝุ่นที่ปลายเล็บมีเพียงเล็กน้อย เมื่อเทียบกับแผ่นดินใหญ่แล้ว คำนวณไม่ได้ เทียบกันไม่ได้หรือไม่ถึงส่วนเสี้ยว ภิกษุทั้งหลาย ข้อนั้นก็เป็นอย่างนั้นเหมือนกัน สัตว์จุติจากเทวดามาเกิดเป็นเทวดามีจำนวนน้อย ส่วนที่เคลื่อนจากชั้นสวรรค์แล้วไปเกิดในนรก ไปเป็นเปรตมีจำนวนมากว่า^{๗๖}

พวกเทพชั้นเวทฬลาที่ไม่ได้สดับพุทธธรรมมีอายุประมาณ ๕๐๐ กัป^{๗๗} เมื่อสิ้นอายุในระยะเวลาที่เป็นไปตามกำหนด หมดอายุไปแล้วไปสู่นรกบ้าง ไปสู่แดนเปรตบ้าง ในอัมมิโกสูตร อังคุตตรนิกาย จตุกกนิบาต ซึ่งในพระสูตรนี้ได้กล่าวถึงสาเหตุสำคัญที่ทำให้โลกและสิ่งต่างๆ เสื่อม โดยกล่าวว่า สาเหตุที่ทำให้โลกเสื่อมเกิดจากความเสื่อมทรามของจิตใจมนุษย์ ซึ่งมีเนื้อหาว่า

ภิกษุทั้งหลาย ในเวลาที่พระราชา ไม่ตั้งอยู่ในธรรม แม้พวกข้าราชการก็ไม่ตั้งอยู่ในธรรม พราหมณ์ คหบดี ชาวเมือง และชาวชนบทก็ไม่ตั้งอยู่ในธรรมเช่นกัน การที่มนุษย์ไม่ตั้งอยู่ในธรรมเป็นสาเหตุสำคัญที่ทำให้เกิดความวิปริตต่อธรรมชาติ เริ่มจากดวงจันทร์ ดวงอาทิตย์โคจรไม่สม่ำเสมอ ต่อจากนั้นดวงดาวต่างๆ ก็โคจรไม่สม่ำเสมอ ส่งผลให้วัน ค่ำ กึ่งเดือน เดือน ฤดูกาล ปี ก็พลอยหมุนเวียนไม่สม่ำเสมอไปด้วย ส่งผลให้ลมพัดไม่สม่ำเสมอ เปลี่ยนทิศทาง ฝนฟ้าไม่ตกต้องตามฤดูกาล ข้าวที่ปลูกไว้ก็สุกไม่สม่ำเสมอ ส่งผลให้มนุษย์บริโภคข้าว (อาหาร) เช่นนั้น มีผิวพรรณเศร้าหมอง สุขภาพไม่แข็งแรง และมีโรคภัยไข้เจ็บมากขึ้น^{๗๘}

พระพุทธองค์ตรัสเปรียบเทียบให้พระภิกษุฟังว่า “เมื่อเคลื่อนจากภพของตนแล้ว ที่จะได้กลับไปเกิดเป็นพรหมอีกหรือไปเกิดในภูมิที่ต่ำลงมามีจำนวนน้อย แต่เทวดาที่ต้องไปตกนรกมีจำนวนมาก... เทียบได้กับจำนวนฝุ่นที่ปลายเล็บกับพื้นดินทั้งปฐพี ฉะนั้น”^{๗๙}

สรุปว่า โลกและจักรวาลของเราจะถึงจุดสิ้นสุดด้วยเหตุ ๓ ประการ คือ โลกถูกทำลายด้วยไฟคือราศะ ด้วยน้ำคือโทสะ และด้วยลมคือโมหะ เมื่อโลกถูกทำลายด้วยเหตุทั้ง ๓ นี้แล้ว โลกก็

^{๗๖} ส.ม. (ไทย) ๑๙/๑๑๗๒/๖๕๓.

^{๗๗} กัป (กัลป์), ระยะเวลา กาลกำหนด, ระยะเวลายาวนานเหลือเกิน ที่กำหนดว่าโลกคือสกลจักรวาล ประลัยครั้งหนึ่ง (ศาสนานินดูว่าเป็นวันหนึ่งคืนหนึ่งของพระพรหม) พระอรชรกถาจารย์ท่านให้เข้าใจด้วยอุปมาว่า เปรียบเหมือนมีภูเขาเตีลาล้วน กว้าง ยาว สูงด้านละ ๑ โยชน์ (ประมาณ ๑๖ ก.ม.) ทุก ๑๐๐ ปี มีเทวดานำผ้าเนื้อละเอียดอย่างดีมาลูบครั้งหนึ่ง จนกว่าภูเขานั้นจะสึกหรือสิ้นไป ถือว่าเป็นกัปหนึ่ง อายุของกัปมี ๒ แบบ คือ ๑. กำหนดอายุของโลก ซึ่งอุปมามีอายุยาวนานถึงความข้างต้น ๒. กำหนดอายุของมนุษย์ในยุคหนึ่งๆ เรียกเต็มว่า อายุ กัป เช่นว่าในสมัยพุทธกาล พระพุทธเจ้าได้ทรงแสดงคุณของอิทธิบาท ๔ ให้พระอานนท์ทราบ ว่า ผู้เจริญอิทธิบาท ๔ แล้วจะดำรงอยู่ได้ตลอดกัปหรือเกินกว่ากัปก็ได้ แต่สิ่งที่พุทธองค์ได้ทรงตรัสนั้นหมายถึงอายุ กัปของมนุษย์ ไม่ได้หมายถึงอายุของโลก อายุ กัปของมนุษย์นี้ ประมาณ ๘๐-๑๒๐ ปี หากจะเกินก็ไม่เกิน ๑๕๐ ปี

^{๗๘} อัง.จตุกก. (บาลี) ๒๑/๗๐/๘๓. อัง.จตุกก. (ไทย) ๒๑/๑๑๔-๑๑๕/๗๐.

^{๗๙} ส.ม. (ไทย) ๑๙/๑๑๘๑-๑๑๘๓/๖๕๔.

กลับมาเกิดขึ้นอีก คือ เกิดดับๆ อย่างนี้ไปเรื่อยไม่มีที่สิ้นสุด พระพุทธเจ้าตรัสว่า ถ้ายังไม่ได้บรรลุพระอรหันต์เข้าถึงพระนิพพาน ก็ต้องเวียนว่ายตายเกิดอย่างนี้อยู่ร่ำไป โดยไม่คืนอยู่กับศาสนาหรือศาสนาองค์ใด เพราะนี่คือกฎของธรรมชาติ ถึงแม้ไม่มีใครเชื่อ มันก็เป็นอยู่ของมันอย่างนี้ เพราะนี่เป็นสังขารของวิภวจักรแห่งโลก ดังนั้น สาเหตุที่ทำให้โลกของเราหมุนไปสู่ความเสื่อมเร็วผิดปกติเพราะเกิดจากตัณหาของมนุษย์ด้วยอำนาจราคะ โทสะ โมหะ ครอบงำ

๒.๕ สรูป

จากการศึกษาวิจัยเรื่องกำเนิดโลกตามหลักคำสอนของศาสนาพุทธเถรวาท สรูปความได้ว่า คำว่าโลก เป็นภาษาบาลี หมายถึง ที่จะต้องแตกสลาย โลกคือแผ่นดินเป็นที่อาศัยอยู่ของหมู่สัตว์ โลกต้องใต้อำนาจของกฎไตรลักษณ์ โลกมีการเกิดดับไปตามกาลเวลา เรื่องราวของกำเนิดโลกในศาสนาพุทธเถรวาทมีบันทึกไว้ในพระสูตรต่างๆ มากมายโดยเฉพาะในอัครคัมภีร์สุตตร พระพุทธเจ้าได้ตรัสเกี่ยวกับเรื่องกำเนิดโลกอย่างชัดเจน แต่ในที่สุดพระองค์ตรัสว่า เรื่องโลกภายนอกไม่ใช่ประเด็นสำหรับพระพุทธศาสนา ประเด็นสำคัญอยู่ที่พระพุทธศาสนาสอนมนุษย์ให้หันมาสนใจโลกในมากกว่า เพราะการรู้จักโลกภายในตัวเองเป็นวิธีจะนำมนุษย์พ้นจากทุกข์ได้ ศาสนาพุทธเถรวาทได้จัดโลกไว้ ๓ ประเภทหลักๆ คือ

โอกาสโลก ในที่นี้ไม่ได้หมายถึงโอกาสที่เป็นระยะเวลา หรือช่วงเวลาที่เราจะทำสิ่งหนึ่งสิ่งใด อย่างคำว่า โอกาสที่คนทั่วไปชอบใช้กัน คือ ไม่ได้หมายถึงโอกาสที่จะทำดีทำชั่ว หรือโอกาสที่จะไปเที่ยว คำว่า โอกาสนี้เป็นภาษาบาลี ซึ่งเรานิยมเรียกกันว่า อวกาศ ซึ่งหมายถึง ช่องว่าง โลกในทรรศนะนี้นั้น ศาสนาพุทธมองเห็นว่า เป็นช่องว่างซึ่งมีธาตุอื่นๆ เข้ามาประกอบ ทำให้เกิดสิ่งต่างๆ ได้ตามแต่โอกาส

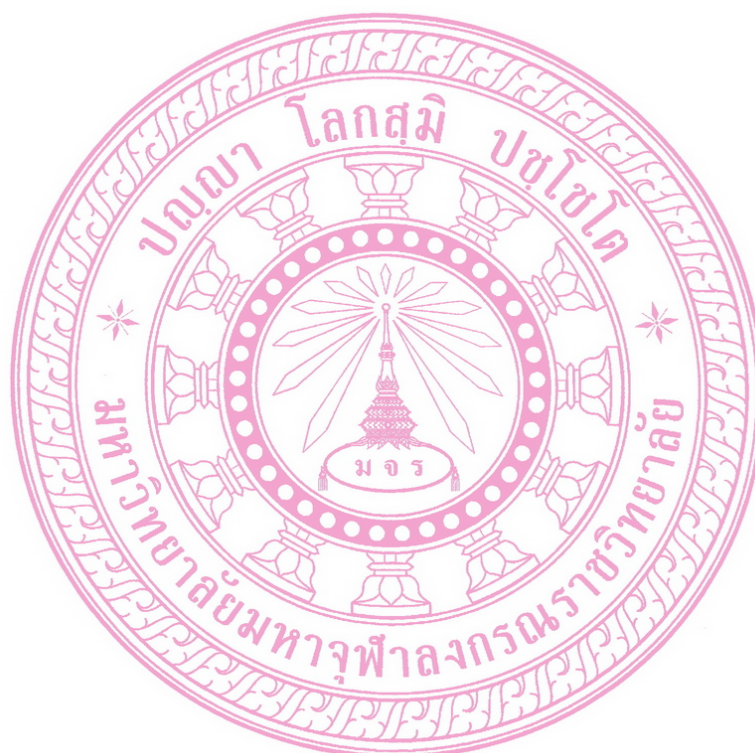
สังขารโลก คำว่า สังขาร ในพระพุทธศาสนาตามความหมายที่แท้จริง มิได้แปลว่า รูปร่างกายของเรา คือ หมายถึง สภาพปรุงแต่งในชั้น ๕ สังขารจะปรุงแต่งสภาพพื้นเพของจิตใจให้กลายเป็นจิตที่ติงามหรือชั่วร้าย มีคุณธรรมหรือไร้คุณธรรมตามแต่เจตนาดีหรือชั่วของสังขารนั้นๆ

สัตว์โลก คือโลกของสัตว์ หรือสิ่งที่มีชีวิต ถ้าจะอธิบายให้ละเอียดไปตามทางศาสนาพุทธ สัตว์โลก ก็คือสังขารที่มีอุปาทานเข้าไปยึดในตัวเอง หรือยึดในสิ่งอื่นๆ สังขารใดๆ ก็ตามที่มีอุปาทานสามารถยึดตนเองได้ และสามารถยึดสิ่งอื่นๆ ได้ เรียกว่าสัตว์โลกนั่นเอง

การเปลี่ยนแปลงต่างๆ ตั้งแต่สมัยที่กบบังเกิดขึ้น แล้วพรหมก็ลงมากินจันดินจนกลายเป็นมนุษย์ในยุคต้นกับ แล้วกลายเป็นสภาพความเป็นอยู่ของตนมาเป็นเช่นปัจจุบันนี้ ล้วนมีเหตุอันเกิดขึ้นมาจากจิตใจของมนุษย์นี้เอง แม้ว่าวิทยาศาสตร์ยังไม่สามารถพิสูจน์ได้ว่ามนุษย์นั้นมีต้นกำเนิดมาจากอะไร แต่พระพุทธศาสนาก็มีคำสอนที่ได้บอกเอาไว้ว่า มนุษย์นั้นมีได้เกิดมาจากสัตว์เดรัจฉานอย่างนั้นนักวิทยาศาสตร์พากันคิดกัน

การที่พระพุทธองค์แสดงถึงการเกิดขึ้นของจักรวาล โลก มนุษย์ ตลอดจนสรรพสิ่งนี้เป็นไปเพื่อแสดงการเกิดขึ้นของพราหมณ์ และวรรณะต่างๆ เพื่อให้สามเณรวิเสฐและสามเณรภราทวาชะเกิดความอาจหาญว่าเริงภาคภูมิใจ ที่เข้ามาบวชในพระพุทธศาสนาตามที่ได้กล่าวในข้างต้น มิได้มีพระประสงค์ที่จะแสดงการเกิดของสรรพสิ่งแต่อย่างใด ทั้งนี้เพราะทรงเห็นว่า ความรู้เรื่องโลกไม่ได้ทำให้ผู้ใดล่องพ้นจากทุกข์

ดังนั้น เมื่อมีผู้ถามพระองค์ก็ได้ทรงตอบ ซึ่งบางครั้งถึงกับ มีพระภิกษุรูปหนึ่งมาชู้ถามว่า ถ้าพระองค์ไม่ทรงตอบว่าโลกเกิดขึ้นได้อย่างไร จะลาสิกขา พระองค์ ก็ไม่ทรงตอบ เพราะทรงเห็นว่า ไม่เกิดประโยชน์กับภิกษุนั้นแต่อย่างไร เพราะการที่พระพุทธองค์ทรงสร้างบารมีเพื่อตรัสรู้เป็นพระ สัมมาสัมพุทธเจ้านั้น มิได้ปรารถนาเพียงเพื่อรู้ถึงสิ่งต่าง ๆ ที่กำลังเกิดในโลกนี้แต่อย่างใด แต่ทรง ปรารถนาที่จะยกสรรพสัตว์ให้พ้นจากห้วงทะเลแห่งความทุกข์ ด้วยเหตุนี้การที่พระพุทธองค์จะแสดง สิ่งใดก็ตาม ทรงเล็งเห็นแล้วว่าเป็นประโยชน์สูงสุดแก่เทวโลกและมนุษย์โลกเท่านั้น

บทที่ ๓

กำเนิดโลกในศาสนาคริสต์นิกายโรมันคาทอลิก

ตามหลักความเชื่อของชาวคริสต์ในเรื่องกำเนิดโลกนั้น ชาวคริสต์ถือว่าเป็นเรื่องที่ยากและสร้างขึ้นโดยพระเจ้าในคัมภีร์ไบเบิลได้กล่าวอย่างชัดเจนว่า โลกและสรรพสิ่งในโลกของเรานี้ พระเจ้าเป็นผู้สร้างขึ้นโดยพระองค์เอง ดังนั้น เพื่อทำความเข้าใจในเรื่องนี้ลึกซึ้งยิ่งขึ้น ผู้วิจัยสนใจที่จะศึกษาเรื่องราวกำเนิดโลก นิยามความหมายของโลก ปฐมเหตุของกำเนิดโลก วิวัฒนาการของโลก และความสิ้นสุดของโลกในศาสนาคริสต์นิกายโรมันคาทอลิกตามพระคัมภีร์ตามลำดับดังต่อไปนี้

ศาสนาคริสต์เป็นศาสนาสืบต่อเนื่องมาจากลัทธิยิวหรือยูดาห์ กล่าวโดยหลัก ศาสนาคริสต์เป็นผลแห่งการแพร่หลายของลัทธิยิวหรือเกิดจากการปฏิรูปของลัทธิยิวโดยแท้ เช่นเดียวกับคัมภีร์พันธสัญญาเดิม (Old Testament) ของลัทธิยิว เป็นเหตุให้เกิดคัมภีร์พันธสัญญาใหม่ (New Testament) ๒ คัมภีร์นี้ รวมเป็นคัมภีร์เล่มหนึ่งเรียกว่า Bible หรือ Holy Bible

ศาสนาคริสต์มีคำอธิบายจำกัดความโดยย่อว่า “ศาสนาแห่งความรักของพระเจ้า ศาสนาแห่งความรักของมนุษย์อันพระเยซูคริสต์ทรงเป็นผู้นำมาเผยแผ่แก่โลก”^๑ ซึ่งเป็นศาสนาที่มีต้นกำเนิดในตะวันออกกลางแห่งทวีปเอเชีย อยู่ประเทศอิสราเอล ปัจจุบันมีศูนย์กลางของศาสนา นิกายโรมันคาทอลิกอยู่ที่นครรัฐวาติกัน (State of the Vatican City) ตั้งอยู่ที่กรุงโรม ประเทศอิตาลี ศาสนาคริสต์ได้เข้ามามีอิทธิพลในความรู้สึกนึกคิดและจิตใจของชาวโลกตะวันตก โดยเฉพาะอย่างยิ่งในสมัยกลางของยุโรป ศาสนจักรได้เข้ามามีบทบาทแทนอาณาจักรโรมันทั้งในด้านศาสนา การเมือง การปกครอง ประเพณีและวัฒนธรรม พระสันตปาปาได้รับการยกย่องให้เป็นราชาแห่งราชาทั้งหลาย มีอำนาจเต็มที่ในการกำหนดบทบาทวิถีชีวิตของคนในสมัยนั้น ต่อมา ในตอนปลายยุคกลางสืบต่อจนกระทั่งยุคแห่งวิทยาศาสตร์สมัยใหม่ แม้ศาสนาจักรจะถูกลดบทบาททางการเมืองและการปกครอง แต่ศาสนาคริสต์ยังคงมีอิทธิพลครอบคลุมทั่วทั้งทวีปยุโรป อเมริกา และแอฟริกา ในปัจจุบัน ซึ่งเป็นยุคแห่งข้อมูลข่าวสาร ศาสนาคริสต์ยังเป็นที่ยอมรับของสังคมโดยทั่วไปในฐานะที่เป็นศาสนาหนึ่ง ซึ่งมีผู้นับถือมากที่สุดเป็นอันดับ ๑ ของโลก^๒ ศาสนานี้ ได้กล่าวถึงเรื่องราวการสร้างโลกของพระเจ้ามากมาย ที่นี้คำว่า โลกในศาสนาคริสต์ได้จำกัดความหมายว่าอย่างไร ซึ่งในบทนี้จะกล่าวความหมายของคำว่า โลกเป็นลำดับแรก ดังนี้

^๑ เสฐียร พันธงชัย, ศาสตราจารย์พิเศษ, ศาสนาเปรียบเทียบ, (กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ๒๕๕๔), หน้า ๓๔๙.

^๒ <http://www.baanjommyut.com> (05\08\2013).

๓.๑ ความหมายของโลกในศาสนาคริสต์

ศาสนาคริสต์นิกายโรมันคาทอลิกได้ให้ความหมายว่า โลก คือ แผ่นดินของพระเจ้า และพระเจ้าเป็นผู้สร้างขึ้นมา ในพจนานุกรมอังกฤษไทยให้ความหมายว่า World คือ โลก เขตโลก พิภพ โลกมนุษย์ มวลมนุษย์ สาธารณชน ชั้นชั้นเฉพาะของมนุษย์ สังคม จักรวาล ทุกสิ่งทุกอย่างที่มีอยู่ ชีวิตโลก โลกีย์ เป็นต้น^๓ แต่ในหนังสือคู่มือพระคัมภีร์ ฉบับสมบูรณ์ไม่ได้พูดถึงคำว่าโลก แต่พูดถึงคำว่าแผ่นดินแทนคำว่าโลก ซึ่งได้ให้ความหมายของ “แผ่นดิน” ว่า เรื่องแผ่นดินของพระเจ้า พระองค์ไม่ได้ให้ความหมายไว้อย่างชัดเจนมากนัก แต่ในการตอบคำถามเมื่อถูกปอนทิวสปีลาตสอบสวน เรื่องการกบฏนั้น พระองค์ปฏิเสธอย่างระมัดระวังว่า พระองค์ไม่ได้ครอบครองพื้นที่หนึ่งพื้นที่ใดในเวลาใดเพราะราชอาณาจักรของพระองค์มิได้เป็นของโลกนี้ พระคัมภีร์สมัยใหม่บางฉบับแปลคำว่า “แผ่นดิน” เป็น “กษัตริย์หรือสิทธิอำนาจของกษัตริย์” แผ่นดินของพระเจ้าในพระคัมภีร์มักหมายถึงการปกครองของพระเจ้าในโลกนี้เห็นได้ชัด บางครั้งเมื่อพระเยซูพูดถึง “การเข้าสู่แผ่นดิน” เรามักจะนึกถึงการเข้าประเทศใดประเทศหนึ่ง แต่ความหมายของพระเยซูซึ่งกว้างกว่านั้น คือ หมายถึง “อำนาจปกครองไม่ใช่พื้นที่การปกครอง” คำอธิบายของพระเยซูคงทำให้เราเข้าใจความหมายนี้ดีที่สุด เพราะพระเยซูพูดถึงแผ่นดินของพระเจ้าและน้ำพระทัยของพระเจ้าควบคู่กัน ที่ไหนมีการยอมสยบทำตามน้ำพระทัยพระเจ้า ที่นั่นก็คือแผ่นดินของพระเจ้า พระเยซูพูดถึงเรื่องแผ่นดินของพระเจ้าสำเร็จสมบูรณ์ในอนาคต ขณะเดียวกันก็พูดถึงเรื่องแผ่นดินของพระเจ้าที่มีมาแล้วในปัจจุบันด้วย มัทธิวบทที่ ๑๓ ทำให้เห็นถึงจุดนี้ได้อย่างชัดเจนคือ เมล็ดแห่งแผ่นดินของพระเจ้าได้หว่านลงแล้วและกำลังเจริญเติบโต ซึ่งในที่สุดจะถึงวันที่บรรลุป่าหมายอย่างสมบูรณ์^๔

พระองค์สร้างโลกขึ้นมาแล้ว พระองค์ไม่ได้ปล่อยให้โลกดำเนินไปอย่างไร้จุดหมาย พระองค์ยังคงรักและเมตตาต่อมนุษย์และสิ่งสร้างทั้งปวง ยังคงสอดส่องดูแลทุกข์สุขของสรรพสัตว์ทุกเมื่อและทุกแห่ง จึงถือได้ว่าโลกยังคงดำเนินไปสู่จุดหมายที่พระเจ้าทรงวางไว้ ดังที่ท่านเซนต์โทมัส ออะไควนัส (St.Thomas Aquinas) กล่าวไว้ว่า ถ้าสิ่งเหล่านั้นเป็นสัตว์ก็ต้องขึ้นอยู่กับพระญาณสอดส่องของพระเจ้า^๕

เพื่อความเป็นอยู่ของมนุษย์และสรรพสิ่ง เมื่อถึงเวลาพระเจื่อก็ทรงทำลายมันด้วยพระองค์เอง ในความหมายนี้สรุปได้ว่า ในศาสนาคริสต์ไม่ได้จำกัดความหมายของโลกว่าอย่างไร เพียงแต่ตรัสว่า โลกและทุกสิ่งพระเจ้าเป็นผู้สร้างและในที่สุดพระเจื่อก็ทรงทำลายมันด้วยพระองค์เอง พระเจ้าจะทรงสามารถกระทำให้เป็นไปได้อย่างเด็ดขาดทุกอย่าง พระองค์ทรงสามารถสร้างโลกและสรรพสิ่งขึ้นมาจากความว่างเปล่า และพระองค์ก็ทรงสามารถทำลายทุกสิ่งทีพระเจ้าสร้างได้เช่นกัน ถ้าหาก

^๓ วิทย์ เทียงบุญธรรม, A NEW ENGLISH THAI DICTIONARY (ฉบับรวมศาสตร์), (กรุงเทพมหานคร: บริษัทรวมสาสน์จำกัด, ๒๕๓๙), หน้า ๑๙๒๓.

^๔ วาสนา อยู่กิม, คู่มือพระคัมภีร์ฉบับสมบูรณ์, พ.ญ. เออร์ซูลา โลเวนฮอล (แปล), (กรุงเทพมหานคร: กนกบรรณสาร, ๒๕๓๕), หน้า ๔๘๔-๔๘๕.

^๕ St. Thomas Aquinas.Q.XXII (22). Art. 2, p. 229.

พระองค์ทรงประสงค์เช่นนั้น ฉะนั้น ความหมายของโลกในศาสนาคริสต์ ชาวคริสต์ถือว่า โลกที่พระเจ้าสร้างขึ้นมาจะต้องถูกทำลายด้วยฝีมือของพระเจ้า

๓.๑.๑ องค์ประกอบของโลกในศาสนาคริสต์

ในการสร้างโลก พระเจ้าไม่ได้สร้างมโนคติและสสาร พระเจ้าตรัสว่าสิ่งทั้งสองมีอยู่ก่อนแล้ว พระเจ้าเพียงทำหน้าที่เป็นสถาปนิกผู้นำเอาสิ่งที่มีอยู่แล้วทั้งสองประการมาประกอบเป็นโลก พระเจ้าใช้มโนคติเป็นที่ประทับตราสำหรับกดลงบนสสารจนเกิดโลกแห่งผัสสะ และสิ่งแรกที่อุบัติขึ้นมาคือวิญญาณโลก แล้วสิ่งที่เกิดตามมาอีกก็คือ ธาตุ ๔ อันได้แก่ ดิน น้ำ ลม ไฟ และธาตุทั้ง ๔ ทำให้มีโลก วิญญาณโลกเข้าสิงสถิตประจำโลก โดยนัยนี้ โลกจึงเป็นสิ่งมีชีวิตมีวิญญาณปรากฏการณ์ต่างๆ ในโลกเป็นไปอย่างมีระเบียบ เพราะได้วิญญาณโลกเป็นผู้อำนวยการควบคุม ด้วยวิธีการเดียวกันนั้น พระเจ้าทรงสร้างดวงดาวและให้มีวิญญาณสิงสถิตอยู่ประจำ ทรงสร้างเทพเจ้าบนสวรรค์และวิญญาณอมตะของมนุษย์ ส่วนการสร้างสัตว์และพืชเป็นงานของเทพเจ้าอื่นๆ เทพเจ้าเหล่านั้นจะสร้างร่างกายมนุษย์และวิญญาณประจำร่างกาย ซึ่งจะดับสลายไปพร้อมกับร่างกาย ท่านยังเชื่อว่าโลกเป็นศูนย์กลางของจักรวาล ดวงดาวทั้งหลายโคจรรอบโลก วิถีโคจรของดวงดาวเป็นวงกลม การที่ดวงดาวและโลกเกาะกลุ่มอยู่กันเป็นระบบมีระเบียบ เนื่องจากสิ่งเหล่านั้นมีวิญญาณสิงสถิต หากสสารเป็นสิ่งที่ไร้วิญญาณ ความโกลาหลวุ่นวายจะเกิดขึ้น จักรวาลจะกลายเป็นกสิภพที่หะเบียบมิได้ แต่ที่ระเบียบยังคงมีอยู่ในจักรวาลก็เพราะโลกและดวงดาวมีวิญญาณสิงประจำ สำหรับพลาโตแล้วกฎธรรมชาติเกิดมาจากวิญญาณโลก ที่สำคัญประเด็นที่ควรเน้นย้ำของปรัชญาจิตนิยม คือ การเชื่อในเรื่องแก่นหรือสาระว่า จิตหรือสภาวะนามธรรมนั้นมีอยู่จริงอย่างเป็นวัตถุวิสัย และเป็นอิสระจากโลก ภายนอกสามารถดำรงอยู่ได้ด้วยตัวเองมีความเป็นจริงที่อยู่เหนือประสาทสัมผัส^๖

พระผู้เป็นเจ้า เป็นเนื้อสารที่สมบูรณ์ คือ เนื้อสารที่มีอยู่ด้วยตัวเอง ไม่ขึ้นอยู่กับสิ่งใด ส่วนจิตและสสารที่พระเจ้าเป็นผู้สร้างเป็นเนื้อสารสัมพันธ์ คือเป็นเนื้อสารที่ต้องขึ้นอยู่กับพระผู้เป็นเจ้าและจิต และสสารไม่ขึ้นต่อกันและกัน คือทั้งสองเป็นอิสระ มีอยู่ต่างหากจากกัน^๗ ในเนื้อหานี้ หมายถึงการสร้างโลกและสรรพสิ่งของศาสนาคริสต์ ประกอบด้วยองค์ ๓ อย่าง คือ พระจิต พระผู้เป็นเจ้า และสสาร ชาวคริสต์ปัจจุบันเชื่อว่า คัมภีร์ไบเบิลไม่ใช่ตำราวิชาการ แต่เป็นการเปิดเผยว่าเอกภพมีผู้สร้างเท่านั้น ในเรื่องของวิชาการจึงแยกออกต่างหากให้เป็นความรู้วิทยาการตามข้อสรุปต่อไปนี้

ตามทฤษฎีของวิทยาศาสตร์ได้กล่าวองค์ประกอบของโลกหรือจักรวาลไว้ว่า จักรวาลในเบื้องต้นก่อน ๓ นาที ประกอบด้วยโปรตอน อิเล็กตรอน โฟสตรอน และนิวตรอนโน เมื่อจักรวาลอายุได้ ๓ นาที อุณหภูมิลดลงเหลือหนึ่งพันล้านองศาเซลเซียส เย็นพอที่จะเกิดโปรตอนและนิวตรอนที่จะเกิดเป็นนิวเคลียสของสสาร ธาตุปฐมของจักรวาล คือ ไฮโดรเจน นิวเทอเรียน และฮีเลียม ซึ่งมีองค์ประกอบดังนี้

^๖ พระธรรมโกศาจารย์ (ประยูร ธมมจิตโต), ปรัชญากรีก บ่อเกิดภูมิปัญญาตะวันตก, (กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์สยาม, ๒๕๕๒), หน้า ๑๘๒-๑๘๓.

^๗ ชัยวัฒน์ อุตพัฒน, ญาณวิทยา (ทฤษฎีความรู้), (กรุงเทพมหานคร : สาละการพิมพ์, ๒๕๕๕), หน้า ๑๘๗.

๑. นิวเคลียสของไฮโดรเจน ประกอบด้วยโปรตอนตัวเดียว

๒. นิวเคลียสของนิวเทรียมหรือไฮโดรเจนหนัก ประกอบด้วยโปรตอนหนึ่งตัวและนิวตรอนหนึ่งตัว

๓. นิวเคลียสของฮีเลียม ประกอบด้วยโปรตอนสองตัวและนิวตรอนสองตัว^{๘๗} ตามหลักของวิทยาศาสตร์ได้กล่าวมานั้น ธาตุที่เป็นแหล่งกำเนิดของจักรวาลมีมากมาย พอสรุปธาตุสำคัญๆ ได้ ๓ ธาตุหลักคือ ๑) ธาตุไฮโดรเจน มีแหล่งกำเนิด เกิดในจักรวาลเริ่มแรก หลังบิกแบง ๒) ธาตุตัวที่ ๓ จนถึงธาตุตัวที่ ๒๖ คือเหล็ก เกิดจากภาวะอัดแน่นในดวงดาว ๓) ธาตุที่หนักกว่าเหล็ก จนถึงยูเรเนียม เกิดจากดาวระเบิด^{๘๘} ตามหลักการของวิทยาศาสตร์กล่าวถึงโครงสร้างของโลกว่า ความเป็นโลกประกอบไปด้วยตัวเนื้อมวลสารของโลกและบรรยากาศห่อหุ้มโลกซึ่งนับได้ว่าสำคัญที่สุด เพราะทำให้โลกปลอดภัยจากสิ่งแปลกปลอมจากอวกาศที่จะเข้ามาสู่โลกซึ่งแบ่งออกได้ดังนี้

มิติของแข็งและก๊าซหรือบรรยากาศโลก เมื่อแรกเกิดก็เกิดมาจากธาตุต่างๆ มากมายมารวมกัน ในขณะที่เกิดใหม่ๆ นั้น โลกยังร้อนระอุอยู่ เมื่อ ๔-๕ พันล้านปีล่วงมาแล้ว อวกาศเปรียบเหมือนแผ่นผืนผ้าขนาดใหญ่ คอยคลึงหุ้มให้โลกใบนี้กลม โลกจึงหมุนวนไป จากการหมุนคลึงไปนี้เอง โลกจึงมีสัณฐานค่อนข้างกลม และธาตุต่างๆ ที่หนักจะตกลงสู่ใจกลางของก้อนวัตถุคลึงนั้น เหล็กและนิกเกิล ที่เป็นธาตุหนักจึงถูกผลักให้ไปอยู่ที่แกนใน สังเกตลาวาที่ไหลออกมาจะมีส่วนผสมของเหล็กมีอยู่ถึง ๘๐% และนิกเกิล ส่วนธาตุหนักอื่นมีส่วนน้อยจะไปรวมกับธาตุเบาลอยขึ้นบนเปลือกโลก จึงมีสภาพแกนโลกที่เป็นของแข็งและที่หลอมละลายเป็นของเหลว แบ่งออกได้เป็นแก่นชั้นใน (Inner Core) ซึ่งเป็นของแข็งอุณหภูมิ ๔-๖ พัน ° K มีเส้นผ่าศูนย์กลางประมาณ ๒ พันกิโลเมตร และแก่นชั้นนอก (Outer Core) เป็นของเหลวมีอุณหภูมิประมาณ ๖ พัน ° K จากการที่แกนของโลกมีความร้อนและความหนาแน่นไม่เหมือนกัน และแบ่งเป็นสองชั้นโดยที่แกนในเป็นของแข็งรอบแกนเป็นของเหลว จึงทำให้เกิดการถ่ายเทความร้อนเกิดขึ้น แกนโลกชั้นใน (Inner core) มีความกดดันสูงจึงมีสถานะเป็นของแข็ง ส่วนแก่นชั้นนอก (Outer core) มีความกดดันน้อยกว่าจึงมีสถานะเป็นของเหลวหนืด แกนชั้นในมีอุณหภูมิสูงกว่าแก่นชั้นนอก พลังงานความร้อนจากแก่นชั้นใน จึงถ่ายเทขึ้นสู่แก่นชั้นนอกด้วยการพาความร้อน (Convection) เหล็กหลอมละลายเคลื่อนที่หมุนวนอย่างช้าๆ ทำให้เกิดการเคลื่อนที่ของกระแสไฟฟ้า และเหนี่ยวนำให้เกิดสนามแม่เหล็กโลก (The Earth's magnetic field)^{๘๙} ดังนั้น สนามแม่เหล็กโลกจึงเกิดขึ้น เพราะแกนของโลกหมุนวนและถ่ายเทความร้อนออกมาข้างนอก จากปรากฏการณ์นี้ โลกจึงอยู่รอดปลอดภัยจากพลังลมสุริยะจากดวงอาทิตย์ ในระดับหนึ่ง สนามแม่เหล็กโลกมีความเข้มข้นที่พื้นผิวประมาณ ๓ - ๖ หมื่นนาโน เทสลา และความเข้มข้นจะค่อยๆ ลดลงเมื่ออยู่ห่างจากผิวโลกมากขึ้น

โลกในยุคแรกเป็นของเหลวหนืดร้อน ถูกกระหน่ำ ชนด้วยอุกกาบาตตลอดเวลา องค์ประกอบซึ่งเป็นธาตุหนักเช่น เหล็ก และนิกเกิล จมตัวลงสู่แก่นกลางของโลก ขณะที่องค์ประกอบ

^{๘๗} พรชัย พัชรินทร์ตะนะกุล, **ธรรมชาติของสรรพสิ่ง**, (กรุงเทพมหานคร : ม.ป.ท., ๒๕๕๓), หน้า ๑๔๒.

^{๘๘} **เรื่องเดียวกัน**, หน้า ๑๔๖.

^{๘๙} คณะวิทยาศาสตร์, มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคล, ที่มา :<http://www.neutron.rmutphysics.com/science-glossary> (๑๙ ธันวาคม ๒๕๕๖).

ซึ่งเป็นธาตุเบา เช่น ซิลิกอน ลอยตัวขึ้นสู่เปลือกนอก ก๊าซต่างๆ เช่น ไฮโดรเจนและคาร์บอนไดออกไซด์ พยายามแทรกตัวออกจากพื้นผิว ก๊าซไฮโดรเจนถูกลมสุริยะจากดวงอาทิตย์ทำลายให้แตกเป็นประจุ ส่วนหนึ่งหลุดหนีออกสู่อวกาศ อีกส่วนหนึ่งรวมตัวกับออกซิเจนกลายเป็นไอน้ำ เมื่อโลกเย็นลง เปลือกนอกตกผลึกเป็นของแข็ง ไอน้ำในอากาศควบแน่นเกิดฝน น้ำฝนได้ละลายคาร์บอนไดออกไซด์ลงมาสะสมบนพื้นผิว เกิดทะเลและมหาสมุทร สองพันล้านปีต่อมา การวิวัฒนาการของสิ่งมีชีวิต ได้นำคาร์บอนไดออกไซด์มาผ่านการสังเคราะห์แสง เพื่อสร้างพลังงาน และให้ผลผลิตเป็นก๊าซออกซิเจน ก๊าซออกซิเจนที่ลอยขึ้นสู่ชั้นบรรยากาศชั้นบน แยกตัวและรวมตัวเป็นก๊าซโอโซน ซึ่งช่วยป้องกันอันตรายจากรังสีอัลตราไวโอเล็ต ทำให้เกิดสิ่งมีชีวิตมากขึ้น และปริมาณของออกซิเจนมากขึ้นอีก ออกซิเจนจึงมีบทบาทสำคัญต่อการเปลี่ยนแปลงบนพื้นผิวโลกในเวลาต่อมา

จากการศึกษาความจริงของกำเนิดโลกและจักรวาลตามทัศนะของกลุ่มจิตนิยม ผลการศึกษาพบว่า โลกและจักรวาลไม่ได้มีเพียงวัตถุเท่านั้นที่เป็นตัวทำให้เกิดโลกและจักรวาลขึ้นมา แต่ยังมีตัวการอีกที่ทำให้เกิดขึ้นมาไม่สามารถจับต้องได้เป็นออสสาร เนื้อแท้ของโลกและจักรวาลนั้นมีใช่มีแต่เพียงสสารวัตถุเท่านั้น จิตนิยมมีความเชื่อว่าสิ่งที่จริงอันเป็นออสสารนี้เข้ามามีบทบาทในโลกของออสสารวัตถุ อย่างเช่นที่มีความเชื่อว่า พระเจ้าเป็นผู้สร้างโลกนี้ โลกนี้เกิดมาจากอำนาจพิเศษของพระเจ้าเป็นผู้สร้าง

เพลโตถือว่าโลกมีอยู่ ๒ โลก คือ โลกแห่งวัตถุ (Material World) ซึ่งเป็นโลกที่รู้ได้ทางประสาทสัมผัส คือทางตา หู จมูก ลิ้น และกาย เหล่านี้ทำให้มนุษย์รับรู้รูป เสียง กลิ่น รส และสัมผัส ซึ่งเพลโตถือว่าเป็นโลกแห่งผัสสะ (Sensible World) ซึ่งโลกแห่งวัตถุนี้เป็นสิ่งที่มีอยู่เพียงชั่วคราว มีแล้วก็เปลี่ยนแปลงไปไม่คงที่ (Subjective Reality) เป็นโลกแห่งมายาที่ไม่จริงแท้ ซึ่งเป็นโลกแห่งความไม่สมบูรณ์ ส่วนโลกที่สมบูรณ์นั้น เพลโตเชื่อว่า เป็นโลกแห่งสัจจะแท้ (The Absolute Reality) ที่ไม่แปรปรวน เป็นโลกนิรันดร์ นั่นคือ โลกแห่งแบบ (World Of Form Or Pattern) หรือโลกเหนือประสาทสัมผัส (Transcendental World) หรือโลกแห่งมโนภาพ (World Of Idea)^{๑๑} ที่ต้องยกทฤษฎีวิทยาศาสตร์มากล่าวก็เพราะว่า ศาสนาคริสต์กับวิทยาศาสตร์มีแหล่งกำเนิดจากที่เดียวกัน แม้วิทยาศาสตร์กับศาสนาจะมีข้อขัดแย้งกันในบางทฤษฎีก็ตาม แต่ทั้งสองต้องอาศัยกันโดยไม่สามารถแยกออกจากกันได้

ฉะนั้น องค์ประกอบของโลกหรือจักรวาลตามหลักคำสอนของศาสนาคริสต์ถือว่า โลกของเรา นั้น พระเจ้าไม่ได้สร้างมโนคติและสสาร เพราะสิ่งทั้งสองมีอยู่แล้วตามธรรมชาติของมัน พระองค์เพียงประทับตราตกลงบนสสารจนเกิดโลกแห่งผัสสะ และสิ่งแรกที่อุบัติขึ้นมาคือวิญญาณโลก แล้วสิ่งที่เกิดตามมาอีกก็คือ ธาตุ ๔ อันได้แก่ ดิน น้ำ ลม ไฟ และธาตุทั้ง ๔ ทำให้มีโลก ด้วยมีวิญญาณโลกเป็นหลักสำคัญเข้าสิงสถิตประจำโลก ถ้าเราเทียบกับหลักการของวิทยาศาสตร์ ธาตุเหล็ก ธาตุไฮโดรเจน ก๊าซออกซิเจน คาร์บอนไดออกไซด์ เท่ากับธาตุทั้งสี่ คือ ดิน น้ำ ไฟ ลม ตามหลักของศาสนานั่นเอง

^{๑๑} <http://www.baanjomyut.com> (๑๕ มกราคม ๒๕๕๗).

๓.๑.๒ มูลเหตุของกำเนิดโลกในศาสนาคริสต์

เรื่องกำเนิดโลกที่ได้กล่าวมาแล้วทั้งหมดนั้น ทำให้เราทราบได้ว่า เรื่องโลก จักรวาล และสรรพสิ่งล้วนเกิดขึ้นจากการสร้างของพระเจ้าทั้งสิ้น หลังจากพระเจ้าสร้างเสร็จเรียบร้อยแล้ว เป็นความสงสัยของมนุษย์ทุกคนจะต้องรู้ถึงเหตุผลและมูลเหตุที่พระเจ้าสร้างสรรพสิ่งให้มีอยู่ในโลกเรานี้ โดยพระองค์มีมูลเหตุอย่างไรจึงทรงสร้างขึ้นมา นี่เป็นประเด็นอยู่ในความสงสัยของผู้วิจัยที่จะค้นคว้าศึกษาดังต่อไป

ในหนังสือพระคริสต์ธรรมคัมภีร์ กล่าวว่า พระเจ้าสร้างโลกและสรรพสิ่งทั้งมีชีวิตไม่มีชีวิตให้อาศัยอยู่ในโลกนี้ เพราะพระองค์ทรงมีความรักและความเมตตาและทรงเอาพระทัยใส่อย่างลึกซึ้งต่อสัตว์ที่พระองค์สร้างขึ้น โดยเฉพาะความรักที่พระองค์มีต่อมนุษย์เป็นพิเศษนั้นคือ จุดเริ่มต้นที่พระองค์ทรงสร้างโลกตลอดเวลา ๖ วันนั้น คือ ทรงสร้างทุกอย่างเสร็จสรรพสมบูรณ์พร้อมทุกอย่างจึงมาสร้างมนุษย์ในวันสุดท้ายโดยเอาใจใส่เป็นพิเศษกว่าสัตว์อื่นๆ เพื่อให้มนุษย์อยู่ ใช้น้ำ และปกครองดูแลทุกสิ่งทุกอย่างที่พระองค์สร้างมา แล้วพระองค์ตรัสสั่งกับมนุษย์ว่า “บรรดาผลไม้ทุกอย่างในสวนนี้ เจ้ากินได้ทั้งหมด เว้นแต่ต้นไม้แห่งความสำนึกในความดีและความชั่ว ผลของต้นไม้ผู้นั้นอย่ากิน เพราะในวันใดที่เจ้าขึ้นกิน เจ้าจะต้องตายแน่”^{๑๒} หลังจากพระเจ้าสร้างมนุษย์คนแรก คือ อาดัมเสร็จแล้ว พระองค์ทรงดำริว่า “ไม่ควรที่ชาย ผู้นี้จะอยู่คนเดียวเราจะสร้างคู่อุปถัมภ์ที่สมกับเขาขึ้น” พระเจ้าจึงทรงปั้นบรรดาสัตว์ในท้องทุ่งและนกในท้องฟ้าให้เกิดขึ้นจากดิน แล้วทรงนำมาขายนั้น เพื่อดูว่าเขาจะเรียกชื่อมันว่าอะไร ชายนั้นตั้งชื่อสัตว์ทั้งปวงที่มีชีวิตว่าอย่างไร สัตว์นั้นก็ชื่ออย่างนั้น ชายนั้นจึงตั้งชื่อบรรดาสัตว์ใช้งานและนกในอากาศและบรรดาสัตว์ป่า แต่ชายนั้นยังหาอุปถัมภ์ที่สมกับตนไม่ แล้วพระเจ้าทรงทำให้ชายนั้นหลับสนิท ขณะที่เขาหลับสนิทอยู่ พระองค์ทรงชักกระดูกซี่โครงอันหนึ่งของเขาออกมา แล้วทำให้เนื้อติดกันเข้าแทนกระดูกอย่างเต็ม ส่วนกระดูกซี่โครงที่พระเจ้าได้ทรงชักออกมาจากชายนั้น พระองค์ทรงสร้างให้เป็นหญิง แล้วนำมาให้ชายนั้น ชายจึงว่า “นี่แหละกระดูกจากกระดูกของเรา เนื้อจากเนื้อของเรา จะต้องเรียกว่า หญิง เพราะหญิงนี้ออกมาจากชาย” เพราะเหตุนั้น ผู้ชายจึงจากบิดามารดาของตนไปผูกพันอยู่กับภรรยา และเขาทั้งสองจะเป็นเนื้อเดียวกัน ทั้งผู้ชายและภรรยาของเขาเปลือยกายอยู่และไม่อายกัน

นี้แสดงให้เห็นว่า พระเจ้าทรงมีความรักและความเมตตา ความห่วงใยต่อประชากรพระองค์อย่างสุดซึ้งหาประมาณมิได้ ในน้ำพระทัยของพระองค์ แต่พร้อมกันนั้น พระองค์ก็ทรงเสียพระทัยเป็นอันมาก เมื่อมนุษย์ไม่เชื่อคำตรัสสั่งของพระองค์ หันไปเชื่อคำยุยงของเจ้างูซึ่งเป็นซาตานมารผู้ใจบาป ในบรรดาสัตว์ป่าที่พระเจ้าทรงสร้างนั้น งูถือว่าฉลาดกว่าสัตว์ทั้งหมด มันถามหญิงนั้นว่า “จริงหรือที่พระเจ้าตรัสห้ามว่า ‘อย่ากินผลจากต้นไม้ใดๆ ในสวนนี้’” หญิงนั้นจึงตอบงูว่า “ผลของต้นไม้ต่างๆ ในสวนนี้เรากินได้ เว้นแต่ผลของต้นไม้ที่อยู่กลางสวนนั้น พระเจ้าตรัสห้ามว่า ‘อย่ากินหรือถูกต้องเลย มิฉะนั้นจะตาย’” งูจึงพูดกับหญิงนั้นว่า “เจ้าจะไม่ตายจริงดอก เพราะพระเจ้าทรงทราบอยู่ว่า เจ้ากินผลไม้นั้นวันใด ตาของเจ้าจะสว่างขึ้นในวันนั้น แล้วเจ้าจะเป็นเหมือนพระเจ้า คือ สำนึก

^{๑๒} ไบเบิล, พระคริสต์คัมภีร์ ภาคพันธสัญญาเดิม, (กรุงเทพมหานคร: สมาคมคริสตธรรมในประเทศไทย, ๑๙๗๑), หน้า ๓.

ในความดีและความชั่ว” เมื่อหญิงนั้นเห็นว่า ต้นไม้นั้นน่ากินและน่าดูด้วย ทั้งเป็นต้นไม้ที่มุ่งหมายจะให้เกิดปัญญา จึงเก็บผลไม้ที่นั้นมากิน แล้วส่งให้สามีกินด้วย เขาก็กิน ตาของเขาทั้งสองคนก็สว่างขึ้น จึงสำนึกว่า ตนเปลือยกายอยู่ที่เอาใบมะเดื่อมาเย็บเป็นเครื่องปกปิดร่างไว้

นี่เป็นสาเหตุที่ทำให้พระเจ้าโอรธและทรงสาปแข่งงูว่า “เพราะเหตุที่เจ้าทำเช่นนี้ เจ้าจะต้องถูกสาปแข่งมากกว่าสัตว์ใช้งานและสัตว์ป่าทั้งปวง เจ้าจะต้องเลื้อยไปด้วยท้อง จะต้องกินผงคลีดินจนตลอดชีวิต เราจะให้เจ้ากับหญิงนี้เป็นศัตรูกัน ทั้งพงศ์พันธุ์ของเจ้าและพงศ์พันธุ์ของเขาด้วย พงศ์พันธุ์ของหญิงจะทำให้หัวของเจ้าแหลก และเจ้าจะทำให้สันเท้าของเขาฟกช้ำ” พระองค์ตรัสแก่หญิงนั้นว่า “เราจะเพิ่มความทุกข์ลำบากขึ้นมากมาย ในเมื่อเจ้ามีครรภ์และคลอดบุตร ถึงกระนั้นเจ้ายังปรารถนาสามีและเขาจะปกครองตัวเจ้า” พระองค์จึงตรัสแก่อาดัมว่า

เพราะเหตุที่เจ้าเชื่อคำพูดของภรรยา และกินผลไม้ที่เราห้าม แผ่นดินจึงต้องถูกสาปแข่ง เพราะตัวเจ้า เจ้าจะต้องหากินบนแผ่นดินด้วยความทุกข์ลำบากจนตลอดชีวิต แผ่นดินจะให้ต้นไม้และพืชที่มีหนามแก่เจ้า และเจ้าจะกินพืชต่างๆ ของทุ่งนา เจ้าจะต้องหากินด้วยเหงื่ออาบหน้า จนเจ้ากลับเป็นดินไป เพราะเราสร้างเจ้ามาจากดิน เจ้าเป็นผงคลีดิน และจะต้องกลับเป็นผงคลีดินดังเดิม^{๑๓}

เมื่อพระเจ้าทรงสาปแข่งมนุษย์ที่ไม่เชื่อฟังพระองค์ พระองค์ก็นึกสงสารมนุษย์และสรรพสิ่งที่พระองค์สร้าง โดยพระองค์ทรงทอดพระเนตรเห็นว่า แผ่นดินกำลังเสื่อมทราม เพราะบรรดามนุษย์ประพฤติดินเสื่อมทรามบนแผ่นดิน จากนั้น พระเจ้าจึงตรัสแก่โนอาห์ว่า “เราตัดสินใจแล้วว่า จะให้บรรดามนุษย์ถึงความพินาศเสียทีเดียว ด้วยเหตุว่าโลกเต็มไปด้วยความทารุณเพราะการกระทำของมนุษย์ ดูเถิด เราจะทำลายพวกเขาพร้อมกับแผ่นดินโลก...” และพระองค์ตรัสให้โนอาห์ต่อเรือ ทำตามที่พระองค์บอก และโนอาห์ก็ทำตามทุกอย่างทุกประการที่พระองค์บอก และพระองค์ให้โนอาห์นำเครื่องครัวและสัตว์เลี้ยงต่างๆ ไปอยู่เรือ หลังจากนั้น พระองค์ก็บันดาลให้น้ำท่วมแผ่นดินตลอด ๔๐ วัน น้ำทวีขึ้นหมุนเรือให้สูงเหนือแผ่นดิน น้ำทวีขึ้นบนแผ่นดิน ส่วนเรือก็ลอยขึ้นบนผิวน้ำ น้ำยังทวีมากขึ้นบนแผ่นดิน ท่วมภูเขาสูงสุดที่อยู่ใต้ฟ้าทุกแห่งหมด น้ำท่วมเหนือภูเขาเกินขึ้นไปอีก ๑๕ ศอก บรรดาสัตว์ที่เคลื่อนไหวบนแผ่นดิน คือ นก สัตว์ใช้งาน สัตว์ป่า กับบรรดาฝูงสัตว์เล็กๆ ที่อยู่บนแผ่นดินและมนุษย์ทั้งปวงก็ตายหมดสิ้น บรรดาสัตว์ที่มีลมหายใจเข้าออกทางจมูก คือ สัตว์ที่อาศัยอยู่บนบกก็ตายสิ้น พระองค์ทรงทำลายล้างสัตว์ทั้งปวงที่มีชีวิตอยู่บนแผ่นดินตั้งแต่มนุษย์ สัตว์ และสัตว์เลื้อยคลานตลอดจนถึงนกในอากาศ พวกเหล่านี้ถูกทำลายล้างเสียจากโลก เหลืออยู่แต่โนอาห์และบรรดาผู้ที่อยู่กับเขาในเรือ น้ำท่วมแผ่นดินอยู่ถึง ๑๕๐ วัน^{๑๔}

เมื่อน้ำท่วมครบกำหนด น้ำก็เริ่มลดลง พระเจ้าตรัสแก่โนอาห์ว่า “เจ้าจงออกไปจากนาวาเถิด ทั้งภรรยาของเจ้า บุตรชายของเจ้า และบุตรสะใภ้ของเจ้าด้วย จงพาสรรพสัตว์ที่มีชีวิตที่อยู่กับเจ้าทุกชนิด คือ นก สัตว์ และสัตว์เลื้อยคลานให้ออกมา เพื่อจะได้เกิดพืชพันธุ์มากมายทวีขึ้นบนแผ่นดิน”

^{๑๓} เรื่องเดียวกัน, หน้า ๔-๕.

^{๑๔} ไปเบิ้ล, พระคริสตศักราช ภาคพันธสัญญาเดิม, หน้า ๑๑.

โนอาห์ก็ออกไปพร้อมกับบุตรภรรยาและลูกสะใภ้ และสัตว์ทุกชนิดมาเคลื่อนไหวยบนแผ่นดิน โนอาห์สร้างแท่นบูชาพระเจ้า และเลือกเอาสัตว์และนกประเภทไม่มีมลทินบางตัวมาเผาบูชาถวายที่แท่นนั้น พระเจ้าทรงได้กลิ่นก็พอพระทัยแล้วก็ดำริในพระทัยว่า

เราจะไม่สาปแผ่นดินอีกต่อไป แม้ว่ามนุษย์ไม่ดี ถึงแค่ความคิดในใจของมนุษย์ล้วนแต่ชั่วตั้งแต่เด็กมา เราจะไม่ประหารสิ่งทั้งหลายที่มีชีวิตเหมือนอย่างที่เราได้กระทำแล้วนั้นอีก โลกยังดำรงอยู่ตราบไต่ จะมีฤดูหนาวกับฤดูเกี่ยว เวลาเย็นกับเวลาร้อน ฤดูร้อนกับฤดูหนาว และมีวันกับคืนเรื่อยไปตราบนั้น^{๑๕}

จุดประสงค์ของการสร้างมนุษย์และสรรพสิ่ง นั้นคือความรัก พระเจ้ามีทรงสร้างชีวิตเป็นครั้งแรกแล้วจึงสร้างความรักในเวลาต่อมา ชีวิตโดยตัวมันเองแล้วถูกสร้างในหลายรูปแบบ ซึ่งสะท้อนความรักของพระเจ้าออกมา เปรียบได้กับแสงของความรักที่ปรากฏขึ้นในหัวใจของพระเจ้า ดังนั้นชีวิตจึงปรากฏออกมาทันทีจากแสงนี้ นับตั้งแต่ชีวิตได้บังเกิดขึ้นจากความรักของพระเจ้า ผลสรุปคือความรัก

จากเนื้อหาในพระคัมภีร์ที่ได้กล่าวมาแล้วนี้ สรุปได้ว่า มูลเหตุที่พระเจ้าทรงสร้างโลกและสรรพสิ่งที่อาศัยอยู่บนแผ่นดิน เพราะพระเจ้ามีประสงค์ให้มนุษย์สำนึกรู้ว่า โลกที่พระองค์สร้างขึ้นมานั้น ล้วนแต่เป็นสิ่งที่ดีงามและมีประโยชน์ต่อมวลมนุษย์ทั้งสิ้น พระองค์สร้างมาทุกอย่างล้วนแต่เอาพระทัยใส่ด้วยความรักและความเมตตาเอ็นดูสุขทุกข์ของมนุษย์ทุกอย่าง ตรงกันข้าม มนุษย์กลับทำให้พระองค์เสียพระทัยและผิดหวังอย่างมาก ที่มนุษย์ไม่เชื่อฟังสั่งสอนของพระองค์ จึงทำให้พระองค์ทรงลงโทษด้วยการสาปแช่ง และทรงทำลายล้างโลกแห่งความชั่วร้ายให้หมดสิ้นจากแผ่นดินด้วยน้ำแล้วก็ทรงสร้างขึ้นมาใหม่อีก โดยสัญญาว่า เราจะไม่สาปแผ่นดินอีกต่อไป แม้ว่ามนุษย์ไม่ดี เราจะไม่ประหารสิ่งทั้งหลายที่มีชีวิตเหมือนอย่างที่เราได้กระทำแล้วนั้นอีก ฉะนั้น เหตุการณ์ทั้งหลายที่เกิดขึ้นบนแผ่นดินจนถึงทุกวันนี้ จึงเกิดขึ้นจากฝีมือมนุษย์ทั้งสิ้น พระองค์ตรัสสอนให้มนุษย์ทุกคนรู้จักและเมตตาต่อเพื่อนมนุษย์ทุกคน ทุกเชื้อชาติศาสนา เพื่ออยู่ร่วมกันอย่างมีความสุขตลอดไป ดังนั้น เหตุผลที่พระองค์ทรงสร้างโลกและสรรพสิ่งที่อยู่อาศัยในโลก คือพระองค์สร้างด้วยความรักและเมตตา จากน้ำพระทัยของพระองค์

๓.๒ ปฐมเหตุของกำเนิดโลกในศาสนาคริสต์

หลังจากการทราบถึงเรื่องราวเกี่ยวกับมูลเหตุที่พระเยซูคริสต์ได้ตรัสถึงต้นเหตุแห่งการกำเนิดโลกแล้ว ต่อไปผู้วิจัยจะทำการศึกษาเกี่ยวกับเรื่องปฐมเหตุของกำเนิดโลกในการสร้างโลกของศาสนาคริสต์ตามลำดับการสืบเนื่องจากความเชื่อของชาวกรีกโบราณ ซึ่งมีรายละเอียดดังนี้

ตามเรื่องราวความเชื่อของชาวกรีก ชาวกรีกเชื่อว่าโลกนี้ก่อเกิดขึ้นก่อนการอุบัติขึ้นของทวยเทพ ตามบทกวีของฮีสiod ผู้มีชีวิตอยู่ในราว ๘๐๐ ปีก่อนคริสต์ศักราช กล่าวว่า แต่เดิมนั้นสรรพสิ่งทั้งหลายยังรวมตัวกันอยู่ เป็นเพียงความว่างเปล่าอันปราศจากรูป เป็นความเว้งว่างหาขอบเขตมิได้ และครอบงำไปด้วยอนธกาลไม่มีที่สิ้นสุด เรียกว่า เคออส (Chaos) ต่อมาอีกนับกับไม่

^{๑๕} เรื่องเดียวกัน, หน้า ๑๒-๑๓.

ถั่ว โลกพิภพจึงถือกำเนิดขึ้นเป็นฐานอันกว้างใหญ่ไพศาล เพื่อเป็นจอมมารดาของสิ่งทั้งปวง เรียกว่า จีอา (Gea) หรือ จี (Ge) และสวรรค์ดารดาด้วยดาวพราวแพรวล้อมรอบเป็นสถานที่สถิตของเหล่า ทวยเทพสืบไป ในภาษากรีกเรียกสวรรค์นี้ว่า อูรานอส (Ouranos) ส่วนโรมันเรียก ยูเรนัส (Uranus) ถือเป็นจอมบิดาคู่กับจีอาจอมมารดา แม้ทั้งยูเรนอสและจีอาจะมีสถานภาพเป็นทิพย์ก็จริง แต่หาใช่ เป็นเทพไม่ เพียงแต่มีอิทธิฤทธิ์สามารถบันดาลให้เกิดแผ่นดินไหว ลมพายุและภูเขาไฟระเบิดได้ เท่านั้น^{๑๖}

ในสมัยนั้น ชาวกรีกโบราณเชื่อกันว่า โลกมีสัณฐานแบนกลม โดยมีประเทศของตนเป็น ศูนย์กลาง มีมหาสมุทร คือ ทะเลเมดิเตอร์เรเนียนแบ่งแผ่นดินออกเป็นสองส่วนเท่าๆ กัน และทะเลที่ ต่อไปออกทะเลดำ ซึ่งสมัยนั้นเรียกกันว่า ทะเลยูซีนี (Euxine) มีเพียงสองทะเลนี้เท่านั้นที่ชาวกรีก โบราณรู้จัก ทะเลทั้งสองนี้รวมทั้งแม่น้ำทั้งหลายในโลกได้รับน้ำจากมหาสมุทร ซึ่งไหลวนอยู่รอบโลก จากทิศใต้ไปยังทิศเหนือทางฟากตะวันตก และจากทิศเหนือไปยังทิศใต้ทางฟากตะวันออก... ในขณะที่ สิ่งมีชีวิตทั้งหลายในโลกยังไม่ได้ถือกำเนิดขึ้น นอกจากความเชื่อในเรื่องสร้างโลกแล้ว ชาวกรีกยังมีความเชื่อเกี่ยวกับกำเนิดมนุษย์ไม่แตกต่างจากชนชาติต่างๆ ปฐมเหตุของสรรพสิ่งในโลกตามความเชื่อ ของคนโบราณล้วนเป็นการรังสรรค์ด้วยฝีมือของพระเจ้าหรือทวยเทพทั้งสิ้น มนุษย์ไม่ว่าอยู่ในยุคสมัย ใดล้วนต้องการสิ่งยึดเหนี่ยวทางจิตใจ ฉะนั้น เทพเจ้าจึงดูเหมือนจะเป็นคำตอบหรือศูนย์รวมของความ ไม่รู้ทั้งหลายของมนุษย์โลก

เชื่อกันว่า มนุษย์ที่ถือกำเนิดขึ้นในโลกยุคแรกนั้น เป็นเชื้อชาติเผ่าทองคำ เป็นยุค Gold Age ที่มนุษย์อยู่กันอย่างสงบสุข สันติ มีสัจจะและมีคุณธรรม ยุคนั้นถือว่าเป็นยุคทองคำอย่างแท้จริง ผู้คนมีแต่ความสะอาดสบายไม่ต้องทำมาหากิน เพราะพืชพันธุ์ธัญญาหารอุดมสมบูรณ์พร้อมสรรพ ฤดู ต่างๆ ยังไม่อุบัติ มีเพียงวสันตฤดูตลอดกาล แม้แต่สตรีเพศก็ยังไม่ถือกำเนิด^{๑๗}

ศาสนาคริสต์ เป็นศาสนาที่มีพระเจ้า โดยรับคัมภีร์เดิมจากศาสนายิว ชาวคริสต์เชื่อกันว่า พระเจ้าเป็นผู้สร้างโลก สร้างทุกสิ่งทุกอย่างที่มีอยู่ในโลก โดยพระเจ้าทรงใช้เวลาในการสร้างทั้งหมด ๖ วันด้วยกัน เมื่อพระองค์สร้างทุกอย่างเสร็จสิ้น ก็กำหนดให้มีวันพักผ่อน ๑ วัน ชาวคริสต์เรียกวันนั้น ว่า “วันสะบาโต” หนังสือ ปฐมกาลไม่ได้บอกว่าพระเจ้าสร้างโลกขึ้นเมื่อไหร่ และไม่ได้บรรยายโดยละเอียด พร้อมทั้งมีได้กล่าวไว้ว่าพระองค์ใช้เวลาสร้างโลกยาวนานเท่าไรวัน อาจจะเป็นช่วงเวลาหนึ่ง ที่หลายคนบอกกันว่า ๗ วัน นี้ เป็นการอธิบายที่ต้องการแสดงให้เห็นถึงพลังความเป็นระเบียบ และ ฤทธานภาพในการทรงสร้างของพระเจ้า

ในศาสนายูดาห์กล่าวว่า วันแรกที่พระเจ้าเริ่มสร้างโลกเป็นวันอาทิตย์ วันหยุดสร้าง สรรพสิ่ง จึงเป็นวันเสาร์ แต่ในศาสนาคริสต์เปลี่ยนวันหยุดเป็นวันอาทิตย์ เพราะเชื่อว่าพระเยซูฟื้นคืนชีพวันอาทิตย์ พระเจ้าทรงสร้างสรรพสิ่งเสร็จในเวลาวัน ๖ เท่านั้น ทั้งนี้เพราะ การสร้างโลกไม่ได้เป็น สิ่งยากลำบากสำหรับพระองค์ เพียงแต่พระองค์ประสงค์จะให้มิอะไรเกิดขึ้น สิ่งนั้นก็เกิดขึ้นทันที เมื่อพระเจ้าสร้างโลกแล้ว ก็ทรงคอยดูแลโลก จึงทรงประทับอยู่ทุกหนแห่ง แต่โลกก็ไม่ใช่พระองค์

^{๑๖} ทวีพล เขียนนุกูล, วันโลกแตก, (กรุงเทพมหานคร : พฤษภา, ๒๕๔๘), หน้า ๑๒๗-๑๒๘.

^{๑๗} เรื่องเดียวกัน หน้า, ๑๒๙.

เนื่องจากผู้สร้างทรงเป็นจริง โลกนี้จึงเป็นจริงด้วย แต่ก็ไม่ใช่จริงแท้ มีอยู่ชั่วคราว สักวันหนึ่งจะถูกทำลาย แต่จะเป็นเมื่อไรไม่มีใครทราบ นอกจากพระเจ้าเท่านั้น^{๑๘}

ในหนังสือปฐมกาลเริ่มต้นด้วยการทรงสร้างของพระเจ้า ทั้งการสร้างจักรวาล โลก สิ่งที่มีชีวิตต่างๆ อาดัมและเอวาซึ่งเป็นมนุษย์คู่แรกรวมทั้งการกล่าวถึงจุดเริ่มต้นของความบาปอันเป็นเหตุให้มนุษย์ถูกขับออกจากสวนเอเดน และหนังสือปฐมกาลก็นำไปสู่เหตุการณ์ที่สำคัญของมนุษยชาติ ๒ เหตุการณ์ ได้แก่ การสร้างหอบาเบล และปรากฏการณ์เรือโนอาห์ในเหตุการณ์น้ำท่วมโลก

หนังสือปฐมกาล เป็นหนังสือเล่มแรกของพระคัมภีร์ไบเบิลเริ่มต้นด้วยการสร้างโลกและสรรพสิ่งที่มีอยู่บนโลก แม้ว่าภาษาวรรณกรรมจะขึ้นอยู่กับยุคสมัยและวัฒนธรรมของคนเมื่อสามพันปีก่อน แต่สารสน์ (Message) ที่สำคัญคือพระเจ้าทรงเป็นผู้ให้กำเนิดโลก ทรงกำหนดกฎเกณฑ์ของสรรพสิ่งที่พระองค์ทรงสร้าง ทรงเอาพระทัยใส่ดูแลทุกสิ่งทุกอย่างให้ดำเนินไปด้วยดี (Providence)

พระเจ้าทรงเนรมิตสร้างฟ้า และดิน ขณะนั้นแผ่นดินก็ว่างเปล่า ความมืดอยู่เหนือน้ำ และพระจิตของพระเจ้าอยู่เหนือน้ำนั้น^{๑๙} อิสราเอลไม่ได้มองว่า จักรวาลเป็นเอกภพ ที่มีเอกภพในตัวมันเอง หากแต่มีกฎระเบียบที่มาจากพระเจ้าซึ่งทำให้มันอยู่ได้ และพระองค์ก็ทรงดูแลเอาพระทัยใส่ บทเพลงสดุดีกล่าวสรรเสริญพระเจ้าโดยสะท้อนให้เห็นความเชื่อของอิสราเอลซึ่งเข้าใจว่า ไม่มีสิ่งใดเกิดขึ้น มีอยู่และดำเนินไปหากไม่ใช่พระเจ้า ดังบทเพลงสดุดีที่ว่า

ข้าแต่พระเจ้า พระราชกิจของพระองค์มากมายจริงๆ พระองค์ทรงสร้างการงานนั้นด้วยพระปัญญา แผ่นดินโลกมีสิ่งซึ่งพระองค์ทรงสร้างเต็มไปหมด ทะเลอยู่ข้างโน้นทั้งใหญ่และกว้าง ซึ่งในนั้นมีสิ่งเคลื่อนไหวนับไม่ถ้วน คือสัตว์ที่มีชีวิตทั้งเล็กและใหญ่...สิ่งเหล่านี้แหงนหาพระองค์ เพื่อให้พระองค์ประทานอาหารมันตามเวลา”^{๒๐} นี่แสดงให้เห็นถึงพระราชกิจของพระองค์ ประกอบด้วยพระปัญญาอันล้ำเลิศ น้ำพระทัยที่เต็มไปด้วยความรักแก่สัตว์ที่อยู่บนแผ่นดินโลก ซึ่งมีสิ่งที่พระองค์สร้างมาทุกอย่าง โดยทรงเอาพระทัยใส่อย่างเต็มที่

พระองค์ทรงสถาปนาภูเขาด้วยพลังกำลังของพระองค์ ทรงดาดพระองค์ไว้ด้วยอาณาภาพผู้ทรงระงับเสียงอึงคะนึงของทะเล ของคลื่นทะเลเสียงโกลาหลของชาวประเทศทั้งหลาย ผู้ที่อยู่บนเขตแผ่นดินโลกไกลโพ้นจึงเกรงกลัวต่อหมายสำคัญของพระองค์ พระองค์ทรงกระทำให้มีเวลาเช้าและเวลาค่ำก้องด้วยความชื่นบาน พระองค์ทรงเย็บเย็บแผ่นดินโลก และทรงรดน้ำอุดมยิ่ง แม่น้ำของเจ้ามีน้ำเต็ม...ทุ่งหญ้าในถิ่นทุรกันดารก็หยดย้อย เนินเขาคาดเอาด้วยความชื่นบาน ป่าพงห่มตัวด้วยฝูงแพะแกะ หุบเขาพราวไปด้วยข้าว เขาโหนดร้องเพลงพร้อมกันด้วยความชื่นบาน^{๒๑}

^{๑๘} พ. รัตนลักษณ์ (เปรียญ ๙), มหาศาสตราจารย์ชะตาโลก, (กรุงเทพฯมหานคร : สำนักพิมพ์ smart books ๒๕๕๑), หน้า ๒๑๒.

^{๑๙} ปฐก. ๑/๑.

^{๒๐} สดต. ๑๐๑/๒๔-๒๐.

^{๒๑} สดต. ๖๕/๖-๑๓.

หนังสือปฐมกาลสอนว่า ทุกสิ่งที่พระองค์ทรงสร้างมานั้นเป็นสิ่งที่ดี ดังที่ปรากฏคำว่า “ทรงเห็นว่าดี” หลังจากที่ทรงสร้างแต่ละสิ่งลงอย่างขึ้นมา ทรงเห็นว่าความสว่างนั้นดี แผ่นดินก็เกิดพืช คือ ผักหญ้าที่มีเมล็ดในผลตามชนิดของมัน พระเจ้าทรงเห็นว่าดี พระเจ้าทรงสร้างสัตว์... สัตว์ป่าตามชนิดของมัน สัตว์ใช้งานตามชนิดของมัน และสัตว์ต่างๆ ที่เลื้อยคลานบนแผ่นดินตามชนิดของมัน แล้วพระเจ้าทรงเห็นว่าดี^{๒๒}

พระเจ้าทรงเนรมิตสร้างสรรพสิ่ง โดยทรงใช้เวลาสร้างโลกขึ้นทั้งสิ้น ๖ วัน และทรงใช้เวลาอีก ๑ วันเพื่อพักผ่อน จึงเป็นที่มาในกาลกำหนดการให้มี ๑ สัปดาห์มี ๗ วัน และกำหนดให้มี ๑ วันเป็นวันพักผ่อนที่มักจะพบในพระคัมภีร์เรียกวันนี้ว่า “วันสะบาโต” สำหรับวันสะบาโตนี้ชาวิวปฏิบัติเคร่งครัดมาก คือ ไม่ทำอะไรเลยในวันนั้น กิจกรรมที่ทรงอนุญาตให้ทำในวันนั้น มีจำนวนจำกัดมาก แล้วถือว่า ใครไม่เคารพวันสะบาโต เสมือนการไม่ยำเกรงต่อพระเจ้าเลยทีเดียว ต่อมาเนื้อหาในหนังสือปฐมกาลได้กล่าวถึงการจัดลำดับวันที่พระเจ้าทรงสร้างโลกไว้ดังนี้

แต่แรกเริ่มเดิมที แผ่นดินก็ว่างเปล่า วันที่ ๑ ทรงแยกแสงสว่างออกจากความมืด พระเจ้าตรัสว่า “จงเกิดความสว่าง” ความสว่างก็เกิดขึ้น พระทอดพระเนตรดูก็พอพระทัย แล้วทรงแยกความสว่างออกจากความมืด พระเจ้าทรงเรียกแสงสว่างนั้นว่า วัน และเรียกความมืดนั้นว่า ค่ำ มีเวลาเย็นและเวลาเช้า เป็นวันแรก

วันที่ ๒ พระเจ้า ทรงแยกน้ำที่อยู่ใต้ภาคพื้น ออกจากน้ำที่อยู่เหนือภาคพื้น พระเจ้าทรงเรียกภาคพื้นนั้นว่า ท้องฟ้า พระเจ้าทรงเนรมิตสร้างฟ้า เวลาเย็นผ่านไปเข้าสู่เวลาเช้าเป็นวันที่สอง

วันที่ ๓ พระเจ้าทรงแยกดินออกจากน้ำ “น้ำที่อยู่ใต้ฟ้าจรรวมอยู่แห่งเดียวกันที่แห่งจงปรากฏขึ้น” ก็เป็นดังนั้น พระเจ้าจึงเรียกที่แห่งนั้นว่า แผ่นดินและที่ซึ่งน้ำรวมกันนั้นว่า มหาสมุทร พระเจ้าทรงทอดพระเนตรดูสิ่งที่ทรงทำไปด้วยความพอพระทัย แล้วพระองค์รับสั่งต่อไปว่า “แผ่นดินจงเกิด พืช ผัก หญ้า ที่มีเมล็ด และต้นไม้ที่ออกผล มีเมล็ดในผลตามชนิดของมันบนแผ่นดิน” ก็เป็นดังนั้นแผ่นดินก็เกิดพืช คือ ผักหญ้าที่มีเมล็ดตามชนิดของมันและต้นไม้ที่ออกผลมีเมล็ดในผลตามชนิดของมัน พระเจ้าทอดพระเนตรดูก็พอพระทัย เวลาเย็นผ่านไปและอย่างเข้าสู่เวลาเช้าเป็นวันที่สาม

วันที่ ๔ พระเจ้าตรัสว่า “จงมีดวงสว่างบนฟ้า เพื่อแยกวันออกจากคืนให้ดวงสว่างเป็นหมายกำหนด ฤดู วัน ปี และให้เป็นดวงสว่างบนฟ้า เพื่อส่องสว่างบนพื้นดิน” ก็เป็นดังนั้น พระเจ้าทรงสร้างดวงสว่างขนาดใหญ่ไว้สองดวง ดวงใหญ่เรียกว่า ดวงอาทิตย์ให้ครองกลางวัน ดวงเล็กเรียกว่า ดวงจันทร์ให้ครองกลางคืน แล้วพระองค์ทรงสร้างดวงดาวต่างๆ ด้วย พระเจ้าทรงตั้งดวงสว่างเหล่านี้บนฟ้า ให้ส่องสว่างบนแผ่นดินให้ครองกลางวันและกลางคืน และแยกความสว่างออกจากความมืดพระองค์ทอดพระเนตรดูสิ่งที่พระองค์ทรงสร้างแล้วก็พอพระทัย เวลาเย็นผ่านไปและอย่างเข้าสู่เวลาเช้าเป็นวันที่สี่

^{๒๒} ปฐมก. ๑/๑ -๒๕.

วันที่ ๕ พระเจ้าตรัสว่า “น้ำจืดอุดมด้วยฝูงสัตว์ที่มีชีวิต และนกบินไปมาข้ามฟ้าเหนือแผ่นดิน” พระเจ้าทรงสร้างสัตว์ในทะเลขนาดใหญ่ และสัตว์ที่มีชีวิตนานาชนิดซึ่งแหวกว่ายอยู่ในน้ำเป็นฝูงตามชนิดของมัน และนกต่างๆ ตามชนิดของมัน พระองค์ทอดพระเนตรสิ่งที่ทรงสร้างแล้วก็พอพระทัย พระเจ้าจึงทรงอวยพระพรแก่สัตว์เหล่านั้นว่า “จงมีลูกดกทวีมากขึ้น จนเต็มน้ำในทะเล และให้นกทวีมากขึ้นบนแผ่นดิน” เวลาเย็นผ่านไป อย่างเข้าสู่เวลาเช้าเป็นวันที่ห้า

วันที่ ๖ พระเจ้าทรงสร้าง สัตว์บนแผ่นดิน ได้แก่ สัตว์ใช้งาน สัตว์เลี้ยงคลาน สัตว์ในป่า และทรงสร้างมนุษย์โดยตรัสว่า “เราสร้างมนุษย์ตามฉายาตามอย่างเรา ให้ครอบครองฝูงปลาในทะเล ฝูงนกในอากาศและฝูงสัตว์ ให้ครอบครองแผ่นดินทั่วไป และสัตว์ต่างๆ ที่เลี้ยงคลานบนแผ่นดิน มนุษย์ผู้นั้นหรือผู้อื่นสามารถครอบครองทุกสรรพสิ่งและบางสิ่งที่มีอาจครอบครองได้เสมอไป แม้มนุษย์จะเก่งกาจ สร้างสรรค์ดวงตาราและจักรวาลได้เหมือนพระเจ้า แต่มนุษย์ก็ไม่อาจที่จะเทียบพระบารมีของพระเจ้าไม่ได้”

เมื่อพระเจ้าทรงสร้างโลกและสรรพสิ่งต่างๆ ในโลกเสร็จแล้ว จึงดำริที่จะสร้างมนุษย์ตามแบบฉายาของพระองค์ พระเจ้าจึงทรงสร้างมนุษย์ขึ้น ตามแบบฉายาของพระองค์...ได้ทรงสร้างให้ชายและหญิง^{๒๓} มนุษย์คนแรกเป็นผู้ชายชื่อว่า อาดัม โดยสร้างจากผงคลีดินแล้ว พระองค์ทรงระบายลมแห่งชีวิตเข้าไปให้มีชีวิต หลังจากนั้นพระองค์ทรงสร้างผู้หญิงชื่อว่า อีวา (หรืออีฟ) จากกระดูกซี่โครงของอาดัม เมื่อสร้างขึ้นมาแล้วพระองค์ให้มนุษย์อยู่ในฐานะเหนือกว่าสัตว์ ให้อยู่สวน เอเดน ที่มีต้นไม้สวยงาม มีผลน่ากิน และพระเจ้าทรงอวยพรเขาทั้งสองว่า “จงมีลูกมากและทวีจำนวนขึ้น จงเทแผ่นดิน จงปกครองแผ่นดิน จงเป็นนายเหนือปลาในทะเล นกในอากาศ และสัตว์ทุกชนิดที่เคลื่อนไหวอยู่บนแผ่นดิน” พระเจ้าทรงตรัสอีกว่า “ดูซิเราให้ข้าวทุกชนิดซึ่งอยู่บนแผ่นดินและผลไม้ที่มีเมล็ดเป็นอาหารสำหรับท่าน” ส่วนบรรดาสัตว์ป่า นกในท้องฟ้า และสัตว์เลี้ยงคลานทุกชนิดบนแผ่นดิน เราให้หญ้าเขียวเป็นอาหาร และก็เป็นเช่นนั้น^{๒๔} และทรงสร้างต้นไม้แห่งความรู้ชั่วไว้กลางสวน ทรงตรัสสั่งแก่มนุษย์คู่แรกว่า “ผลไม้ในสวนทุกอย่างนี้เจ้ากินได้ทั้งหมด เว้นแต่ต้นไม้ที่ให้ความดีและความชั่วของต้นไม้ เจ้าอย่ากินเป็นอันขาด ถ้าเจ้ากินในวันใด เจ้าจะต้องตายในวันนั้นเป็นแน่”^{๒๕} แต่อาดัมและอีวาได้ฝ่าฝืนคำสั่งของพระเจ้า โดยกินผลไม้ต้องห้ามนั้น บาปจึงเข้าสู่มนุษย์ได้รับความทุกข์ยากนานาประการและต้องตายในที่สุด หากมนุษย์คู่แรกไม่ทำบาปเขาจะไม่ตาย การไม่เชื่อฟังพระเจ้าจึงถูกสาปแช่งให้ต้องตายโดยกลับไปเป็นดินตามเดิม “เพราะบังเกิดมาแต่ดิน เจ้าเป็นผงคลี และจะต้องกลับเป็นผงคลีดินอีก”^{๒๖}

^{๒๓} ปฏิบัติ ๑ : ๒๗.

^{๒๔} คณะกรรมการคาทอลิกเพื่อคริสตศาสนธรรม, พระคัมภีร์ ภาคพันธสัญญาเดิม, (กรุงเทพมหานคร: คณะกรรมการคาทอลิกเพื่อคริสตศาสนธรรม, ๒๕๕๐), หน้า ๒๑.

^{๒๕} ปฏิบัติ ๒: ๑๖.-๑๗.

^{๒๖} ปฏิบัติ ๓: ๒๙.

เมื่อมนุษย์คู่แรกมีลูกหลานออกมา ลูกหลานเหล่านั้นก็จะได้รับผลของบาปอันเป็นผลสืบเนื่องมาจากบาปของมนุษย์คู่แรก มนุษย์ทุกคนที่เกิดมาจึงเป็นคนบาปมาแต่กำเนิดที่เราเรียกว่าบาปกำเนิด^{๒๗} กล่าวคือมนุษย์เราทุกคนเป็นคนมีบาปมาตั้งแต่เกิด จึงมีนิสัยแห่งความบาปติดตัวมา จึงมีแนวโน้มไปในทางด้านแห่งการกระทำบาปมากกว่าการกระทำดี อยางที่เห็นอยู่เป็นประจำ และต่อมาเมื่อพระองค์ทรงสร้างทุกสิ่งทุกอย่างเสร็จสมบูรณ์แล้ว

วันที่ ๗ ไฟและดิน และบริวารทั้งสิ้น ที่มีอยู่ในนั้น พระเจ้าก็ทรงสร้างสำเร็จดังนี้แหละ วันที่เจ็ด พระเจ้าก็เสร็จงานของพระองค์ที่ทรงกระทำมานั้น ในวันที่เจ็ดก็ทรงพักการทำงานทั้งสิ้นของพระองค์ที่ได้ทรงกระทำมา พระเจ้าทรงอวยพระพรแก่วันที่เจ็ด ทรงตั้งไว้เป็นวันบริสุทธิ์ศักดิ์สิทธิ์ เพราะในวันนั้นพระองค์ทรงหยุดพักจากการงานที่พระองค์ทรงกระทำในการเนรมิตสร้างทุกอย่าง แล้วก็ทรงกลับไปพักผ่อนที่บ้านอันศักดิ์สิทธิ์ของพระองค์^{๒๘}

เรื่องการสร้างโลกและชีวิต ศาสนายูดายห์สอนว่า พระยาห์เวห์เป็นพระเป็นเจ้าที่สูงสุดมีองค์เดียว ไม่มีพระเจ้าองค์อื่นนอกเหนือไปจากพระเจ้า การสร้างโลกและชีวิตที่ปรากฏในคัมภีร์ภาคพันธสัญญาเดิมนั้นมีว่า โลกนี้เดิมทีมีแต่ความมืด พระเป็นเจ้าทรงสร้างสรรพสิ่งและสรรพสัตว์ในโลกพอสรุปใจความโดยสั้นๆ ดังนี้

วันที่ ๑ ทรงสร้างแสงสว่างเพื่อทำลายความมืด ส่วนแสงสว่างเรียกว่า “กลางวัน” ส่วนมืดเรียกว่า “กลางคืน”

วันที่ ๒ ทรงสร้าง น้ำ อากาศ และสวรรค์

วันที่ ๓ ทรงสร้างแผ่นดินและพืชพันธุ์พืชทุกชนิดบนแผ่นดิน

วันที่ ๔ ทรงสร้างดวงอาทิตย์ประจำกลางวัน ทรงสร้างดวงจันทร์ และดวงดาวประจำกลางคืน

วันที่ ๕ ทรงสร้างสรรพสัตว์

วันที่ ๖ ทรงสร้างมนุษย์ให้เป็นเจ้าของพืชพันธุ์และสรรพสัตว์เหล่านั้น

วันที่ ๗ ไม่ทรงสร้างอะไร ถือเป็นวันสะบาโต ซึ่งเป็นวันพักผ่อนหยุดทำงานและเป็นวันนมัสการพระเป็นเจ้า^{๒๙}

เนื่องจากพระเจ้าทรงเนรมิตสร้างทุกสิ่งทุกอย่างที่มีอยู่บนโลกนี้ แต่ว่าการสร้างมนุษย์โดยทรงเอาพระทัยใส่พิเศษกว่าสัตว์อื่นๆ มนุษย์เป็นสุดยอดของสิ่งทรงสร้าง เหนือกว่าสิ่งอื่นๆ ทั้งหมด ทว่าอยู่ใต้อำนาจผู้สร้างของเขา แต่มนุษย์ทะเยอทะยานที่จะมีสภาพสูงกว่าที่เป็นอยู่และอยากเป็นเหนือพระเจ้า เขาจึงตกลงจากสภาพที่เขาเป็นและทำให้ความสัมพันธ์ของเขากับผู้อื่นบิดเบี้ยวไป เช่น เดิมทีความสัมพันธ์ทางเพศเป็นเรื่องดี เป็นการร่วมกันเป็นความสัมพันธ์ที่ไม่ต้องอาย ครั้นมนุษย์ทำบาปสิ่งนี้ก็กลับกลายเป็นเรื่องตมหา วิปริตและสกปรกการกลอกลูกจึงเจ็บปวดและเสี่ยงชีวิต การเป็นสามีอันมี

^{๒๗} สุจิตรา อ่อนค้อม,(รณเร็น) ศาสนาเปรียบเทียบ, (กรุงเทพมหานคร : ดวงแก้ว, ๒๕๔๒), หน้า ๒๑๐.

^{๒๘} ปฏิภาณ ๒ : ๑-๓.

^{๒๙} ดนัย ไชโยธธา, กระบวนการเกิดนานาศาสนา, (กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์โอเดียนสโตร์, ๒๕๕๒), หน้า ๕๔-๕๕.

ศักดิ์ศรีกลายเป็นงานหนัก น่าเบื่อ แม้กระทั่งพื้นดินก็ได้รับผลกระทบด้วย แทนที่จะผลิตอาหารอย่างอุดมสมบูรณ์ มนุษย์กลับต้องทำงานหนักและเหน็ดเหนื่อย บาปก่อให้เกิดความวุ่นวายในชีวิตทุกด้าน แม้กระทั่งเรื่องครอบครัว การนมัสการก็กลายเป็นเรื่องที่ต้องทะเลาะกัน ความรักแบบพี่น้องกลายเป็นการฆาตกรรมกันและความยุติธรรมกลายเป็นความกระหายเลือด^{๓๐} ดังนั้น ธรรมชาติของมนุษย์สัตว์ประเสริฐกว่าสัตว์อื่นๆ ที่พระเจ้าทรงสร้างมีปรากฏในพระคัมภีร์ภาคพันธสัญญาเดิมดังนี้ “มนุษย์คือผู้ที่พระเจ้าสร้าง”

ในหลักคำสอนของคริสต์ศาสนาได้กล่าวถึงธรรมชาติของมนุษย์ว่า ถ้าพระเจ้าทรงติดต่อกับมนุษย์ได้ มนุษย์ก็ย่อมสามารถติดต่อกับพระเจ้าได้เช่นเดียวกัน การติดต่อนี้เป็นการติดต่อบetween ผู้ที่ถูกสร้างกับผู้สร้าง มนุษย์เป็นผู้ถูกสร้างพิเศษเหนือสิ่งอื่นใดทั้งสิ้น การที่มนุษย์สามารถติดต่อกับพระเจ้าได้นั้น ถือว่าเป็นพัฒนาการสูงสุดของมนุษย์

หนังสือปฐมกาลเล่าเรื่องกำเนิดมนุษย์หลังทุกสิ่ง พระเจ้าทรงสร้างมนุษย์ด้วยวิธีที่พิเศษกว่าสัตว์อื่นๆ “พระเจ้าทรงสร้างมนุษย์ด้วยผงคลีดิน ระบายลมปราณเข้าทางจมูกมนุษย์จึงเป็นผู้มีชีวิต^{๓๑} การที่มนุษย์ได้รับลมปราณ จากพระเจ้าไม่ได้หมายความว่า มนุษย์ประกอบด้วย กายและจิตดังที่ถือกัน ในเวลาต่อมา เพราะอิทธิพลของปรัชญากรีก ชาวอิสราเอลเชื่อว่า มนุษย์เป็น หนึ่ง ไม่ได้แยกส่วนต่างๆ ออกจากกัน ประหนึ่งเป็นชิ้นส่วน ที่ประกอบกันเข้าเป็นคน หากแต่เป็นองคาพยพ (Organism) โดยแต่ละส่วนอาจมีลักษณะแตกต่างกันไป แต่จะมีชีวิตก็ต่อเมื่อรวมเข้ากับส่วนอื่นๆ เท่านั้น ลมปราณจึงไม่ได้หมายถึงแต่เพียงชีวิตที่เป็นนามธรรม แต่หมายถึง อารมณ์ ความรู้สึก ความสุข ความทุกข์ ความยินดี ความโศกเศร้า ความสิ้นหวัง หรือกำลังใจ นอกนั้นยังหมายถึงความคิดและวิถีชีวิตทั้งหมดรวมทั้งเป็นที่มาของความหมายชีวิต ความเชื่อมั่นและการตัดสินใจต่างๆ ส่วนกายนั้น เป็นส่วนที่ปรากฏให้เห็นได้และอาจจะมองว่า เป็นส่วนที่มีความโน้มเอียงไปในทางบาป โดยเฉพาะพันธสัญญาใหม่ เป็นส่วนที่แสดงออกถึงขีดจำกัดของความอ่อนแอ อันปรากฏในความเจ็บป่วยและความทุกข์ทรมานต่างๆ และที่สุดกายกลายเป็นสัญลักษณ์ของบาป^{๓๒}

คัมภีร์ของศาสนาคริสต์ได้บันทึกอย่างชัดเจนว่า มนุษย์นั้นเป็นสิ่งมีชีวิตที่พระเจ้าทรงสร้างขึ้นและสร้างให้เป็นมนุษย์โดยตรงไม่ใช่วิวัฒนาการ พระคัมภีร์ยังได้บอกอีกว่า ในท่ามกลางสรรพสิ่งที่พระเจ้าได้ทรงสร้างนั้น มนุษย์เป็นสิ่งที่ยอดเยี่ยมหรือสุดยอดที่สุดในการสร้างของพระเจ้า เพราะมนุษย์ถูกสร้างให้เหมือนกับพระเจ้า แต่ไม่ใช่เป็นพระเจ้า^{๓๓} มนุษย์ตามทัศนะของคริสต์ศาสนานั้นถูกสร้างให้อยู่เพื่อสิ่งมีความหมายบางอย่าง ซึ่งคัมภีร์คริสต์ศาสนาได้ระบุความหมายที่แท้จริงของมนุษย์ในการมีชีวิตอยู่ในโลกนี้ว่า “วัตถุประสงค์ของพระเจ้าในการทรงสร้างมนุษย์ไว้ในโลกก็เพื่อเขาจะสำแดงพระลักษณะของพระองค์ออกมาหรือพูดง่าย ๆ หน้าที่ของมนุษย์ในโลกนี้ก็คือ การดำเนินชีวิต

^{๓๐} วาสนา อยู่กิม, **หนังสือคู่มือพระคัมภีร์ ฉบับสมบูรณ์**, พ.ญ. เออร์ซูลา โลเวนธอล. แปล, (กรุงเทพมหานคร: กนกบรรณสาร, ๒๕๓๕), หน้า ๑๒๖.

^{๓๑} ปฐม. ๒: ๗.

^{๓๒} เสรี พงศ์พิศ, **ศาสนาคริสต์**, (กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, ๒๕๓๑), หน้า ๑๔๗.

^{๓๓} **เรื่องเดียวกัน**, หน้า ๑๔๗-๑๕๗.

ให้เหมือนกับพระเจ้า สอดคล้องกับกฎมาตรฐานศีลธรรมอันดีที่พระเจ้าทรงกำหนดไว้และมี ความสัมพันธ์กับพระองค์” ส่วนศาสนาอิสลามเชื่อและศรัทธาในพระเจ้าผู้เป็นเจ้าของที่มีพระนามว่า อัลเลาะห์ พระองค์เป็นผู้สร้างโลกและมนุษย์ ชีวิตของมนุษย์ตั้งแต่แรกเกิดจนถึงชีวิตล้วนแต่เป็นไป ตามพระบัญชาของพระองค์ มนุษย์ไม่อาจขัดพระบัญชาของพระองค์ได้ ข้อความโดยละเอียดเกี่ยวกับการสร้างมีระบุไว้ในคัมภีร์ไบเบิลส่วนที่เป็นพันธสัญญาเดิม (Old Testament) ดังนี้

สิ่งที่น่าสนใจในการสร้างของพระเจ้าในที่นี้คือ ความคิดเรื่องการเกิดขึ้นของมนุษย์ สำหรับ มนุษย์คนแรกนั้น พระเจ้าทรงหยิบผงดิน (Dust of the ground) จากพื้นดินขึ้นแล้ว ทรงสร้าง มนุษย์ผู้ชายคนแรกจากผงดินนั้น แล้วก็เป่าลมชีวิต (Breath of life) เข้าไปทางจมูกของเขา เพียงเท่านั้น มนุษย์ผู้ชายคนแรกก็เริ่มต้นชีวิตขึ้นในโลกและสุดท้ายก็คือพระเจ้าได้สร้างมนุษย์ ผู้หญิง (อีวา) ขึ้นมาจากกระดูกซี่โครงของผู้ชายคนแรก (อาดัม) หรือเรียกอีกอย่างหนึ่งก็คือ มนุษย์คือ “พระฉายา” (Image) ของพระเจ้านั่นเอง พระเจ้าตรัสว่า “สัตว์ทุกชนิดจึง เกิดขึ้นและอาศัยอยู่บนแผ่นดินนี้ ปศุสัตว์ สัตว์เลื้อยคลานและสัตว์ป่าทุกชนิดจึงเกิดบนแผ่นดิน นี้” และมันก็เป็นเช่นนั้น พระเจ้าทรงสร้างสัตว์ป่าและสัตว์เลื้อยคลานทุกชนิดบนโลกและบรรดาสัตว์ ที่เลื้อยคลานทุกชนิดบนพื้นดิน และพระเจ้าทรงเห็นว่าดี จากนั้นพระเจ้าตรัสว่า “เราขอทำให้ มนุษย์ในภาพของเราตามพระฉายาของเราและให้พวกเขามีอำนาจเหนือปลาในทะเล ผีงนกใน อากาศ ปศุสัตว์ สัตว์ป่า และสัตว์เลื้อยคลานทั้งหลายที่อาศัยอยู่ในแผ่นดิน” ดังนั้น พระเจ้า ทรงสร้างมนุษย์ในรูปแบบตามพระฉายาของพระองค์ พระเจ้าทรงสร้างผู้ชายและผู้หญิงเป็น มนุษย์คู่แรกของพระองค์^{๓๔}

ในหมู่มนุษย์ซึ่งเป็นสัตว์ที่จำกัด ไม่มีมนุษย์ผู้ใดที่จะมีความรู้สมบูรณ์ดังพระเจ้าได้ แม้ว่า มนุษย์จะพัฒนาสติปัญญาของตนได้มาขนาดไหนก็ตาม แต่ก็ถือว่ามีสิ่งที่มีมนุษย์ยังไม่รู้อีกมาก แม้จะ เรียนรู้จนตลอดชีวิตของตนเองมนุษย์ก็ยังไม่สมบูรณ์ในเรื่องของความรู้ได้เลย พระเจ้าทรงมีความรู้ที่ สมบูรณ์ที่สุดด้วยพระองค์เอง พระองค์ไม่ได้เรียนรู้ตามกระบวนการอย่างมนุษย์ ความรู้ของพระองค์ จึงไม่มีทางที่จะผิดพลาดได้เลย และความรู้ของพระองค์ก็ไม่มีการเปลี่ยนแปลงเป็นความไม่รู้ทั้งนี้ เพราะพระองค์ทรงมีความรู้ที่ยิ่งใหญ่เกินกว่าสติปัญญาของมนุษย์จะจินตนาการถึงได้ พระปัญญาของ พระเจ้ายังสามารถรู้ด้วยว่าความชั่วร้ายจะเกิดขึ้น ดังที่ เซนต์ โทมัส อะไควนัสกล่าวไว้ว่า “ใครก็ ตามที่รู้จักสิ่งหนึ่ง สิ่งใดอย่างสมบูรณ์ ก็ต้องสามารถรู้ทุกสิ่งทุกอย่างที่จะเกิดขึ้นกับสิ่งนั้น ในเมื่อมีสิ่งใด บางอย่างนี้อาจถูกทำลายด้วยความชั่วร้าย เพราะฉะนั้นไม่อาจกล่าวได้ว่า พระเจ้าทรงทราบสิ่งดีอย่าง สมบูรณ์ นอกเสียจากพระองค์จะทรงรู้ซึ่งสิ่งเลวร้ายด้วย”^{๓๕}

เพราะพระองค์ทรงสร้างโลกขึ้นเอง ฉะนั้น พระองค์จำเป็นต้องรู้จักโลกที่พระองค์ทรง สร้างขึ้นอย่างดีที่สุด และแม้พระองค์จะรู้ว่าความชั่วร้ายจะเกิดขึ้น พระองค์ก็ยังสร้างมนุษย์ขึ้นเพื่อให้ มนุษย์ใช้เสรีภาพในการทำความดีเพื่อฝึกตนเองเพื่อให้มนุษย์บรรลุความดีด้วยตัวมนุษย์เอง แต่ในสาย

^{๓๔} The New Interpreters Bible a commentary in twelve Volumes V.I Old testament, p. 336.

^{๓๕} St. Thomas Aquinas.Q.XIX . Art. 10, p. 150.

พระเนตรของพระองค์สิ่งที่พระองค์ทรงสร้างไม่มีสิ่งชั่วร้าย คงมีแต่สิ่งเป็นระเบียบ เพราะพระเจ้าเป็นความดีสูงสุด^{๓๖} สรรพสิ่งที่พระองค์สร้างก็จะต้องเป็นสิ่งที่ดีด้วย ความชั่วร้ายเกิดขึ้นก็เพราะมนุษย์ใช้เสรีภาพไปในทางที่ผิด ขอให้เราเรียกผู้ที่เป็นสัตบุรุษเป็นผู้ทรงพลาณาภาพว่าเป็นผู้มีอิสระอย่างสมบูรณ์ เป็นคนดีอย่างสมบูรณ์และเป็นผู้สร้างสรรพสิ่ง^{๓๗} เรื่องการสร้างโลกและสิ่งมีชีวิตทั้งหลาย ที่พระเจ้าเป็นผู้เป็นเจ้าของนั้น มีกล่าวไว้ในหนังสือต่างๆ มากมายจะได้นำมาอธิบายดังต่อไปนี้

๓.๒.๑ เรื่องกำเนิดโลกในทรรศนะต่างๆ

กำเนิดโลกในหนังสือต่างๆ ของนักปราชญ์ชาวกรีกและนักปราชญ์ชาวคริสต์ได้กล่าวไว้มากมายเช่นกัน อย่างเช่น อัลเบิร์ตไฮสไตน์ นักวิทยาศาสตร์ที่เก่งที่สุดในโลกเคยกล่าวไว้ว่า “เรื่องที่ยากที่สุดในโลกคือ การพิสูจน์ว่าไม่มีพระเจ้าผู้ทรงสร้าง ทุกสิ่งในจักรวาล” ซึ่งมีรายละเอียดดังต่อไปนี้

อัลเบิร์ตไฮสไตน์กล่าวว่า เรื่องที่ง่ายที่สุดในโลก คือ การพิสูจน์ว่าทุกสิ่งในโลกนี้พระเจ้าเป็นผู้ทรงสร้าง พระองค์ทรงสร้างแม้แต่สิ่งที่เราคิดไม่ถึงเช่น ความสุข ความทุกข์ ความสบาย ความเจ็บปวด ผุ่นละออง อากาศ ความว่างเปล่า ความมืด ความสว่าง ดวงดาว ดวงอาทิตย์ เชื้อโรค กลิ่นหอม กลิ่นเหม็น สัตว์และพืชทุกชนิด แม้แต่ชาตนาที่ชั่วร้าย พระองค์ก็เป็นผู้สร้าง สิ่งที่พระองค์ทรงสร้าง บางครั้งก็เกินความเข้าใจของเรา เช่น เราคิดว่า ทุกสิ่งต้องมีจุดเริ่มต้นและจุดสิ้นสุดแต่พระองค์ทรงสร้างสิ่งที่ไม่มีการสิ้นสุด เช่น ท้องฟ้า จักรวาล ทุกสิ่งที่พระองค์ทรงสร้างมีประโยชน์ทั้งนั้น พระองค์ไม่เคยสร้างสิ่งที่ไม่มีความหมายเลย แม้แต่ความทุกข์ ความเจ็บปวด ความผิดหวัง ความสมหวัง ความยากจน ความชั่ว ฯลฯ ทุกสิ่งล้วนมีความหมายทั้งนั้น ไม่มีใครในโลกนี้ที่พิสูจน์ว่าสิ่งเหล่านี้ไม่มีประโยชน์ เช่น หากเรากำจัดความทุกข์ให้หายไปจากโลกนี้ โลกจะไม่น่าอยู่ ไม่มีชีวิตชีวา ไม่มีต้นตอ ไม่มีความสุขมาให้มีความสุขมีค่า มีความหมาย มีการเปรียบเทียบ

นิทานพื้นบ้านทั่วโลก ได้อธิบายในปฐมกาล ๑ และ ๒ พูดถึงการสร้างฟ้าสวรรค์และแผ่นดินโลก แล้วตามด้วยรายละเอียดในการสร้างมนุษย์หลายชนชาติมีเรื่องราวของการสร้างจักรวาลและมนุษย์อาจจะเป็นเรื่องเดียวกันหรือแยกกันก็ได้ ในรายละเอียดมีความแตกต่างกันบ้าง แต่ส่วนที่เหมือนกันคือ มีสิ่งศักดิ์สิทธิ์ดำรงอยู่ก่อนหน้าสิ่งทั้งปวง การสร้างขึ้นจากคำสั่งศักดิ์สิทธิ์ มนุษย์ถูกสร้างจากดินเหมือนการสร้างหม้อและเป็นภาพสะท้อนของผู้สร้าง ซึ่งเป็นจุดสุดยอดของการสร้างศาสนาที่มีพระเจ้าหลายองค์จะมีลำดับวงศ์ของเทพเจ้า สิ่งศักดิ์สิทธิ์ที่อาจเป็นคู่หรือเป็นผู้เดียวที่สร้างตัวเองขึ้นจะมีลูกหลาน แต่ละองค์ต่างก็มีอำนาจควบคุมธาตุและพลังอำนาจในธรรมชาติ

บทวิเคราะห์ในหนังสือคู่มือพระคัมภีร์ได้กล่าวอีกว่า เมื่อเราเปรียบเทียบปฐมกาลกับเรื่องการสร้างโลกของชนชาติอื่นๆ ในสมัยพระคัมภีร์เดิม เราจะพบว่าเรื่องการสร้างโลกของแต่ละชนชาตินั้นมีแนวคิดที่ต่างกัน ถ้าจะเหมือนกันก็มี ๒ อย่างเท่านั้น อย่างแรกคือ ฟ้า สวรรค์และแผ่นดินโลกมีการแบ่งแยกกัน และอย่างที่สองคือ มนุษย์ถูกสร้างมาจากดิน แต่น่าแปลกที่ตำนานของบาบิโลนมีหลายส่วนที่เหมือนกับปฐมกาลมาก เนื่องจากตำนานการสร้างโลกบาบิโลน เป็นตำนานสร้างโลกฉบับแรกที่แปลเป็นภาษาอังกฤษ ดังนั้น จึงมีคนอ้างว่า ตำนานนี้เป็นแหล่งข้อมูลของความเชื่อชาวยิว

^{๓๖} St. Thomas Aquinas.Q.VI . Art. p. 2.

^{๓๗} Richard Swinbeme, *The Existence of God*, (New York : Macmillan, 1964), p. 76.

ระยะหลังๆ นี้มีการค้นพบวรรณกรรมเหล่านี้มากขึ้นและเมื่อค้นคว้าแล้วก็พบว่า ความคล้ายคลึงที่ยอมรับกันมานานนั้นเป็นแค่ภาพลวงตาเท่านั้น^{๓๘}

ในหนังสือปรัชญาตะวันตกสมัยกลาง สำนักเทวนิยมแบบคลาสสิกกล่าวว่า พระเจ้าทรงสร้างโลกจากความว่างเปล่าด้วยพระฤทธิ์ของพระองค์เอง โลกและสรรพสิ่งจึงเป็นสัตว์ที่จำกัดต้องอาศัยพระเจ้าจึงดำรงอยู่ได้ พระเจ้าทรงสร้างโลกและเป็นภาวะของภาวะทั้งปวง ทรงเป็นสาเหตุที่ค้ำจุนภาวะทั้งปวง ภาวะอื่นๆ ที่มีอยู่โดยการมีส่วนร่วมที่จำกัดจำเขี่ยอยู่ในความแท้จริงของพระเจ้าเท่านั้น^{๓๙} ฉะนั้น พระเจ้าจำเป็นต้องมีอยู่ ทั้งนี้ก็เพื่อสิ่งอื่นๆ จะมีอยู่ด้วย เพราะว่าทุกสิ่งและพร้อมทั้งความรู้สูงสุดที่มนุษย์จะได้รับก็คือได้จากพระเจ้า คือการรู้จักพระเจ้าว่า พระองค์ทรงสร้างและอยู่เหนือสิ่งทั้งปวง แม้พระเจ้าเป็นผู้สร้างโลก แต่โลกก็ไม่มีอิทธิพลต่อพระองค์ พระองค์แยกจากโลกมีอาณาเขตของพระองค์ต่างหาก แต่โลกจะต้องขึ้นอยู่กับพระเจ้าตลอด

ในหนังสือ Spinoza The shot of Introducing สปิโนซ่าถือว่า สิ่งทั้งหลายทั้งปวงที่มีอยู่จริงนั้นมีอยู่ในพระเจ้า นอกเหนือจากพระเจ้าแล้วย่อมมีอาจมีเนื้อสารใดๆ เลย^{๔๐} พระเจ้ามีอยู่ทุกหนทุกแห่ง และไม่ใช่มีอยู่เพียงชั่วคราว (Transient) พระเจ้าคือสารและเมื่อทุกสิ่งทุกอย่างต้องขึ้นอยู่กับพระเจ้าแล้วก็ไม่มีสารอื่นใดนอกจากพระเจ้าเท่านั้น ทั้งความคิด (thought) อันเป็นลักษณะของนามธรรม และการกินที่ (extension) อันเป็นลักษณะทางรูปธรรม ล้วนเป็นลักษณะของสารชนิดเดียวกันคือพระเจ้าเท่านั้น ระบบระเบียบที่เราเห็นเป็นรูปแบบต่างๆ ในจักรวาลย่อมชี้ให้เห็นว่า ความจริงอันดีเพียงประการเดียวเท่านั้นที่เป็นพื้นฐานของสรรพสิ่ง สิ่งทั้งปวงในโลกเป็นแบบ (Model) ของคุณสมบัติของสสารของพระเจ้าโดยประการเดียวกัน สรรพสิ่งทั้งปวงเป็นแบบของคุณสมบัติทางวิญญาณหรือความรู้สึกของพระเจ้า ทุกสิ่งทั้งจิตและวัตถุล้วนเป็นคุณสมบัติของพระเจ้า^{๔๑}

หนังสือวิทยาศาสตร์ได้กล่าวว่า นักวิทยาศาสตร์ได้ทำการค้นคว้า คำนวณย้อนหลังไปยังอดีตอันไกลโพ้น และพบว่า เมื่อประมาณ ๑๕,๐๐๐ ล้านปีก่อน เอกภพหรือจักรวาลได้ถือกำเนิดขึ้นจากการระเบิดครั้งใหญ่ ที่เรียกกันว่า “บิกแบง” (Big Bang) ซึ่งเป็นจุดตั้งต้นแห่งวิวัฒนาการของสรรพสิ่งต่างๆ ที่ติดตามมา ก่อนที่เอกภพหรือจักรวาลจะถือกำเนิดขึ้น มีแต่ความว่างเปล่า (สุญญตา) เป็นภาวะแห่งความไม่มีอะไร วางอย่างไม่มีที่สิ้นสุดเรียกว่า อนันตภาวะ เป็นธรรมชาติแห่งความว่างชนิดที่ไม่มีขอบเขตจำกัด วางจากเอกภพหรือจักรวาล สิ่งที่เราเรียกว่า เอกภพหรือจักรวาล (Universe) หมายถึงทุกสิ่งทุกอย่างทั้งสิ้นทั้งปวง ไม่ยกเว้นอะไร เมื่อเกิดระเบิดใหญ่ที่เรียกว่า บิกแบง กลุ่มสสารพลังงานอันหลากหลายที่เกิดขึ้นจากแรงระเบิด ก็รวมตัวกันด้วยแรงโน้มถ่วง ปรากฏในรูปลักษณะต่างๆ เช่น ระบบดาราจักร ซึ่งประกอบด้วยกาแล็กซี กระจุกดาวทรงกลม, ดาวฤกษ์, ดาวบิวลา, กระจุกดาวเปิด, ฯลฯ หรือระบบสุริยะ ซึ่งประกอบไปด้วย ดวงอาทิตย์, ดาวเคราะห์, ดวงจันทร์, ดาว

^{๓๘} วาสนา อยู่กิม, **คู่มือพระคัมภีร์ ฉบับสมบูรณ์**, พ.ญ. เออร์ชูลา โลเวนฮอล แพล, หน้า ๑๒๙.

^{๓๙} จำนงค์ ทองประเสริฐ, **ปรัชญาตะวันตกสมัยกลาง**, พิมพ์ครั้งที่ ๕, (กรุงเทพมหานคร : ราชบัณฑิตยสถาน, ๒๕๓๔), หน้า ๒๓๙.

^{๔๐} เตือน คำดี, **ปัญหาปรัชญา**, (กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์โอเดียนสโตร์, ๒๕๓๐), หน้า ๘.

^{๔๑} Roger Scruton, **Spinoza**, (New York : Oxford University Press, 1986), p.35.

เคราะห์น้อย, ดาวหาง, ดาวตก ฯลฯ^{๔๒} แม้ทฤษฎีของนักวิทยาศาสตร์มีความขัดแย้งกับศาสนศาสตร์บาง ถ้าเราศึกษาเรื่องราวที่นักศาสนาศาสตร์ในยุคก่อนๆ แสดงให้เห็นว่า มนุษย์สมัยนั้นยังไม่ความรู้เท่าทันสมัยใหม่ จึงไม่มีเครื่องมือพิสูจน์ความจริงของเรื่องนี้ แต่นักวิทยาศาสตร์ในทฤษฎีบางอย่างก็ต้องอาศัยหลักการของศาสนาอธิบายเช่นกัน ฉะนั้น ในระหว่างศาสตร์ทั้งสองถ้ารวมแล้วไม่สามารถแยกออกจากกันอย่างสิ้นเชิงได้ トラบใดที่คนยังถือศาสนาอยู่ ดังที่เรารู้แล้วว่าทุกศาสนาย่อมมีการถือกันว่า โลกหรือจักรวาลเกิดขึ้นได้ต้องอาศัยกระบวนการอะไรสักอย่างจึงเกิดมาได้ อย่างเช่น ศาสนาคริสต์เชื่อกันว่า โลกและสรรพสิ่งในโลกพระเจ้าเป็นผู้สร้างขึ้นมาเอง

ดังนั้น ทุกสิ่งทุกอย่างที่มีอยู่ในโลกนี้พระเจ้าเป็นผู้สร้างขึ้นมาโดยมีประสงค์เป็นทางอันดีของมนุษย์ก็ คือ การรู้จักพระเจ้า เพราะรู้เกี่ยวกับพระเจ้า คือ ข้อผูกพันที่จะรวมมนุษย์ทั้งหมดเข้าด้วยกันนั่นเอง เมื่อทุกสิ่งทุกอย่างในโลก พระเจ้าเป็นผู้สร้าง ฉะนั้น พระเจ้าจึงเป็นหลักการแรกที่เป็นสาเหตุของสิ่งทั้งหลายทั้งปวง พระเจ้าไม่ได้สร้างสิ่งต่างๆ นอกตัวพระองค์แต่พระองค์เป็นสารัตถะของทุกสิ่งในโลกไม่มีความต่างระหว่างเหตุและผล พระเจ้าคือโลกและโลกคือพระเจ้า

๓.๒.๒ พระวจนะว่าด้วยกำเนิดโลก

ในพระคัมภีร์ได้เล่าเรื่องการสร้างโลกของพระเจ้า โดยพระเจ้าเป็นผู้เป็นเจ้าของสร้างสิ่งต่างๆ ให้บังเกิดขึ้นด้วยพระวาจาที่ตรัสสั่ง พระเจ้าเป็นผู้เป็นเจ้าของตรัสว่าอย่างไร แล้วทุกสิ่งก็บังเกิดขึ้นตามพระวาจานั้น^{๔๓} พระวาจาของพระเจ้า (The Word of God) ความสัมพันธ์ระหว่างพระเจ้กับมนุษย์ดำเนินไปด้วยการที่มนุษย์ตอบรับพระเจ้า ผู้ตรัสโดยทางบุคคลและโดยทางเหตุการณ์ต่างๆ อย่างเช่นตรัสว่า “เพราะฝนและหิมะตกลงมาจากฟ้าสวรรค์ และไม่กลับที่นั่นเว้นแต่รดแผ่นดินโลก กระทำให้มันบังเกิดผลและแตกหน่อ อำนวยเมล็ดแก่ผู้หว่านและอาหารแก่ผู้กินมันใด คำของเราซึ่งออกไปจากปากของเราจะไม่กลับมาสู่เราเปล่า แต่จะสัมฤทธิ์ผลซึ่งเรามุ่งหมายไว้ และให้สิ่งซึ่งเราใช้ไปทำนั้นจำเริญขึ้นฉนั้น”^{๔๔} ยังมีพระวจนะอื่นๆ อีกที่พระองค์ตรัสเกี่ยวกับเรื่องการสร้างโลกและสรรพสิ่งดังมีในพระวจนะว่า “พระเจ้าทรงสร้างสิ่งทั้งปวงขึ้นมาโดยพระวาจาในบรรดาสิ่งที่เป็นมานั้น ไม่มีสักสิ่งเดียวที่ได้เป็นมานอกเหนือพระวาจา”

พระวาจา ในภาษาอังกฤษใช้คำว่า The Word ส่วนในภาษากรีกใช้คำว่า Logos คำนี้ใช้ในพันธสัญญาใหม่มากกว่า ๓๐๐ ครั้ง หมายถึง “ถ้อยคำ” หรือ “พระวจนะ” ของพระเจ้า เช่น (John) กล่าวว่า เพราะว่าเขาแก่ล้งลิมชื่อนี้เสีย คือโดยพระวจนะของพระเจ้า ฟ้าสวรรค์ได้อุบัติขึ้นตั้งแต่โบราณ และแผ่นดินโลกจึงได้เกิดขึ้นจากน้ำและมีน้ำล้อมรอบทุกด้าน^{๔๕} พระวาจาในที่นี้หมายถึง วจนะที่พระองค์ทรงตรัสเรื่องการสร้างว่า “พระเจ้าทรงสร้างฟ้าสวรรค์และแผ่นดินโลกไว้โดยพระวจนะของพระเจ้า” สิทธิอำนาจทั้งสิ้นของพระเจ้า และฤทธิ์เดชทั้งปวงของพระองค์นั้นมา

^{๔๒} พระคัมภีร์ญาณ อภิปัญญา, วิทยาศาสตร์กับพุทธศาสตร์, (กรุงเทพมหานคร : สอนโมกพลาราม, ๒๕๕๑), หน้า ๑๓-๑๔.

^{๔๓} ดุราลละเอียตปฐมกาล ๑ : ๑ - ๓.

^{๔๔} อสย. ๕๕/๑๐ - ๑๑.

^{๔๕} John ๑ : ๑ - ๓.

รวมอยู่ในตัวมนุษย์เพียงคนเดียวที่ชื่อว่า เยชู ทุกถ้อยคำที่ออกจากปากของพระองค์นั้นมีฤทธิ์อำนาจมาก เหมือนกับที่พระเจ้าทรงสร้างโลกด้วยพระวจนะ^{๖๖}

ครั้งพระเยซูทรงได้ยืนตั่งนั้นก็ประหลาดพระทัยนัก ตรัสกับบรรดาคนที่ตามพระองค์ว่า เราบอกความจริงแก่ท่านทั้งหลายว่า เราไม่เคยพบศรัทธาที่ไหนมากเท่านี้แม้ในอิสราเอล พระเยซูทรงเป็นพระวจนะของพระเจ้าที่อยู่ในร่างกายมนุษย์ หากเราเชื่อในพระวจนะของพระองค์ เราก็จะเติบโตขึ้นในพระเยซูด้วย ทุกคนที่เป็นแกะของพระเยซูจะฟังเสียงของพระองค์และติดตามพระองค์ และพระองค์จะประทานชีวิตนิรันดรแก่พวกเขา พระเจ้าทรงประทานพระวจนะแก่เราแต่ละคน เพื่อพระวจนะนั้นจะกลายเป็นกุญแจในการพิชิตสิ่งต่างๆ ที่ดูเหมือนเป็นไปไม่ได้ให้เป็นไปได้^{๖๗}

เราจะสามารถเปลี่ยนแปลงสถานการณ์ที่สิ้นหวังที่ตายแล้วนั้นให้กลับมามีชีวิตใหม่ได้ โดยการกล่าวพระวจนะของพระเจ้า นี่เป็นความท้าทายที่ยิ่งใหญ่ของคริสตจักร^{๖๘}

อย่างไรก็ตาม พระเจ้าทรงทราบสิ่งที่พระองค์ทรงกระทำตั้งแต่เริ่มต้น พระองค์ทรงตัดสินพระทัยตั้งแต่แรกที่จะปั้นชีวิตของบรรดาคนที่รักพระองค์ ตามลักษณะเดียวกันกับชีวิตพระบุตรของพระองค์... เราเห็นลักษณะดั้งเดิมและที่ทรงประสงค์ไว้สำหรับเราในพระองค์^{๖๙} พระวจนะของพระเจ้า ที่หยิบยกมากล่าวนี้แสดงให้เห็นว่า พระเจ้าทรงตรัสถึงกำเนิดโลกมีมากมายหลายพระวจนะ พระวจนะของพระองค์แต่ละคำล้วนมีความหมายลึกซึ้ง นั่นคือ พระวจนะทุกคำที่พระองค์ตรัสออกมา ชาวคริสต์ถือกันว่าเป็นพระวจนะอันศักดิ์สิทธิ์ และถกถาญานภาพมากสำหรับชาวคริสต์ทุกคน เพราะคำที่พระตรัสออกจากปากพระองค์แต่ละคำล้วนเป็นความจริงทุกประการ

แม้นักวิทยาศาสตร์และศาสนามาบรรจบพบกันตรงที่คำว่า พระวาจาของพระเจ้าที่ทรงตรัสในการสร้างมนุษย์อันปรากฏในพระคัมภีร์ได้เป็นรูปธรรมที่เห็นได้สำหรับนักวิทยาศาสตร์ที่ศึกษาเรื่องของรหัสพันธุกรรมใน DNA รหัสพันธุกรรมคือ คำสั่งที่พระเจ้า ทรงตรัสสั่งให้บังเกิดสิ่งมีชีวิต และพระวาจาของพระเจ้ายังคงสร้างสรรพสิ่งอยู่ตลอดเวลา พระวาจานั้นอยู่ในเซลล์ทุกเซลล์ของมนุษย์ มนุษย์มีชีวิตอยู่ได้ด้วยพระวาจานั้น หากปราศจากพระวาจานั้น, มนุษย์ก็จะต้องตาย การตายของมนุษย์ เพราะมนุษย์ไม่ปฏิบัติตามพระวจนะของพระเจ้า ต่อจากนั้น พระองค์ยังตรัสการเปรียบเทียบการเป็นอยู่ของมนุษย์ไปตามเหตุการณ์ต่างๆ เช่น

การที่มนุษย์สั่งสมทรัพย์สินในโลกก็เพราะต้องการความมั่นคงในชีวิตจนกระทั่งกลายเป็นความผูกพันในจิตใจ พระเยซูทรงสอนว่า

อย่ากระวนกระวายถึงชีวิตของตนว่าจะเอาอะไรกินหรือจะเอาอะไรดื่ม และอย่ากระวนกระวายถึงร่างกายของตนว่าจะเอาอะไรนุ่งห่ม ชีวิตสำคัญยิ่งกว่าอาหารมิใช่หรือและร่างกายสำคัญยิ่งกว่าเครื่องนุ่งห่มมิใช่หรือ จงดูนกในอากาศ มันมิได้หว่านมิได้เกี่ยวมิได้สะสมไว้ในยุ้ง

^{๖๖} Peter ๓ : ๕

^{๖๗} มธ. ๘ : ๑๐, Mtthew 8 : 10.

^{๖๘} เอเสศ ๓๗ : ๓/๑๐.

^{๖๙} โรม ๘ : ๒๙, (Msg).

ฉาง แต่พระบิดาของท่านทั้งหลายผู้สถิตในสวรรค์ทรงเลี้ยงนงไว้ ท่านทั้งหลายมิประเสริฐกว่า นกหรือ มีใครในพวกท่าน โดยความกระวนกระวายอาจต่อชีวิตให้ยาวออกไปศอกหนึ่งได้... จง พิจารณาดอกไม้ในทุ่งนามันงอกงามเจริญขึ้นได้อย่างไร... จงแสวงหาอาณาจักรพระเจ้าและ ความชอบธรรมของพระองค์ก่อนแล้วพระองค์จะเติมสิ่งทั้งปวงให้ท่าน^{๕๐}

หลังจากนั้น พระองค์ได้ตรัสถึงพวกมนุษย์ทั้งหลายไว้จิตสำนึกในความดีและความชั่วโดย พระวจนะว่า “จงดูเกิดมนุษย์มาเป็นเหมือนผู้หนึ่งในพวกเราแล้วโดยที่รู้สำนึกในความดีและความชั่ว บัดนี้อย่าปล่อยให้เขาเย็นมือไปเหยียบผลไม้แห่งชีวิต มากินแล้วมีอายุยืนชั่ววันจันทร์” เพราะเหตุนั้น พระเจ้าจึงทรงขับไล่เขาออกไปจากสวนเอเดน ให้ไปทำไร่ทำสวนในที่ดินที่ตัวถือกำเนิดมานั้น พระองค์ ทรงไล่ชายนั่นออกไป และทรงตั้งเคบรู (ทูตสวรรค์จำพวกหนึ่ง) ทางด้านทิศตะวันออกแห่งสวนเอเดน และตั้งกระบี่เพลิงอันหนึ่งที่หมุนได้รอบทิศ ไว้เฝ้าทางที่จะเข้าไปสู่ต้นไม้แห่งชีวิตนั้น^{๕๑}

ดังนั้น การที่พระเยซูทรงเปิดเผยถึงแผนการของพระเจ้าสำหรับโลกซึ่งเป็นสิ่งที่ปิดบังซ่อน เร้นไว้ ตั้งแต่เดิมสร้างโลก^{๕๒} สร้างมนุษย์และสรรพสิ่งด้วยพระวจนะของพระองค์ที่ตรัสเกี่ยวกับการ สร้างทุกอย่างอันได้กล่าวนั้น แสดงให้เห็นถึงพระฤทธิเดชอันทรงมีพลังอำนาจทรงสร้างทุกอย่างขึ้นมา ตามประสงค์ของพระองค์ เป็นพระวจนะที่ศักดิ์สิทธิ์ เมื่อพระเจ้าผู้เป็นเจ้าของพระองค์ทุกสิ่งก็เป็นอย่าง นั้น คือคำที่พระองค์ตรัสออกไปจากปากของพระองค์ทุกคำจะไม่กลับมาสู่พระองค์เปล่า แต่จะสัมฤทธิ์ ผลตามที่พระองค์มุ่งหมายไว้เสมอ

๓.๓ วิวัฒนาการของโลก

จากกระบวนการการเกิดของโลกและสรรพสิ่งที่มีบนโลกนี้ ตั้งแต่อดีตมาจนถึงปัจจุบันโลกที่ พระเจ้าทรงสร้างมานั้นมีการวิวัฒนาการและการเปลี่ยนแปลงมาอย่างไร ซึ่งเป็นประเด็นสำคัญอีก ประเด็นหนึ่งที่จะต้องศึกษาเพื่อหาความรู้ต่อไปอีกว่า ในคัมภีร์ของศาสนาคริสต์ได้กล่าวหลักการแห่ง วิวัฒนาการของกำเนิดโลกอย่างไรบ้าง ซึ่งมีรายละเอียดต่อไป

คัมภีร์ไบเบิลไม่สนับสนุนความเชื่อของพวกที่ตีความคัมภีร์ไบเบิลตามตัวอักษรและพวกที่ เชื่อว่าพระเจ้าสร้างโลกใน ๖ วันที่แต่ละวันมี ๒๔ ชั่วโมง บ่อยครั้งคัมภีร์ไบเบิลใช้คำว่า “วัน” เพื่อ แสดงถึงช่วงเวลาที่แตกต่างกันไป ซึ่งไม่ได้กำหนดช่วงเวลาไว้อย่างชัดเจน เช่น เรื่องราวการสร้างโลกที่มีบันทึกไว้ในหนังสือเยเนซิสก็ไม่ได้บอกระยะเวลาที่แน่ชัด บันทึกในคัมภีร์ไบเบิลบอกว่า ๖ วันของ การสร้างโลก แต่ละวันยาวนานหลายพันปี พระเจ้าสร้างเอกราช จักรวาล และลูกโลกที่ปราศจาก สิ่งมีชีวิตเสร็จเรียบร้อยแล้ว ก่อนจะเริ่มวันแรกแห่งการสร้าง พระยะโฮวาใช้เวลา ๖ วันแห่งการสร้าง เพื่อเตรียมแผ่นดินโลกไว้ให้พร้อมที่จะเป็นบ้านสำหรับมนุษย์ เรื่องราวการสร้างโลกที่มีบันทึกในคัมภีร์ ไบเบิลไม่ได้ขัดแย้งกับข้อสรุปทางวิทยาศาสตร์เกี่ยวกับอายุของเอกราช

^{๕๐} มธ. ๖/๒๕-๓๓.

^{๕๑} ไบเบิล, พระคริสต์คัมภีร์ ภาคพันธสัญญาเดิม, (กรุงเทพมหานคร: สมาคมคริสตธรรมในประเทศไทย, ๑๙๗๑), หน้า ๖.

^{๕๒} มธ. ๑๓: ๓๕.

คนมากมายที่ไม่เชื่อถือคัมภีร์ไบเบิลหันไปเชื่อทฤษฎีที่ว่า สิ่งมีชีวิตเกิดจากสารเคมีที่ไม่มีชีวิตโดยกระบวนการต่างๆ ที่เกิดขึ้นเองโดยบังเอิญ ตามสมมติฐานที่เชื่อกันคือ จู๋ๆ สิ่งมีชีวิตคล้ายแบคทีเรียตัวหนึ่งก็จำลองตัวเองขึ้นมา แล้วค่อยๆ แยกตัวกลายเป็นสิ่งมีชีวิตทั้งหมดอย่างที่เรเห็นในทุกวันนี้ นี่เท่ากับพูดอ้อมๆ ว่า มนุษย์ซึ่งมีรูปแบบชีวิตที่สลับซับซ้อนเกิดมาจากแบคทีเรีนั่นเอง แม้แต่คนที่อ้างว่า เชื่อคัมภีร์ไบเบิลก็ยังยอมรับทฤษฎีวิวัฒนาการ พวกเขาเชื่อว่าพระเจ้าสร้างสิ่งมีชีวิตตัวแรกขึ้นมา แล้วก็แค่ดูแลให้มันค่อยๆ วิวัฒนาการไปเองตามกระบวนการของมัน แต่คัมภีร์ไบเบิลไม่ได้สอนอย่างนั้น ให้เรามาดูว่าความจริงเป็นอย่างไร

บันทึกเรื่องการสร้างโลกในคัมภีร์ไบเบิลไม่ได้ขัดแย้งกับข้อสังเกตทางวิทยาศาสตร์ที่ว่า การผันแปรทำให้มีสายพันธุ์ใหม่ๆ เกิดขึ้นได้ภายในชนิดของมัน คัมภีร์ไบเบิลบอกว่า พระยะโฮวาได้สร้างพืชและสัตว์ชนิดพื้นฐานทั้งหมดขึ้นมา รวมทั้งมนุษย์ชายหญิงที่สมบูรณ์แบบ พวกเขามีอาการ ความรู้สึก ความรัก สติปัญญา และความยุติธรรม ทั้งพืชและสัตว์ทุกชนิดที่พระเจ้าสร้างไว้ไม่ได้ วิวัฒนาการไปเป็นชนิดใหม่ แต่การผันแปรทำให้เกิดการขยายเป็นสายพันธุ์ต่างๆ อย่างที่เราเห็นในทุกวันนี้ ดังนั้น พืชและสัตว์สายพันธุ์หนึ่งจึงอาจแตกต่างกันอย่างเห็นได้ชัดกับอีกสายพันธุ์หนึ่ง แต่ก็ยังเป็นชนิดเดียวกัน บันทึกเรื่องการสร้างโลกในคัมภีร์ไบเบิลไม่ได้ขัดแย้งกับข้อสังเกตทางวิทยาศาสตร์ที่ว่า การผันแปรทำให้มีสายพันธุ์ใหม่ๆ เกิดขึ้นได้ภายในชนิดของมัน

กลางศตวรรษที่ ๑๙ อัลเฟรด รัสเซล วอลเลซ นักชีววิทยาที่มีชื่อเสียงชาวอังกฤษเห็นด้วยกับทฤษฎีวิวัฒนาการของดาร์วินเรื่องการคัดเลือกโดยธรรมชาติ แต่ถึงอย่างนั้นเขาก็ยังพูดว่า “สำหรับคนที่มีความมองเห็นได้และรู้จักใช้สมองขบคิด เมื่อสังเกตดูตั้งแต่เซลล์ขนาดจิ๋วในเลือดของเราและในโลกทั้งใบไปจนถึงดวงดาวที่ระยิบระยับในท้องฟ้า . . . ก็ต้องยอมรับว่ามีผู้ที่มีสติปัญญาล้ำเลิศควบคุมดูแลสิ่งเหล่านี้อยู่”^{๕๓} เกือบ ๒,๐๐๐ ปีก่อนสมัยของวอลเลซ คัมภีร์ไบเบิลได้บอกไว้แล้วว่า “ด้วยว่าคุณลักษณะของพระเจ้า อันไม่ประจักษ์แก่ตา คือฤทธิ์อันถาวรและความเป็นพระเจ้าของพระองค์ ก็เห็นได้ชัดตั้งแต่การสร้างโลกเป็นต้นมา เพราะคุณลักษณะเหล่านั้นเป็นที่เข้าใจได้โดยดูจากสิ่งที่ถูกสร้าง”^{๕๔} เราน่าจะใช้เวลาคิดถึงความสำเร็จและความน่ามหัศจรรย์ของสิ่งต่างๆ ในธรรมชาติ ตั้งแต่ยอดหญ้าไปจนถึงดวงดาวมากมายนับไม่ถ้วน เมื่อสังเกตสิ่งต่างๆ ในธรรมชาติรอบตัว แล้วเราก็จะรู้ว่าพระเจ้าที่สร้างตัวเราขึ้นมา

คัมภีร์ไบเบิลไม่ได้บอกว่า จะมีสัตว์ชนิดใหม่เกิดขึ้นอีก แต่ก็ไม่ได้พูดเจาะจงว่า สัตว์แต่ละชนิดจะสามารถออกลูกออกหลานเพิ่มขึ้นได้อีกก็สายพันธุ์ สัตว์สายพันธุ์ต่างๆ ที่เราเห็นอยู่ในทุกวันนี้ จึงอาจเกิดจากการผสมพันธุ์ข้ามพันธุ์ระหว่างสัตว์ชนิดเดียวกัน หรืออาจเกิดจากการปรับตัวให้เข้ากับสภาพแวดล้อมที่มันอยู่อาศัยก็ได้ ในขณะที่บางคนมองว่า การเปลี่ยนแปลงแบบนี้เป็นรูปแบบหนึ่งของ

^{๕๓} บทความ “การสร้างโลก- ความจริงที่คุณอาจไม่เคยรู้” วารสาร **ตื่นเถิด!** (มีนาคม ๒๐๑๔) : ๔-๕. (Vol. 95, No. 3/monthly/Thai.) www.jw.org.th. (10\01\2014).

^{๕๔} โรม : ๑ : ๒๐.

วิวัฒนาการ แต่มันก็ไม่ได้ทำให้เกิดสิ่งมีชีวิตใหม่ ๆ อย่างไรก็ตาม งานวิจัยสมัยใหม่สนับสนุนความคิดที่ว่าชนิดดั้งเดิมของพืชและสัตว์แทบไม่มีการเปลี่ยนแปลงอะไรเลยตลอดช่วงเวลาที่ยาวนาน^{๕๕}

ในสมัยที่วิทยาศาสตร์ยังไม่มีทศวรรษก้าวหน้านั้น ความเชื่อในเรื่องกำเนิดโลกและสิ่งมีชีวิตทั้งหลายในมุมมองของศาสนา มีความสำคัญมากสำหรับการดำรงชีวิต ปัจจุบันอิทธิพลทางด้านศาสนาเริ่มมีบทบาทลดลงจากทางสังคม ด้วยก้าวหน้าและทันสมัยทางด้านเทคโนโลยี ทำให้นักวิทยาศาสตร์มีการค้นพบทฤษฎีใหม่ๆ มาด้วยตลอด โดยเฉพาะทฤษฎีวิวัฒนาการของสิ่งมีชีวิต อย่างเช่น ชาร์ล ดาร์วิน มีความเชื่อว่า มนุษย์เรามีวิวัฒนาการมาจากสัตว์ลิง กาลิเลโอ เป็นนักวิทยาศาสตร์ที่ได้ค้นพบระบบสุริยะจักรวาล ทำให้ความเชื่อในทางด้านศาสนาถูกลดถอยลงไปโดยปริยาย แต่ในมุมมองของนักปรัชญาและศาสนาก็ยังมีความเชื่อว่า “พระเจ้าเป็นผู้สร้างสิ่งทั้งหลายทั้งปวงในจักรวาล เป็นผู้สร้างมวลสสารและจิตวิญญาณ ปรากฏการณ์ทุกอย่าง ไม่ว่าจะเกิดที่สสารหรือเกิดจิตวิญญาณ ต่างก็เป็นประสงค์ของพระเจ้าผู้เป็นเจ้าของทั้งสิ้น พระผู้เป็นเจ้าของเป็นผู้สั่งออกระเบียบ วางกฎเกณฑ์ และพระผู้เป็นเจ้าของเป็นควบคุม” ทำให้ดูเหมือนว่าหลักคำสอนเกี่ยวกับการสร้างโลกและกำเนิดของสรรพสิ่งมีชีวิตทางด้านศาสนานั้นถ้าเทียบกับวิทยาศาสตร์ก็เหมือนเส้นทางรถไฟมันไปเรื่อยๆ หากจุดบรรจบกันไม่ได้^{๕๖}

๓.๔ ความสิ้นสุดของโลก

หลักวิทยาศาสตร์ทั่วไป ไม่มีเรื่องใดขัดแย้งกับพระคัมภีร์ไบเบิล ยกเว้นทฤษฎีของ ชาร์ลส์ ดาร์วิน เท่านั้นที่มีความขัดแย้งอย่างรุนแรง ในพระธรรมปฐมกาล (Genesis) ของคัมภีร์ไบเบิลกล่าวว่า พระเจ้าทรงสร้างฟ้า แผ่นดิน สิ่งมีชีวิตและสัตว์แต่ละชนิดขึ้นมา โดยไม่ได้มีวิวัฒนาการใดๆ จากปลาไปสู่สัตว์ครึ่งบกครึ่งน้ำ มาเป็นสัตว์เลื้อยคลาน เป็นสัตว์เลี้ยงลูกด้วยนม และเป็นมนุษย์ตามทฤษฎีวิวัฒนาการเลย เพราะพระเจ้าทรงสร้างสัตว์แต่ละชนิดขึ้นมาโดยตรง ทรงใช้เวลาในการสร้างจักรวาลโลก และสิ่งมีชีวิต ๖ วัน และวันที่ ๗ ทรงพักผ่อน

หากไปศึกษาไบเบิลฉบับภาษาฮีบรู ๗ วันในที่นี้อาจมีได้หมายถึงวันละ ๒๔ ชั่วโมง แต่หมายถึง ๗ ช่วงเวลา และเวลาของพระเจ้าก็ยาวนานกว่าเวลาของมนุษย์มาก ในไบเบิลกล่าวว่า "เพราะพันปีในสายพระเนตรของพระองค์ เป็นเหมือนวานนี้ซึ่งผ่านไปแล้ว หรือเหมือนยามเดียวในค้ำคืน หากเทียบ ๖ วันแรกกับจักรวาลที่มีอายุประมาณ ๑๕,๐๐๐ ล้านปี โดยแบ่งออกเป็น ๖ ช่วงเวลา แต่ละช่วงเวลาจะไม่เท่ากัน ช่วงเวลาแรกตอนกำเนิดจักรวาลหรือบิกแบงนั้นมีระยะเวลายาวนานกว่าช่วงที่ ๒ เพราะตามหลักทฤษฎีสัมพัทธภาพของไอน์สไตน์กล่าวว่า ในสนามแรงโน้มถ่วงสูง เวลาจะเดินช้าตามแรงโน้มถ่วงที่สูงขึ้น เนื่องจากตอนกำเนิดจักรวาล แรงโน้มถ่วงที่สูงทำให้ช่วงเวลาที่ ๑ ยาวนานกว่าช่วงเวลาที ๒ เท่าตัว และช่วงเวลาที ๒ จะยาวนานกว่าช่วงเวลาที ๓ เท่าตัว เป็นต้นเรื่อยๆ จนถึงช่วงเวลาที ๖ และหากอาศัยสมการของการยืดออกของเวลาจะพบความสัมพันธ์ระหว่าง

^{๕๕} บทความ “พระเจ้าทรงรักโลก” วารสาร หอสังเกตุการณ์ (มกราคม ๒๐๑๔) : ๑๓. (Vol. 95, No. 1 /monthly/Thai.), จาก, www.jw.org/th.(10\01\2014).

^{๕๖} สุวัฒน์ นิยมคำ, ทฤษฎีและทางปฏิบัติการสอนวิทยาศาสตร์แบบสืบเสาะหาความรู้, (กรุงเทพมหานคร : เจเนอรัลบุคส์เซ็นเตอร์จำกัด, ๒๕๓๑), หน้า ๙.

วันของพระเจ้ายกอายุของจักรวาลที่สอดคล้องกันอย่างเหลือเชื่อ การที่โลกของจะถึงคราวสิ้นสุด เพราะมนุษย์ไม่เชื่อฟังคำสอนของพระเจ้า จึงทำให้โลกของเราถึงจุดสิ้นสุดโดยมีสาเหตุดังต่อไปนี้ “เมื่อมนุษย์เริ่มทวีมากขึ้นบนพื้นแผ่นดินโลก และพวกเขาให้กำเนิดบุตรสาวหลายคน บุตรชายทั้งหลายของพระเจ้าเห็นว่าบุตรสาวทั้งหลายของมนุษย์สวยงาม และพวกเขาจับเธอทั้งหลายไว้เป็นภรรยาตามชอบใจของพวกเขา”^{๕๗}

พระเยโฮวาห์ตรัสว่า “วิญญาณของเราจะไม่วิงวอนกับมนุษย์ตลอดไป เพราะเขาเป็นแต่เนื้อหนัง อายุของเขาจะเพียงแค้อยู่สี่สิบปี” ในคราวนั้นมีพวกมนุษย์ยักษ์บนแผ่นดินโลก แล้วภายหลังเมื่อบุตรชายทั้งหลายของพระเจ้าสมสู่กับบุตรสาวทั้งหลายของมนุษย์ และเธอทั้งหลายคลอดบุตรให้แก่พวกเขา บุตรเหล่านั้นเป็นคนมีอำนาจมาก ตั้งแต่สมัยโบราณเป็นคนมีชื่อเสียง และพระเจ้าทรงเห็นว่าความชั่วของมนุษย์มีมากบนแผ่นดินโลก และเจตนาทุกอย่างแห่งความคิดทั้งหลายในใจของเขาล้วนแต่ชั่วร้ายอย่างเดี่ยวเสมอไป พระเยโฮวาห์ทรงโทมนัสที่พระองค์ได้ทรงสร้างมนุษย์บนแผ่นดินโลก และกระทำให้พระองค์ทรงเศร้าโศกภายในพระทัยของพระองค์ พระเยโฮวาห์ตรัสว่า “เราจะทำลายมนุษย์ที่เราได้สร้างมาจากพื้นแผ่นดินโลก ทั้งมนุษย์และสัตว์และสัตว์เลื้อยคลานและนกในอากาศ เพราะว่าเราเสียใจที่เราได้สร้างพวกเขา”^{๕๘} ในบรรดาสรรพสิ่งที่พระเจ้าสร้างมานั้น พระเจ้าจะล้างให้หมดสิ้นจากโลก เว้นแต่โนอาห์ เป็นที่โปรดปรานในสายพระเนตรของพระเยโฮวาห์ ต่อไปนี้คือพงศ์พันธุ์ของโนอาห์ โนอาห์เป็นคนชอบธรรมและดีรอบคอบในสมัยของท่าน และโนอาห์ให้กำเนิดบุตรชายสามคน ชื่อเซม ฮาม และยาเฟท ดังนั้น มนุษย์โลกจึงชั่วช้าต่อพระพักตร์พระเจ้า และแผ่นดินโลกก็เต็มไปด้วยความอามืด พระเจ้าทอดพระเนตรบนแผ่นดินโลก และดูเถิด แผ่นดินโลกก็ชั่วช้า เพราะว่าบรรดาเนื้อหนังได้กระทำการชั่วช้าบนแผ่นดินโลก พระเจ้าตรัสแก่โนอาห์ว่า

ต่อหน้าเราบรรดาเนื้อหนังก็มาถึงวาระสุดท้ายแล้ว เพราะว่าแผ่นดินโลกเต็มไปด้วยความอามืดเพราะพวกเขา และดูเถิด เราจะทำลายพวกเขาพร้อมกับแผ่นดินโลก เจ้าจงต่อนาวาด้วยไม้สนโกเฟอร์ เจ้าจงทำเป็นห้องๆในนาวา และยาทั้งข้างในข้างนอกด้วยชัน เจ้าจงต่อนาวาตามนี้ นาวายาวสามร้อยศอก กว้างห้าสิบศอก และสูงสามสิบศอก เจ้าจงทำช่องในนาวา และให้อยู่ข้างบนขนาดศอกหนึ่ง และเจ้าจงตั้งประตูที่ด้านข้างนาวา เจ้าจงทำเป็นชั้นล่าง ชั้นที่สอง และชั้นที่สาม ดูเถิด เราเองเป็นผู้กระทำให้ น้ำท่วมบนแผ่นดินโลก เพื่อทำลายบรรดาเนื้อหนังใต้ฟ้าที่มีลมปราณแห่งชีวิต และทุกสิ่งบนแผ่นดินโลกจะตายสิ้น แต่เราจะตั้งพันธสัญญาของเราไว้กับเจ้า และเจ้าจงเข้าอยู่ในนาวา ทั้งเจ้า บุตรชาย ภรรยาและบุตรสะใภ้ของเจ้าพร้อมกับเจ้า เจ้าจงนำสัตว์ทั้งปวงที่มีชีวิตทั้งตัวผู้และตัวเมียทุกชนิดอย่างละคู่เข้าไปในนาวาเพื่อรักษาชีวิต นกตามชนิดของมัน และสัตว์วิ่งตามชนิดของมัน สัตว์เลื้อยคลานตามชนิดของมัน อย่างละคู่จะมาหาเจ้าเพื่อรักษาชีวิตไว้ เจ้าจงหาอาหารทุกอย่างที่กินได้ และสะสมไว้สำหรับเจ้า และมันจะเป็นอาหารสำหรับเจ้าและสัตว์ทั้งปวง^{๕๙} โนอาห์ได้กระทำตามทุกสิ่งที่พระเจ้าทรงบัญชาแก่ท่าน และพระเยโฮวาห์ตรัสแก่ โนอาห์ว่า

^{๕๗} ปฐม ๖ : ๑ / ๖ : ๒.

^{๕๘} ปฐม ๖ : ๓-๗.

^{๕๙} ปฐม ๖ : ๗-๒๒.

เจ้าและครอบครัวทั้งหมดจึงเข้าไปในนาวา เพราะว่าเราเห็นว่า เจ้าขอธรรมต่อหน้าเราในชั่วอายุนี้ เจ้าจงเอาสัตว์ทั้งปวงที่สะอาดทั้งตัวผู้และตัวเมียอย่างละเจ็ดคู่ และสัตว์ทั้งปวงที่ไม่สะอาดทั้งตัวผู้และตัวเมียอย่างละคู่ นกในอากาศทั้งตัวผู้และตัวเมียอย่างละเจ็ดคู่ด้วย เพื่อรักษาชีวิตไว้ให้สืบเชื้อสายบนพื้นแผ่นดินโลก เพราะว่าอีกเจ็ดวันเราจะบันดาลให้ฝนตกบนแผ่นดินโลกสี่สิบวันสี่สิบคืน และสิ่งที่มีชีวิตทั้งปวงที่เราสร้างมานั้นเราจะทำลายเสียจากพื้นแผ่นดินโลก

โนอาห์ได้กระทำตามทุกสิ่งที่พระเยโฮวาห์ทรงบัญชาแก่ท่าน เมื่อน้ำท่วมบนแผ่นดินโลกโนอาห์มีอายุได้หกร้อยปี โโนอาห์ทั้งบุตรชาย ภรรยาและบุตรสะใภ้ทั้งหลาย จึงเข้าไปในนาวา เพราะเหตุน้ำท่วม สัตว์ทั้งปวงที่สะอาดและสัตว์ทั้งปวงที่ไม่สะอาดและฝูงนกและบรรดาสัตว์ที่เลี้ยงคลานบนแผ่นดินโลก ได้เข้าไปหาโนอาห์ในนาวาเป็นคู่ๆ ทั้งตัวผู้และตัวเมีย ตามที่พระเจ้าได้ทรงบัญชาไว้แก่ โโนอาห์ ต่อมาอีกเจ็ดวันน้ำก็ท่วมบนแผ่นดินโลก เมื่อโนอาห์มีชีวิตอยู่ได้หกร้อยปี ในเดือนที่สอง วันที่สิบเจ็ดของเดือนนั้น ในวันเดียวกันนั้นเอง น้ำพุทั้งหลายที่อยู่ใต้บาดาลก็พุ่งขึ้นมา และช่องฟ้าก็เปิดออก ฝนตกบนแผ่นดินโลกสี่สิบวันสี่สิบคืน ในวันเดียวกันนั้นเอง โโนอาห์และบุตรชายของโนอาห์ คือเชม ฮาม และยาเฟท ภรรยาของโนอาห์ และบุตรสะใภ้ทั้งสามได้เข้าไปในนาวา เขาเหล่านั้นและสัตว์ป่าทั้งปวงตามชนิดของมัน และสัตว์ใช้งานทั้งปวงตามชนิดของมัน และบรรดาสัตว์เลี้ยงคลานที่คลานไปมาบนแผ่นดินโลกตามชนิดของมัน และนกทั้งปวงตามชนิดของมัน คือบรรดานกทุกชนิดที่มีลักษณะแตกต่างกัน สัตว์ทั้งปวงที่มีลมปราณแห่งชีวิตได้เข้าไปหาโนอาห์ในนาวาเป็นคู่ๆ สัตว์ทั้งปวงที่เข้าไปนั้นได้เข้าไปทั้งตัวผู้และตัวเมียตามที่พระเจ้าได้ทรงบัญชาแก่ท่าน และพระเยโฮวาห์ทรงปิดประตูให้ท่าน^{๖๐}

ต่อมา น้ำได้ท่วมแผ่นดินโลกสี่สิบวัน และน้ำก็ทวีมากขึ้นและหนุนนาวาให้สูงเหนือแผ่นดินโลก น้ำไหลเชี่ยวและทวีมากยิ่งขึ้นบนแผ่นดินโลก และนาวาลอยบนผิวน้ำ น้ำไหลเชี่ยวทวีมากยิ่งขึ้นบนแผ่นดินโลก และน้ำก็ท่วมภูเขาสูงทุกแห่งทั่วใต้ฟ้า น้ำไหลเชี่ยวท่วมเหนือภูเขาสิบห้าศอก บรรดาเนื้อหนังที่เคลื่อนไหวยบนแผ่นดินโลก ทั้งนก สัตว์ใช้งาน สัตว์ป่า และสัตว์เลี้ยงคลานที่คลานไปมาบนแผ่นดินโลก และมนุษย์ทั้งปวงก็ตายสิ้น มนุษย์ทั้งปวงผู้ซึ่งมีลมปราณแห่งชีวิตเข้าออกทางจมูก สิ่งสารพัดที่อยู่บนบกตายสิ้น สิ่งที่มีชีวิตทั้งปวงที่อยู่บนพื้นแผ่นดินโลกถูกทำลาย ทั้งมนุษย์ สัตว์ใช้งาน สัตว์เลี้ยงคลาน และนกในอากาศ และทุกสิ่งถูกทำลายจากแผ่นดินโลก เหลืออยู่แต่โนอาห์และทุกสิ่งที่อยู่กับท่านในนาวา น้ำไหลเชี่ยวบนแผ่นดินโลกเป็นเวลาหนึ่งร้อยห้าสิบวัน^{๖๑}

พระเจ้าทรงมีธรรมชาติเดียว คือ มีสารัตถะเดียว อันได้แก่ สารที่เป็นกรรตุภาวะบริสุทธิ์ (Pure actuality) ซึ่งมีอยู่เองในนิรันดรภาพ พระองค์ทรงเป็นพระสยัมภู ทรงเป็นความเป็นในพระองค์เองอย่างสมบูรณ์แบบ สิ่งสร้างทั้งหลายมีการเกิดขึ้นและแตกสลายไปหรือมีจุดสิ้นสุด ทั้งสิ่งที่มีชีวิตและไร้ชีวิตวาระสุดท้ายก็คือการแตกสลายไปในที่สุด สรรพสิ่งจึงถูกจำกัดโดยพื้นที่และกาลเวลา

^{๖๐} ปฐม ๗ : ๑-๑๖.

^{๖๑} ปฐม ๗ : ๑๗-๒๔.

จึงสามารถดำรงอยู่ได้ ณ เวลาใดเวลาหนึ่งเท่านั้น แต่ทว่าพระเจ้าทรงสร้างสรรพสิ่งทรงเป็นนิรันดร ทรงดำรงอยู่อย่างไม่ถูกจำกัด พระองค์ไม่มีเวลาที่เกิดขึ้นและเวลาที่จะแตกสลายไปเหมือนสรรพสิ่ง พระเจ้าไม่ใช่ผู้ที่เราจะทำลายได้ ทรงบริสุทธิ์และมีภาวะนิรันดร^{๖๒}

จากเนื้อหาในหนังสือปฐมกาลที่ได้กล่าวมาแล้วนี้ แสดงให้เห็นว่า ในศาสนาคริสต์ได้กล่าวถึงความสิ้นสุดของโลกว่า โลกจะถูกทำลายด้วยน้ำ เนื่องจากมนุษย์กระทำความชั่ว ไม่เชื่อฟังคำสอนของพระเจ้า จึงทำให้พระองค์เกิดความโมโหโกรธา แล้วทรงลงโทษพวกมนุษย์และทำลายทุกสิ่งที่มีบนแผ่นดินโลกให้หมดสิ้นไป แต่พระเจ้ก็ทรงโปรดปรานโนอาห์ บรรดาสัตว์ที่มีชีวิตและสัตว์ใช้งาน ทั้งปวงที่อยู่กับท่านในนาวา และพระเจ้าทรงทำให้ลมพัดมาเหนือแผ่นดินโลก เมื่อน้ำก็ค่อยๆ ลดลงจากแผ่นดินโลก โนอาห์พร้อมทั้งสิ่งมีชีวิตในนาวาก็เริ่มสืบเผ่าพันธุ์เป็นวัฏจักรชีวิตอีกต่อไป

๓.๕ สรุป

จากการที่ผู้วิจัยได้ศึกษาเรื่องกำเนิดโลกในศาสนาคริสต์จะเห็นได้ว่า ปัญหาเรื่องกำเนิดโลกและมนุษย์เกิดมาจากอะไรนั้น เป็นที่สนใจของมนุษย์ทุกยุคทุกสมัย ศาสนาคริสต์ได้กล่าวไว้ในพระคัมภีร์ไบเบิลอย่างชัดเจนว่า สรรพสิ่งทั้งปวงรวมทั้งโลกและมนุษย์ล้วนเกิดมาจากฝีมือของพระเจ้าทั้งสิ้น การที่ชาวคริสต์มีความเชื่อว่า กำเนิดโลกและสรรพสิ่งที่พระเจ้าสร้างขึ้นมานั้น ล้วนมีความหมายสำคัญต่อวิถีดำเนินชีวิตของมนุษย์ชาติ เพราะถือกันว่า โลก คือ แผ่นดินของพระเจ้า และพระเจ้าเป็นผู้สร้างขึ้นมา ถ้าไม่มีพระเจ้า โลกและสรรพสิ่งก็ไม่สามารถเกิดขึ้นได้

ปฐมเหตุของกำเนิดโลกในศาสนาคริสต์ ที่นักปราชญ์ชาวคริสต์ได้บันทึกไว้ในคัมภีร์ไบเบิล โดยเฉพาะคัมภีร์ไบเบิลภาคพันธสัญญาเดิม ปฐมกาลหนังสือเล่มแรกก็กล่าวถึงเรื่องกำเนิดโลกและสรรพสิ่งในโลก เนื้อหาในหนังสือปฐมกาลกว่า ว่า พระเจ้าทรงสร้างโลกโดยใช้เวลาในการสร้างทั้งหมด ๖ วันด้วยกัน และหนึ่งวันเป็นพักผ่อนของพระเจ้าหลังจากการทำงานสร้างมาตลอด ๖ วัน ในวันที่ ๗ นี้ชาวคริสต์เรียกว่า “วันสะบาโต” ถือว่าเป็นศักดิ์สิทธิ์สำหรับชาวคริสต์ทั่วโลก ในปฐมกาลกล่าวเน้นว่า เมื่อพระเจ้าสร้างโลกและทุกอย่างเสร็จสิ้น จึงสร้างมนุษย์ในวันสุดท้ายเพื่อให้มนุษย์เป็นเจ้านายปกครองดูแลทุกสิ่งทีพระองค์สร้างมา โดยพระองค์สร้างมนุษย์ขึ้นมาเป็นพิเศษกว่าสัตว์อื่นๆ ในโลกซึ่งมนุษย์คู่แรกที่พระองค์สร้าง คือ อาดัมกับเอวาให้อยู่ในสวนเอเดน

โลกมีการวิวัฒนาการและเปลี่ยนแปลงมากทุกวัน ในเรื่องวิวัฒนาการของโลกสำหรับหลักการคำสอนของศาสนาคริสต์สอนว่า โลกเริ่มแรกตั้งแต่พระเจ้าอุบัติขึ้นมา พระเจ้าได้เริ่มด้วยการสร้างโลกและสรรพสิ่งให้อยู่อาศัยบนโลก โดยเริ่มในวันแรกทรงสร้างแสงสว่าง ฟ้า แผ่นดิน มาเรื่อยๆ จนมาถึงวันสุดท้ายทรงสร้างมนุษย์คู่แรกคือ อาดัมกับเอวา พงศ์พันธุ์มนุษย์ยุคแรกคู่นี้มีการวิวัฒนาการมาเรื่อยๆ จนมาถึงยุคมนุษย์เราปัจจุบัน

เนื่องจากมนุษย์คู่แรกเป็นต้นเหตุให้โลกของเราต้องถึงจุดสิ้นสุด มนุษย์เริ่มห่างเหินจากพระเจ้าและลืมนพระองค์ ชีวิตมนุษย์จึงมีความทุกข์ทรมานนัก เพราะความผิดที่มนุษย์กระทำต่อพระ

^{๖๒} John Hick, *God and The Universe of Faiths*, (New York : the macmillan press, 1975,), p.80.

บทที่ ๔

เปรียบเทียบกำเนิดโลกในศาสนาพุทธกับศาสนาคริสต์

หลังจากผู้วิจัยได้ศึกษาวิจัยเกี่ยวกับเรื่องกำเนิดโลกในศาสนาพุทธเถรวาทกับศาสนาคริสต์นิกายโรมันคาทอลิกตามทฤษฎีต่างๆ ในพระคัมภีร์ของศาสนาทั้งสองไปเรียบร้อยแล้ว ต่อจากนี้ไปจะทำการศึกษาเปรียบเทียบแนวความคิดที่มีส่วนเหมือนและแตกต่างระหว่างศาสนาทั้งสองในเรื่องนิยามความหมายกำเนิดโลก ปฐมเหตุกำเนิดโลก วิวัฒนาการของโลก และความสิ้นสุดของโลกนั้น มีความเหมือนหรือแตกต่างกันในลักษณะไหนบ้างดังนี้

๔.๑ เปรียบเทียบความหมายกำเนิดโลกในศาสนาพุทธกับศาสนาคริสต์

การเปรียบเทียบ ในค่านิยามความหมายกำเนิดโลกระหว่างศาสนาพุทธเถรวาทกับศาสนาคริสต์นั้น ผู้วิจัยจะเปรียบเทียบความหมายที่มีส่วนเหมือนและส่วนแตกต่างดังนี้

ก) ประเด็นที่เหมือนกัน

ศาสนาพุทธเถรวาท

ตามพจนานุกรมราชบัณฑิตยสถานได้ให้ความหมายของคำว่า “โลก” คือ เป็นสภาวะธรรมหรือหมู่สัตว์ สถานที่อยู่ของหมู่สัตว์^๑ ส่วนโลกในปัญหาสูตร สังกตตนิคาย สฬายตนวรรคได้กล่าวเรื่องโลกไว้ว่า “ภิกษุทั้งหลายที่เรียกว่า โลก เพราะจะต้องแตกสลาย”^๒ ดังนั้น ความหมายในพระสูตรนี้ มีความหมายเจาะจงไปสู่การเกิดและการดับของนามและรูปที่ปรากฏขึ้นให้เราเห็นในการดำเนินชีวิตประจำวันของมนุษย์ เพื่อให้มนุษย์สำนึกถึงเรื่องโลกและชีวิตตามสภาพความเป็นจริงของโลกที่เราได้อาศัยอยู่จนถึงทุกวันนี้ โดยพระพุทธองค์ทรงเน้นว่า โลกเป็นสภาวะธรรม ที่เกิดขึ้นตามกระบวนการของธรรมชาติ

การวิเคราะห์ศัพท์เป็นภาษาบาลี “โลก” หมายถึง สิ่งที่สลายไป ซึ่งมีบทวิเคราะห์ศัพท์ว่า “ลูชชะตีติ โลกา” แปลว่า ที่ชื่อว่าโลก เพราะ “เป็นสิ่งที่แตกสลายไป” ตามความหมายของโลกและสิ่งต่างๆ ที่เรียกว่าโลกนี้ ซึ่งได้แก่สิ่งที่มีการเกิดขึ้น มีการตั้งอยู่และมีการดับไปเป็นธรรมดา ศาสนาพุทธเถรวาทถือว่า โลกในทางรูปธรรมหรือนามธรรมล้วนเป็นสิ่งที่ไม่มีความคงทนถาวรตลอดไป

ศาสนาคริสต์ได้ให้ความหมายคำว่า โลก คือ แผ่นดินของพระเจ้า และพระเจ้าเป็นผู้สร้างขึ้น มา แต่ในหนังสือคู่มือพระคัมภีร์ ฉบับสมบูรณ์ไม่ได้พูดถึงคำว่าโลก แต่พูดถึงคำว่าแผ่นดินแทนคำว่าโลก เรื่องแผ่นดินของพระเจ้า พระองค์ไม่ได้ให้ความหมายไว้อย่างชัดเจนมากนัก แต่ในการตอบ

^๑ ราชบัณฑิตยสถาน, พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน ๒๕๔๒, (กรุงเทพมหานคร : นานมีบุ๊ค จำกัด, ๒๕๔๖), หน้า ๑๗๖.

^๒ ส.สพ. (ไทย) ๑๘ / ๘๒ / ๗๕.

คำถามเมื่อถูกปอนที่อัสปีลาตสอบสวน เรื่องการกบฏนั้น พระองค์ได้ปฏิเสธอย่างระมัดระวังว่า พระองค์ไม่ได้ครอบครองพื้นที่หนึ่งพื้นที่ใดในเวลาหนึ่งเวลาใด เพราะราชอาณาจักรของพระองค์มิได้เป็นของโลกนี้ พระคัมภีร์สมัยใหม่บางฉบับแปลคำว่า “แผ่นดิน” เป็น “กษัตริย์หรือสิทธิ์อำนาจของกษัตริย์” แผ่นดินของพระเจ้าในพระคัมภีร์มักหมายถึง การปกครองของพระเจ้าในโลกนี้อย่างเห็นได้ชัด บางครั้งเมื่อพระเยซูพูดถึง “การเข้าสู่แผ่นดิน” เรามักจะนึกถึงการเข้าประเทศใดประเทศหนึ่ง แต่ความหมายของพระเยซูซึ่งกว่านั้น คือหมายถึง “อำนาจปกครองไม่ใช่พื้นที่การปกครอง” คำอธิบายของพระเยซูซึ่งทำให้เราเข้าใจความหมายนี้ดีที่สุด เพราะพระเยซูพูดถึงแผ่นดินของพระเจ้าและน้ำพระทัยของพระเจ้าควบคู่กัน ที่ไหนมีการยอมสยบทำตามน้ำพระทัยพระเจ้า ที่นั่นก็คือแผ่นดินของพระเจ้า พระเยซูพูดถึงเรื่องที่แผ่นดินของพระเจ้าสำเร็จสมบูรณ์ในอนาคตและขณะเดียวกันก็พูดถึงเรื่องแผ่นดินของพระเจ้าที่มีมาแล้วในปัจจุบันด้วย มัทธิวกบที่ ๑๓ ทำให้เห็นถึงจุดนี้อย่างชัดเจนคือ เมล็ดแห่งแผ่นดินของพระเจ้าได้หว่านลงแล้วและกำลังเจริญเติบโต ซึ่งในที่สุดจะถึงวันที่บรรลุป่าหมายอย่างสมบูรณ์^๓

ดังนั้น เรื่องกำเนิดโลกของศาสนาพุทธฝ่ายเถรวาทกับศาสนาคริสต์ มีความหมายที่เหมือนกัน คือ ในหลักคำสอนของศาสนาพุทธเถรวาท สอนว่าโลก เพราะจะต้องแตกสลาย คือต้องอยู่ภายใต้กฎไตรลักษณ์ คือ ไม่เที่ยง เป็นทุกข์ และไม่มีความแน่นอน ส่วนโลกในความหมายของศาสนาคริสต์โลก คือแผ่นดินของพระเจ้า พระเจ้าเป็นผู้สร้างโลกขึ้นมา เมื่อพระองค์เป็นผู้สร้าง พระองค์ก็สามารถทำลายโลกให้หมดสิ้นได้เช่นกัน นอกจากนั้น ความหมายเรื่องโลกในศาสนาทั้งสองถ้าเรา สังเกตดูในเนื้อหาของความหมายนี้ จะเห็นว่า มีความหมายเหมือนกันตรงที่ว่า “โลกมีการเกิดขึ้น และต้องแตกสลายไปในที่สุด”

ข) ประเด็นที่ต่างกัน

สำหรับด้านความหมายที่ต่างกันของศาสนาทั้งสอง มีความต่างกันมากกล่าวคือ กำเนิดโลกในศาสนาพุทธเถรวาทสอนว่า โลกและสรรพสิ่งเกิดขึ้นมาเอง ตามกระบวนการของธรรมชาติ ไม่มีใครเป็นผู้สร้างทั้งสิ้น เมื่อโลกเกิดขึ้นมาเอง มันก็ต้องดับไปเองตามกาลเวลา แต่ศาสนาคริสต์สอนว่าโลกและทุกสิ่งทุกอย่างอยู่บนโลกนี้พระเจ้าเป็นผู้สร้างขึ้นมา และพระเจ้าก็เป็นผู้ทำลายมันให้สิ้นสุดไปเช่นกัน ถ้าไม่มีพระเจ้าโลกก็ไม่สามารถมีได้ ฉะนั้น โลกคือพระเจ้า พระเจ้าคือโลก

ดังนั้น ถ้าพิจารณาในแง่ของเนื้อหาความหมายกำเนิดโลกที่เหมือนและต่างระหว่างศาสนาทั้งสองนั้น สำหรับศาสนาพุทธ บางครั้งมีผู้พยายามตีความหมายหลักปฏิจจสมุปบาทให้เป็นทฤษฎีแสดงต้นกำเนิดของโลก โดยถือเอาวิชาเป็นมูลการณ์ แล้ววิวัฒนาการต่อมาตามลำดับหัวข้อทั้ง ๑๒ นั้น การแปลความหมายอย่างนี้ ทำให้เห็นไปว่า คำสอนในพระพุทธศาสนามีส่วนคล้ายคลึงกับศาสนาและระบบปรัชญาอื่นๆ ที่สอนว่ามีตัวการอันเป็นต้นเดิมสุด เช่น ศาสนาคริสต์สอนว่า พระเจ้าผู้สร้างโลก เป็นต้น ซึ่งเป็นต้นกำเนิดของสัตว์และสิ่งทั้งปวง ต่างกันเพียงว่า ลัทธิที่มีพระเจ้าผู้สร้าง แสดงกำเนิดและความเป็นไปของโลกในรูปแบบของการบังดาลโดยอำนาจเหนือธรรมชาติ ส่วนคำสอนใน

^๓ วาสนา อยู่กิม. พ.ญ. **คู่มือพระคัมภีร์ ฉบับสมบูรณ์**, เออร์ซูลา โลเวนฮอล แบล, (กรุงเทพมหานคร : กนกบรรณสาร, ๑๙๙๑), หน้า ๔๘๔-๔๘๕.

พระพุทธศาสนา (ที่ดีความหมายอย่างนี้) แสดงความเป็นไปในรูปวิวัฒนาการตามกระบวนการแห่งเหตุปัจจัยในธรรมชาติเอง^๔ ที่ต้องอาศัยซึ่งกันและกันจึงจะก่อให้เกิดโลกได้

๔.๒ เปรียบเทียบปฐมเหตุกำเนิดโลกในศาสนาพุทธกับศาสนาคริสต์

ก) ประเด็นที่เหมือนกัน

ปฐมเหตุของกำเนิดโลกในศาสนาพุทธเถรวาทและปฐมเหตุกำเนิดโลกในศาสนาคริสต์มีความเหมือนกันใน ๒ ประเด็น นั่นคือ (๑) กำเนิดโลกในรูปแบบของรูปธรรมคือ สภาวะอันเป็นรูป, สิ่งที่มีรูป, ได้แก่ รูปขั้นที่ทั้งหมด และ (๒) กำเนิดโลกในรูปแบบของนามธรรมคือ สภาวะมิใช่รูป, สิ่งที่ไม่มียุติ, ได้แก่ นามขั้นที่ ๔ และนิพพาน^๕ ดังนี้

ศาสนาพุทธเถรวาท

(๑) ปฐมเหตุของกำเนิดโลกในรูปแบบของรูปธรรม พระพุทธศาสนาสอนว่า ปฐมเหตุของโลกที่เป็นรูปธรรมนั้น สามารถมองเห็นและจับต้องได้โดยประสาทสัมผัสทั้งห้า สิ่งที่เรามองเห็นทั้งหลายเป็นการแสดงส่วนประกอบต่างๆ นั้น ย่อมทำได้หลายแบบ สุดแต่วัตถุประสงค์จำเพาะของการแสดงแบบนั้นๆ นิพพานสูตร ซึ่งเป็นสูตรหนึ่งที่มีเนื้อหาสั้นๆ แต่มีความหมายลึกซึ้ง เนื้อหาในพระสูตรนี้ผู้วิจัยจะยกมาทำการวิจัยในที่นี้ เพื่อทำความเข้าใจปฐมเหตุในการเกิดขึ้นของโลก โดยอาศัยธาตุ ๔ เป็นเครื่องประกอบหลัก ดังความตอนหนึ่งว่า

ดิน น้ำ ไฟ ลม ไม่อาจเข้าไปอยู่ในที่ใด ในที่นั้น ดาวศุกร์ทั้งหลายย่อมไม่ส่องแสง ในที่นั้นดวงอาทิตย์ก็ไม่ปรากฏ ในที่นั้นดวงจันทร์ก็ไม่ส่องแสง แต่ความมืดก็มีได้อยู่ในที่นั้น

ในกาลใด มุนิผู้ตั้งหน้าปฏิบัติ ได้รู้แจ่มแจ้ง (ในสิ่งที่กล่าวนี้) ด้วยตนเอง ด้วยความรู้ในกาลนั้น มุนินั้นย่อมพ้นจากรูป ย่อมพ้นจากอรูปรูป ย่อมพ้นจากสุขและทุกข์โดยสิ้นเชิง ดังนี้แล เมื่อธาตุทั้ง ๔ มาประกอบกันอัดแน่นก่อให้เกิดเป็นก้อนแห่งโลกที่เป็นรูปธรรมขึ้นมา ทำให้สามารถมองเห็นได้ด้วยตาและอาจสัมผัสได้ด้วยกาย^๖

จากข้อความนี้แสดงให้เห็นว่า โลกที่เห็นกันทุกวันนี้ เป็นโลกแห่งมายาที่ต้องอาศัยอายตนะภายในกับอายตนะภายนอกกระทบกันจึงทำให้มีโลกขึ้นมา ดังนั้น โลกในรูปแบบของรูปธรรมศาสนาพุทธเถรวาทสอนว่า ที่เราสามารถมองเห็นโลกและทุกอย่างที่อยู่รอบตัวเราได้ก็เพราะมีตาเป็นเหตุ และรูปเป็นผล ที่เป็นปัจจัยต้องอาศัยซึ่งกันและกัน จึงทำให้เรามองเห็นโลกในฝ่ายของรูปธรรมได้

^๔ พระธรรมปิฎก (ป.อ. ปยุตโต), **พุทธธรรม, ฉบับเติม, พิมพ์ครั้งที่ ๑๐**, (กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์ธรรมสภา, ๒๕๔๔), หน้า ๘๖-๘๗.

^๕ พระพรหมคุณาภรณ์ (ป.อ. ปยุตโต), **พจนานุกรมพุทธศาสตร์ ฉบับประมวลธรรม**, (กรุงเทพมหานคร: มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ๒๕๔๘), หน้า ๖๔.

^๖ พระคัมภีร์ญาณ อภิบุณโย, **วิทยาศาสตร์กับพุทธศาสตร์**, (กรุงเทพมหานคร : ธรรมสภา, ๒๕๕๑), หน้า ๑๕๗.

(๒) ปฐมเหตุของกำเนิดโลกในด้านนามธรรม พระพุทธศาสนาสอนว่า ปฐมเหตุกำเนิดโลกในด้านนามธรรมนั้น เราไม่สามารถมองเห็นหรือคำนวณได้ เป็นเรื่องของกรรม เรื่องของการบรรลุธรรม การตรัสรู้ธรรม การเข้าถึงพระนิพพานซึ่งเป็นเป้าหมายสูงสุดของพระพุทธศาสนา ศาสนาพุทธเถรวาทเห็นว่านิพพานจะมีลักษณะอย่างไรนั้น เป็นการยากที่จะอธิบายให้เข้าใจ เพราะนิพพานเป็นสภาวะนามธรรมที่มีความละเอียดลึกซึ้งเกินกว่านิสัยที่ปุถุชนจะเข้าใจ บุคคลจะรับรู้ด้วยประสาทสัมผัสทั้ง ๕ ด้วยการคิดตามหลักเหตุผลหรือตรรกะไม่ได้ เป็นภาวะที่ปัญญาหรือสัญลักษณะใดๆ เข้าไม่ถึง เพราะนิพพานเป็นภาวะที่มีอยู่เหนือโลกแห่งปรากฏการณ์ อยู่เหนือเหตุผลทั้งปวง นอกจากนั้นนิพพานยังเป็นสภาวะธรรมอันไม่จำกัดด้วยกาลเทศะ เมื่อเป็นสภาวะที่มีอยู่เหนือกาลเทศะการจำกัดขอบเขตนิพพานจึงเป็นสิ่งที่ทำไม่ได้ ดังนั้น พระพุทธศาสนาจึงระบุถึงคุณลักษณะของนิพพานไว้เป็นนามธรรมทั้งสิ้น ซึ่งส่วนมากจะเป็นคุณภาพจิตของพระอรหันต์ เช่น ความสิ้นราคะ สิ้นโทสะ สิ้นโมหะ^๗ ความสิ้นตัณหา^๘ เป็นต้น เราสามารถเข้าถึงพระนิพพานหรือสภาวะนามธรรมได้ ตามวิธีการปฏิบัติธรรมโดยตนเองจึงสามารถรับรู้ได้ วิธีการปฏิบัติธรรม มีหลายวิธี แต่นิยมใช้มรรคมงคล ๘ เป็นหนทางไปสู่สายปฏิบัติวิปัสสนากรรมฐาน โดยมีสองอย่างคือ สมถะกรรมฐานและวิปัสสนากรรมฐาน ในมหาสติปัฏฐานสูตร พระพุทธเจ้ามีได้ระบุจำแนกแยกแยะว่า ตรงไหนคือสมถะ ตรงไหนคือวิปัสสนา แต่พระองค์ก็ทรงแยกหน้าที่ของสมถะและวิปัสสนาไว้ ในปฐมปณณาสก พระสุตตันตปิฎกเล่ม ๑๒ ดังนี้

ภิกษุทั้งหลาย ธรรมสองอย่างเป็นไปในส่วนของอวิชา ธรรมสองอย่างเป็นไฉน คือสมถะหนึ่ง วิปัสสนาหนึ่ง ดูกรภิกษุทั้งหลาย สมถะคือเจริญแล้ว ย่อมเสวยประโยชน์อะไร ย่อมอบรมจิต จิตที่อบรมแล้ว ย่อมเสวยประโยชน์อะไร ย่อมอบรมปัญญา ปัญญาที่อบรมแล้ว ย่อมเสวยประโยชน์อะไร ย่อมละอวิชาได้^๙

ในพระไตรปิฎกของศาสนาพุทธฝ่ายเถรวาท ได้จารึกพระวจาณะของพระองค์ที่ตรัสเกี่ยวกับปฐมเหตุกำเนิดโลกเช่นกัน พระพุทธเจ้าได้ตรัสเรื่องต้นกำเนิดของโลก ตามที่พวกสมณะพราหมณ์ได้ประกาศทฤษฎีว่าด้วยต้นกำเนิดของโลก ตามลัทธิอาจารย์ที่ว่า โลกของเราคือพระอิศวรเป็นผู้สร้างและพระพรหมเป็นผู้สร้าง เมื่อพระองค์ทรงสดับมาอย่างนี้พระองค์จึงเข้าไปถามพวกพราหมณ์นั้นว่า “ท่านทั้งหลายได้บัญญัติทฤษฎีว่าด้วยต้นกำเนิดของโลกว่า พระอิศวร และพระพรหมเป็นผู้สร้างใช่หรือไม่” และตรัสถามอีกว่า “แล้วพวกท่านรู้ความเป็นมาเรื่องต้นกำเนิดของโลกว่า โลกนั้นเป็นมาอย่างไรบ้าง” พวกสมณะพราหมณ์เมื่อถูกถามอย่างนี้ก็ตอบไม่ได้ ก็ย้อนกลับถามพระพุทธเจ้าคืน พระองค์จึงตรัสตอบว่า “ท่านผู้มีอายุทั้งหลาย สมัยหนึ่งเมื่อล่วงไปนานๆ โลกนี้พินาศ เมื่อโลกกำลังพินาศ เหล่าสัตว์ส่วนมากไปเกิดในพรหมโลกชั้นอภิสสร คิดอะไรก็สำเร็จได้ตามปรารถนา มีปิติเป็นอาหาร มีรัศมีชานออกจากร่างกาย เทียวสัญจรไปในอากาศอยู่ในวิมานอันงดงาม สถิตอยู่นานแสนนาน” แล้วตรัสต่อไปอีกว่า

^๗ ส.สพ. (บาลี) ๑๘/๓๑๔/๒๓๑.

^๘ ขุ.ธ. (บาลี) ๒๕/๓๓๘/๗๕.

^๙ ดังตฤณ (นามปากกา), มหาสติปัฏฐานสูตร, (กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์ฮาวพาร์, ๒๕๕๕), หน้า

สมัยหนึ่ง เมื่อล่วงไปนานๆ โลกนี้กลับเจริญขึ้น เมื่อโลกกำลังเจริญขึ้นวิมานของพรหมปรากฏว่า ว่างเปล่า เวลานั้น สัตว์ผู้ใดผู้หนึ่งจุดจากพรหมโลกชั้นอาภัสสร เพราะสิ้นอายุหรือสิ้นบุญ มาเกิดที่วิมานพรหมอันว่างเปล่านึกคิดอะไรก็สำเร็จได้ตามปรารถนา มีปติเป็นอาหาร มีรัศมีชานออกจากร่างกาย เทียวสัญญาจรไปในอากาศ อยู่ในวิมานอันงดงาม สถิตอยู่นานแสนนาน

เพราะสัตว์เหล่านั้น อยู่ในวิมานแต่เพียงผู้เดียวเป็นเวลานาน จึงรู้สึกเบื่อเกิดความปรารถนาขึ้นว่า “โอหนอ แม้สัตว์เหล่าอื่นพึงมาเป็นอย่างนี้บ้าง” ต่อมา สัตว์เหล่าอื่นจุดจากพรหมโลกชั้นอาภัสสร เพราะสิ้นอายุหรือสิ้นบุญ มาเกิดในวิมานอันว่างเปล่า เป็นผู้อยู่ร่วมกันกับสัตว์นั้น แม้สัตว์พวกนั้นนึกคิดอะไรก็สำเร็จได้ตามปรารถนา มีปติเป็นอาหาร มีรัศมีชานออกจากร่างกาย เทียวสัญญาจรไปในอากาศ อยู่ในวิมานอันงดงาม สถิตอยู่นานแสนนาน^{๑๐} อาศัยเนื้อหาในพระสูตรนี้ แสดงให้เห็นว่า ปฐมเหตุของกำเนิดโลก ในตอนแรกคือเป็นโลกของนามธรรม เพราะศาสนาพุทธสอนว่า เริ่มแรกก่อนที่จะเกิดโลกนั้น บนพื้นโลกนี้ไม่มีอะไรเลยมีแต่ความว่างเปล่า จากพรหมลงมาเกิดแล้วจึงทำให้เรามองเห็นโลกได้ตามรูปแบบของโลกฝ่ายรูปธรรม

ศาสนาคริสต์

(๑) ปฐมเหตุของกำเนิดโลกในฝ่ายรูปธรรมตามหลักคำสอนของศาสนาคริสต์สอนว่า ปฐมเหตุของกำเนิดโลก คือ มโนคติและสสาร พระเจ้าตรัสว่าสิ่งทั้งสองมีอยู่ก่อนแล้วหลังจากพระองค์เอาสิ่งทั้งสองนั้นมาประกอบเข้ากันแล้ว จึงเกิดธาตุทั้งสี่ตามมา ต่อมาพระเจ้ก็เอาธาตุทั้ง ๔ คือดิน น้ำ ไฟ และ ลม มาประกอบเข้าด้วยกันโลกก็เกิดขึ้นมา ดังนั้น ธาตุทั้ง ๔ นี้จึงเป็นตัวการก่อให้เกิดโลก หนังสือปรัชญากรีกบ่อเกิดภูมิปัญญาตะวันตกกล่าวไว้ว่า “ในการสร้างโลก พระเจ้าไม่ได้สร้างมโนคติและสสาร พระเจ้าตรัสว่าสิ่งทั้งสองมีอยู่ก่อนแล้ว พระเจ้าเพียงทำหน้าที่เป็นสถาปนิกผู้นำเอาสิ่งที่มีอยู่แล้วทั้งสองประการมาประกอบเป็นโลก พระเจ้าใช้มโนคติเป็นที่ประทับตราสำหรับกดลงบนสสารจนเกิดโลกแห่งผัสสะ และสิ่งแรกที่อยู่เกิดขึ้นมาคือวิญญาณโลก แล้วสิ่งที่เกิดตามมาก็ก็คือ ธาตุ ๔ อันได้แก่ ดิน น้ำ ลม ไฟ และธาตุทั้ง ๔ ทำให้มีโลก”

หนังสือปฐมกาลกล่าวถึงการสร้างโลกในรูปแบบของรูปธรรมว่า “พระเจ้าใช้เวลาสร้างทั้งสิ้น ๖ วัน และทรงใช้เวลาอีก ๑ วันเพื่อพักผ่อน” จึงเป็นที่มาในกาลกำหนดการให้มี ๑ สัปดาห์มี ๗ วัน และกำหนดให้มี ๑ วันเป็นพักผ่อนที่มักจะพบในพระคัมภีร์เรียกวันนี้ว่า “วันสะบาโต” สำหรับวันสะบาโตนี้ชาวยิวปฏิบัติเคร่งครัดมาก คือไม่ทำอะไรเลยในวันนั้น กิจกรรมที่ทรงอนุญาตให้ทำในวันนั้น มีจำนวนจำกัดมาก แล้วถือว่า ใครไม่เคารพวัน สะบาโต เสมือนการไม่ยำเกรงต่อพระเจ้าเลยทีเดียว

ต่อมาเนื้อหาในหนังสือปฐมกาลได้กล่าวถึงการจัดลำดับวันที่พระเจ้าทรงสร้างโลก และไม่ได้บอกว่าพระองค์สร้างโลกในวันอะไรเป็นวันแรก ในหนังสือปฐมกาลเพียงแต่บอกว่า พระองค์ทรงสร้างโลก ๖ วัน คือ

วันที่ ๑ ทรงสร้างแสงสว่างเพื่อทำลายความมืด ส่วนแสงสว่างเรียกว่า “กลางวัน” ส่วนมืดเรียกว่า “กลางคืน”

^{๑๐} ที.ปา (ไทย) ๑๑/ ๒๗ /๓๘.

วันที่ ๒ ทรงสร้าง น้ำ อากาศ และสวรรค์

วันที่ ๓ ทรงสร้างแผ่นดินและพืชพันธุ์พืชทุกชนิดบนแผ่นดิน

วันที่ ๔ ทรงสร้างดวงอาทิตย์ประจำกลางวัน ทรงสร้างดวงจันทร์ และดวงดาว
ประจำกลางคืน

วันที่ ๕ ทรงสร้างสรรพสัตว์

วันที่ ๖ ทรงสร้างมนุษย์ให้เป็นเจ้าของพืชพันธุ์และสรรพสัตว์เหล่านั้น

วันที่ ๗ ไม่ทรงสร้างอะไร ถือเป็นวันสะบาโต ซึ่งเป็นวันพักผ่อนหยุดทำงานและเป็น
วันนมัสการพระเป็นเจ้า^{๑๑}

ในศาสนายูดาเยกกล่าวว่า “วันแรกที่พระเจ้าเริ่มสร้างโลกเป็นวันอาทิตย์ วันหยุดสร้าง
สรรพสิ่งจึงเป็นวันเสาร์” แต่ในศาสนาคริสต์พระเจ้าเริ่มสร้างโลกตั้งแต่วันจันทร์ เพราะฉะนั้น วันหยุด
จึงเป็นวันอาทิตย์ พระเจ้าทรงสร้างสรรพสิ่งเสร็จในเวลาวัน ๖ เท่านั้น ทั้งนี้เพราะการสร้างโลกไม่ได้
เป็นสิ่งยากลำบากสำหรับพระองค์ เพียงแต่พระองค์ประสงค์จะให้มิอะไรเกิดขึ้น สิ่งนั้นก็จะเกิดขึ้น
ทันที เมื่อพระเจ้าสร้างโลกแล้ว ก็ทรงคอยดูแลโลก จึงทรงประทับอยู่ทุกหนแห่ง แต่โลกก็ไม่ใช้
พระองค์ เนื่องจากผู้สร้างทรงเป็นจริง โลกนี้จึงเป็นจริงด้วย แต่ก็ไม่ใช่จริงแท้ มีอยู่ชั่วคราว สักวันหนึ่ง
จะถูกทำลาย แต่จะเป็นเมื่อไรไม่มีใครทราบ นอกจากพระเจ้าเท่านั้น^{๑๒}

(๒) ปฐมเหตุกำเนิดโลกฝ่ายนามธรรมในหลักคำสอนของศาสนาคริสต์ ศาสนาคริสต์สอน
ว่า “โลกในรูปแบบของนามธรรมมนุษย์ไม่สามารถมองเห็นได้ นอกจากมนุษย์เข้าถึงอาณาจักรของ
พระเจ้า จึงสามารถรับรู้ได้ พระวิญญาณและพระจิตของพระเจ้าเป็นสิ่งบริสุทธิ์และศักดิ์สิทธิ์คน
ธรรมดาไม่อาจมองเห็นได้ เว้นแต่พระบุตรเท่านั้น ซึ่งเป็นผู้ได้เข้าถึงอาณาจักรพระเจ้าพร้อมทั้งพระ
สาวกทั้งหลายของพระองค์ บุคคลที่สามารถรับรู้โลกในทางนามธรรมได้ต้องปฏิบัติอย่างเคร่งครัดต่อ
คำสอนของพระเจ้าเพื่อจะไปถึงจุดหมายสูงสุดของศาสนา คือ สวรรค์ไปอยู่พระเจ้านั่นเอง”

กำเนิดโลกในรูปแบบของนามธรรมสำหรับศาสนาคริสต์ถือว่า วิญญาณโลกเข้าสิงสถิต
ประจำโลก โดยนัยนี้ โลกจึงเป็นสิ่งมีชีวิตที่มีวิญญาณ ปรากฏการณ์ต่างๆ ในโลกเป็นไปอย่างมีระเบียบ
เพราะได้วิญญาณโลกเป็นผู้อำนวยการควบคุม ด้วยวิธีการเดียวกันนั้น พระเจ้าทรงสร้างดวงดาวและ
ให้มีวิญญาณสิงสถิตอยู่ประจำ ทรงสร้างเทพเจ้าบนสวรรค์และวิญญาณอมตะของมนุษย์ ส่วนการ
สร้างสัตว์และพืชเป็นงานของเทพเจ้าอื่นๆ เทพเจ้าเหล่านั้นจะสร้างร่างกายมนุษย์และวิญญาณประจำ
ร่างกาย ซึ่งจะดับสลายไปพร้อมกับร่างกาย ท่านยังเชื่อว่า โลกเป็นศูนย์กลางของจักรวาล ดวงดาว
ทั้งหลายโคจรรอบโลก วิถีโคจรของดวงดาวเป็นวงกลม การที่ดวงดาวและโลกเกาะกลุ่มอยู่กันเป็น
ระบบมีระเบียบ เนื่องจากสิ่งเหล่านั้นมีวิญญาณสิงสถิต หากสสารเป็นสิ่งที่ไร้วิญญาณ ความโกลาหล
วุ่นวายจะเกิดขึ้น จักรวาลจะกลายเป็นกสิภพที่หะระเบียบบมิได้ แต่ที่ระเบียบยังคงมีอยู่ในจักรวาลก็
เพราะโลกและดวงดาวมีวิญญาณสิงประจำ สำหรับปลาใต้แล้วกฎธรรมชาติเกิดมาจากวิญญาณโลก

^{๑๑} ดนัย ไชโยธา, กระบวนการเกิดนานาศาสนา, (กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์โอเดียนสโตร์,
๒๕๕๒), หน้า ๕๔-๕๕.

^{๑๒} พ. รัตลักข์ (เปรียญ ๙), มหาศาสตาศีษะตาโลก, (กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์ smart books,
๒๕๕๑), หน้า ๒๑๒.

ที่สำคัญประเด็นที่ควรเน้นย้ำของปรัชญาจิตนิยม คือ การเชื่อในเรื่องแก่นหรือสาระว่า จิตหรือสภาวะนามธรรมนั้นมิได้อยู่ออย่างแท้จริงและเป็นอิสระจากโลกกายภาพสามารถดำรงอยู่ได้ด้วยตัวเอง มีความเป็นจริงที่อยู่เหนือประสาทสัมผัส^{๑๓}

แม้ในปฐมกาล ชาวอิสราเอลไม่มีความคิดที่เป็น “ปรัชญา” อันประกอบด้วยนามธรรมมากมายเหมือนชาวกรีก จึงใช้ภาษาสามัญถลงเรื่องการสร้างโลกโดยระบุว่า ทรงเนรมิตสร้างฟ้า และดิน ขณะนั้นแผ่นดินก็ว่างเปล่า ความมืดอยู่เหนือน้ำ และพระจิตของพระเจ้าอยู่เหนือน้ำนั้น^{๑๔} อิสราเอลไม่ได้มองว่า จักรวาลเป็นเอกภาพ ที่มีเอกภาพในตัวเอง หากแต่มีกฎระเบียบที่มาจากพระเจ้าซึ่งทำให้มันอยู่ได้ และพระองค์ก็ทรงดูแลเอาพระทัยใส่ตลอดเวลา

ทั้งศาสนาพุทธเถรวาทและศาสนาคริสต์มีความเห็นคล้ายคลึงกันในประเด็นเรื่องสารัตถะว่า นิพพานและพระเจ้ามีสารัตถะ คือ ความมีอยู่จริงไม่มีใครสร้าง ไม่ว่าจะเข้าถึงหรือไม่ก็ตาม นิพพานและพระเจ้านั้นมีอยู่อย่างปรนัย โดยไม่ขึ้นต่อสิ่งใด เป็นภาวะบรมสัจจ์ ไม่เกิด ไม่แก่ ไม่ตาย^{๑๕} คือ เป็นสภาวะนามธรรมจริงๆ และการที่พระเจ้าทรงเป็นสิ่งที่เป็นความจริงนั้นมี ๒ ลักษณะ คือ ๑) สารัตถะ (essence) ๒) ความมีอยู่ (existence) ทั้งสองอย่างนี้เป็นอย่างเดียวกันและรวมเข้ากันเป็นเอกภาพ การนึกเห็นสาระความเป็นพระเจ้า คือ นึกเห็นสารัตถะของพระเจ้านั่นเอง ดังนั้น ปฐมเหตุกำเนิดโลกในศาสนาทั้งสองจึงมีส่วนเหมือนกันทั้งฝ่ายโลกที่เป็นรูปธรรม คือ ธาตุทั้ง ๔ และนามธรรมนั้น คือ ในศาสนาทั้งสองเห็นว่า ปฐมเหตุของกำเนิดโลกล้วนเป็นสารัตถะและความมีอยู่จริงเป็นสภาวะเหนือธรรมชาติมาประกอบเข้ากันเป็นโลก โดยอาศัยพระจิตของพระเจ้าเป็นผู้ควบคุมและดูแลโลกให้ดำรงอยู่ได้จนมาถึงปัจจุบันนี้

ข) ประเด็นที่ต่างกัน

ในประเด็นที่ต่างกันของปฐมเหตุกำเนิดโลกระหว่างศาสนาพุทธเถรวาทกับศาสนาคริสต์ที่ผู้วิจัยจะทำการอธิบายต่อไปนี้ คือเรื่องการสร้างโลกที่มีบันทึกไว้ในพระคัมภีร์ของศาสนาทั้งสอง ซึ่งศาสนาพุทธอาศัยคัมภีร์พระไตรปิฎก แต่ศาสนาคริสต์พระคัมภีร์ไบเบิล สำหรับศาสนาพุทธเถรวาทผู้วิจัยจะยกเอาอัครคัมภีร์สุตตรมาเปรียบเทียบกับส่วนต่างในหนังสือปฐมกาลของศาสนาคริสต์ ในเรื่องการสร้างโลกและมนุษย์ของศาสนาทั้งสอง ดังนี้

ศาสนาพุทธ

ศาสนาพุทธเถรวาทเป็นฝ่ายอเทวนิยม (Atheism) จึงทรงปฏิเสธเรื่องพระเจ้าสร้างโลก ปฏิเสธลัทธิที่มีพระเจ้าสร้าง ลัทธิที่แสดงถึงกำเนิดและความเป็นไปของโลกในรูปแบบของการดลบันดาลโดยอำนาจเหนือธรรมชาติทุกระบบ ศาสนาพุทธมองสิ่งต่างๆ ว่ามิได้เพราะการประชุมของเหตุปัจจัย ดังที่ท่านกล่าวไว้ว่า “แท้จริงประวัติแห่งสสารนี้ ไม่มีใครสร้าง ไม่ว่าจะเทพเจ้าหรือพระ

^{๑๓} พระธรรมโกศาจารย์ (ประยูร ธมฺมจิตฺโต), ปรัชญากรีก บ่อเกิดภูมิปัญญาตะวันตก, (กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์สยาม, ๒๕๕๒), หน้า ๑๘๒-๑๘๓.

^{๑๔} ปฐก. ๑/๑.

^{๑๕} อติศักดิ์ ทองบุญ, คู่มืออภิปรัชญา, (กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ๒๕๔๐), หน้า ๒๑๕.

พรหมก็ตาม ธรรมชาติล้วนดำเนินไป เพราะการประชุมเข้าของเหตุปัจจัย^{๑๖} และยืนยันว่าไม่มีผู้สร้าง อย่างชัดเจนว่า “ร่างกายนี้ไม่มีใครสร้าง ตัวเรานี้ไม่มีใครดลบันดาล เพราะอาศัยเหตุมันก็มี เพราะอาศัยเหตุ มันก็ดับ”^{๑๗} ดังนั้น เมื่อพูดถึงปัญหาเรื่องปฐมเหตุของโลก ศาสนาพุทธเถรวาทจึงให้ความสำคัญน้อยมาก เพราะสิ่งเหล่านั้นไม่เป็นประโยชน์ต่อการดับทุกข์ ฉะนั้น พระพุทธเจ้าจึงสอนไม่ให้สนใจโลกภายนอก แต่ให้มาสนใจโลกภายในคือร่างกายอันยาวประมาณวาหนึ่งนี้ ซึ่งมีสัญญาและใจนี้แหละ^{๑๘}

ส่วนศาสนาคริสต์นั้นเป็นศาสนาฝ่ายเทวนิยม (Theism) ซึ่ง St. Augustine ได้อธิบายแหล่งที่มาของโลกและสรรพสิ่งเช่นเดียวกับชาวคริสต์อื่นๆ ว่า พระเจ้าสร้างโลกจากความว่างเปล่า การสร้างโลกของพระองค์เป็นการสร้างอย่างเสรี (The world is the product of God's free act)^{๑๙} St. Augustine เชื่อว่า พระเจ้าสร้างโลกจากอภิวามีลักษณะตรงกันข้ามกับคำอธิบายของพลาโต ซึ่งพลาโตอธิบายว่า พระเจ้าสร้างโลกจากมโนคติและสสาร ซึ่งดำรงอยู่อย่างอิสระที่มีอยู่ก่อนแล้ว พระเจ้าเป็นเพียงสถาปนानำเอาสิ่งทั้งสองมาประกอบขึ้นเป็นโลก และตรงกันข้ามกับโพลติอุส (Plotinus) ที่อธิบายว่าโลกเป็นสิ่งสิ้นมาจากพระเจ้า St. Augustine ไม่สามารถยอมรับแนวความคิดทั้งสองนั้นได้ จึงเสนอว่า พระเจ้าทรงสร้างโลกจากความไม่มีอะไรเลย แม้แต่เวลาหรือสสาร^{๒๐}

ศาสนาพุทธเถรวาทได้อธิบายโลกรวมถึงสรรพสิ่งด้วยกฎปฏิบัติจสมุพบาท อันเป็นกฎสากล กฎดังกล่าวนี้ ไม่ขึ้นกับการอุบัติขึ้นของตลาคตทั้งหลาย เป็นสิ่งที่ดำเนินไปตามธรรมดาของมัน กฎดังกล่าวนี้แสดงถึงหลักกลางๆ ว่า “เมื่อสิ่งนี้มี สิ่งนี้จึงมี เพราะสิ่งนี้เกิดขึ้น สิ่งนี้จึงเกิดขึ้น เมื่อสิ่งนี้ไม่มี สิ่งนี้ก็ไม่มี เพราะสิ่งนี้ดับไป สิ่งนี้ก็ดับ”^{๒๑} หลักดังกล่าวนี้บ่งถึงหลักความจริงที่ว่า สิ่งทั้งหลายทั้งปวงไม่ว่าจะเป็นคนหรือสัตว์ หรือสิ่งของที่เป็นรูปธรรมหรือนามธรรม เป็นวัตถุหรือเป็นเรื่องจิตใจล้วนเป็นไปตามธรรมดาแห่งเหตุปัจจัย เป็นเรื่องของเหตุปัจจัยสัมพันธ์ ธรรมดาที่ว่านี้ มองด้วยสายตาของมนุษย์เรียกว่า กฎธรรมชาติ ในภาษาบาลีเรียกว่า “นियาม” แปลว่ากำหนดที่แน่นอนหรือแนวทางที่แน่นอนหรือความเป็นไปอันมีระเบียบแน่นอน หรือปรากฏให้เห็นว่า เมื่อมีเหตุปัจจัยอย่างนั้นๆ ก็มีความเป็นไปอย่างนั้นๆ แน่นนอน^{๒๒} หลักอิทัปปัจจยตา (conditionality) หรือ หลักนิยามดังกล่าวครอบคลุมสภาวะแห่งเหตุปัจจัยในธรรมชาติถึง ๕ ประเภทใหญ่ๆ ได้แก่

^{๑๖} วิสุทธิ. (ไทย) ๓/๒๒๗.

^{๑๗} ส.ส. (ไทย) ๑๕/๑๗๐/๒๒๖.

^{๑๘} อง.จตุกก. (บาลี) ๒๑/๔๕/๕๔.

^{๑๙} Stumpf S.E, *Philosophy : History & Problems*, 3rd ed., (Singapore : McGraw-Hill Companies, 1999), p. 138.

^{๒๐} Saint Augustine, *The Confessions*, (Chicago: Encyclopedia Britannica, INC, 1988), p. 89.

^{๒๑} ส.นิ. (บาลี) ๑๖/๔๙/๗๖.

^{๒๒} พระมหาอุทัย ญาณธโร, *วิธีแห่งกลไกแบบพุทธ อภิปรัชญาของพุทธศาสนา*, (Bangkok: Buddha's Part Follower Bangkok Thailand, ๒๕๓๙), หน้า ๑๖๒.

๑) อุตุนิยาม คือ ธรรมชาติเกี่ยวกับลม ฟ้า อากาศ ฤดูกาลตลอดจนถึงสิ่งแวดล้อมทางกายภาพอื่นๆ ในอรรถกถาท่านยกตัวอย่างว่า ลมพัด ลมไม่พัด ดอกไม้กลางวันแย้ม กลางคืนหุบ เป็นต้น กฎนี้บ่งถึงการอธิบายเชิงวิทยาศาสตร์ มีเอกลักษณ์คือความเป็นเหตุเป็นผล ทางกายภาพของสิ่งต่างๆ

๒) พีชนิยาม คือ กฎธรรมชาติเกี่ยวกับการสืบพันธุ์ มีประเด็นสำคัญอยู่ที่การอธิบายวิถีทางชีววิทยาของสัตว์และพืช และรวมไปถึงสิ่งมีชีวิตทั้งหมด รวมไปถึงกฎเกณฑ์ทางพันธุกรรมและปัจจัยหนุนของการดำรงชีวิต

๓) จิตนิยาม คือ กฎธรรมชาติเกี่ยวกับการทำงานของจิต บ่งถึงสิ่งที่เกิดขึ้นก่อนเป็นปัจจัยให้แก่สิ่งที่เกิดภายหลัง

๔) กรรมนิยาม คือ กฎธรรมชาติเกี่ยวกับพฤติกรรมของมนุษย์หรือกระบวนการที่ทำให้เกิดผลของการกระทำ ประเด็นสำคัญอยู่ที่ความตั้งใจ ความพยายาม ผลของการกระทำ

๕) ธรรมนิยาม คือ กฎธรรมชาติเกี่ยวกับความเป็นเหตุเป็นผลแก่กันและกันของสิ่งทั้งปวง เป็นนิยามรวม เป็นวิถีและความเป็นไปพื้นฐานที่ครอบคลุมถึงนิยามอื่นทุกส่วน^{๒๓}

ในอัครคัมภีร์สุตตรได้กล่าวเรื่องราวการเกิดขึ้นของโลก โดยเนื้อหาของพระสุตตรนี้ พระพุทธเจ้าทรงแสดงธรรมโดยกล่าวถึง ต้นกำเนิดของโลกโดยตรัสเล่าประกอบหลักธรรมของพระองค์ พระพุทธเจ้าได้ตรัสถึงกำเนิดโลก กำเนิดมนุษย์ไว้ในอัครคัมภีร์สุตตรนี้ เพื่อทรงชี้แจงให้เห็นว่า คำกล่าวหาและคำอ้างของพราหมณ์ดังกล่าวไม่เป็นความจริง โดยทรงชี้ให้เห็นว่า คนวรรณะพราหมณ์ก็เหมือนคนวรรณะอื่น คือเกิดมาโดยอาศัยพ่อแม่เช่นเดียวกับคนวรรณะอื่น บุคคลที่ได้ชื่อว่า ประเสริฐที่สุด คือบุคคลผู้ใดเป็นภิกษุอรหันตนิสาสพ อยู่จบพรหมจรรย์แล้ว เป็นผู้กำหนดรู้ในอริยสัจ ๔ ละกิเลสได้หมดสิ้นแล้ว ผู้นั้นได้ชื่อว่า ประเสริฐที่สุด และทรงปฏิเสธพราหมณ์ว่า พระพรหมเป็นผู้สร้าง เป็นผู้กำหนดความเป็นไปของโลก

ศาสนาคริสต์

ส่วนศาสนาคริสต์ ชาวคริสต์ยึดแนวความคิดการสร้างสรรคตามพระคัมภีร์ไบเบิล (Bible) เป็นมูลบท สำหรับการอธิบายเรื่องโลกพร้อมทั้งการอธิบายปรากฏการณ์ต่างๆ โดยมีพระเจ้าเป็นแกนหลัก เพราะพระคัมภีร์ไบเบิลเริ่มต้นที่พลังสร้างสรรค์ของพระเจ้า ด้วยการพยายามอธิบายว่า ทำไมจึงมีสรรพสิ่ง หรือสรรพสิ่งมาแต่ไหน ในแง่นี้มนุษย์ไม่ได้เริ่มต้น การเริ่มต้นมาจากพระเจ้านี้เป็นความชอบธรรม เพราะแม้แต่มนุษย์ก็ถือบังเกิดขึ้นในฐานะเป็นส่วนหนึ่งของการสร้างสรรคของพระเจ้า ในเมื่อมนุษย์มีความสามารถจำกัด แหล่งที่มาของการสร้าง แหล่งที่มาของความรู้ และที่มาของมาตรฐานทางคุณธรรม จึงมาจากแหล่งเดียวกันทั้งหมด คือ พระเจ้า ดังนั้น พระเจ้าและสรรพสิ่งจึงถูกอธิบายให้มีความสัมพันธ์ในฐานะผู้สร้างและสิ่งที่ถูกสร้าง St. Augustine กล่าวว่า “ข้าพเจ้าพิจารณาดูแผ่นดิน แผ่นดินก็ถูกสร้างสรรค ความงามแห่งส่วนต่างๆ ของแผ่นดินนั้นยิ่งใหญ่

^{๒๓} ที.สี.อ. (บาลี) ๒/๓๔.

นัก แต่มันก็มีผู้สร้าง”^{๒๔} และการเชื่อว่าทุกๆ สิ่งที่รวมอยู่ในภาวะ (being) สัจจะ (truth) ความดี (Goodness) และความสวยงาม (beauty) ไม่ได้เป็นเหตุ (cause) ของตัวมันเอง แต่เป็นผล (Effect) ที่รวมอยู่ในภาวะสูงสุด คือ พระเจ้า^{๒๕} ทักนะเช่นนี้จึงถือได้ว่า พระเจ้าทรงเป็นปฐมเหตุ หรือเป็นสาเหตุแรก (First cause) สิ่งต่างที่พระเจ้าเป็นปฐมเหตุ ถ้าปราศจากพระเจ้าย่อมไม่มีอะไรเกิดขึ้นได้ ดังนั้นสรุปว่า “ปฐมเหตุ ซึ่งอยู่เบื้องหลังของสรรพสิ่ง คือ พระปรีชาญาณของพระเจ้า”^{๒๖}

หนังสือปฐมกาลเล่าเรื่องกำเนิดมนุษย์หลังทุกสิ่ง พระเจ้าทรงสร้างมนุษย์ด้วยวิธีที่พิเศษกว่าสัตว์อื่นๆ “พระเจ้าทรงสร้างมนุษย์ด้วยผงคลีดิน ระบายลมปราณเข้าทางจมูกมนุษย์จึงเป็นผู้มีชีวิต”^{๒๗} การที่มนุษย์ได้รับลมปราณ จากพระเจ้าไม่ได้หมายความว่า มนุษย์ประกอบด้วย กายและจิต ดังที่ถือกัน ในเวลาต่อมาเพราะอิทธิพลของปรัชญากรีก ชาวอิสราเอลเชื่อว่า มนุษย์เป็นหนึ่ง ไม่ได้แยกส่วนต่างๆ ออกจากกัน ประหนึ่งเป็นชิ้นส่วน ที่ประกอบกันเข้าเป็นคน หากแต่เป็นองค์รวม (Organism) โดยแต่ละส่วนอาจมีลักษณะแตกต่างกันไป แต่จะมีชีวิตก็ต่อเมื่อรวมเข้ากับส่วนอื่นๆ เท่านั้น ลมปราณจึงไม่ได้หมายถึงแต่เพียงชีวิต ที่เป็นนามธรรม แต่หมายถึง อารมณ์ ความรู้สึก ความสุข ความทุกข์ ความยินดี ความโศกเศร้า ความสิ้นหวัง หรือกำลังใจ นอกจากนั้น ยังหมายถึง ความความคิดและวิถีชีวิตทั้งหมดรวมทั้งเป็นที่มาของความหมายชีวิต ความเชื่อมั่นและการตัดสินใจต่างๆ ส่วนกายนั้น เป็นส่วนที่ปรากฏให้เห็นได้และอาจจะมองว่า เป็นส่วนที่มีความโน้มเอียงไปในทางบาป โดยเฉพาะพันธสัญญาใหม่ เป็นส่วนที่แสดงออกถึงขีดจำกัดความอ่อนแอ อันปรากฏในความเจ็บป่วยและความทุกข์ทรมานต่างๆ และที่สุดกายกลายเป็นสัญลักษณ์ของบาป^{๒๘}

มนุษย์คนแรกที่พระเจ้าทรงสร้าง คือ อาดัม “พระเจ้าทรงปั้นมนุษย์ด้วยผงคลีดิน ระบายลมปราณเข้าทางจมูกมนุษย์จึงเป็นผู้มีชีวิต”^{๒๙} พระเจ้าสร้างมนุษย์ แล้วสร้างสวนเอเดนไว้ที่ดินแดนตะวันออกเพื่อให้อาดัมอาศัยอยู่ แต่สัตว์ต่างๆ ในสวนนั้นไม่สามารถตอบสนองความต้องการของอาดัมได้ เขาต้องการเพื่อนคู่ใจด้วย”^{๓๐} ดังนั้น พระเจ้าจึงทรงเห็นว่าอาดัมไม่มีคู่อยู่คนเดียว จึงตรัสว่า “ไม่ควรถ้าชายผู้นี้จะอยู่คนเดียวเราจะสร้างคู่อุปถัมภ์ที่สมกับเขาขึ้น” พระเจ้าจึงทรงทำให้ชายผู้นั้นหลับสนิท ขณะที่หลับสนิทอยู่นั้นพระองค์ทรงชักกระดูกซี่โครงอันหนึ่งของเขาออกมา แล้วทำให้เนื้อติดกันแทนกระดูกอย่างเดิม ส่วนกระดูกซี่โครงที่พระเจ้าได้ทรงชักออกมานั้น พระองค์ทรงสร้างให้เป็นผู้หญิง แล้วทรงนำมาให้ชายนั้น แล้วทรงตั้งชื่อให้ว่าเอวา เพราะอาดัมและเอวาพากันกินผลไม้ที่พระ

^{๒๔} จานงค์ ทองประเสริฐ, **ปรัชญาตะวันตกสมัยกลาง**, (กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ๒๕๓๔), หน้า ๑๗.

^{๒๕} Patrick J. Aspell, **Medieval Western Philosophy: the European Emergence**, (Washington, D.C : the Council for Research in Values and philosophy, 1999), p. 20.

^{๒๖} Stumpf S. E, **Socrates to Sartre: A History of Philosophy**, (Singapore : McGraw-Hill Companies, 1999), p.132.

^{๒๗} ปฐมกาล. ๒: ๗.

^{๒๘} เสรี พงศ์พิศ, **ศาสนาคริสต์**, (กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, ๒๕๓๑), หน้า ๑๔๗.

^{๒๙} วาสนา อยู่กิม, **คู่มือพระคัมภีร์ ฉบับสมบูรณ์**, พ.ญ. เออร์ชูลา โลเวนฮอล แบล, หน้า ๑๒๘.

เจ้าทรงห้ามในสวนเอเดนเพราะถูกงูหลอกให้กินว่า เมื่อกินแล้วจะเกิดปัญญาขึ้น เมื่อทั้งสองกินเข้าไป จึงเกิดความละอายขึ้น และเกิดความกำหนัดรักใคร่กันขึ้น จึงเกิดการสมสู่มีลูกมีหลานต่อๆ กันมา

ดังนั้น ปฐมเหตุในการสร้างโลกและมนุษย์ระหว่างศาสนาพุทธเถรวาทกับศาสนาคริสต์นั้น มีส่วนต่างอย่างเห็นได้ชัดว่า ศาสนาพุทธสอนว่า มนุษย์ยุคแรกเกิดจากพวกพรหมจุติมาเกิด ด้วยเกิดเองตามธรรมชาติหรือเรียกว่าโอปปาติกะกำเนิด ได้แก่ พวกสัตว์ที่เกิดมาเติบโตทันที เช่น พวกเหวดตาทั้งหลาย เป็นต้น ต่อมาก็กลายเป็นมนุษย์ที่ต้องอาศัยพ่อแม่เป็นผู้ให้กำเนิดหรือเรียกว่า ชลาพุชะกำเนิด คือ เหล่าสัตว์ผู้เกิดในครรภ์ ส่วนศาสนาคริสต์สอนว่า มนุษย์ชายคนแรกพระเจ้าสร้างมาจากผงคลีดินแล้วเป่าลมปราณแห่งชีวิตเข้าไปให้ชื่อว่า อาดัม ต่อมาพระองค์เห็นว่าอาดัมอยู่เดียวดาย จึงทรงดำริว่าจะสร้างมิตรคู่ใจให้อยู่กับอาดัม แล้วบันดาลให้อาดัมหลับสนิทก็ทอนเอาปลายกระดูกซี่โครงอาดัมมาสร้างเป็นมนุษย์เพศหญิงให้อยู่เป็นภรรยาของอาดัม ส่วนต่างระหว่างศาสนาทั้งสองในการสร้างมนุษย์ คือศาสนาพุทธสอนว่า มนุษย์ยุคแรกเกิดจากพรหมลงมาเกิด ส่วนศาสนาคริสต์สอนว่า มนุษย์ยุคแรกพระเจ้าเป็นผู้สร้างขึ้นมาเอง แล้วมนุษย์ก็มีการพัฒนาจากการสืบพันธุ์ตั้งแต่ยุคแรกตามลำดับที่ศาสนาทั้งสองสอนมาจนกระทั่งมีสายพันธุ์มาถึงมนุษย์ยุคปัจจุบัน

๔.๓ เปรียบเทียบวิวัฒนาการของโลก

ในประเด็นนี้ ผู้วิจัยจะทำการศึกษาเปรียบเทียบแนวความคิดด้านวิวัฒนาการของโลกของศาสนาพุทธเถรวาทกับศาสนาคริสต์ว่า ทักษะของศาสนาทั้งสองนั้นมีทรรศนะในเรื่องนี้ต่างกัน และเหมือนกันในแง่มุมอะไรบ้าง ซึ่งมีเนื้อหาดังต่อไปนี้

ก) ประเด็นเหมือนกัน

วิวัฒนาการของโลกในศาสนาพุทธเถรวาทเห็นว่า จากสาระที่สำคัญปรากฏในพระไตรปิฎกจะเห็นถึงกระบวนการวิวัฒนาการของการเกิดเป็นมนุษย์ มีจุดเริ่มต้นมาจากอภัสสรพรหม ซึ่งมาจากพรหมโลกเป็นพวกที่ทรงฌานมีกายและใจที่ละเอียดอ่อนมาเกิดบนโลกซึ่งมีแต่น้ำ มนุษย์ยุคแรกจึงต้องอยู่บนอากาศ และใช้เวลานานแสนนานกว่าจะเกิดแผ่นดิน และที่อยู่อาศัยบนพื้นโลกได้ พระไตรปิฎกมิได้บอกระยะเวลาไว้ แต่อาจกล่าวได้ว่ามนุษย์กลุ่มแรกนี้มีลักษณะคล้ายเทพ หรือกึ่งเทพ มิได้กล่าวถึงอายุขัย ไม่ต้องกินอาหาร ไม่มีการแยกเพศ ไม่มีการกล่าวถึงจำนวนคนและความสัมพันธ์ภายในชุมชน ดูเหมือนว่ากระบวนการเกิดสังคมจะเริ่มขึ้น เมื่อมนุษย์มีการค้นพบอาหารและลองชิมจนติดใจจึงเกิดการทำต่อๆ กันตามมา จนเกิดแบ่งแยกผิวพรรณกันขึ้น เมื่อมนุษย์กินอาหารทำให้ความเป็นกึ่งเทพหมดไป จึงต้องดิ้นรนแก่งแย่งกัน เกิดการสืบพันธุ์สร้างครอบครัว สะสมอาหาร มีระบบการปกครอง มีการสร้างกฎเกณฑ์ของชุมชน มีการลงโทษผู้ฝ่าฝืนกฎระเบียบของส่วนรวม ในที่สุดความเป็นสังคม และความเป็นรัฐก็วิวัฒนาการมาตามลำดับจนถึงปัจจุบันจากข้อเขียนของบรรจบ บรรณรุจิ ได้กล่าววิวัฒนาการของโลกมี ๒ ประการคือ

๑) วิวัฒนาการด้านวัตถุ เริ่มจากน้ำ ต่อมาผิวน้ำเกิดง้วนดิน เกิดดวงจันทร์ดวงอาทิตย์ ง้วนดินหายไป เกิดกระบิดิน จากกระบิดินเกิดเครือดินแทน จากเครือดินเกิดข้าวสาละแทน

ต่อมาเกิดรำและแกลบหุ้มข้าวสาลี พระอรุณกษัตริย์รุ่นต่อมาได้อธิบายว่า เมื่อโลกก่อตัวขึ้นอีกมีเมฆใหญ่ปกคลุม เกิดฝนตกหนักท่วม จากนั้นเกิดพายุไต้ฝุ่นพัดน้ำจางงวดเกือบถึงพื้นดินเดิมแล้วเกิดลมพายุอีกช่วยกักน้ำให้อยู่ในระดับคงที่ไม่ไหลเรื่อยไป ลมอุ้มน้ำไว้และน้ำอุ้มน้ำแผ่นดินเอาไว้ ลมทำให้น้ำปั่นป่วน ซึ่งเป็นสาเหตุของแผ่นดินไหว ทำให้เกิดเป็นแผ่นดินใหญ่ (พื้นผิวโลก) ส่วนน้ำนั้นมึรสอระยงวดเข้าเป็นง้วนดิน ซึ่งเป็นอาหารของมนุษย์ยุคแรก

๒) วิวัฒนาการด้านชีวิต ในทัศนะของนักชีววิทยาซึ่งสรุปได้ว่า สิ่งที่มีชีวิตเกิดจากวิวัฒนาการทางด้านเคมีก่อนสิ่งมีชีวิต ครั้นแล้ววิวัฒนาการด้านเคมีนั้นก็แปรสภาพมาเป็นหน่วยชีวิตที่เรียกว่า “เซลล์” (สิ่งมีชีวิต) และเซลล์นั้นเองนับได้ว่า เป็นโครงสร้างขั้นมูลฐานของสิ่งมีชีวิตทุกชนิด

ส่วนทัศนะของพระพุทธเจ้า จากอัครศิษย์ผู้ตรัสทำให้เราทราบ ว่า ชีวิตของพืช และชีวิตของมนุษย์เกิดมาพร้อมกับการเกิดขึ้นของโลกนั่นเอง เป็นมนุษย์พวกแรกในโลก เป็นบรรพบุรุษของมนุษย์ปัจจุบันมีลักษณะพิเศษคือ เกิดจากใจของตนเอง มีแสงในตัว มีปิติเป็นอาหาร ท่องไปในอากาศได้อยู่วิมาณไม่มีผู้หญิงผู้ชาย เป็นอาภัสสรพรหมจุติมาเป็นมนุษย์ ร่างกายของมนุษย์พวกนี้วิวัฒนาการไปเป็นร่างกายที่หยาบเนื่องจากอาหารและสภาพจิตที่เปลี่ยนไป บริโภคอาหารหยาบขึ้นติดใจในรสอาหารนั้น (เกิดตัณหา) สภาพจิตก็หยาบขึ้นด้วยร่างกายที่เคยละเอียดก็หยาบ จนกระทั่งมีลักษณะเพศปรากฏว่า เป็นหญิงหรือชาย สิ่งแวดล้อมเปลี่ยนไป ซึ่งกระบวนการทั้งหมดนี้เป็นวิวัฒนาการทางด้านเคมีและทางด้านชีวภาพ เมื่อมีเพศจึงเสพเมถุนธรรมกัน จึงถูกสังคมนตรีโทษ แต่ในเวลาต่อมาถือเป็นเรื่องธรรมดา แล้วกำเนิดมนุษย์ในแบบใหม่ต้องอาศัยมารดาบิดาเป็นผู้ให้กำเนิดอย่างในปัจจุบันจึงเริ่มต้นมาด้วยประการฉะนี้

ศาสนาคริสต์มองการวิวัฒนาการของโลกและสรรพสิ่งว่า มีจำนวนคนมากมายที่ไม่เชื่อถือคัมภีร์ไบเบิลหันไปเชื่อทฤษฎีที่ว่า สิ่งมีชีวิตเกิดจากสารเคมีที่ไม่มีชีวิตโดยกระบวนการต่างๆ ที่เกิดขึ้นเองโดยบังเอิญ ตามสมมติฐานที่เชื่อกันคือ จู๊ๆ สิ่งมีชีวิตคล้ายแบคทีเรียตัวหนึ่งก็จำลองตัวเองขึ้นมา แล้วค่อยๆ แดกตัวกลายเป็นสิ่งมีชีวิตทั้งหมดอย่างที่เราเห็นในทุกวันนี้ นี่เท่ากับพูดอ้อมๆ ว่า มนุษย์ซึ่งมีรูปแบบชีวิตที่สลับซับซ้อนเกิดมาจากแบคทีเรียที่เรียนั่นเอง แม้แต่คนที่อ้างว่าเชื่อคัมภีร์ไบเบิลก็ยังยอมรับทฤษฎีวิวัฒนาการ พวกเขาเชื่อว่าพระเจ้าสร้างสิ่งมีชีวิตตัวแรกขึ้น แล้วก็แค่ดูแลให้มันค่อยๆ วิวัฒนาการไปเองตามกระบวนการของมัน

บันทึกเรื่องการสร้างโลกในคัมภีร์ไบเบิลไม่ได้ขัดแย้งกับข้อสังเกตทางวิทยาศาสตร์ที่ว่า การผันแปรทำให้มีสายพันธุ์ใหม่ๆ เกิดขึ้นได้ภายในชนิดของมัน คัมภีร์ไบเบิลบอกว่า พระยะโฮวาได้สร้างพืชและสัตว์ชนิดพื้นฐานทั้งหมดขึ้นมา รวมทั้งมนุษย์ชายหญิงที่สมบูรณ์แบบ พวกเขา มีความรู้สึกรัก สติปัญญา และความยุติธรรม ทั้งพืชและสัตว์ทุกชนิดที่พระเจ้าสร้างไว้ไม่ได้วิวัฒนาการไปเป็นชนิดใหม่ แต่การผันแปรทำให้เกิดการขยายเป็นสายพันธุ์ต่างๆ อย่างที่เราเห็นในทุกวันนี้ ดังนั้น พืชและสัตว์สายพันธุ์หนึ่งจึงอาจแตกต่างกันอย่างเห็นได้ชัดกับอีกสายพันธุ์หนึ่ง แต่ก็ยังเป็นชนิดเดียวกัน บันทึกเรื่องการสร้างโลกในคัมภีร์ไบเบิลไม่ได้ขัดแย้งกับข้อสังเกตทางวิทยาศาสตร์ที่ว่า การผันแปรทำให้มีสายพันธุ์ใหม่ๆ เกิดขึ้นได้ภายในชนิดของมัน

จากเนื้อความข้างต้นนี้ แสดงให้เห็นว่าศาสนาคริสต์มิได้จัดระบบในรูปแบบของการวิวัฒนาการของโลกและสิ่งมีชีวิตไปในทางใดแน่นอนอน ส่วนมากศาสนานี้กล่าวถึงวิวัฒนาการของโลกโดยอาศัยหลักวิทยาศาสตร์เข้าเกี่ยวข้องเสมอ คัมภีร์ไบเบิลบอกว่า พระยะโฮวาได้สร้างพืชและสัตว์ชนิดพื้นฐานทั้งหมดขึ้นมา รวมทั้งมนุษย์ชายหญิงที่สมบูรณ์แบบ ในบรรดาสิ่งที่พระองค์สร้างมานั้น ไม่ได้มีการวิวัฒนาการไปเป็นชนิดใหม่เลย แต่ก็ไม่ได้ปฏิเสธในเรื่องวิวัฒนาการของโลกอย่างสิ้นเชิง ยังยอมรับว่า พืชและสัตว์สายพันธุ์หนึ่งอาจแตกต่างกันอย่างเห็นได้ชัดกับอีกสายพันธุ์หนึ่ง แต่ก็ยังเป็นชนิดเดียวกันอย่างเดิมนั่นเอง อย่างไรก็ตาม ประเด็นเหมือนกันก็ยังมีอยู่ เช่น ศาสนาพุทธมองว่าทุกสิ่งทุกอย่างที่เกิดขึ้นในโลกนี้มีวิวัฒนาการ และเปลี่ยนแปลงตลอดเวลาไปตามกระบวนการของธรรมชาติ โดยอาศัยเหตุปัจจัยเป็นมูล ส่วนศาสนาคริสต์มองว่า วิวัฒนาการของโลกและสรรพสิ่งต้องดำเนินไปตามกระบวนการควบคุมของพระเจ้า โดยทุกสิ่งทุกอย่างมีวิญญูญาณโลกสถิตอยู่เสมอ

ข) ประเด็นต่างกัน

ในประเด็นที่ต่างกันในด้านวิวัฒนาการของโลกระหว่างศาสนาพุทธเถรวาทกับศาสนาคริสต์ที่ผู้วิจัยจะทำการอธิบายต่อไปนี้ คือ เรื่องการสร้างโลกที่มีบันทึกไว้ในพระคัมภีร์ของศาสนาทั้งสอง ซึ่งศาสนาพุทธอาศัยคัมภีร์พระไตรปิฎก และศาสนาคริสต์อาศัยพระคัมภีร์ไบเบิล

ตามหลักทฤษฎีวิวัฒนาการของโลก ศาสนาพุทธเถรวาทเชื่อว่า โลกและจักรวาลมีวิวัฒนาการแบบค่อยเป็นค่อยไปตามกฎธรรมชาติ เราสามารถสังเกตได้จากการตอบคำถามเรื่องสิ่งที่เป็นปฐมเหตุของสิ่งทั้งปวง ศาสนาพุทธเถรวาทจะตอบคำถามเชิงกระบวนการหรือเชิงวิวัฒนาการแบบกระแสเหตุปัจจัยเท่านั้น กฎวิวัฒนาการดังกล่าวนี้เรียกว่า ปฏิจจสมุปบาท โดยกฎนี้ได้อธิบายวิวัฒนาการในแง่ของเหตุปัจจัยหรือเหตุผล โดยเป็นผลจากการมองการมีอยู่ของสิ่งต่างๆ ว่า เป็นเพียงการมีอยู่ในฐานะเป็นปัจจัยที่สัมพันธ์กันให้เกิดสิ่งอื่นๆ ตามมา หรือตัวมันเองก็เป็นผลมาจากปัจจัยของส่วนอื่น เป็นกฎที่ครอบคลุมกระบวนการธรรมชาติที่เจริญขึ้น และทรุดโทรมเสื่อมสลายลงตามเหตุปัจจัยหมุนเวียนกันเรื่อยไป ไม่มีเบื้องต้น ไม่มีเบื้องปลาย ในการอธิบายแบบนี้ ศาสนาพุทธเถรวาทแบ่งปฏิจจสมุปบาทไว้เป็น ๒ กลุ่มคือ (๑) กลุ่มที่เป็นหลักสากลใช้เพื่ออธิบายปรากฏการณ์ทางธรรมชาติล้วนๆ (๒) กลุ่มที่มีเจตจำนงหรือเจตนาเข้าไปเกี่ยวข้องด้วย อันเป็นการนำหลักสากลมาอธิบายกระบวนการเกิดดับของสิ่งที่มีชีวิต โดยเฉพาะอย่างยิ่งชีวิตมนุษย์ ทั้งสองกลุ่มมุ่งแสดงวิวัฒนาการของสรรพสิ่ง โดยมุ่งเน้นว่า นี่เป็นกระบวนการที่เกิดดับตามสภาวะของมันเอง ไม่มีอำนาจเหนือธรรมชาติมาบงการหรือสร้างให้ เมื่อรับหลักอธิบายจึงไม่อาจรับระบบอธิบายว่า โลกนี้ขึ้นกับพระเจ้าผู้สร้าง ผู้บันดาล หรือเหตุการณ์ต่างๆ เกิดขึ้นอย่างลอยๆ หรือโดยบังเอิญได้ ซึ่งหมายความว่า ผลที่ (มนุษย์) ต้องการจึงไม่อาจสำเร็จด้วยการอ้อนวอนต่อพระเจ้าผู้สร้าง หรืออำนาจเหนือธรรมชาติใดๆ แต่ต้องสำเร็จด้วยการลงมือกระทำโดยใช้ปัญญาจัดการกับสิ่งทั้งหลาย^{๓๑}

ส่วนศาสนาคริสต์สอนว่า พระเจ้าสร้างโลกให้มีวิวัฒนาการแบบมีจุดหมาย หรือมีวัตถุประสงค์ เพราะศาสนาคริสต์เชื่อว่า พระเจ้าไม่ได้สร้างทุกสิ่งทุกอย่างครบถ้วนในครั้งเดียวแต่ทรง

^{๓๑} สุวรรณ สานันท์, **ศรัทธากับปัญญา** : (กรุงเทพมหานคร : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, ๒๕๔๕), หน้า ๔๖-๔๙.

สร้างสสาร (matter) ขึ้นมาที่เดียวพร้อมกันและทรงกำหนดให้สสารมีพันธุเหตุ (Seminal reasons)^{๓๒} คือ สมรรถภาพที่จะทำให้สสารได้วิวัฒนาการไปเป็นสิ่งต่างๆ โดยที่พระเจ้าทรงประทาน ศักยภาพแก่สสารในขณะเดียวกัน แต่อยู่ในรูปพลังงานศักย์ (potentiality) ยังไม่ปรากฏออกมาเป็น ภาวะพร้อมกัน แต่จะกลายเป็นสิ่งต่างๆ ขึ้นมาภายหลัง ตามที่ทรงกำหนดไว้^{๓๓} ดังนั้น ทฤษฎี วิวัฒนาการจึงมีผู้ดูแลให้ดำเนินไปตามวัตถุประสงค์เพื่อการเข้าถึงจุดมุ่งหมายอันแน่นอน จักรวาลจึงมี ระเบียบ แบบแผน เอกภาพ ไม่ใช่เป็นผลิตผลของการรวมตัวโดยบังเอิญของวัตถุปรมาณู ซึ่งหมายถึง พระปรีชาญาณของพระเจ้าผู้ทรงดลบันดาลให้โลกบรรลุดุจดุประสงค์ ตามนัยนี้ถือว่า กระบวนการ ต่างๆ ในจักรวาลอยู่ในพระเจ้า และพระเจ้าปรากฏอยู่ในสิ่งเหล่านั้น ดังที่ St. Augustine กล่าวไว้ว่า

พระเจ้าของฉันทรงสถิตอยู่ทุกที่ และปรากฏอยู่ทุกสถานที่ ไม่มีการกำหนดของเขตของ พระองค์ พระองค์ทรงปรากฏอยู่โดยปราศจากการแสดงพระองค์เอง พระองค์สามารถแบ่งแยก โดยไม่ทรงเคลื่อนไหว เมื่อข้าพเจ้าประสพเคราะห์กรรม พระองค์ตรวจสอบคุณค่าทางจิตใจ ของเราและตัดสิ้นความผิด^{๓๔}

การอธิบายกำเนิดโลกด้วยทฤษฎีวิวัฒนาการของศาสนาทั้งสองเช่นนี้ ย่อมมีความ สอดคล้องกับการกำหนดเป้าหมายสูงสุด ซึ่งศาสนาพุทธเถรวาทอธิบายกำเนิดโลกด้วยหลักปฏิจจสมุ ปบาทแบบนี้ มีความสัมพันธ์ต่อเป้าหมายสูงสุด เพราะศาสนาพุทธเถรวาทให้ค่าแก่การบรรลุว่า จะต้อง เกิดจากความรู้แจ้งภายในตนเอง ด้วยสติปัญญาอันประกอบด้วยเหตุผลของตนเองไม่ใช่ด้วยอำนาจ ภายนอกและการอธิบายของศาสนาคริสต์ก็สอดคล้องกับเป้าหมายสูงสุด เพราะการบรรลุธรรมสูงสุดมี ความจำเป็นต้องโยงถึงพระเจ้า และมีได้ก็ด้วยพระกรุณาของพระเจ้า ดังนั้น การเปรียบเทียบ วิวัฒนาการของโลกจึงสอดคล้องกับเป้าหมายด้วย

จากที่ได้เปรียบเทียบเรื่องการกำเนิดโลกมาในข้างต้นนั้น ทำให้เราเห็นแนวความคิดของ ศาสนาทั้งสองมีประเด็นที่แตกต่างกันอย่างมาก เนื่องจากศาสนาพุทธเถรวาท มีความเชื่อแบบ อเทวนิยม (atheism) ส่วนศาสนาคริสต์มีความเชื่อแบบเทวนิยม (theism) ในเรื่องนี้ผู้วิจัยเห็นว่า ถึงแม้ตำราส่วนมากจะระบุไว้ว่า ศาสนาพุทธเถรวาทมีทัศนะแบบอเทวนิยม ซึ่งปฏิเสธพระเจ้าก็ตาม แต่ถ้าเราพิจารณาข้อความในพระไตรปิฎก หรือปกรณ์อื่นๆ ในศาสนาพุทธเถรวาทเราจะพบว่า ศาสนาพุทธเถรวาทก็ไม่ได้ปฏิเสธความมีอยู่ของเทวดาหรือพระพรหมในศาสนาพราหมณ์เลย ตรงกัน ข้ามพระพุทธรูปเจ้ากลับตรัสถึงเทวดาและพระพรหมอยู่เสมอ เช่น ทรงตรัสถึงเทวดา ๓ จำพวก คือ (๑) สมมติเทพ หมายถึง เทวดาโดยสมมติ หรือโดยการยกย่อง เช่น พระมหากษัตริย์ เป็นต้น (๒) อุปปัตติเทพ เทวดาโดยกำเนิด หมายถึง ชีวิตที่เกิดขึ้นด้วยผลแห่งกุศลกรรม เป็นเทวดาจริงๆ ที่สถิต อยู่ในภพภูมิหนึ่งต่างหาก เป็นอภิมานกาย ไม่ปรากฏกายแก่มังสะจักษุ แต่มนุษย์อาจพบเห็นท่านได้

^{๓๒} กীরติ บุญเจือ, **แก่นปรัชญายุคกลาง**, (กรุงเทพมหานคร : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, ๒๕๕๐), หน้า ๘๘.

^{๓๓} Stumpf S.E., **Socrates to Sartre: A History of Philosophy**, (Singapore : McGraw-Hill Companies, 1999). p. 133.

^{๓๔} Saint Augustine, **The city of God**, (London : This translation published in Penguin Books, 1972), p. 40.

โดยการที่ท่านสำแดงกายให้เห็นหรือบุคคลนั้นได้ทักทายจักขู จึงสามารถมองเห็นและติดต่อกับเทพเหล่านั้นได้ เทวดาประเภทนี้ได้แก่ ภูมเทวดา รุกขเทวดา อากาศเทวดา และเทวดาที่อยู่ชั้นกามาพจร ๖ ชั้น รวมถึงรูปพรหม ๑๖ ชั้น และอรุปรหมอีก ๔ ชั้น (๓) วิสุทธิเทพ หมายถึง เทวดา โดยความบริสุทธิ์ เทวดาประเภทนี้คือ มนุษย์ที่มีความบริสุทธิ์ทางกาย วาจาใจ ได้แก่ พระอรหันต์ทั้งหลายทางศาสนาพุทธเถรวาทถือว่ามนุษย์ที่ปฏิบัติชอบจนบรรลุความบริสุทธิ์อย่างสูง คือ พระอรหันต์นั้นสูงกว่าเทวดาทุกประเภท ข้อความในอชคคสูตรให้เหตุผลว่า เหตุไรพระพุทธเจ้าจึงสูงกว่าหรือเลิศกว่าเทวดา โดยชี้ไปว่า เทวดายังมีราคะ โทสะ และโมหะอยู่^{๓๕} ดังนั้นวิสุทธิเทพจึงเป็นเทวดาสูงกว่าเทวดาทุกประเภท นอกจากนั้น ศาสนาพุทธยังแสดงคุณธรรม ที่ทำมนุษย์ให้เป็นเทวดา โดยมียุทธธรรม คือ หิริความละอายต่อบาป และโอตตปปะ ความสะดุ้งกลัวต่อบาป เป็นต้น

ข้อความเหล่านี้ย่อมสนับสนุนว่าศาสนาพุทธเถรวาทยอมรับความมีอยู่ของเทวดาต่างๆ ไปคล้ายประเภทของสัตว์มีชีวิตอย่างหนึ่ง แต่ว่ามีสภาพแวดล้อม ต่างออกไปจากมนุษย์และเทวดาดังกล่าว ก็มีดีมีชั่ว มีเห็นถูกเห็นผิด พระพุทธเจ้าทรงสรรเสริญเฉพาะเทวดาที่ประพฤติดี เพราะไม่ว่าจะเป็นเทวดาหรือมนุษย์ก็ตาม ถ้าสมบูรณ์ด้วยความรู้และความประพฤติ ก็เป็นผู้ประเสริฐสุดในเทวดาและมนุษย์^{๓๖} ดังนั้น ผู้วิจัยจึงเห็นว่า พระพุทธเจ้าทรงยอมรับการมีอยู่ของเทวดาและพรหมพร้อมทั้งพระเจ้าอื่นๆ เช่นเดียวกับศาสนาเทวนิยม จะต่างกันก็เพียงแต่ทรงเห็นว่าเทพเจ้ามีคุณภาพจิตต่ำกว่าพระอรหันต์ คือ ยังไม่สิ้นกิเลส และไม่ทรงยอมรับว่า เทพเจ้าเหล่านั้นได้สร้างโลกและสรรพสิ่ง ไม่ได้เป็นผู้ลิขิตมนุษย์เท่านั้น ในพระธรรมปฐมกาล (Genesis) ของคัมภีร์ไบเบิลกล่าวว่า พระเจ้าทรงสร้างฟ้า แผ่นดิน สิ่งมีชีวิตและสัตว์แต่ละชนิดขึ้นมา โดยไม่ได้มีวิวัฒนาการใดๆ จากปลามาสู่สัตว์ครึ่งบกครึ่งน้ำ มาเป็นสัตว์เลื้อยคลาน เป็นสัตว์เลี้ยงลูกด้วยนม และเป็นมนุษย์ตามทฤษฎีวิวัฒนาการเลย เพราะพระเจ้าทรงสร้างสัตว์แต่ละชนิดขึ้นมาโดยตรง ทรงใช้เวลาในการสร้างจักรวาล โลก และสิ่งมีชีวิต ๖ วัน และวันที่ ๗ ทรงพักผ่อน นี่แสดงว่า วิวัฒนาการของโลกและสิ่งมีชีวิตทั้งหลายในศาสนาทั้งสองมีความแตกต่างกันมากทีเดียว ศาสนาพุทธเห็นว่า โลกและสรรพสิ่งต้องมีวิวัฒนาการไปตามกาลเวลาตลอด แต่ศาสนาคริสต์เห็นว่า ทุกสิ่งที่พระเจ้าสร้างมาพร้อมทั้งฟ้า แผ่นดิน สิ่งมีชีวิตและสัตว์แต่ละชนิดขึ้นมา โดยไม่ได้มีวิวัฒนาการใดๆ ทั้งสิ้น

๔.๔ เปรียบเทียบความสิ้นสุดของโลก

แต่ส่วนตามทัศนะที่ว่าจักรวาลและโลกถึงคราวสิ้นสุดหรือวินาศไปด้วยสาเหตุอะไรนั้น แม้ในทัศนะศาสนาพุทธมีความแตกต่างจากความคิดเห็นของนักวิทยาศาสตร์ในปัจจุบันก็ตาม แต่ก็หาได้แตกต่างกันในรูปของการขัดแย้งกันไม่ นักวิทยาศาสตร์ในปัจจุบันได้กล่าวถึงสาเหตุทำให้โลกพินาศไปด้วยพอกาการประมวลได้เป็น ๑๓ สาเหตุ คือ ๑) ตะวันเพลิง, ๒) น้ำท่วมโลก, ๓) ดาวฤกษ์ที่อยู่แนวเดียวกับโลก ทำให้แผ่นดินไหวถึงขั้นทำลายโลก, ๔) ดาวเคราะห์น้อยชนโลก, ๕) อิทธิพลของดาวหาง, ๖) ดาวเคราะห์ตก, ๗) ดาวฤกษ์ชน, ๘) รุกดาหรือหลุมมฤตยู, ๙) ดาวศุกร์ระเบิด, ๑๐) สสารและตัว

^{๓๕} ส.ส. (ไทย) ๑๕/๒๔๙/๓๖๒.

^{๓๖} ที.ส. (ไทย) ๙/๒๗๗/๙๙.

ต่อต้าน, ๑๑) ละอองพิษ, ๑๒) เชื้อโรค และ ๑๓) สงคราม, ผู้วิจัยจะทำการศึกษาเปรียบเทียบในประเด็นต่างและเหมือนดังนี้

ก) ประเด็นที่เหมือนกัน

ในศาสนาพุทธเถรวาท กล่าวถึงสาเหตุที่จักรวาลและโลกถูกทำลายไปนั้น มีเพียง ๓ ประการเท่านั้น คือ ๑) ไฟ ๒) น้ำ ๓) ลม แม้ศาสนาพุทธจะกล่าวถึงสาเหตุที่ทำให้ลายจักรวาลและโลกเพียง ๓ ประการก็ตาม แต่ก็ยังได้กล่าวเน้นพิเศษว่า จักรวาลและโลกจะถูกทำลายไปด้วยไฟเป็นส่วนมาก และได้กล่าวถึงโลกและจักรวาลที่ถูกทำลายพินาศด้วยไฟว่า “...เริ่มต้นจากการวิปริตของดินฟ้าอากาศ มีเสียงฟ้าร้อง แต่ฝนไม่ตกต้องตามฤดูกาลเป็นเวลา ๑๐ ปี ๑๐๐ ปี พันปี หมื่นปี แสนปี จนกระทั่งน้ำที่ขังอยู่ในบ่อ บึง ลำธาร แม่น้ำ ทะเล เหือดแห้งไปหมด พืชพันธุ์ธัญญาหาร ก็เหี่ยวแห้งตาย บรรดาสัตว์ทั้งหลายก็พากันตายหมดสิ้น ต่อมาเกิดดวงอาทิตย์เกิดเพิ่มเป็นดวงที่ ๒ โคจรอยู่ตรงกันข้ามกับดวงที่ ๑ ทำให้การกำหนดเวลากลางคืนกลางวันหาไม่ ล่วงต่อมาอีกช้านาน ดวงอาทิตย์ที่ ๓ ก็เกิดขึ้น ต่อมาอีกช้านาน ดวงอาทิตย์ที่ ๔ ก็เกิดขึ้น จนไปถึงดวงอาทิตย์ที่ ๕-๖-๗ เกิดขึ้น ตอนนั้นบังเกิดควันคัลลุตลปทั่วไปทั้งจักรวาล จักรวาลสุกโชติช่วงมอดใหม่เป็นจลนวิจลนไปในไฟนั้น ไม่เหลือแม้เท้าอณูจักรวาลและโลกก็พินาศดับลง อากาศในเบื้องต่ำกับอากาศในเบื้องบนก็ปลอดโล่งถึงกันเป็นอันเดียว^{๓๗}

ส่วนศาสนาคริสต์เห็นว่า โลกและจักรวาลจะถึงจุดสิ้นสุดต่อเมื่อมนุษย์เริ่มทวีมากขึ้นบนพื้นแผ่นดินโลก และพวกเขาให้กำเนิดบุตรสาวหลายคน บุตรชายทั้งหลายของพระเจ้าเห็นว่าบุตรสาวทั้งหลายของมนุษย์สวยงาม และพวกเขาจับเธอทั้งหลายไว้เป็นภรรยาตามชอบใจของพวกเขา^{๓๘}

พระเยโฮวาห์ตรัสว่า “วิญญาณของเราจะไม่วิงวอนกับมนุษย์ตลอดไป เพราะเขาเป็นแต่เนื้อหนัง อายุของเขาจะเพียงแค่อายุยี่สิบปี”^{๓๙} ในคราวนั้นมีพวกมนุษย์ยักษ์บนแผ่นดินโลก แล้วภายหลังเมื่อบุตรชายทั้งหลายของพระเจ้าสมสู่กับบุตรสาวทั้งหลายของมนุษย์ และเธอทั้งหลายคลอดบุตรให้แก่พวกเขา บุตรเหล่านั้นเป็นคนมีอำนาจมาก ตั้งแต่สมัยโบราณเป็นคนมีชื่อเสียง และพระเจ้าทรงเห็นว่าความชั่วของมนุษย์มีมากบนแผ่นดินโลก และเจตนาทุกอย่างแห่งความคิดทั้งหลายในใจของเขาล้วนแต่ชั่วร้ายอย่างเดียวเสมอไป พระเยโฮวาห์ทรงโทมนัสที่พระองค์ได้ทรงสร้างมนุษย์บนแผ่นดินโลก และกระทำให้พระองค์ทรงเศร้าโศกภายในพระทัยของพระองค์ พระเยโฮวาห์ตรัสว่า “เราจะทำลายมนุษย์ที่เราได้สร้างมาจากพื้นแผ่นดินโลก ทั้งมนุษย์และสัตว์และสัตว์เลื้อยคลานและนกในอากาศ เพราะว่าเราเสียใจที่เราได้สร้างพวกเขา”^{๔๐} ในบรรดาสรรพสิ่งที่พระเจ้าสร้างมานั้น พระเจ้าจะล้างให้หมดสิ้นจากโลก เว้นแต่โนอาห์เป็นที่โปรดปรานในสายพระเนตรของพระเยโฮวาห์ต่อไปนี่คือพงศ์พันธุ์ของโนอาห์ โนอาห์เป็นคนชอบธรรมและดีรอบคอบในสมัยของท่าน และโนอาห์ดำเนินการตามพระเจ้า โนอาห์ให้กำเนิดบุตรชายสามคน ชื่อเซม ฮาม และยาเฟท ดังนั้น มนุษย์โลก

^{๓๗} บุญมี เมธางกูร และวรรณสิทธิ์ ไหวทยะเสวี, คู่มือการศึกษาพระอภิธรรมมัตถสังคหะ ปริเฉทที่ ๕ ตอนที่ ๑, (พระนคร: โรงพิมพ์สุทธินิสารการพิมพ์, ๒๕๒๔), หน้า ๙๗.

^{๓๘} ปฐก ๖ : ๑ / ๖ : ๒.

^{๓๙} ปฐก ๖ : ๓-๗.

จึงชั่วช้าต่อพระพักตร์พระเจ้า และแผ่นดินโลกก็เต็มไปด้วยความอำมหิต พระเจ้าทอดพระเนตรบนแผ่นดินโลก และดูเถิด แผ่นดินโลกก็ชั่วช้า เพราะว่าบรรดาเนื้อหนังได้กระทำการชั่วช้าบนแผ่นดินโลก พระเจ้าเห็นมนุษย์กระทำความชั่วช้าบนแผ่นดินโลก จึงพระองค์ทรงลงโทษมนุษย์ด้วยบันดาลให้น้ำท่วมโลก

เมื่อน้ำได้ท่วมแผ่นดินโลกสี่สิบวัน และน้ำก็ทวีมากขึ้นและหนุนนาวาให้สูงเหนือแผ่นดินโลก น้ำไหลเชี่ยวและทวีมากยิ่งขึ้นบนแผ่นดินโลก และนาวาลอยบนผิวน้ำ น้ำไหลเชี่ยวทวีมากยิ่งขึ้นบนแผ่นดินโลก และน้ำก็ท่วมภูเขาสูงทุกแห่งทั่วได้ฟ้า น้ำไหลเชี่ยวท่วมเหนือภูเขาสิบห้าศอก บรรดาเนื้อหนังที่เคลื่อนไหวบนแผ่นดินโลก ทั้งนก สัตว์ใช้งาน สัตว์ป่า และสัตว์เลื้อยคลานที่คลานไปมาบนแผ่นดินโลก และมนุษย์ทั้งปวงก็ตายสิ้น มนุษย์ทั้งปวงผู้ซึ่งมีลมปราณแห่งชีวิตเข้าออกทางจมูก สิ่งสารพัดที่อยู่บนบกตายสิ้น สิ่งที่มีชีวิตทั้งปวงที่อยู่บนพื้นแผ่นดินโลกถูกทำลาย ทั้งมนุษย์ สัตว์ใช้งาน สัตว์เลื้อยคลาน และนกในอากาศ และทุกสิ่งถูกทำลายจากแผ่นดินโลก เหลืออยู่แต่โนอาห์และทุกสิ่งที่อยู่กับท่านในนาวา น้ำไหลเชี่ยวบนแผ่นดินโลกเป็นเวลาหนึ่งร้อยห้าสิบวัน^{๕๐}

ตามแนวความคิดของศาสนาทั้งสองในเรื่องความสิ้นสุดของโลก ศาสนาพุทธเถรวาทมองว่า โลกและจักรวาล พร้อมทั้งทุกสิ่งทุกอย่างที่อาศัยในโลกนี้จะต้องถึงจุดสิ้นสุดด้วยเหตุ ๓ ประการ คือโลกถูกทำลายด้วยน้ำ ด้วยไฟ และด้วยลม ส่วนศาสนาคริสต์ได้กล่าวถึงความสิ้นสุดของโลกว่า โลกจะถูกทำลายด้วยน้ำ เนื่องจากมนุษย์กระทำความชั่ว ไม่เชื่อฟังคำสอนของพระเจ้า จึงทำให้พระองค์เกิดความโทมนัสแล้วทรงลงโทษพวกมนุษย์และทำลายทุกสิ่งที่มีบนแผ่นดินโลกให้หมดสิ้นไป ดังนั้นประเด็นเหมือนในเรื่องการสิ้นสุดของโลกของศาสนาทั้งสอง คือ โลกถูกทำลายน้ำเหมือนกัน

ข) ประเด็นที่ต่างกัน

ประเด็นที่จะการศึกษาวิจัยต่อไปนี้ คือในประเด็นที่ต่างกันระหว่างศาสนาทั้งสองในเรื่องการสิ้นสุดของโลก

ศาสนาพุทธเถรวาทเห็นว่า ในประเด็นการสิ้นสุดของโลกนั้น โดยอาศัยเหตุ ๓ ประการ ศาสนาพุทธเรียกว่า อสงไขยกัป ในบรรดาอสงไขยกัปนั้น สังวัฏฏะ มี ๓ คือ เตโชสังวัฏฏะ ความสลายเพราะไฟ ๑ อาโปสังวัฏฏะ ความสลายเพราะน้ำ ๑ วาโยสังวัฏฏะ ความสลายเพราะลม ๑ ขอบเขตของสังวัฏฏะ มี ๓ คือ อาภัสสร ๑ สุภิกขมา ๑ เวหฬผล ๑ ในกาลใดกัปสลายเพราะไฟ ในกาลนั้นโลกภายใต้อาภัสสรลงมาย่อมถูกไฟไหม้ ในกาลใดกัปสลายเพราะน้ำ ในกาลนั้นโลกภายใต้สุภิกขมาลงมาย่อมถูกน้ำละลาย ในกาลใดกัปสลายเพราะลม ในกาลนั้นโลกภายใต้เวหฬผลลงมาย่อมถูกลมพัดกระจัดกระจาย^{๕๑} ดังนั้น เนื้อหาในหนังสือนี้แสดงให้เห็นว่า โลกถูกทำลายด้วยเหตุ ๓ ประการ คือโลกถูกทำลายด้วยไฟ น้ำ และลม คัมภีร์ทางพระพุทธศาสนาชั้นหลังกล่าวเพิ่มอีกว่า สาเหตุที่โลกและจักรวาลสิ้นไปนั้น เป็นยุคที่จักรวาลอยู่ในช่วงสังวัฏฏกัป แปลว่า กัปแห่งการพินาศ ในทางพระพุทธศาสนาแบ่งกัปออกเป็น ๔ ช่วง เรียกว่า อสงไขยกัป ได้แก่ ๑) สังวัฏฏกัป เป็นกัปที่กำลังเข้าสู่

^{๕๐} ปฐมกาล ๗ : ๑๗-๒๔.

^{๕๑} กรมศิลปากร, *โลกทิปกสาร ฉบับหอสมุดแห่งชาติ*, (กรุงเทพมหานคร : กรมศิลปากร, ๒๕๔๙), หน้า ๑๕๕-๑๕๖.

๑) คุณค่าและอิทธิพลความเชื่อต่อวรรณคดี

พุทธศาสนิกชนส่วนมากมีความเชื่อเรื่องกำเนิดโลกไปในทางวรรณคดี โดยเฉพาะพุทธศาสนิกฝ่ายเถรวาทในแถบลุ่มแม่น้ำโขง มีไทย กัมพูชา พม่า ลาว เวียดนาม มีความเชื่อในวรรณคดีเรื่องไตรภูมิกันมากที่สุด ซึ่งไตรภูมินี้ชาวบ้านลุ่มแม่น้ำโขงมีการนับถือกันตั้งแต่สมัยโบราณจนถึงปัจจุบันสำหรับชาวกัมพูชาเรียกวรรณคดีนี้ว่า ไตรภูมิเฉยๆ แต่ชาวไทยเรียกว่า ไตรภูมิพระร่วง

ไตรภูมิพระร่วงเป็นหนังสือวรรณคดี ทางพระพุทธศาสนาที่แต่งขึ้นในสมัยสุโขทัยประมาณ พ.ศ. ๑๘๘๘ โดยพระราชดำริในพระยาสิทธิเท รวบรวมจากคัมภีร์ในพระพุทธศาสนา มีเนื้อหาเกี่ยวกับโลกสามฐาน ที่แบ่งเป็น ๓ ส่วน หรือ ไตรภูมิ ได้แก่ กามภูมิ รูปภูมิ และอรุณภูมิ วรรณคดีเรื่องนี้มีเนื้อหาเกี่ยวกับ คติความเชื่อของชาวไทย เป็นจำนวนมาก เช่น นรก สวรรค์ การเวียนว่ายตายเกิด ทวิปทั้งสี่ (เช่น ชมพูทวีป ฯลฯ) ระยะเวลาทั้งปีกัลป์ กัลยศ การล้างโลก พระศรีอารีย์ มหาจักรพรรดิราช แก้วเจ็ดประการ ฯลฯ ไตรภูมินี้ ถ้าพูดให้เต็มตามหลักวิชา ภูมิมี ๔ ภูมิที่ ๔ ชื่อว่า โลกุตระภูมิ แต่ ๓ ภูมิแรกมีลักษณะร่วมเป็นโลกียภูมิเหมือนกัน และเป็นประเด็นปัญหาซึ่งท่านสอนให้แก้ไข เพื่อจะได้หลุดพ้นออกไปสู่โลกุตระภูมิ ท่านจึงตั้งชื่อไตรภูมิเป็นหลักไว้ และยกโลกุตระภูมิออกไปต่างหาก^{๔๓} ซึ่งในการวิจัยนี้ผู้ไม่ได้อธิบายรายละเอียด เพียงแค่วิเคราะห์ภาพรวมในทัศนะความเชื่อของคนไทยที่ให้ความสนใจเกี่ยวกับเรื่องนี้มาก

เมื่อชาวพุทธมีการรับรู้เรื่องราวในวรรณคดีไตรภูมิทำให้มนุษย์รู้จักกลัวต่อบาปและเริ่มทำความดีมากขึ้น พุทธศาสนิกเชื่อว่า ไตรภูมิมีความสำคัญที่จะช่วยชี้หนทางเกี่ยวกับการดำเนินชีวิตประจำวัน และทำให้มีความเข้าใจกำเนิดโลกทั้ง ๓ คือโลกมนุษย์ นรก และสวรรค์ ซึ่งโลกทั้ง ๓ นี้ดำเนินไปตามกระบวนการของธรรมชาติ เมื่อมีการเกิดขึ้น ก็ต้องมีการดับไปตามธรรมดาของมัน ตามกระแสแห่งกฎไตรลักษณ์ โดยถือว่า กำเนิดโลกไม่มีใครเป็นผู้ดลบันดาลหรือพระผู้สร้างทั้งสิ้น ศาสนาพุทธย่อมสอนศาสนิกของตนเรื่อยๆ ว่า เรื่องกำเนิดโลกนั้นเป็นเรื่องมายา เพราะอาศัยประสาทสัมผัสทั้ง ๕ เป็นเหตุให้เกิดขึ้น เมื่อไม่มีจักขุสัมผัสกับรูป โลกก็จะไม่มี โลกก็จะดับทันที เพราะอายตนะภายในกับอายตนะภายนอกเป็นตัวปฐมเหตุของโลก

ดังนั้น พุทธศาสนิกจึงมองโลกว่า โลกคือ สภาวะธรรมเกิดดับไปตามเรื่องราวของธรรมชาติ ซึ่งมีกฎไตรลักษณ์เป็นมูลในการพิจารณาตามกระแสสภาวะของโลกที่มีอยู่ตั้งแต่ในอดีตและปัจจุบัน เพื่อให้รู้ว่าโลกมันเป็นอย่างนั้นเอง คือ ไม่มีใครสามารถไปชี้นำหรือบังคับโลกได้ แม้แต่ร่างกายของมนุษย์เองก็เราไม่อาจบังคับควบคุมมันได้ เมื่อถึงเวลามันก็ต้องแปรสภาพไปตามกระบวนการของมันคือเกิด แก่ เจ็บ ตาย เมื่อชาวพุทธพิจารณาตามเหตุปัจจัยอย่างนี้แล้ว ทำให้ไม่ค่อยคิดเรื่องการเกิดขึ้นของโลกมากนัก เพราะในหลักธรรมคำสอนของพระพุทธศาสนาสอนว่า โลกภายนอกไม่ใช่ประเด็นสำคัญสำหรับชาวพุทธเลย ประเด็นสำคัญนั้นคือโลกภายในตัวเราเองต่างหาก เพราะโลกภายนอกไม่ใช่หนทางที่จะนำมนุษย์สู่หนทางแห่งความดับทุกข์ สำหรับชาวพุทธแล้วคุณค่าการศึกษาเรื่องโลกภายในตัวตนเป็นเรื่องสำคัญมาก เพราะนี่เป็นหนทางไปสู่ความดับทุกข์เป็นเป้าหมายสูงสุดของ

^{๔๓} พระธรรมปิฎก (ป.อ. ปยุตโต), ไตรภูมิพระร่วง อิทธิพลต่อสังคมไทย, (กรุงเทพมหานคร : มูลนิธิโกมลคีมทอง, ๒๕๔๒), หน้า ๓.

พระพุทธศาสนา โดยมีมรรคมืองค์ ๘ เป็นบันไดในการเดินไปสู่บรมสุขอันแท้จริง โดยมีพระนิพพาน เป็นที่สุด

ตามตำนานวรรณคดีการสร้างโลกของกรีกกล่าวไว้ว่า ก่อนที่จะเกิดสรรพสิ่งต่างๆ เริ่มต้นด้วยความมืดมิดและกว้างใหญ่ไพศาล แต่ทว่าในความมืดมิดนั้น มีภาวะที่ยุ่งเหยิงอลหม่านไร้รูปแบบแฝงอยู่มากมายซึ่งเรียกว่า (Chaos ภาษากรีก χάος) (แปลว่าความสับสนยุ่งเหยิง อลหม่าน) และเวลาผ่านไปนับหมื่นปีเคออสก็ได้สร้าง นิกซ์ เทพีแห่งราตรีและเอเรบัส เทพแห่งความมืด นิกซ์และเอเรบัสได้ให้กำเนิดลูกคือเทพีเฮเมรา เทพีแห่งกลางวันกับเอเธอร์ เทพแห่งแสงสว่าง นอกจากนี้ ยังมีโมรอสเจ้าแห่งโชคชะตา ฮิพโนส เทพแห่งการหลับไหล โอนีอีร์หรือดริมส์เจ้าแห่งความฝัน เนเมซิส เทพแห่งการแก้แค้นอันชอบธรรม ทานาทอส มัจจุราชแห่งความตาย เซอร์ เทพีแห่งการตายที่น่ากลัว โมมัส เทพแห่งการค้นหาความผิด เครอน,ซารอน ผู้รับจ้างพายเรือข้ามแม่น้ำสตีซ นอกจากนี้ ทั้งสองยังให้กำเนิดอีรอสเทพแห่งความรักขึ้น

เมื่อเฮเมราและเอเธอร์เทพแห่งความสว่างปรากฏขึ้นความสว่างไสวก็ขับไล่ความมืดมิดและกลางคืนผู้เป็นพระบิดาและพระมารดาหายไป บ้างก็ว่าเป็นการยึดครองอำนาจกันเอง แต่แล้วเมื่อความสว่างเกิดขึ้นทำให้ทั้ง ๓ มองเห็นความวุ่นวาย ยุ่งเหยิงและสับสน เฮเมราและเอเธอร์คิดจะรวบรวมสร้างสิ่งสวยงามขึ้น แต่ด้วยพลังกำลังของทั้งสองมีไม่เพียงพอที่จะสามารถสร้างสิ่งต่างๆ ได้ตั้งใจ เขาจึงขอความร่วมมือจากอีรอสผู้เป็นน้องชายซึ่งเป็นเทพแห่งความรักและความสวยงามอีกแรง เทพทั้งสามร่วมมือร่วมใจสร้างโลกที่มีพื้นดินกับน้ำทะเลขึ้น แต่แล้วเมื่อทั้งสองมองดูโลกแล้วโลกเงียบสงบไม่มีสีสันจึงขอให้ อีรอสยิงศรแห่งความรักไปบนพื้นโลก ทันใดนั้นได้ปรากฏการเคลื่อนไหวครั้งใหญ่ ลมเริ่มพัดไหว ต้นไม้เริ่มงอกเงยปกคลุมไปทั่ว มีเหล่าสัตว์น้อยใหญ่ มีปลาว่ายในลำธาร แต่ในระหว่างการจับเคออสรวมกันทำให้กำเนิดโกอาหรือพระแม่ธรณี แต่โกอายังหลับใหลอยู่ ทำให้โกอา รู้สึกอึดอัดที่ตื่นมาพบกับโลกที่สดใส^{๔๔}

จากวรรณคดีตำนานการสร้างโลกของชาวกรีก ทำให้ผู้วิจัยรู้ว่า ตำนานสร้างโลกของชาวกรีก ซึ่งคริสตศาสนิกเชื่อกันว่า โลกและสรรพสิ่งเกิดมาได้ โดยมีพระเจ้าเป็นเจ้าของผู้สร้างขึ้นมา ดังนั้นโลกจะเกิดหรือแตกดับไป อยู่ที่พระเจ้าเท่านั้นที่จะทรงรู้ได้ด้วยพระองค์เอง คนธรรมดาไม่สามารถรู้ได้เลย เมื่อชาวคริสต์ได้ศึกษาเรื่องกำเนิดโลกตามหลักคำสอนของศาสนาตนแล้ว ทำให้รู้ว่าโลกจะเป็นไปอย่างไรนั้นก็แล้วแต่พระเจ้าเป็นผู้กำหนดทิศทางให้ คนอื่นไม่อาจกำหนดได้ เพราะพระเจ้าพระองค์ทรงเหนือธรรมชาติและเหนือสรรพสิ่งในโลก มีพระเจ้าองค์เดียวเท่านั้นที่จะกำหนดชะตากรรมของโลกได้ โดยสาเหตุนี้เองทำให้ชาวคริสต์มีทัศนคติต่อคุณค่าของโลกว่า โลกจะดำเนินไปอย่างไรนั้นมันเรื่องปกติของโลก เพราะโลกและสรรพสิ่งนั้นมีพระเจ้าควบคุมดูแลเอาใจใส่ตลอดเวลาอยู่แล้ว

๒) คุณค่าและอิทธิพลความเชื่อทางโหราศาสตร์ต่อศาสนิก

พุทธศาสนิกมีความเชื่อกันมากในเรื่องโหร หรือหมอดู เชื่อเรื่องโชคชะตากรรมโดยอาศัยหมอดูเป็นเครื่องยึดเหนี่ยวจิตใจตั้งแต่โบราณกาลจนถึงปัจจุบัน โดยเฉพาะคนไทยนิยมดูดวงกันมากทีเดียวอย่างที่เห็นกันทุกวันตามสถานที่ต่างๆ โดยเฉพาะหมอดูที่เป็นพระก็มีมากมาย เพราะคนเรา

^{๔๔} <http://godmetrology.blogspot.com>. (๓๐ มกราคม ๒๕๕๗).

เชื่อว่าการดูดวง ดูโชคชะตาราศีสามารถทำคนหลงใหลในทางดีและทางชั่วได้ ทั้งทำให้คนมีความสุขและความทุกข์ควบคู่กันไป

ตามหลักโหราศาสตร์ การดูดวง ดูโชคชะตาราศีเกิดจากการศึกษาและสังเกตปรากฏการณ์ของดวงดาวต่างๆ บนท้องฟ้า การโคจรของระบบจักรวาลเป็นต้น ทั้งนี้ เนื่องจากมนุษย์สมัยดึกดำบรรพ์ ก่อนมีพงศาวดารและก่อนพุทธกาล มนุษย์เพิ่งรู้จักสร้างบ้านเรือนอาศัยรวบรวมขึ้นเป็นหมวดหมู่เป็นประเทศชาติโดยลำดับ เกิดการเชื่อถือเกี่ยวกับพวกเทวดาต่างๆ โดยไร้เหตุผล และมนุษย์สมัยนั้นคงมีเวลาว่างมาก เกิดการชอกแซกชุกชอน จึงพิจารณาท้องฟ้าอย่างละเอียดและเฝ้าดูอย่างเพิลิตเพิลินก็เห็นเป็นรูปดาวต่างๆ เช่น ดาวไถ ดาวจระเข้ ดาวลูกไก่ ฯลฯ ยิ่งดูนานเข้าดาวรูปต่างๆ เหล่านี้ก็เคลื่อนที่ไป บางทีมองไม่เห็นบนท้องฟ้าหลายๆ เดือน การสังเกตทำให้เกิดผลเป็น ๒ ประการ คือ

๑) ทำให้มนุษย์รู้จักกับดาวเป็น ๒ ประเภท คือ รู้จักดาวอยู่กับที่และรู้จักดาวเคลื่อนที่

๒) ทำให้มนุษย์รู้จักกับดาวต่างๆ รวมทั้งอาทิตย์และจันทร์หมุนรอบโลก

โดยอาศัยความสังเกตจากดวงดาวจนรู้วิถีของดวงดาวต่างๆ ก็รู้จักกับดาวเคลื่อนที่และดาวอยู่กับที่ดีขึ้นมาก แล้วเทียบให้เป็นนิยายโบราณคดีเกี่ยวกับกำเนิดดาวบ้าง นิยายสมมติให้เป็นสัตว์ต่างๆ บ้าง เป็นยักษ์บ้าง เป็นเทวดาบ้าง ครั้นแล้วจึงแบ่งแผนผังดาวอยู่กับที่และดาวเคลื่อนที่รอบโลกออกเป็น ๑๒ ส่วน และให้ชื่อไว้ต่างๆ กัน เมื่ออาทิตย์เดินมาถึงที่เดิมก็นับเป็นหนึ่งปี การนับ วัน เดือน ปี และการแบ่งฤดูกาลคงเกิดขึ้นตอนนี่เอง^{๕๕}

อย่างไรก็ตาม การดูดวงชะตาราศีต่างๆ แม้เกิดจากการสังเกตปรากฏการณ์ที่เกิดขึ้นบนท้องฟ้า ที่นักโหราศาสตร์เอามาคำนวณสมมติให้เป็นฤกษ์ยามยามดีไปตามทิศทางต่างๆ แห่งการโคจรของดวงอาทิตย์ ดวงจันทร์รอบจักรวาลอย่างไรนั้น ล้วนเกิดมาจากการดลบันดาลของพระเจ้าให้มีโลกขึ้นมา

สำหรับชาวตะวันตกก็มีความเชื่อในเรื่องการดูดวงนี้ไม่แพ้ชาวตะวันออก เพราะชาวคริสต์ยังมีความเชื่อโชคลาง บุญวาสนาตั้งแต่สมัยโบราณมาจนถึงทุกวันนี้ โดยเฉพาะชาวคริสต์ทั่วโลกมีการนับถือคำพยากรณ์ของนักโหราศาสตร์ชื่อดังแห่งตะวันตก คือ นอสตราดามุส ซึ่งเขาเชื่อว่านอสตราดามุสเป็นนักทำนายปรากฏการณ์ที่เกิดขึ้นบนท้องฟ้าได้แม่นยำที่สุดในบรรดานักโหราศาสตร์ทั้งหลายทั่วโลก

นอสตราดามุสเคยทำนายปรากฏการณ์ของศาสนาว่า หลักคำสอนจะเสื่อมลงอย่างมากในช่วงศตวรรษหลังๆ ที่ผ่านมา เนื่องเพราะความเจริญก้าวหน้าทางวิทยาศาสตร์ ซึ่งดูเหมือนเปิดเผยจักรวาลเป็นกลไกธรรมชาติโดยปราศจากมิติในทางศาสนาที่เชื่อในเรื่องศักดิ์สิทธิ์ ทำให้ศาสนานี้ขาดเหตุผลและเข้ากับแนวคิดทางวิทยาศาสตร์ไม่ค่อยได้ การมีพระเจ้าที่อยู่ห่างไกลออกไปในคริสต์ศาสนาทำให้เกิดความไม่พอใจในกลุ่มคนหนุ่มรุ่นใหม่และคนแก่ที่มีความรู้ความฉลาดมากขึ้น ซึ่งคนเหล่านี้ต่างมองหาคำสอนในศาสนาที่เป็นส่วนตัวมากกว่า และเป็นหลักคำสอนที่นำพระเจ้าเข้ามาอยู่

^{๕๕} อ.สิงห์โต สุริยาอารักษ์, “โหราศาสตร์ไทย”, จาก www.horawej.com/index.php?lay=show (๕ มกราคม ๒๕๕๗).

ในชีวิตการดำรงอยู่ของความเป็นมนุษย์มากกว่าหลักคำสอนที่ลงโทษมนุษย์ ในขณะที่มีชีวิตและให้สัญญาว่าจะมีความสุขหลังการตายเท่านั้น ในแง่นี้คริสต์ศาสนาจะถูกคุกคามอย่างรุนแรงในฐานะที่เป็นอำนาจทางศาสนาและจิตวิญญาณ^{๕๖}

จากการกล่าวถึงเรื่องคุณค่าความเชื่อที่มีต่อกำเนิดโลกของศาสนิกทั้งสองศาสนา ในทัศนะการมองโลกตามรูปแบบของวรรณคดีไตรภูมิ ตำนานการสร้างโลกของชาวกรีก และตามกระบวนการโหราศาสตร์ข้างต้น แสดงถึงคุณค่าความเชื่อเรื่องกำเนิดโลกของศาสนิกที่มีต่อความเป็นอยู่ของมนุษย์เกี่ยวกับโลกและสิ่งมีชีวิตทั้งหลาย โดยคำนึงถึงการอุบัติขึ้นของโลกและจักรวาลนั้นเป็นไปตามเหตุปัจจัยหรือตามหลักอิทัปปัจจยา-ปฏิจจสมุปบาทนั่นเอง

๔.๖ สรุป

จากการศึกษาในประเด็นเปรียบเทียบความเหมือนและความแตกต่างระหว่างศาสนาพุทธเถรวาทกับศาสนาคริสต์นิกายโรมันคาทอลิกข้างต้นพอสรุปได้ดังนี้

กำเนิดโลกในศาสนาพุทธเถรวาท

๑. ความหมาย “โลก” หมายถึง เป็นสภาวะธรรมหรือหมู่สัตว์ สถานที่อยู่ของหมู่สัตว์ และโลกคือการแตกสลายไปตามกระบวนการของธรรมชาติเป็นหลัก

๒. ปฐมเหตุของกำเนิดโลก โดยอาศัยหลักธรรม ๒ ประการ คือ ๑) กำเนิดโลกในด้านรูปธรรม โดยอาศัยธาตุ ๔ คือ ดิน น้ำ ลม ไฟ เป็นส่วนประกอบโลกให้สามารถมองเห็นจับต้องได้ด้วยประสาทสัมผัสทั้ง ๕ ซึ่งมีอายตนะภายในกับอายตนะภายนอกเป็นตัวการของปฐมเหตุ ๒) กำเนิดโลกในด้านนามธรรม เป็นโลกที่ไม่สามารถมองเห็นจับต้องได้ด้วยประสาทสัมผัส เป็นโลกในฐานะนามธรรมที่ละเอียดลึกซึ้ง หมายถึง กรรมที่เป็นกุศลและกรรมที่เป็นอกุศล โลกที่เป็นนามธรรมละเอียดที่สุดแบบนี้ ศาสนาพุทธเรียกว่า นิพพาน ซึ่งเป็นเป้าหมายสูงสุดศาสนา บุคคลที่สามารถสัมผัสโลกนามธรรมได้เว้นแต่ผู้ได้บรรลุธรรมขั้นสูงเท่านั้นจึงสัมผัสและรับรู้ได้

๓. วิวัฒนาการของโลก ชีวิตของพืช และชีวิตของมนุษย์เกิดมาพร้อมกับการเกิดขึ้นของโลกนั่นเอง โดยจุดเริ่มแรกของโลกคือน้ำ หลังจากพวกพรหมลงมาจุติบนโลกน้ำก็มี ที่วิวัฒนาการเป็นพื้นดิน เครื่องดินมีวิวัฒนาการไปเรื่อยๆ จนถึงพืชผักและสิ่งมีชีวิตต่างๆ พระพุทธเจ้ารู้และยังกล่าวอีกว่าความหยาบต่างๆ จะทำให้มนุษย์มีผิวพรรณ อารมณ์ หรืออาหาร ที่เรารับประทานจะหยาบขึ้นไปอีก มนุษย์จะวิวัฒนาการไปทางดีหรือไม่ดี อยู่ที่เราดูแลโลกของเราดีเพียงใด

๔. ความสิ้นสุดของโลก ศาสนาพุทธเถรวาทมองว่า โลกของเราจะถึงจุดสิ้นสุดด้วยสาเหตุ ๓ อย่าง คือโลกถูกทำลายด้วยน้ำ ถูกทำลายด้วยไฟ และถูกทำลายด้วยลม โลกถูกทำลายด้วยทั้งสามนี้ เนื่องจากมนุษย์อยู่ได้อำนาจของกิเลสต้นเหตุคือ โลภะ โทสะ โมหะ ครอบงำ ทำให้ศีลธรรมในจิตใจของมนุษย์เสื่อมลงไปเรื่อยๆ จึงทำให้โลกถูกทำลายด้วยเหตุ ๓ อย่างดังกล่าว

^{๕๖} วี.เจ.เฮวิทท์ และปีเตอร์ ลอรี, เจาะอนาคตกับนอสตราดามุส Nostradamus The End of Millennium Prophecies : 1992 to 2001, ฐริภักดิ์ ภควดีธร แปล, (กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์ดอกหญ้า, ๒๕๓๕), หน้า ๑๔๓.

๕. คุณค่าความเชื่อเรื่องกำเนิดโลกต่อพุทธศาสนิก ชาวพุทธมีความเชื่อเรื่องกำเนิดโลกโดยอาศัยหลักธรรมเป็นเครื่องประกอบ คือเชื่อไปยังกระบวนการของกฎไตรลักษณ์เชื่อว่าโลกของเราไม่เที่ยง เป็นทุกข์และไม่มีตัวตน เกิดขึ้นและดับไปตามเหตุปัจจัยของมัน อีกอย่างหนึ่งคนสมัยโบราณมีความเชื่อเรื่องไตรภูมิ คือ มนุษย์ นรกและสวรรค์ เพื่อให้มีจิตสำนึกในการทำความดีเว้นจากการตกนรกหลังจากการตาย อีกทั้งยังเชื่อเรื่องการดูดวงชะตาราศี โดยเฉพาะคนไทยนิยมกันแพร่หลายมากในทุกวันนี้

กำเนิดโลกในศาสนาคริสต์

๑. ความหมาย โลก หมายถึง แผ่นดินของพระเจ้า และพระเจ้าเป็นผู้สร้าง

๒. ปฐมเหตุกำเนิดโลก สำหรับศาสนาคริสต์ ๒ รูปแบบ คือ ๑) ปฐมเหตุของกำเนิดโลกที่เป็นรูปธรรม คือ ธาตุทั้ง ๔ คือดิน น้ำ ไฟ และ ลม มาประกอบเข้าด้วยกัน โลกก็เกิดขึ้นมาที่เป็นรูปธรรมสามารถสัมผัสได้ และ ๒) โลกในด้านนามธรรม คือโลกในรูปแบบของมนคติและสสาร พระเจ้าตรัสว่าสิ่งทั้งสองมีอยู่ก่อนแล้วหลังจากพระองค์เอาสิ่งทั้งสองนั้นมาประกอบเข้ากันเป็นโลกเท่านั้น และโลกที่ละเอียดลึกซึ้งกว่านั้น คือสวรรค์ ซึ่งเป็นสถานที่สถิตอยู่ของพระเจ้า มนุษย์ธรรมดาไม่อาจสัมผัสได้ด้วยกายและใจ

๓. วิวัฒนาการของโลก ในศาสนาคริสต์นั้นได้กล่าวถึงวิวัฒนาการของโลกส่วนมากอาศัยหลักวิทยาศาสตร์เป็นมูล พระเจ้าสร้างโลกให้มีวิวัฒนาการแบบมีจุดหมาย หรือมีวัตถุประสงค์ เพราะศาสนาคริสต์เชื่อว่า พระเจ้าไม่ได้สร้างทุกสิ่งทุกอย่างครบถ้วนในครั้งเดียว แต่ทรงสร้างสสารขึ้นมาทีเดียวพร้อมกันและทรงกำหนดให้สสารมีพันธเหตุ คือ สมรรถภาพที่จะทำให้สสารได้วิวัฒนาการไปเป็นสิ่งต่างๆ โดยที่พระเจ้าทรงประทานศักยภาพแก่สสารในขณะเดียวกัน แต่อยู่ในรูปพลังงานศักย์ การวิวัฒนาการของโลกต้องอาศัยพระเจ้าผู้ควบคุมดูแล

๔. ความสิ้นสุดของโลก ศาสนาคริสต์สอนว่า โลกของเราถึงคราวสิ้นสุดด้วยเหตุเดียวคือพระองค์ทรงบันดาลให้น้ำท่วมครั้งใหญ่ เพื่อล้างโลกแห่งความชั่วร้ายที่มนุษย์กระทำไว้บนแผ่นดินโลก เนื่องจากมนุษย์ได้ก่อกรรมทำชั่วมากๆ พระองค์ทนต์ไม่ได้จึงทรงพิพากษาลงโทษด้วยการล้างโลกด้วยน้ำ แต่พระองค์ก็ยังทรงเมตตาและรักมนุษย์โดยให้คงเหลือโนอาห์และสัตว์เลี้ยงของเขาไว้ เพื่อสืบพันธุ์ชีวิตมนุษย์และสิ่งมีชีวิตต่อไป

๕. สำหรับคุณค่าความเชื่อเรื่องกำเนิดโลก ชาวคริสต์เชื่อเรื่องวรรณคดีตำนานการสร้างโลกของชาวกรีกมาตั้งแต่โบราณกาลมาก่อนคริสตศักราช โดยเนื้อหามีการระบุการสร้างโลกของเทพีต่างๆ อีกประการหนึ่งชาวตะวันตกเชื่อกันมากในเรื่องโหราศาสตร์ โดยเฉพาะชาวตะวันตกนิยมชมชอบกันมากคือนักโหราศาสตร์ชื่อดัง นามว่า นอสตราดามุส (Nostradamus) ซึ่งคำทำนายที่ดังที่สุดคือ ชาวมายันได้กำหนดทางดาราศาสตร์ว่า ในวันที่ ๒๑ ธันวาคมปี ๒๐๑๒ นี้จะเป็นวันสิ้นสุดของราศีขึ้นสุราศีใหม่ซึ่งได้ทั้งช่วงมานานถึง ๕,๑๒๕ ปี สาเหตุนี้ทำให้ชาวโลกมีการตีความกันว่า ๒๑ ธันวาคมปี ๒๐๑๒ เป็นวันโลกแตกเป็นต้น

บทที่ ๕

สรุปอภิปรายผลและข้อเสนอแนะ

๕.๑ สรุปผลการวิจัย

จากการศึกษาวิจัยเรื่องกำเนิดโลกในศาสนาพุทธเถรวาทกับศาสนาคริสต์นิกายโรมันคาทอลิก ซึ่งพอจะเห็นได้ว่าในประเด็นที่เป็นคำนิยามความหมาย ปฐมเหตุของกำเนิดโลก วิวัฒนาการของโลก และความสิ้นสุดของโลกนั้น มีลักษณะคล้ายคลึงและแตกต่างกัน ในที่ขณะของศาสนาพุทธเถรวาทได้กล่าวถึงเรื่องกำเนิดโลกไว้ในพระไตรปิฎกและมีทีกัไว้พระสูตรต่างๆ มากมาย อย่างเช่น โลกสูตร โลกธัมมสูตร และอัครัญสูตร เป็นต้น ส่วนศาสนาคริสต์มีพระคัมภีร์ไบเบิล เป็นต้น ซึ่งพอที่จะสรุปได้ดังนี้

ศาสนาพุทธถ้ามองในแง่ของความหมายแล้ว โลก หมายถึง สิ่งที่จะต้องแตกสลายไปตามกาลเวลา โดยเหตุนี้ พระพุทธองค์ทรงเน้นไปสู่ผู้ที่อยู่อาศัยบนโลก อีกอย่างหนึ่งโลกที่เราอาศัยอยู่ทุกวันนี้ถือว่าเป็นศูนย์กลางของเอกภพ พระพุทธเจ้าได้ทรงตรัสถึงปรากฏการณ์ของจักรวาลหรือเรียกตามศัพท์สมัยนิยมว่า ห้วงอวกาศ ซึ่งมีกล่าวไว้ในพระไตรปิฎกว่า ภิกษุทั้งหลาย ความมีอยู่ในอวกาศระหว่างดารจักรเป็นความมืดสนิท ไม่มีแสงดวงจันทร์และดวงอาทิตย์ใดๆ เข้ามาได้เลย อีกอย่างถ้าเราเปรียบเทียบกับแนวคิดของนักวิทยาศาสตร์สมัยใหม่เรียกว่าหลุมดำ (Black Holes) สำหรับเรื่องนี้ มีปรากฏขึ้นในหลายๆ รูปแบบ บางครั้งโลกเราเกิดแสงสว่างโชติช่วงที่เกิดจากโลกถูกไฟไหม้ สาเหตุโลกถูกไฟไหม้นั้น เกิดมาจากอากาศแห้งแล้ง ฝนฟ้าตกไม่ถูกต้องตามฤดูกาล เป็นเวลานานๆ ปี เป็นหลายร้อยปีบ้าง เป็นหลายพันปี ทำให้สรรพสิ่งที่อยู่บนโลกต้องพากันเหี่ยวแห้ง เเฉตายไปหมดสิ้น เพราะโลกถูกไฟไหม้ด้วยดวงอาทิตย์ที่ ๗ ปรากฏขึ้น โลกของเราจึงกลายเป็นทะเลเพลิงเต็มไปหมด จึงทำให้โลกใหม่ไม่มีเหลือแม้แต่ซี่งี้

ต่อมา การเกิดขึ้นของโลกนั้น ก็เริ่มมีการเกิดมาใหม่และมีวิวัฒนาการมาเรื่อยๆ ซึ่งตอนแรกพรหมมาจุติบนโลกเริ่มกินจันดินทำให้รัศมีในร่างกายหายไปกลายเป็นมนุษย์ จันดินก็มีการวิวัฒนาการจากก้อนเล็กๆ ไปเป็นก้อนใหญ่ขึ้นทุกขณะ จนกลายเป็นโลก หลังจากนั้นก็มีรุกขชาติ นานาชนิดดงอกงามขึ้นมา และเจริญเติบโตมาเรื่อยๆ จนทำให้โลกเราสมบูรณ์ เป็นวัฏจักรของโลกตามแบบปฏิวัตรสมุบัติที่ต่ออาศัยซึ่งกันและกันเกิดขึ้น ทำให้โลกของเรามีสีสันสวยงามเป็นที่ดึงดูดใจมนุษย์ให้หลงใหลยึดติดอยู่กับโลก สำหรับศาสนาพุทธได้สอนมนุษย์ให้สนใจโลกภายใน คือ โลกในจิตใจของตนมากกว่าไปสนใจโลกภายนอกตัวตน เพื่อให้ไม่ยึดติดกับโลกภายนอกเกินไป เพราะโลกภายนอกนั้นไม่ใช่หนทางที่นำสัตว์ให้พ้นจากความทุกข์ได้

การที่โลกของเรามีความแปรปรวนไปเรื่อยๆ อย่างที่เราเห็นทุกวันนี้จึงเป็นเหตุทำให้เกิดแผ่นดินไหว เพราะพระพุทธองค์ตรัสว่า โลกของเราตั้งอยู่บนน้ำ น้ำตั้งอยู่บนลม และลมได้พัดพาน้ำทำให้เกิดกระแสน้ำมีการเปลี่ยนทิศทางผิวดินจึงทำให้แผ่นดินไหวได้ ซึ่งเรื่องมีกล่าวไว้ใน

มหาปริณิพพานสูตร พระพุทธเจ้าได้ตรัสถึงเหตุที่ทำให้แผ่นดินไหว ๘ ประการ โดยเฉพาะประการแรก พระองค์ตรัสว่า ปฐพีตั้งอยู่บนน้ำ น้ำตั้งอยู่บนลม และลมตั้งอยู่บนอากาศ ซึ่งตรงกับเหตุการณ์ที่กำลังเกิดขึ้นบนโลกนี้มากที่สุดทีเดียว แต่ถ้าเราศึกษาเรื่องนี้ให้ดีลึกซึ้งในพุทธดำรัสทำให้เรารู้จักโลกนี้ดีขึ้น เพื่อเป็นประโยชน์ในการช่วยกันแก้ไขปัญหที่กำลังเกิดขึ้นกับโลกของเราให้มีประสิทธิภาพมากขึ้น

เมื่อโลกกำลังมีการแปรปรวนรวดเร็วอย่างทุกวันนี้ จึงเป็นเหตุทำให้โลกแตกสลายได้ เพราะเกิดแผ่นดินไหวบ่อยครั้ง สาเหตุเหล่านี้เกิดจากมนุษย์ไปทำลายธรรมชาติของโลกเพื่อที่จะดึงเอาประโยชน์จากโลกมากเกินไป ทำให้ธรรมชาติมีการเปลี่ยนแปลงตามเหตุปัจจัยของสภาวะโลก ซึ่งเกิดจากสภาพผิดปกติตามธรรมชาติของมันเอง อีกประการหนึ่งเกิดจากความต้องการของมนุษย์ด้วย อำนาจแห่งกิเลสตัณหาครอบงำ คิดแต่เรื่องเอาผลประโยชน์ใส่ตัว โดยไม่คำนึงถึงผลกระทบที่ตามมา ในพระพุทธศาสนาได้ตรัสถึงเหตุการณ์ที่ต้องทำให้โลกถึงจุดสิ้นสุด ๓ ประการด้วยกันคือ (๑) ไฟเป็นเหตุให้โลกแตกสลาย (๒) น้ำเป็นเหตุให้โลกแตกสลาย และ (๓) ลมเป็นเหตุให้โลกแตกสลาย

อย่างไรก็ตาม ศาสนาพุทธสอนว่า จุดหมายสูงสุดของชีวิตมนุษย์ไม่ใช่อยู่ที่การศึกษา ค้นคว้าหาความจริงของโลกอย่างเดียว เพราะนั่นไม่ใช่หนทางที่จะนำมนุษย์ไปหาความสุขอันแท้จริงได้ เป้าหมายสูงสุดของความสุขที่แท้จริงของศาสนาพุทธ คือ ความดับทุกข์โดยสิ้นเชิง ซึ่งเป็นมรรคานำไปสู่พระนิพพานอันสงบสุขถาวรของชีวิต ไม่เกิด ไม่แก่ ไม่เจ็บ ไม่ตายอีกต่อไป

ส่วนในศาสนาคริสต์ได้ให้ความหมายโลก คือ แผ่นดินของพระเจ้า เพราะพระเจ้าเป็นผู้สร้างโลก ปฐมกาลไม่ได้เป็นเพียงบทกวีธรรมดาๆ แต่มีความหมายที่สำคัญ เพราะได้บอกถึงความจริงที่เราควรรู้เพื่อทำความเข้าใจตัวเองและโลกรอบๆ ตัวเราว่า โลกและชีวิตไม่ได้เกิดขึ้นโดยบังเอิญ แต่พระเจ้าเป็นผู้สร้าง พระเจ้าทรงสร้างสรรพสิ่ง สิ่งที่พระเจ้าสร้างนั้นดี สิ่งสุดยอดที่พระเจ้าสร้างนั้นคือมนุษย์ มนุษย์ต่างจากสัตว์อื่นๆ ๒ ด้านคือ ถูกสร้างขึ้นตามพระฉายาของพระเจ้า และมีหน้าที่ปกครองสรรพสิ่ง หลังจากที่พระเจ้าสร้างสรรพสิ่งนี้ในเวลา ๖ วัน วันที่ ๗ เป็นวันพักผ่อนซึ่งเป็นแบบแผนการทำงานสำหรับชีวิตของมนุษย์ด้วย ดังนั้น เรื่องกำเนิดของโลกในศาสนาคริสต์พอสรุปใจความดังนี้

การสร้างโลกของพระเจ้า พระเจ้าเคยตรัสแล้วว่า พระองค์ไม่ได้สร้างโลกโดยมโนคติและสสาร พระเจ้าตรัสว่าสิ่งทั้งสองมีอยู่ก่อนแล้ว พระเจ้าเพียงทำหน้าที่เป็นสถาปนิกผู้นำเอาสิ่งที่มีอยู่แล้วทั้งสองประการมาประกอบเป็นโลกตามแผนการที่ทรงกำหนดไว้ แล้วสิ่งที่เกิดตามมาอีกก็คือ ธาตุ ๔ อันได้แก่ ดิน น้ำ ลม ไฟ และธาตุทั้ง ๔ ทำให้มีโลก จิตของพระเจ้าเข้าสิงสถิตประจำโลก โดยนัยนี้โลกจึงเป็นสิ่งมีชีวิตมีวิญญาณ ปรากฏการณ์ต่างๆ ในโลกเป็นไปอย่างมีระเบียบ เพราะได้มีจิตของพระเจ้าเป็นผู้อำนวยการควบคุม ด้วยวิธีการเดียวกันนั้น พระเจ้าทรงสร้างดวงดาวและให้มีวิญญาณสิงสถิตอยู่ประจำ ทรงสร้างเทพเจ้าบนสวรรค์และวิญญาณอมตะของมนุษย์

ศาสนาคริสต์ ถ้าเราดูในรูปแบบของการเกิดขึ้นของโลกและสิ่งมีชีวิตทั้งหลายที่มีการวิวัฒนาการไปตามกระบวนการดลบันดาลของพระเจ้าเป็นเจ้า คือ ตั้งแต่พระเจ้าเริ่มสร้างสิ่งแรกได้แก่ แสงสว่าง ความมืด วันและคืนมาตามลำดับ จนมาถึงมนุษย์เป็นขั้นสร้างสุดท้าย โดยมนุษย์คู่แรกคืออาดัมกับเอวา พงศ์พันธุ์มนุษย์ก็ได้มีการพัฒนามาเรื่อยๆ จนมาถึงมนุษย์ในยุคปัจจุบัน โลกนี้เป็นของพระเจ้า ดังนั้น ประวัติศาสตร์ของมนุษย์ก็เป็นไปตามแผนการของพระองค์ พระองค์เป็นผู้รับผิดชอบ

ต่อโลกและทุกสิ่งที่อยู่ในโลก ตอนที่พระเจ้าสร้างโลกและมนุษย์มาใหม่ๆ นั้น โลกเต็มไปด้วยความอุดมสมบูรณ์ของพืชพันธุ์นานาชนิด มนุษย์สามารถเก็บกินได้โดยไม่ต้องปรุงแต่ง แต่หลังจากมนุษย์คู่แรกได้ก่อกรรมทำบาปไว้ สิ่งเหล่านี้ก็กลับกลายเป็นเรื่องของกิเลสตัณหา วิปริตและสกปรก มนุษย์ก็ต้องทนทุกข์ทรมาน การมีสามีนั่นมีศักดิ์ศรีกลายเป็นงานหนัก นำเปื้อนหนาย แม้กระทั่งแผ่นดินก็ได้รับผลกระทบไปด้วย แทนที่จะผลิตอาหารอย่างอุดมสมบูรณ์ มนุษย์กลับต้องทำงานหนักและเหน็ดเหนื่อย ก่อให้เกิดความวุ่นวายในชีวิตทุกด้าน แม้กระทั่งเรื่องครอบครัว การนบ้สการพระเจ้าก็ต้องกลับกลายเป็นทะเลาะวิวาทกัน ความรักแบบพี่น้องก็กลายเป็นเรื่องฆาตกรรมกัน และความยุติธรรมกลายเป็นความกระหายเลือด

ตั้งแต่พระเจ้าสร้างโลกและมนุษย์คู่แรกให้อยู่อาศัยในสวนเอเดน และพระองค์ไม่ให้กินผลไม้แห่งชีวิตจนก่อให้เกิดความวุ่นวายในหมู่มนุษย์ พระองค์จึงต้องจัดการกับความบาปโดยการพิพากษา แต่ยังมีพระกรุณา ถึงแม้พระองค์ลงโทษอาดัมโดยไล่ออกจากสวนเอเดน ไล่คาอินออกจากสังคม ล้างโลกด้วยน้ำ และทำให้ชนชาติกระจัดกระจาย แต่พระองค์ยังคงหวังดีต่อมนุษย์เสมอ พระองค์ประสงค์ให้มนุษย์อยู่ในสภาพดีและได้รับพร ดังนั้น ในโลกที่ยังเหยียงและทุจริต พระเจ้าจำเป็นต้องเลือกสรรอับราฮัมและลูกหลานของเขาให้เป็นต่อพระพรแห่งพระคุณ และเป็นที่ยี่สำแดงพระองค์แก่มนุษยชาติทั่วโลก

ฉะนั้น เหตุที่ทำให้โลกถึงจุดสิ้นสุด ทุกสิ่งทุกอย่างที่อาศัยอยู่ในโลกถูกทำลายเกิดจากมนุษย์คู่แรกที่ไม่เชื่อฟังคำสั่งของพระเจ้า จึงถูกพระองค์พิพากษาลงโทษโดยการทรงบันดาลให้น้ำท่วมโลกสรรพสัตว์ตายหมดจากโลก เว้นแต่ครอบครัวโนอาห์และสัตว์เลี้ยงที่อยู่ภายในเรือ พระองค์ให้คงเหลือไว้เพื่อสืบเผ่าพันธุ์ต่อ

การศึกษาวิจัยเรื่องกำเนิดโลกในหลักคำสอนของศาสนาพุทธเถรวาทกับศาสนาคริสต์ ทำให้ผู้วิจัยได้รู้ถึงกำเนิดของโลกในศาสนาทั้งสองได้อีกระดับหนึ่งเพื่อประดับความรู้ของเราเพิ่มขึ้น เพราะอย่างยิ่งเราศึกษาเรื่องโลกในอดีตได้มากเท่าไร โดยเฉพาะเรื่องกำเนิดโลกในคัมภีร์ของศาสนาทั้งสองก็ยิ่งทำให้เราได้รู้เรื่องกำเนิดโลกทั้งส่วนของอดีตกาลจนถึงปัจจุบันกาลได้มากเท่านั้น โดยเฉพาะสภาพการณ์ของโลกในปัจจุบันกำลังถูกทำลายอย่างหนัก เพราะความโลภของมนุษย์กำลังเพิ่มทวีขึ้นทุกวัน เพราะส่วนมากมนุษย์เหล่านั้นมีความคิดว่า โลกนี้เป็นส่วนหนึ่งของเรา แต่แท้จริงแล้วเราต่างหากเป็นส่วนหนึ่งของโลก และมีหน้าที่ดูแลโลกตามที่พระเจ้าได้ทรงกำชับอาดัมและเอวาไว้

อย่างไรก็ตาม การศึกษาวิจัยเรื่องกำเนิดโลกตามหลักคำสอนของศาสนาทั้งสอง ซึ่งเป็นแนวทางหนึ่ง และมีความสำคัญมากสำหรับมนุษย์ทั่วโลกจำเป็นต้องทำความเข้าใจเกี่ยวกับโลกให้ได้มากที่สุดเท่าที่จะทำได้ แม้ศาสนาพุทธจะสอนว่า โลกนั้นเป็นสิ่งที่จะต้องแตกสลายไปตามกาลเวลา และพระพุทธรองค์ตรัสสอนมนุษย์เสมอโดยแนะให้มนุษย์สนใจเรื่องโลกภายในมากกว่าเรื่องโลกภายนอก เพราะโลกภายนอกเป็นเรื่องของโลกก็ยังไม่สามารถหลุดพ้นจากความทุกข์ของมนุษย์ได้ โดยพระองค์ทรงแนะให้มนุษย์หันมาศึกษาเรื่องโลกตรະซึ่งเป็นโลกสูงสุดของพระพุทธรศาสนาที่ตาม แม้แต่ศาสนาคริสต์พระเจ้าก็ทรงพยายามสอนมนุษย์ให้ศึกษาโลกในตัวของพระเจ้าให้มากที่สุด พระเจ้าทรงสอนอยู่เสมอว่าโลกคือพระเจ้า พระเจ้าคือโลก ถ้าเรารู้เรื่องโลกในตัวของพระองค์มากเท่าไรทำให้เรารู้เรื่องโลกภายนอกมากเท่านั้น เพราะโลกภายในสามารถนำมามนุษย์ไปสู่ความสุขสูงสุดในสวรรค์ได้ แต่

เราก็ต้องศึกษาโลกภายนอกอยู่ดี เพราะมนุษย์ทุกคนต้องอาศัยอยู่กับโลกปัจจุบันนี้อีกนาน ก่อนที่โลกใบนี้จะก้าวสู่จุดสิ้นสุด อนึ่งเราก็ต้องเอาใจใส่ศึกษาเรื่องโลกภายในคู่กันไป เพื่อเดินตามคำสอนของศาสนาไปสู่เป้าหมายสูงสุดของชีวิตอันประกอบด้วยความสุขทั้งในสังคมโลกปัจจุบัน และทั้งในปรโลกคือพระนิพพาน และสวรรค์ของพระเจ้าสำหรับบั้นปลายชีวิตต่อไป

๕.๒ ข้อเสนอแนะ

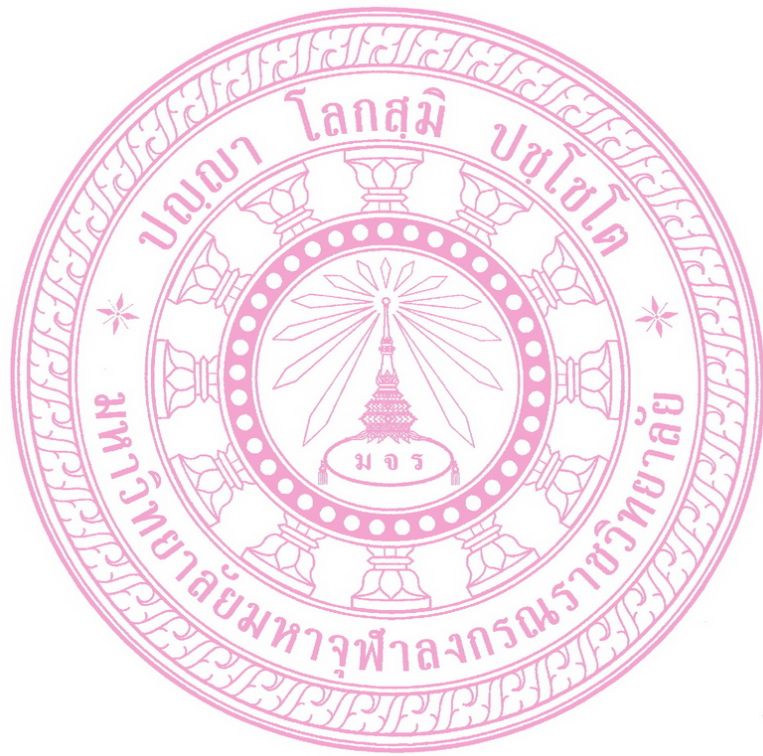
จากการศึกษาวิจัยเรื่องกำเนิดโลกในศาสนาพุทธเถรวาทกับศาสนาคริสต์มาแล้วนั้น ทำให้ผู้วิจัยคิดว่ายังมีประเด็นที่น่าสนใจในการนำไปศึกษาค้นคว้าเพิ่มเติมอีกหลายเรื่อง เพื่อให้เกิดความรู้ความเข้าใจได้ลึกยิ่งขึ้น กล่าวคือ

๕.๒.๑ ข้อเสนอแนะทั่วไป

๑. ควรให้ผู้ที่มีความสนใจในเรื่องกำเนิดโลกในทางด้านวิทยาศาสตร์เอาหลักคำสอนในศาสนา มาทำการศึกษาเปรียบเทียบตามหลักวิชาการมากขึ้น
๒. ควรให้องค์กรต่างๆ ที่ทำงานเกี่ยวกับการอนุรักษ์ธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมหันมาศึกษาเรื่องโลกในทัศนะของศาสนา เพื่อนำเอาความเชื่อในด้านศาสนาไปประยุกต์ใช้สอนประชาชนให้มีความสำนึกและช่วยกันดูแลโลกเรามากขึ้น

๕.๒.๒ ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

๑. ศึกษาหลักคำสอนเรื่องกำเนิดโลกระหว่างศาสนาพุทธเถรวาทกับศาสนาคริสต์ประยุกต์กับหลักทางวิทยาศาสตร์สมัยใหม่
๒. ศึกษาหลักคำสอนกำเนิดโลกในศาสนาพุทธเถรวาทกับศาสนาคริสต์ในเชิงประยุกต์ในสังคมโลกปัจจุบัน
๓. ศึกษากำเนิดโลกในศาสนาพุทธกับศาสนาคริสต์ในเชิงปริมาณ

ประวัติผู้วิจัย

ชื่อ นามสกุล : Ven. Naing Kruy (Inthapanyo)
เกิด : ๑๑ กรกฎาคม พ.ศ. ๒๕๑๕
สถานที่เกิด : อ.ถมอกุล จ.พระตะบอง ประเทศกัมพูชา
อุปสมบทเมื่อ : ๒๔ เมษายน พ.ศ. ๒๕๓๗ พระครูวีรปัญญา เจียสูง เป็นพระอุปัชฌาย์
วุฒิทางธรรม : พ.ศ. ๒๕๓๙ สอบได้นักธรรมชั้นเอกและบาลีชั้นหุตติยภูมิ
วุฒิสามัญ : พ.ศ. ๒๕๕๓ ปริญญาพุทธศาสตรบัณฑิต คณะมนุษยศาสตร์
เอกภาษาอังกฤษ (มจร.เชียงใหม่)
ปัจจุบัน : วัดใหม่ยายมอญ บางกอกน้อย กรุงเทพมหานคร
ศึกษาชั้นปริญญาโทที่ : พ.ศ. ๒๕๕๕ เข้าศึกษาสาขาศาสนาเปรียบเทียบ คณะพุทธศาสตร์
มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
จบการศึกษา : มีนาคม ๒๕๕๗